

Vrije Universiteit Brussel

Alloctonen en vrijwilligerswerk:
een onderzoek naar de mogelijke
motieven en hinderpalen om een
engagement op te nemen in een
Nederlandstalige organisatie

Eindverhandeling tot master in de agogische
wetenschappen
Student: Marijn Roumans
Promotor: Prof. Dr. Verté
Organisatie: Het Punt
Academiejaar: 2008-2009

WETENSCHAPSwinkel
Brussel

Allochtonen en vrijwilligerswerk: een onderzoek naar de mogelijke motieven en hinderpalen om een engagement op te nemen in een Nederlandstalige organisatie.

Eindwerk voorgelegd voor het behalen van de graad van Master in de Agogische Wetenschappen door

Marijn Roumans

Academiejaar 2008-2009

Promotor: Prof. Dr. Dominique Verté

Aantal woorden: 14.272

Dankwoord

Tot het eindresultaat van je thesis kom je nooit alleen. Dit is in mijn geval ook het geval niet geweest. Er zijn tal van mensen die ik graag zou bedanken, voor hun steun en de moed die ze me inspraken.

Graag wil ik mijn promotor professor Verté bedanken voor de tijd die hij, ondanks zijn drukke agenda, voor mij vrij maakte. Tine Buffel wil ik graag bedanken voor het nalezen van mijn literatuurstudie en het geven van de nodige feedback.

Zonder respondenten zou dit onderzoek niet uitvoerbaar geweest zijn, dus heel erg bedankt aan alle 15 de respondenten. Bedankt voor jullie tijd, het enthousiasme en de know-how waarmee jullie me te woord stonden tijdens de interviews.

Ook Veerle Leroy van het steunpunt voor vrijwilligerswerk wil ik erg bedanken voor haar hulp bij de start van de thesis, voor haar vriendelijke en enthousiasmerende mailtjes tussendoor, ook al liep het niet altijd van een leien dakje. Dankzij de wetenschapswinkel ben ik tot deze interessante onderzoeksvraag gekomen, dus hen wil ik hiervoor bedanken, maar ook voor de aanmoedigende mailtjes en het goede verloop van contacten tussen de betrokken partijen.

Het zijn ook vooral mijn ouders die ik heel erg dankbaar ben. Zonder hun steun zou ik nooit aan deze studie zijn kunnen beginnen, laat staan een thesis schrijven. Ze bleven me steunen en aanmoedigen doorheen de jaren.

Mijn vriendin wil ik erg graag bedanken, zij zette me steeds weer op het rechte spoor wanneer ik met mijn gedachten afdwaalde en heeft me de nodige steun geboden bij de uitwerking van de thesis.

Als laatste wil ik graag mijn vrienden bedanken. Yvonne voor het nalezen van mijn literatuur, en het geven van tips. Ook Lokke en Mieke wil ik bedanken voor de steun en de opbeurende gesprekken.

Tijdens het schrijven van deze thesis heb ik veel bijgeleerd. Ik besef nu dat er veel zaken zijn die efficiënter en sneller hadden kunnen gaan, deze zal ik zeker meenemen naar de toekomst toe. Het heeft geleid tot een thesis die hopelijk een steentje kan bijdragen in het meer 'verkleuren' van het Nederlandstalig verenigingsleven in Brussel.

Inhoud

<i>Deel I: verantwoording</i>	4
<i>Deel II: Theoretisch kader</i>	6
<i>1. Het begrip integratie</i>	6
<i>2. De dominante etnisch- culturele minderheden in Brussel</i>	6
2.1. Socio demografische gegevens van Brusselse migranten.....	7
2.2. Cultuurcontact versus cultuurbehoud	7
<i>3. Het debat rond het vrijwilligerswerk</i>	9
3.1. De culturele gebondenheid van de invulling van het begrip	9
3.2. De evolutie van het vrijwilligerswerk	9
<i>4. Het verenigingsleven van etnisch- culturele minderheden</i>	10
4.1. De evolutie van het verenigingsleven	11
4.2. Soorten verenigingen	12
4.3. De rol van zelforganisaties: een begripsverduidelijking.	13
4.4. De invloed van de taal op het verenigingsleven	13
4.5. De invloed van het beleid.....	14
<i>5. Het participatiegedrag van allochtonen</i>	15
5.1. Beeld van allochtonen over vrijwilligerswerk	16
5.2. Gering aandeel in het reguliere vrijwilligerswerk.	16
5.3. Motieven om aan vrijwilligerswerk te doen.....	17
5.4. Profiel van de vrijwilliger	18
<i>Deel III: Methodologie en onderzoeksopzet</i>	20
<i>1. Onderzoeksvraag</i>	20
<i>2. Beschrijving van de respondenten</i>	20
<i>3. Onderzoeksmethode</i>	21
<i>4. Verwerking van de gegevens</i>	22

5. Methodologische kwaliteit	23
Deel IV: Onderzoeksresultaten.....	24
1. Inhoud van de activiteiten.....	24
1.1. Afbakening van de doelgroep	25
2. Inhoud van het vrijwilligerswerk.....	26
2.1. Taken van de vrijwilliger	26
2.2. Bestuursfuncties	26
2.3. Intensiteit	27
2.4. Motivatie	28
3. Plaatsen waar allochtonen zich verenigen.....	28
4. Allochtonen rekruteren.....	29
4.1. Vrijwilligers	29
4.2. Leden	29
5. Leeftijd.....	31
6. Knelpunten die het bereik van allochtonen belemmeren	31
6.1. Taal	31
6.1.1. De Brusselse context	32
6.2. Vrijwilligerswerk door de ogen van migranten	33
6.3. Behoeftte aan contact met Nederlandstalige organisaties	33
6.4. Overaanbod	34
6.5. Financiële situatie.....	34
Deel V: Conclusie	35
Bibliografie	39

Deel I: verantwoording

Deze eindverhandeling werd aangevraagd door Het Steunpunt voor Vrijwilligerswerk. Het Steunpunt in Brussel heeft weinig allochtonen tussen zijn eigen bezoekers en tussen de leden van zijn lidorganisaties. Ze willen het aandeel allochtonen graag verhogen, wat in een stad als Brussel met zoveel inwoners van allochtone afkomst, zeker mogelijk moet zijn. In dit onderzoek gaan we na hoe zij deze vooropgestelde doelgroep beter kunnen bereiken.

Het sociaal-cultureel veld waarin 'Het Punt' actief is, behoort tot het werkgebied van de agoog. Een agoog begeleidt, organiseert en ontwikkelt processen die leiden tot een emanciperende samenleving (Elias & Vanwing, 2002). Deelname aan het verenigingsleven is een goede manier om een bevolking te emanciperen. Het draagt ook bij tot een democratisch gedachtegoed, het kan inwoners binden en het kan ook integratie bevorderen (Putman, 2003).

In dit onderzoek naar de participatie van allochtonen, nemen we het aspect van de multiculturaliteit en de openheid voor het samenvloeien van twee culturen als uitgangspunt. De uitspraak "Onbekend maakt onbemind" horen we nog vaak tijdens het integratiedebat. Autochtonen en allochtonen hebben weinig kennis van elkaars leefwereld en dit leidt bij de autochtone bevolking tot gevoelens van angst en tot een negatieve houding ten opzichte van allochtonen (Billiet, Carton & Huys, 1990).

Om meer wederzijds vertrouwen en eensgezindheid te krijgen is het belangrijk dat autochtonen en allochtonen in contact komen met elkaars cultuur. Dit werd meermaals bewezen. Zo legt onder andere Putnam (2000) de nadruk op het belang van sociale contacten, doordat groepen op deze manier minder hun eigen belang gaan nastreven. Ook Waeye en Billiet (1998) ondervonden dat het lidmaatschap van verenigingen leidt tot een meer open visie en verdraagzaamheid naar andere etnische groepen. Allport toonde dit aan met zijn contacthypothese. Deze hypothese gaat ervan uit dat er een positief verband bestaat tussen contact met allochtonen en de beeldvorming over hen (Pettigrew & Tropp, 2006).

Niet enkel het contact met de andere groepen versterkt een goede interetnische verstandhouding, ook een sterke band met de eigen etnische groep kan een goede wederzijdse relatie bevorderen. Hoe meer men mensen van zijn eigen afkomst waardeert, hoe positiever men ook is over de andere groepen (Phalet, Van Lotringen & Entzinger, 2000). Aan de hand van deze theoretische bevindingen zouden we kunnen denken dat allochtonen die al geëngageerd zijn in allochtone organisaties, eerder de stap zouden zetten naar het autochtone verenigingsleven.

Deelname aan het allochtone verenigingsleven, dat men "Bonding" noemt, speelt dus een belangrijke rol en moet zeker naast participatie in de Belgische samenleving, namelijk "Bridging", blijven bestaan. "Bonding" sociaal kapitaal biedt een belangrijke basis en een vertrouwde omgeving

aan deze bevolkingsgroepen. Mensen hebben nood aan een eigen, warm gevoel, een thuisbasis, voordat ze andere pistes gaan verkennen (Van Craen, Van Cluysen & Ackaert, 2007).

Voor de uitvoering van dit onderzoek hebben we getracht respondenten uit diverse soorten verenigingen aan bod te laten komen. Sportverenigingen, Islamitische organisaties, Jeugdverenigingen, gemeenschapscentra en zelforganisaties. Dit geeft ons een overzicht van de inhoud van de activiteiten alsook informatie over de leeftijd en het geslacht van de deelnemers. Er bestaan reeds verschillende onderzoeken naar minderheden, maar deze bestuderen zelden de deelname aan het vrijwilligerswerk. In Nederland wordt hier meer onderzoek naar verricht. Ook in Brussel werd er een grootschalig onderzoek gedaan naar de culturele diversiteit, onder leiding van Marc Swyngedouw (2005), maar ook hier werd de deelname als vrijwilliger niet uitgebreid behandeld. Deze eindverhandeling bevraagt sleutelfiguren uit Brusselse organisaties die de allochtone populatie vertegenwoordigen. Ze tracht een basis te vormen voor verder onderzoek.

Deel II: Theoretisch kader

1. Het begrip integratie

Er bestaan veel onduidelijkheden over wat er precies onder het begrip integratie wordt verstaan. Iedereen geeft er, afhankelijk van zijn waarden en opvattingen, een andere interpretatie aan. In zijn meest algemene betekenis betekent integratie "het maken tot een harmonisch geheel" (Van Dale, 1996). De populaire betekenis kent vele variaties en woorden zoals adaptatie, assimilatie, de multiculturele samenleving enzovoort, ze worden vaak onterecht als synoniem gebruikt. Deze betekenissen zijn meestal niet dezelfde als academici eraan geven. Volgens Berry (1997) betekent integratie in de academische literatuur dat men de eigen culturele identiteit behoudt maar contacten aangaat met de ontvangende samenleving. Toch bestaat er onder wetenschappers geen eensgezindheid over de inhoud van het begrip.

2. De dominante etnisch- culturele minderheden in Brussel

In dit onderzoek wordt de groep allochtonen bestudeerd. Om het begrip allochtoon af te bakenen gebruiken we de definitie uit het Decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaams Beleid ten aanzien van etnisch- culturele minderheden, uit het Belgisch Staatsblad. Hier verstaat men onder allochtonen: *"Personen die zich legaal in België bevinden. Ongeacht of zij de Belgische nationaliteit hebben is minstens één van hun ouders of grootouders geboren buiten België. Ze bevinden zich in een achterstandspositie vanwege hun etnische afkomst en hun zwakke sociaaleconomische situatie."*

Deze definitie is nodig om onze doelgroep af te bakenen. In Brussel bestaat er een veelheid aan inwoners van buitenlandse afkomst. De groep migranten is immers zeer divers en we mogen ze niet allen over dezelfde kam scheren. Migranten staan niet allemaal laag op de socio- economische ladder en hebben niet allen nood aan een minderhedenbeleid. Er zijn een aantal ondernemers die al zo ver geëvolueerd zijn dat ze tot de middenklasse behoren en dus niet meer als doorsnee allochtoon beschouwd worden. Dit wordt ook wel met de term "succesvolle integratie" aangeduid (Notten, 2004).

Mensen van niet- Belgische afkomst hebben onderling ook andere behoeften (Heinsius, 2003). In deze studie richten we ons tot de dominante groep allochtonen in Brussel, namelijk die groep met een achtergestelde socio- economische positie. Dit zijn voornamelijk de Marokkanen en de Turken (Federale Overheidsdienst {FOD}, 2004).

2.1. Socio- demografische gegevens van Brusselse migranten

De grootste groep van etnisch- culturele minderheden in Brussel zijn Marokkanen en Turken (Federale Overheidsdienst {FOD}, 2004). Brussel is nu, anno 2009, twee, en zelfs drie generaties rijk. De eerste generatie behelst die mensen die destijds als volwassen arbeider of partner van een volwassen arbeider, naar hier kwamen. De tweede generatie zijn de kinderen van de arbeidsmigranten die hier geboren zijn of hier op jonge leeftijd zijn toegekomen. Deze tweede generatie is minder traditioneel doordat ze hier naar school gingen en meer in aanraking kwamen met de Vlaamse cultuur dan de eerste generatie (Geertruyen, 1999).

Het aantal vreemdelingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest stijgt spectaculair. De Belgische nationaliteit wordt vooral door niet- EU burgers verworven. Nagaan hoeveel Belgische inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vandaag de dag nog van vreemde origine zijn, is moeilijk. In de recente demografie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden enkel de personen die een buitenlandse nationaliteit hebben als vreemdelingen bestempeld. Personen die zowel een buitenlandse als een Belgische nationaliteit hebben, worden in de statistieken als Belgen beschouwd. Dit zorgt ervoor dat de officiële bevolkingscijfers over beide bevolkingsgroepen van het subjectieve straatbeeld kunnen verschillen (Henau, 2002).

Brussel kampt ook met veel illegale vluchtelingen, dit is een belangrijke groep immigranten die niet over de wettelijk verplichte toelatingen beschikt om te wonen of te werken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit wordt door vele organisaties betreurd, want vrijwilligerswerk kan voor arbeiders in periodes van werkloosheid een manier zijn om bepaalde vaardigheden op te doen die men op de arbeidsmarkt nodig heeft. Mac Donald (1996) kwam tot deze conclusie in zijn onderzoek naar het gedrag van werkloze groepen uit achtergestelde wijken.

2.2. Cultuurcontact versus cultuurbehoud

Marokkanen kwamen hier in de jaren '60 om ons tekort aan ongeschoolde arbeiders op te vullen. Deze eerste generatie dacht tijdelijk naar hier te komen, om daarna terug te kunnen keren naar het land van herkomst. Toen deze mensen hier aankwamen was er door de inwoners van België niets geweten over deze bevolkingsgroep. De toenmalige regering besloot gastarbeiders naar hier te brengen maar niemand werd voorbereid op deze komst. Van leven in een multiculturele samenleving kon er dus geen sprake zijn. Men ging ervan uit dat wanneer iedereen werk had, er automatisch een vreedzame samenleving zou bestaan (Leman, 2004).

Allochtonen en autochtonen kwamen aldus gedurende een lange periode met elkaar in aanraking. Dit proces noemt men in de psychologie 'acculturatie'. Het is een interactief proces waar zowel autochtonen als allochtonen zich aan elkaar aanpassen (Arends- Toth & Vijver, 2001).

Volgens Berry bestaan 4 acculturatiestrategieën, namelijk: integratie, assimilatie, segregatie en marginalisatie (Berry, 1992).

Uit een onderzoek van De Raedt (2004) naar Marokkaanse jongeren blijkt dat de meerderheid van deze jongeren integratie verkiest boven assimilatie als acculturatiestrategie. Dit houdt in dat de jongeren verkiezen om de cultuur van hun thuisland te combineren met de nieuwe cultuur van het gastland. Een klein deel van de Marokkaanse jongeren assimileert, wat wil zeggen dat ze de Westerse waarden volledig overnemen en zich verzetten tegen alle Islamitische invloeden.

Eelderlinck (2002) gaat hier niet mee akkoord. Volgens deze onderzoeker mogen we het zo eenvoudig niet stellen en moeten we rekening houden met de levensdomeinen. De meeste jongeren hebben geen bezwaar om zich aan te passen aan openbare levensdomeinen zoals taal, sociale contacten, onderwijs en arbeid. Om persoonlijke levensdomeinen zoals tradities, opvoeding, en religie aan te passen uiten ze wel bezwaar en behouden ze liever hun eigen cultuur.

Onder de persoonlijke levensdomeinen valt onder andere ook het geloof. Bijna elke Marokkaan voelt zich essentieel Islamiet, zelfs al neemt hij zijn godsdienst niet al te serieus. Islamitische principes zitten in het hele denken en in de redeneringen die het sociale en politieke leven beheersen. Ook in alle aspecten van het Marokkaanse sociaal-culturele leven neemt de Islam een significante plaats in (Hermans, 1994). De godsdienst heeft een grote invloed op de beleving en invulling van de deelname aan het verenigingsleven bij Moslims, al beleeft elke Moslim deze anders.

Uit een onderzoek naar de persoonlijke praktijk van de Islam werden 3 groepen onderscheiden, namelijk: de ongelovigen, individualisten en conformisten. Individualisten beleven de Islam op hun eigen persoonlijke wijze, terwijl de conformisten strikt de regels volgen. 56% van de onderzochte bevolking was individualistisch en 44% conformistisch. Individualisten hebben een eerder open sociaal profiel, ze hebben onder andere een meer heterogene etnische vriendenkring dan de conformisten. Conformisten gaan meer om met mensen van hun eigen etnische afkomst (Swyngedouw, Phalet, & Deschouwer, 1999).

Zo zien we dus dat er niet enkel verschillen bestaan tussen de allochtone gemeenschappen, maar ook binnen deze gemeenschappen. Uit een onderzoek naar de sociaal-culturele afstand tussen autochtonen en allochtonen in 2 mijngemeenten van Limburg, blijkt dat één derde van de Turkse en Marokkaanse allochtonen zich sterk identificeren met de Turkse en Marokkaanse identiteit en slechts zwak met de Belgische. Anderzijds is er één vijfde van de Turkse- en één derde van de Marokkaanse allochtonen die zich sterk identificeert met beide identiteiten, namelijk met hun eigen identiteit en met de Belgische. Ook de buurt waar ze wonen heeft een grote invloed op de waardeoriëntaties van de allochtone bevolking. Wanneer men in concentratiewijken woont, is men progressiever op sociaal- economisch vlak en traditioneler op religieus vlak (Van Craen, Vancluysen & Ackaert, 2007).

3. Het debat rond het vrijwilligerswerk

3.1. De culturele gebondenheid van de invulling van het begrip

Verschillende onderzoeken naar de motieven om vrijwilligerswerk te doen leiden soms tot verschillende resultaten. Dit komt doordat men vaak een andere definitie hanteert voor vrijwilligerswerk. In dit onderzoek gaan we na waarom allochtonen weinig participeren in het formeel vrijwilligerswerk. We hanteren de definitie van Dekker, namelijk: *“Werk dat in een georganiseerd verband, vrijwillig en onbetaald gedaan wordt, dit ten behoeve van anderen of de samenleving”* (Dekker & Van den Broek, 1999).

Wanneer we daarentegen een brede definitie van het begrip vrijwilligerswerk hanteren, waar het betaald en het informeel vrijwilligerswerk ook inbegrepen zit, zouden we wel eens heel andere resultaten kunnen krijgen. Allochtonen verrichten vele taken in niet-georganiseerd verband: helpen elkaar en de familie, doen aan mantelzorg enzovoort (Klaver, Tromp & Oude Ophuis, 2005). Mensen van allochtone afkomst zijn minder vertrouwd met de manier waarop in Brussel het vrijwilligerswerk georganiseerd wordt. Voor hen is de scheidingslijn tussen informele hulp en vrijwilligerswerk onbestaande of flinterdun en men gaat anders met elkaar om (Heinsius, 1995).

3.2. De evolutie van het vrijwilligerswerk

Het gaat goed met het Vlaams verenigingsleven, er is geen sprake van een afname van het aantal vrijwilligers. Eén op vijf Vlamingen doet minstens vier uur per week aan vrijwilligerswerk. Wel doen er zich belangrijke verschuivingen voor. Traditionele Christelijke- en arbeidersverenigingen verloren terrein door de ontzuiling. Verenigingen met een concreet doel, zoals derdewereldorganisaties, verenigingen voor natuurbehoud en sport- en kunstverenigingen doen het dan weer beter. Deze nieuwe sociale bewegingen ontstonden in de jaren '60 en trekken vooral een hooggeschoold publiek (Elchardus, Huyse & Van Dael, 2000).

Het vrijwilligerswerk van vandaag is geen traditioneel, altruïstisch en zelfopofferend werk meer, maar het is onderhevig aan maatschappelijke tendensen. Vroeger was de basis van het vrijwilligerswerk de godsdienst maar dit is veel afgenomen. Er zijn een aantal maatschappelijke ontwikkelingen waaraan het vrijwilligerswerk onderhevig is. Zo is er een toenemende individualisering, de alsmaar groter wordende keuzevrijheid, een tijdsdruk, het uitgebreide vrijetijdsaanbod, de flexibilisering van de werktijden enzovoort. Mensen gaan meer en meer op zoek naar een vereniging die aansluit bij hun wensen dan dat ze aansluiten omwille van een geloofsovertuiging. Er bestaat een enorm groot aanbod aan verenigingen. Mensen sluiten dan ook

liever aan bij verschillende verenigingen, voor een kortere duur, dan dat ze levenslang bij dezelfde organisatie actief blijven (Loose, Gijssels, Dujardin & Marée, 2007).

Bovenstaand type vrijwilliger noemt men de 'nieuwe' vrijwilliger, door Hustinx ook wel de 'draaideur'- of 'zappende' vrijwilliger genoemd. Hij zoekt engagementen die hij gemakkelijk kan combineren met zijn werk en het privé- leven. Hij gaat op zoek naar concrete projecten van korte duur. Het thema van het project ligt in het verlengde van zijn interesses en hij verkiest hedendaagse thema's (Hustinx, 2004). De veranderingen van het vrijwilligerswerk hangen sterk samen met de evolutie in het verenigingsleven. Omdat er meer verenigingen ontstaan, zien onderzoekers ook een stijging van vrijwilligers. De Vlaamse Regering deed een enquête waaruit bleek dat er een stijging is van het participatieniveau (Vlaamse regering, 2006).

Vele organisaties willen nieuwe doelgroepen werven omwille van uiteenlopende redenen. Voor een organisatie is het van belang goed na te denken waarom ze meer allochtonen willen aantrekken. Het publiek dat een organisatie aantrekt, zegt ook veel over hoe de organisatie door de buitenwereld gepercipieerd wordt en over het soort vrijwilliger dat er zich thuis voelt. De interesse van de doelgroep moet gewekt worden door het aanbod. Je moet de vrijwilligers ook kunnen behouden. Om allochtonen te werven moet de organisatie herkenbaar zijn voor de doelgroep en het aanbod moet hen aanspreken. Wanneer je te ver af staat van de leefwereld van de leden en er verandert te veel in de organisatie, dan bestaat de kans dat de huidige vrijwilligers zich niet meer herkennen in de organisatie en deze verlaten (Heinsius et al., 2003).

4. Het verenigingsleven van etnisch- culturele minderheden

De stelling van Putman en de contacthypothese bewijzen dat deelname aan het verenigingsleven positieve effecten heeft op de democratie. Bevolkingsgroepen die een goed onderling contact hebben binnen de eigen groep en een uitgebreid eigen sociaal netwerk uitbouwden worden ook positiever aanzien door autochtonen dan andere groepen (Van Craen et al., 2007). Hieruit kunnen we afleiden dat zowel het allochtone verenigingsleven als het reguliere verenigingsleven in Brussel zeker hun functie hebben en zelfs elkaar aanvullen. We zullen nagaan welke vorm het verenigingsleven in Brussel aanneemt.

Sierens (2001) kon in een onderzoek naar de effecten van het sociaal- cultureel beleid 5 tendensen vinden die het allochtone verenigingsleven in Brussel kenmerken. Hij ondervond dat de meerderheid van deze organisaties van het etnische type is, dat er een groot verschil is tussen de oudere en jongere verenigingen en dat religieuze organisaties erg belangrijk zijn, vooral bij Turken en Marokkanen. Vanaf de jaren '90 werden de organisaties overkoepeld door federaties.

4.1. De evolutie van het verenigingsleven

In de periode tussen 1970 en 1980 werd het voor de meeste allochtone gezinnen duidelijk dat men niet terug zou keren naar het land van herkomst. Het geloof is voor hen van groot belang, dus de Islam werd meer zichtbaar in de Brusselse samenleving. De eerste generatie moest de godsdienst doorgeven aan de kinderen, maar wist niet hoe dit aan te pakken binnen de familie. Daardoor ontstonden de eerste moskeeverenigingen die een ruimte voor gebed, een theesalon en enkele culturele activiteiten aanboden (Brackeva, 1996).

Tot het jaar 1984 konden niet- Belgen zich slechts verenigingen of een vereniging oprichten als minimum drie vijfde van de actieve stichtende leden de Belgische nationaliteit bezat. De deelname van etnische minderheden gebeurde toen vooral via bestaande Belgische organisaties zoals vakbonden en katholieke initiatieven (Deschamps & Pauwels, 1992).

Naar aanleiding van een aantal inventarisaties kunnen we afleiden dat allochtonen in Vlaanderen en Brussel een vrij sterk verenigingsleven hebben uit gebouwd. Een telling van Turkse en Marokkaanse verenigingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest leverde tussen eind 1998 en midden 2003, 351 Maghrebijnse en 159 Turkse verenigingen zonder winstgevend doel op. In verhouding tot het bevolkingscijfer zijn er ook meer Turkse dan Maghrebijnse verenigingen (Jacobs & Swyngedouw, 2006).

Uit een cartografisch onderzoek van Brussel blijkt dat de moslimverenigingen en culturele verenigingen van allochtonen in grote meerderheid geconcentreerd zitten in gemeenten waar moslims woonachtig zijn. Nagenoeg twee derde van de verenigingen uit het onderzoek zijn in slechts drie gemeenten geconcentreerd: Schaarbeek, Molenbeek en Brussel stad. Met de gemeenten Sint-Joost en Anderlecht erbij, is 80% van die verenigingen geconcentreerd in vijf gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Torrekens, 2007).

De meeste Moslim- en allochtone verenigingen zijn gelegen in exact dezelfde gemeenten waarin de bevolkingsgroepen afkomstig uit de Islamitische landen wonen. De gebedsplaatsen en de andere verenigingen zijn gelegen in de nabijheid van de woonwijken van de moslimbevolking (Boubeker, 2005). Migrantengroepen zijn door eigen organisaties reeds veel gevraagd om te participeren, wanneer reguliere organisaties hen dan trachten te bereiken dienen er extra inspanningen gedaan te worden. Vaak loopt hun informatie via mond- op mond reclame. Inburgeringstrajecten en taalstages kunnen als wervingskanaal ook veel opleveren (Heinsius et al., 2003).

4.2. Soorten verenigingen

Vandaag vinden we in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voornamelijk kleine organisaties van allochtonen. In deze organisaties zijn sporen van alle types van migratiestromen die Brussel heeft gekend te vinden. Er zijn verschillende soorten verenigingen waaraan men deel kan nemen. In het onderzoek van Phalet e.a. werden verschillende soorten verenigingen opgenomen. Hier concludeerde men dat Turken meer dan Marokkanen en laaggeschoolde autochtonen lid zijn van vakbonden en religieuze verenigingen. Ook zijn Turken meer dan Marokkanen lid van ontspanningsverenigingen, maar het verschil met laaggeschoolde autochtonen is hier niet zo groot. Uit dit onderzoek blijkt ook dat Turken vooral participeren in cross- etnische verenigingen. Dit is vooral te verklaren door het hoge aantal mensen die bij vakbonden aangesloten zijn. Turken die actief zijn in het allochtone verenigingsleven participeren ook meer in gemengde of Belgische organisaties.

Zoals besproken in het debat rond vrijwilligerswerk, zien we dat het van belang is om aan te duiden wat er precies onder het lidmaatschap van verenigingen verstaan wordt. Zo wijst Cyrus erop dat bij het bestuderen van de participatiegraad soms verder wordt gekeken dan het formeel lidmaatschap van verenigingen (Cyrus, 2005). In Duitsland, Noord - Rijn - Westfalen, vonden er enkele onderzoeken plaats die eveneens de deelname aan informele bijeenkomsten en informele groepsvorming bekeken. Zo besloten Halm en Sauer naar aanleiding van hun telefonische enquête dat twee derde van de Turkse allochtonen participeert in één of meer verenigingen, informele groepen of initiatieven (Halm & Sauer, 2004).

Niet enkel in Duitsland zien we deze trend want het onderzoek in de Limburgse mijn gemeenten bewijst dit ook. Allochtonen bouwen heel wat "Bonding" sociaal kapitaal op rond de moskee. De manier waarop de moskeewerking uitgebouwd is, lijkt zeer belangrijk te zijn. Zo zien we dat de Turkse moskeewerkingen een sterkere eenheid vormen dan de Marokkaanse. Participatie aan het autochtone verenigingsleven verloopt ook moeizaam bij allochtonen. Autochtonen zijn dubbel zo vaak lid van een vereniging dan Turkse en Marokkaanse allochtonen. Slechts 16% van de ondervraagde Marokkaanse allochtonen en 8% van de Turkse allochtonen was lid van een vereniging met minstens de helft autochtone Vlaamse leden (Craen et al., 2007).

In Brussel heerst er een grote verscheidenheid binnen het verenigingsleven van moslims. Voor de moslims zijn er drie categorieën van verenigingen: de moskeeën, de moslimverenigingen en de culturele verenigingen. De moskee is een religieuze vereniging die de promotie van de godsdienst tot doel heeft. In Brussel zijn er ongeveer 80 moskeeën. De moslimverenigingen bestaan uit Islamitische- en moskeeverenigingen. Islamitische verenigingen brengen verenigingen met een gemeenschappelijk belang samen. Ten slotte zijn er de cultuurverenigingen die culturele activiteiten organiseren, zonder de nadruk te leggen op de moslimcultus (Torrekens, 2006).

4.3. De rol van zelforganisaties: een begripsverduidelijking.

Allochtone vrijwilligersorganisaties worden meestal aangeduid met de term 'zelforganisaties'. Vroeger werd de autochtone organisatie ook zelforganisatie genoemd, maar deze wordt nu met de term vrijwilligersorganisatie aangeduid of ze wordt genoemd naar het type organisatie. Deze organisaties zijn jong en staan nu in de beginfase, terwijl een groot deel van de traditionele, Vlaamse verenigingen dit stadium al gepasseerd is. Doorheen de tijd is de nood aan multifunctionele organisaties vervaagd en zijn zij zich steeds meer gaan specialiseren (VGC, 2006).

Deze allochtone vrijwilligersorganisaties hebben veel gemeen met autochtone organisaties, maar toch zijn er ook wat verschillen. Volgens Butter (2006) vervullen organisaties voor allochtonen een rol bij de emancipatie en participatie van hun doelpubliek. Ze zijn meestal georganiseerd op basis van hun gemeenschappelijke achtergrond en spitsen zich op meerdere doelgroepen en activiteiten tegelijk. Vlaamse verenigingen organiseren veelal activiteiten rond gezamenlijke interessesferen zoals zanglessen of literatuur. Zelforganisaties zijn ontstaan om contacten met het land van herkomst te behouden (Sierens, 2001).

4.4. De invloed van de taal op het verenigingsleven

In Brussel kan men een onderscheid maken tussen inwoners van de EU-lidstaten en inwoners met een niet-Europese nationaliteit. Bij Europeanen verwacht men geen identificatie met een lokale Brusselse cultuur, maar een overkoepelende Europese identiteit. Bij Niet-Europeanen daarentegen valt de overkoepelende identiteit weg. Van de Eurocraten vindt de overgrote meerderheid dat ze zelf niet geïntegreerd zijn. Ze trekken zich terug in de Leopoldswijk, die na de werktijd verlaten is (Swyngedouw et al., 1999).

Het gezin heeft een belangrijke invloed op het taalgebruik van de kinderen. Slechts 16% van alle Brusselaars van niet-Europese afkomst groeide op in een 'nieuw tweetalig gezin', waar het gezin dus Frans en een andere taal dan het Nederlands spreekt. 72% groeide op in een anderstalig gezin, waar men noch Nederlands noch Frans als gezinstaal spreekt. De overgrote meerderheid van de groep niet-Belgen groeide op in een 'anderstalig' gezin (Janssens, 2001). De laatste 45 jaar is het gebruik van de Franse taal niet toegenomen, maar er zijn wel 50% mensen van vreemde afkomst bij gekomen en dit op zulk een korte tijdsperiode (Hertogen, 2007).

Mensen van vreemde origine identificeren zich in eerste instantie met hun land van herkomst maar ongeveer één derde ziet zich ook als Brusselaar of Belg. Het leren van een taal houdt dus niet in dat ze zich met één taalgemeenschap identificeren. Niet de taal, maar de lokale leefgemeenschap is belangrijk, zowel voor de Marokkaanse als de Turkse gemeenschap. Voor geen enkele

minderheidsgroep betekent integratie in de Brusselse leefwereld het opgeven van de eigen taal en er zal steeds een betekenisvolle link met het thuisland blijven (Ackaert en Deschouwer, 1999).

Kennis van het Nederlands in Brussel is een meerwaarde op sociaal, educatief en professioneel vlak. Vele allochtonen hebben al enige voeling met het Frans vanuit het land van herkomst. (Haertjens, M. 2004).

Janssens (2001) onderzocht in 2008 het taalgebruik, de taalverschuivingen en de taalidentiteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en dit in de vorm van een tweede Taalbarometer. De resultaten van dit onderzoek zijn hoopgevend. De kennis van het Nederlands is verminderd in vergelijking met de eerste Taalbarometer, maar Nederlands wordt vaker gesproken. Deze toename is overal zichtbaar: binnen het gezin, de vrije tijd en op de werkvloer.

In het onderzoek van Swyngedouw e.a. , naar de socio- politieke houdingen en gedragingen van minderheden in Brussel werd er in een peiling gevraagd of iedereen in Brussel Frans en Nederlands moet kennen. Deze vraag werd door 53% van de Belgen, 71% van de Turken en 31% van de Marokkanen met 'ja' beantwoord. Hieruit kunnen we afleiden dat Turken zich beter integreren in Brussel dan Belgen in hun eigen land. Allochtonen die wel meedraaien in organisaties spreken vaak Nederlands binnen de huiskring en hebben meer contacten met autochtonen (Klaver et al., 2005).

4.5. De invloed van het beleid

Het is nog maar sinds kort dat organisaties van migranten steun krijgen van de overheid. Sinds 1995 worden zelforganisaties in Vlaanderen erkend en gesubsidieerd door de Vlaamse overheid. In België geeft vooral de Vlaamse gemeenschap steun aan sociaal-culturele verenigingen met een buitenlandse etnisch- culturele identiteit. Voor de Franstalige Gemeenschap is ondersteuning van zelforganisaties omwille van hun etnische identiteit uit den boze. Zij gaat uit van het individueel assimilatiemodel en voert uitsluitend een inclusief beleid, bijvoorbeeld een beleid naar kansarmen, een buurtbeleid, enzovoort Deze structuur is niet altijd negatief voor de organisaties want zij kunnen kiezen waarop ze de nadruk willen leggen in hun werking (Vlaamse Regering, 2009).

Het gevoerde integratiebeleid brengt dus grote verschillen met zich mee tussen de taalgebieden die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest samenkomen. De Vlaamse Gemeenschapscommissie gaat uit van een gelijkschakeling tussen zelforganisaties en 'Vlaamse' verenigingen in de reglementering sociaal-cultureel werk, ook wat betreft het intercultureel werken (VGC, 2006).

5. Het participatiegedrag van allochtonen

Hoe meer men zijn eigen groep waardeert, hoe positiever men ook staat tegenover de andere groepen. We zagen eerder al dat wanneer men tevreden is met zijn eigen groep, men zich minder bedreigd voelt door andere etnische groepen. (Phalet, van Lotringen & Entzinger, 2000). Bij onze noorderburen zijn er een aantal onderzoeken gedaan naar de deelname van allochtonen.

Van Daal onderzocht de situatie in Rotterdam in 1994 en in 2000. Uit deze studie bleek dat allochtonen vijf maal minder betrokken zijn bij vrijwilligerswerk dan autochtonen in Rotterdam. In het jaar 1994 was er een grotere deelname van allochtonen dan in 2000 en dit vooral in religieuze zelforganisaties. Volgens de onderzoeker is dit te wijten aan de veroudering van de migranten. Tweede en derde generatie allochtonen voelen zich minder betrokken bij religieuze- en andere zelforganisaties. Zo kan men verwachten dat deze generatie allochtonen meer de weg vindt naar Nederlandstalige initiatieven, maar dit blijkt niet het geval.

De oprichting van een allochtone vereniging is meestal een initiatief van enkele personen. Allochtonen participeren niet alleen in eigen organisaties, maar kunnen zich ook lid maken van cross- etnische en autochtone verenigingen. Over de participatiegraad van allochtonen is er in Vlaanderen zeer weinig geweten. In Brussel werd er een face – to – face bevraging gedaan bij 587 niet- Belgische Turken, 391 niet- Belgische Marokkanen en 402 laagopgeleide autochtonen. Hieruit bleek dat de participatiegraad van Turken hoger ligt dan die van Marokkanen en laagopgeleide autochtonen. Namelijk twee op drie Turkse respondenten zijn actief lid van één of meer verenigingen, tegenover minder dan één op vijf Marokkanen en net iets meer dan de helft van de autochtonen (Phalet & Swyngedouw, 1999).

Uit een onderzoek van de Universiteit Hasselt en het steunpunt Gelijke kansenbeleid, naar het integratiegebeuren van mensen van Turkse en Marokkaanse afkomst in Limburg, bleek dat het lidmaatschap van verenigingen in allochtone gemeenschappen beduidend lager ligt dan bij autochtonen uit minder bemiddelde wijken. Wel suggereren de beperkte data van het onderzoek dat deze actieve allochtonen intensiever deelnemen, meerdere keren per week (Van Craen et Al., 2007).

Uit onderzoeken in de buurlanden Nederland, Duitsland en Frankrijk blijkt dat mannen meer participeren dan vrouwen. Ook de leeftijd heeft een invloed. Een Duits onderzoek in de stad Mannheim naar de participatie van Turken, toont aan dat naarmate ze ouder worden ze meer gaan participeren in Turkse- en minder in Duitse verenigingen (Diehl, 2001). Uit een Duits onderzoek komt dat 1/3de lid is van Turkse verenigingen, en 1/3de van Duitse verenigingen. 15% is lid van zowel Duitse als Turkse verenigingen. 47% neemt niet deel (Halm, 2002).

In Nederland verzamelt de Survey Sociale Positie en Voorzieningengebruik Allochtonen (SVPA) op regelmatige basis in dertien steden informatie over de structurele en sociaal-culturele integratie

van 4 etnisch – culturele groepen. Hieruit blijkt dat vooral Turken en Marokkanen weinig participeren in sport- en gezelligheidsverenigingen (Breedveld, Bronneman- Helders, Dagevos, de Haan & Hof, 2002).

5.1. Beeld van allochtonen over vrijwilligerswerk

In Islamitische culturen heb je ook vrijwillige inzet, maar zelden in georganiseerd verband. Er is een natuurlijke solidariteit met familie, vrienden, buurt en dorpsgemeenschap. Door de individualisering van onze maatschappij is deze natuurlijke solidariteit bij ons afgenomen en ontstonden er vele verenigingen die de plaats innemen van de spontane solidariteit door zich in te zetten voor het maatschappelijk welzijn (koning Boudewijnstichting, 2003).

Wanneer allochtonen actief zijn als vrijwilliger, beschouwen ze dat niet als werk. Turken onder andere hebben eigen politieke verenigingen, gericht op de politieke situatie in hun thuisland (Ackaert en Deschouwer, 1999). Bovendien zit er in het woord vrijwilligerswerk, het woord 'werk', dus het staat naast andere soorten van werk. In vele landen kent men dit begrip niet en koppelt men werk steeds aan betaalde arbeid. Voor niets werken bestaat er niet. Je zet je wel vrijwillig in om je vrienden en familie uit de nood te helpen in ruil voor de hulp die zij jou bieden (Heinsius et al., 2003).

5.2. Gering aandeel in het reguliere vrijwilligerswerk.

Vele organisaties kampen met de vraag waarom ze weinig allochtonen aantrekken voor hun werking. In een Nederlands onderzoek werden 100 organisaties bevestigd, waaruit bleek dat er gemiddeld slechts 9% van alle vrijwilligers, van allochtone origine was. Er werd onder andere gevraagd naar de redenen waarom ze geen allochtonen aantrokken. Hieruit bleek dat in hun cultuur het niet gebruikelijk is lid te zijn van een vereniging. Het inkomen werd het minst als een probleem gezien. (Van den Berg & De Hart, 2008). Wanneer we kijken naar de redenen van non – participatie onder allochtonen, zien we dat er factoren van de allochtonen zelf en vanuit de organisatie meespelen (Klaver et al., 2005).

Volgens Henk Jan van Daal is de lage participatie te verklaren door de habitus van de allochtonen. Onder Habitus, een begrip dat door Bourdieu de wereld werd ingezonden, verstaat hij een ingebakken, onbewust cultureel bepaald gedragspatroon, waarbij men sommige dingen vanzelfsprekend vindt en andere vreemd of niet aanvaardbaar. Vrijwilligerswerk is voor de meeste allochtonen vaak een onbekend fenomeen. Werkloosheid bij allochtonen is vaak erg hoog, ze zijn op zoek naar een betaalde baan, dus is vrijwilligerswerk geen evidente keuze (Henk Jan van Daal, 2001).

Autochtonen houden allochtonen in veel gevallen zelf ook op afstand. Hooguit een derde deel van de allochtonen in Nederlands heeft contact met autochtonen. Dit komt onder andere door de plaats waar men woont. Allochtonen wonen over het algemeen in minder gegoede buurten (Dekker, De Hart & Fault, 2007).

Niet alle organisaties zijn op zoek naar een hoger aandeel allochtonen in hun werking. Het hangt af van het doel van de organisatie en de buurt waarin ze werken. Zo richten bijvoorbeeld milieu-organisaties zich minder naar allochtonen. Welzijnsorganisaties hebben dan wel meer behoefte aan een diversiteit in hun ledenaantal. Dit omdat ze lokaal werken, dus ook in wijken waar veel allochtonen wonen (Van den Berg & De Hart, 2008).

We zien dat de deelname in het reguliere circuit vrij beperkt blijft voor allochtonen, dit kunnen we waarnemen over de hele wereld. Verschillende studies wijzen uit dat ze binnen hun eigen organisaties vaak deelnemen, maar zij zien deze inzet niet als vrijwilligerswerk. In de statistieken wordt dit werk dan ook niet opgenomen. De organisatiecultuur is bij veel vrijwilligersorganisaties nog niet aangepast, waardoor allochtonen zich niet welkom voelen. Andere organisaties durven geen allochtonen inschakelen omdat ze bang zijn voor hun imago (Klaver et al., 2005).

5.3. Motieven om aan vrijwilligerswerk te doen

De 'nieuwe vrijwilligers' willen iets terug krijgen voor het werk dat ze doen. Het is niet meer enkel gebaseerd op altruïstische gevoelens. Men heeft liever korte engagementen verspreid over verschillende organisaties (Dekker et al., 2007). Mensen worden gedreven om vrijwilligerswerk te doen door de waardering die ze krijgen van hun omgeving, het feit dat ze zich minder eenzaam voelen, het werk zelf dat voldoening geeft en door de sociale contacten die je er kan leggen (Ernots, 2006). Vrijwilligerswerk biedt vele sociale voordelen. Het biedt toegang tot een groot sociaal netwerk en de daaraan verbonden voordelen, zoals bijvoorbeeld mensen vinden die je kunnen helpen wanneer je hen nodig hebt (Van Leeuwen, Tjhuis en Flap, 1993). Door individualisering heeft niet iedereen dezelfde motieven meer om aan vrijwilligerswerk te gaan doen. Vrijwilligerswerk gebeurt al een tijd niet meer in het kader van een traditie, van een gewoonte of van een levensbeschouwing. Ze vloeit ook niet meer voort uit een lokale eenheid zoals de buurt waarin men woont (Dekker et al., 2007). Jongeren handelen niet vanuit altruïstische gevoelens, maar willen zelf ook iets hebben aan het werk dat ze leveren (Hustinx, 1998).

Het is niet enkel van belang om vrijwilligers aan te trekken, maar je moet ze ook kunnen behouden. Er kunnen verschillende redenen bestaan waarom vrijwilligers beslissen om hun engagement stop te zetten. De slechte sfeer die in de organisatie aanwezig is, een slecht contact met de werkgevers, collega's of het gebrek aan waardering. Ook kan een vrijwilliger stoppen omdat de rede van bestaan niet meer aan de orde is, of door persoonlijke vooruitgang. Ieder mens verandert en door gebeurtenissen in ons leven kunnen we andere noden krijgen. Of het kan gaan omwille van tijdgebrek. Wanneer een werkloze plots werk heeft, zal hij minder tijd vrij hebben voor

extra vrijwilligerswerk (Van der Poel, 2001). Uit onderzoek is gebleken dat het gebrek aan tijd de grootste oorzaak is van het opgeven van zijn engagement (Dekker, 1999).

Mac Donald (1996) zag in zijn onderzoek naar daklozen dat vele van deze werklozen actief op zoek gingen naar andere vormen van vrijetijdsbesteding, onder andere via vrijwilligerswerk. De reden waarom ze aan vrijwilligerswerk gingen doen waren divers. Tieners verrichtten vrijwilligerswerk om een vaste job te vinden, voor mannen werd het beschouwd als een andere invulling van hun leven en voor de oudere vrouwen ging het om een zoektocht naar hun leven, nu de zorg voor hun familie weg viel.

Plichtsbesef en de persoonlijke voldoening zijn twee beweegredenen die aan de basis liggen van motivatie. Met deze twee termen, plichtsbesef en persoonlijke voldoening, kun je de motivatie van mensen ook gemakkelijk vergelijken. Dekker (1999) heeft hiervoor een vergelijkende studie gedaan in 3 verschillende landen en kwam overal tot verschillende verdelingen. In Nederland was dit voor 61% plichtsbesef en 45% persoonlijke redenen. Voor Amerikanen was de verdeling 73% plichtsbesef en 45 % voldoening en voor de Italianen vond hij percentages van 57 en 39 (Dekker, et al., 1999).

5.4. Profiel van de vrijwilliger

Vele organisaties zijn op zoek naar allochtonen om in hun werking mee te draaien. Binnen de allochtone populatie is er meer dan één soort vrijwilliger aanwezig. Er is een enorme diversiteit binnen deze groep. Er zijn verschillen in geslacht, leeftijd, generatie migratie, opleidingsniveau enzovoort. Het feit dat ze van een andere afkomst zijn dan de Belgische en weten hoe het voelt om niet begrepen te worden is hun enige gemeenschappelijke kenmerk (Heinsius et al., 2003).

Wat betreft de etnische afkomst hebben we reeds aangehaald dat er meer Turkse verenigingen zijn dan Marokkaanse. Niet enkel kwantitatieve, maar ook kwalitatieve gegevens wijzen erop dat Turken zich meer organiseren. Dankzij zijn casestudy in Gent kon Vanparys drie belangrijke veranderingen achterhalen om aan te tonen dat het allochtone verenigingsleven steeds meer bloeit. Zo was er de toenemende participatie van de vrouwen. Vroeger waren allochtone zelforganisaties bijna exclusief voor de mannen, terwijl er tegenwoordig meer en meer vrouwenwerkingen opstarten. Samenwerkingen tussen allochtone en autochtone verenigingen worden er zelden gedaan. Zelforganisaties zijn nog jong en nog niet sterk genoeg om samen te werken met het goed ontwikkelde autochtone verenigingsleven. Partnerschappen blijven vaak ook uit omdat ze niet op de hoogte zijn van elkaars werking (Vanparys, 2002).

We zien dus dat meer en meer vrouwen zich organiseren. Toch zijn alle studies het erover eens dat mannen zich meer als vrijwilliger lijken in te zetten dan vrouwen. Vrouwen geven meer tijd aan zorg voor familie, vrienden of burens wat ook een vorm is van vrijwilligerswerk, namelijk de

'vrijwillige informele zorg'. Ze zetten zich ook meer dan mannen in voor activiteiten van de sociale dienstverlening en de persoonszorg. Over het algemeen zijn vrouwen minder te vinden in bestuursfuncties en in sportverenigingen dan mannen (Loose et al., 2007).

Voor wat betreft het arbeidsmarktstatuut zijn de resultaten erg uiteenlopend. Volgens sommige onderzoeken zijn voltijds of deeltijds tewerkgestelden het sterkst vertegenwoordigd, gevolgd door de gepensioneerden. Andere onderzoekers bewijzen dat deeltijds - werkenden minder participeren dan werklozen. De gemiddelde vrijwilliger is ook relatief hooggeschoold en heeft een inkomen dat boven het gemiddelde ligt. Ook de gezinssituatie speelt mee, want wanneer de ouders vrijwilligerswerk gedaan hebben, dan is de kans groter dat de kinderen dit ook zullen doen. (Loose et al., 2007).

Wat betreft de leeftijd van de vrijwilligers is er minder eensgezindheid. Sommige onderzoeken beweren dat het aantal oudere vrijwilligers groter is dan het aantal jongeren, terwijl andere onderzoeken het aantal jongeren tussen 15 en 24 jaar als de grootste groep beschouwen. Als we kijken naar de demografische evolutie, zien we dat het aandeel jongeren in het vrijwilligerswerk vermindert, terwijl het aandeel ouderen aan een stijging onderhevig is (Loose et al., 2007). Daarom zullen we over deze ouderen even uitweiden.

Uit een West- Vlaams onderzoek naar van Verté en De Witte, bleek dat 15,8% van de zestigplussers actief is als vrijwilliger. De participatiegraad varieert sterk op lokaal vlak. Dit is vaak te wijten aan de financiële situatie van de ouderen. Wanneer ouderen minder goed rondkomen met hun pensioen zetten ze hun engagement vaak stop. Vanaf de leeftijd van 75 jaar daalt de participatie door gezondheidsproblemen. Ouderen houden vooral van taken als gezelschapsbezoeken in het kader van huis- of ziekenbezoeken en ze zijn actief in rusthuizen. Mensen die als jongere lid zijn geweest van een vereniging zijn vaak ook op latere leeftijd actief in het verenigingsleven (Verté & Verhaest, 2005).

Oudere Marokkanen of Turken zijn zelden lid of bezoeker van het verenigingsleven. Senioren die wel deelnemen, zijn meestal actief in organisaties waar andere leden van de eigen bevolkingsgroep actief zijn (Dagevos, 2001). Oudere Marokkanen of Turken zijn zelden lid of bezoeker van het verenigingsleven. Senioren die wel deelnemen, zijn meestal actief in organisaties waar andere leden van de eigen bevolkingsgroep actief zijn (Dagevos, 2001).

Deel III: Methodologie en onderzoeksopzet

1. Onderzoeksvraag

Aan de hand van een literatuurstudie en open interviews willen we een antwoord krijgen op volgende vragen over de kansen en belemmeringen rond het vrijwilligerswerk. We willen weten waarom allochtonen de weg naar het steunpunt voor vrijwilligerswerk niet vinden. We gaan na hoe Nederlandstalige organisaties in Brussel meer vrijwilligers kunnen mobiliseren om een engagement op te nemen. Graag willen we een beeld scheppen van het profiel van de allochtone Brusselse vrijwilliger, wat hem bezig houdt en waar hij zich verenigt. Dit kan vertaald worden in volgende onderzoeksvragen:

Met welk doel verenigen allochtonen zich?

Op welke manier moet het vrijwilligerswerk georganiseerd worden?

Waar verenigt de allochtone populatie zich?

Via welke kanalen kunnen nieuwe leden bereikt worden?

Wat is het profiel van de allochtone vrijwilliger?

Wat zijn de knelpunten en waarom nemen er zo weinig allochtonen deel aan het regulier verenigingsleven?

2. Beschrijving van de respondenten

Naar het aantrekken van allochtone vrijwilligers is er in Brussel nog niet veel onderzoek verricht, dus kozen we voor een kwalitatief onderzoek met een bevraging van 15 respondenten die de laagopgeleide allochtone populatie vertegenwoordigen.

Ter verkenning van het terrein en om de definitieve topiclijst op te kunnen stellen hadden we 2 verkennende experteninterviews. Hiervoor kozen we Citizenne en de Franstalige tegenhanger van het Punt. Zo konden we eveneens nagaan of de taal de oorzaak is voor het moeilijk bereiken van de allochtonen.

Voor het eigenlijke onderzoek werden 15 respondenten bevestigd, allen medewerkers uit het georganiseerd verenigingsleven van Brussel. Uit de literatuurstudie bleek dat allochtonen veel taken verrichten in niet- georganiseerd verband, zoals in de familie (Klaver et al., 2005). Hun visie op vrijwilligerswerk verschilt van het vrijwilligerswerk dat wij hier in België kennen. Voor hen is werk iets waarvoor je geld verdient. Wanneer ze vrienden of familie helpen beschouwen ze dit niet als werk (Heinsius, Erich, Kuperus et al., 2003). In dit onderzoek bestuderen we niet deze informele hulp maar de participatie in het reguliere verenigingsleven. We richten onze aandacht dus enkel op het georganiseerde circuit.

De respondenten spreken allen Nederlands, waarvan er 13 deze taal goed beheersen en 2 minder goed. Ze hebben allen kennis van het netwerk, vertegenwoordigen de verschillende dominante allochtone populaties in Brussel. Omdat de Marokkanen en Turken het meest vertegenwoordigd zijn in Brussel (Federale Overheidsdienst {FOD}, 2004), zagen we dat 13 van onze contactpersonen zich naar de hele allochtone gemeenschap richten, maar voornamelijk met deze groepen in aanmerking kwamen. Verder werd er iemand van de Spaanse gemeenschap en van de federatie voor Latijns- Amerikaanse zelforganisaties bevestigd. Al richt deze laatste vernoemde zich in beperkte mate ook wel naar de groep Marokko en Turkije.

Aan alle respondenten werd gevraagd of we de naam van de organisatie mochten vernoemen in het onderzoek. Één van de respondenten bleef liever anoniem. De lijst met bevestigde organisaties werd toegevoegd in bijlage (bijlage 1).

De onderzoekspopulatie is samengesteld via de literatuurstudie en de sneeuwbalmethode. De eersten werden gevonden via het Minderhedenforum en het steunpunt voor vrijwilligerswerk. Vervolgens werd aan iedere respondent gevraagd of hij nog interessante contactpersonen kende. Tijdens het bestuderen van de literatuur kwamen er ook interessante organisaties op het spoor (Baarde, de Goede & Teunissen 2005). Respondenten werden via elektronische briefwisseling en telefonisch aangesproken.

3. Onderzoeksmethode

Er is nog niet zoveel geweten over de knelpunten van het allochtone vrijwilligerswerk in Brussel, dus voor dit onderzoek kozen we een kwalitatieve benadering. Zo kan er veel informatie verkregen worden en tegelijkertijd worden alledaagse of specifieke omstandigheden beschreven. De gegevens zelf die we willen achterhalen zijn ook kwalitatief van aard (Baarda et al., 2005).

We hebben gekozen voor semi -gestructureerde interviews vanwege hun flexibiliteit. Het is een goede manier om veel informatie te vergaren over verschillende onderwerpen. Er kan worden doorggevraagd over onderwerpen die interessant zijn voor ons onderzoek. We kunnen zowel de onderwerpen zelf als aanverwante onderwerpen aanhalen tijdens het interview (Billiet & Waeghe, 2006).

Een literatuurstudie en 2 verkennende open – interviews vormden de basis voor het opstellen van de topiclijst. De afname van de interviews gebeurde niet op basis van een vragenlijst, maar met 7 topics. Bij elk topic werden nog enkele richtvragen vermeld, om verder uit te weiden over het onderwerp. In bijlage voegen we de gebruikte topiclijst met richtvragen toe (bijlage 2). Met topics werken heeft als voordeel dat de onderzoeker niet helemaal afhankelijk is van de thema's die door de respondent worden aangereikt, terwijl de respondent anderzijds toch nog ruimte heeft om zijn ideeën in te brengen (Baarda et al., 2005).

De resultaten geven geen volledig en representatief beeld naar de allochtone participatie in België. We zullen minstens enkele motieven en knelpunten kunnen blootleggen, helaas niet allemaal. Wel willen we met dit onderzoek een basis leggen voor toekomstig onderzoek naar de allochtone participatie in België.

4. Verwerking van de gegevens

De interviews werden afgenomen op de werkplaats van de deelnemers of in de omgeving ervan. Bij aanvang van het interview werd gevraagd om het gesprek te kunnen opnemen met een digitale recorder. Elke respondent verleende hiertoe zijn of haar toestemming.

Na afname werden de interviews volledig en letterlijk uitgetypt en uiteindelijk verwerkt. De interviews werden uitgeprint om relevante informatie te selecteren en te labelen. De letterlijk uitgetypte interviews zijn toegevoegd in bijlage (bijlage 3).

Per geselecteerd fragment kunnen er meerdere labels worden toegekend, maar nooit meer dan zes, zodat het om een zinvolle reductie van het onderzoeksmateriaal blijft gaan. De benoeming van de labels moest zinvol blijven voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

De verwerking en analyse van de interviews gebeurden met het programma Atlas TI. Na het ingeven van alle interviews in dit programma voegden we hier de codes aan toe en konden we zo zien of bepaalde categorieën onder dezelfde noemer vielen of verder uitgedund moesten worden. Nieuwe codes konden worden toegevoegd om de codes zo duidelijk mogelijk te maken. Door dit cyclische proces kon er geen relevante informatie verloren gaan. In Atlas TI werd per code een rapport gemaakt met relevante informatie, dit vormde de basis van de onderzoeksresultaten.

Om de resultaten te bespreken werd het verband tussen de codes nagegaan. Als leidraad voor de interpretatie werd er gekeken welke antwoorden veel voorkwamen en welke minder.

Ten slotte werden de onderzoeksresultaten gekoppeld aan de bevindingen uit de literatuur, om na te gaan of de informatie gelijkenissen vertoonde of dat ze eerder tegenstrijdig zijn.

5. Methodologische kwaliteit

In dit gedeelte hebben we getracht de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek aan te tonen. Om betrouwbare onderzoeksresultaten te bekomen is het van belang dat de resultaten zo weinig mogelijk van toeval afhankelijk zijn (Baarde & De Goede, 2001).

Omdat we werken met diepte- interviews is de interne betrouwbaarheid aan de lage kant. Interne betrouwbaarheid verwijst naar de mate waarin de gegevensverzameling, de analyse en de conclusies gelijklopend zijn, dus het gaat om de betrouwbaarheid binnen het onderzoek. Om de betrouwbaarheid te garanderen stelden we een topiclijst op, waarbij alle respondenten op dezelfde manier werden bevraagd. Voor de analyse en verwerking van de gegevens hebben we een beroep gedaan op het computerprogramma *Atlas Ti*. In dit programma werden alle gegevens gestructureerd wat de kans op het maken van fouten verkleinde.

Door de onderzoeksmethode zo duidelijk mogelijk weer te geven (de beschrijving van het verloop van het onderzoek, van de methodologie en een voorstelling van de analyses), trachten we dit onderzoek gemakkelijk te kunnen laten herhalen (Maso & Smaling, 1998).

Met de validiteit willen we nagaan of er in het onderzoek gemeten werd wat er gemeten moest worden en of we het kunnen veralgemenen en toepassen op gelijkaardige situaties. Indien dit niet zo is dan is dit onderzoek kan niet betrouwbaar (Baarde et al., 2001).

In ons onderzoek gaan we de situatie in Brussel na, maar uit de literatuur bleek dat deze overeenkomt met de situatie in andere steden. Spreken over 'De vrijwilliger' is moeilijk, omdat hij wordt beïnvloed door de maatschappij waarin hij actief is (Verté & Verhaest, 2005). In dit onderzoek verwerkten we de bevindingen van 15 respondenten, we kunnen onszelf de vraag stellen of dit wel voldoende is om de resultaten te veralgemenen tot de gehele Brusselse situatie (Baarda et al., 2005).

Deel IV: Onderzoekresultaten

In dit deel trachten we een globaal beeld te schetsen over de onderzoekresultaten uit de interviews. Om de resultaten tot hun recht te laten komen halen we enkele fragmenten van de geïnterviewden aan. Na elk fragment wordt er aangeduid waar het is terug te vinden tussen de interviews in bijlage. De I verwijst naar het interviewnummer en P naar de pagina waarop het terug te vinden is.

De grote tegenstellingen of gelijkenissen zullen worden besproken. We beginnen met het beschrijven van het aanbod van de organisaties en daarnaast gaan we het hebben over de rekrutering, bekendmaking en knelpunten die Nederlandstalige organisaties ondervinden bij hun zoektocht naar vrijwilligers van allochtone origine.

Alle respondenten werken in organisaties die volledig of grotendeels, de allochtone populatie als doelpubliek hebben en ongeveer tussen de 10 en 2000 leden hebben. Ze zijn allen in Brussel gelegen. Het merendeel van de organisaties richt zich tot de groepen woonachtig in Molenbeek, Schaarbeek of het volledige Brussel Hoofdstedelijk gebied. In dit onderzoek richten we ons tot zowel mannen als vrouwen, er wordt ook geen opdeling gemaakt op basis van leeftijd. De bevroegde respondenten werken met uiteenlopende doelgroepen: kinderen, volwassenen, ouderen, mannen en vrouwen. We hebben getracht om onze respondenten zo te kiezen dat er een evenwicht is in de bereikbare doelgroepen. Omdat onze respondenten echter bijna allemaal in Nederlandstalige- of tweetalige initiatieven werken, is ons beeld misschien te eenzijdig en kan dit misschien niet volledig toegepast worden op de hele Brusselse situatie.

1. Inhoud van de activiteiten

Etnisch- culturele minderheden hebben andere zorgen dan de autochtonen. De groep waar wij ons in dit onderzoek naar richten zijn vooral bezig met thema's als onderwijs, emancipatie en tewerkstelling. Het is belangrijk te luisteren naar hun noden.

“We laten de mensen hun activiteit organiseren, wij omkaderen alleen het project. Het moet gaan op basis van een vertrouwen. Als het vanuit een nood vertrekt, dan werkt het. Dat is het probleem bij vele organisaties. Als je hen iets oplegt en zegt: ‘Dat gaan we doen’, dan heb je geen vrijwilligers, dat werkt niet.” (I.7, P.69)

Etnisch- culturele minderheden mobiliseer je dus niet met een bestaand aanbod zoals wij dit kennen in het Vlaams verenigingsleven, zij hebben andere noden en beperkingen. Indien een

organisatie luistert naar deze noden en zijn aanbod hierop afstemt zal ze meer allochtonen bereiken.

“Wij hebben ons aanbod al en dat is wat eigen is aan vrijwilligerswerk. We proberen hen te ondersteunen en we zoeken nog naar mogelijkheden om allochtonen te betrekken. Uit vele gesprekken in Molenbeek hoorden we van meisjes dat ze op zoek waren naar iets zoals een jeugdbeweging maar ze mochten van thuis niet op cursus. We gaan hen meenemen op een traject en ook zelf hun inbreng laten geven.” (I.1, P.7)

1.1. Afbakening van de doelgroep

Alvorens te beslissen welke activiteiten een organisatie aanbiedt, moet ze de doelgroep goed afbakenen. Vrouwen zijn met andere thema's bezig dan mannen.

“Wij werken met allochtone vrouwen in Brussel en wij bereiken vooral die vrouwen die anders niet bereikt worden. Daarmee bedoel ik dat we heel laagdrempelig werken en we proberen de vrouwen een stukje uit hun kot te lokken aan de hand van allerlei activiteiten die hun levensbehoeften aanvullen, bijvoorbeeld een activiteit die rond kinderen, over gezondheid, ziektes enzovoort gaat en dat is dus een beginbasis.” (I.15, P.136)

Bovenstaand voorbeeld gaat over vrouwen. Mannen bereik je met een volledig ander aanbod, zij zijn met andere thema's bezig. 13 organisaties gaven aan dat ze moeilijkheden hebben met het bereik van mannen. De oorzaak die ze hiervoor geven is dat mannen overdag werken en hun imago is ook belangrijker. 2 organisaties, namelijk een sport- en een religieuze vereniging, ondervonden dit probleem niet. De sportvereniging zat namelijk met het omgekeerde probleem, zij bereikt geen allochtone vrouwen, omwille van de macho-cultuur die er in de fitnesszaal heerst.

“Mannen zijn niet zo gemakkelijk te mobiliseren. Vrouwen mobiliseren is gemakkelijker. Later heb ik geleerd dat het overal zo is. Ik bezocht buurtwerkingen in Gent, Antwerpen, Limburg en zij hadden dezelfde opmerking.” (I.12, P.125)

Er moet dus geluisterd worden naar de thema's en de noden van de doelgroep. Anderzijds moeten er niet steeds onderwerpen voorgeschoteld worden die hen bezig houden, het is ook eens interessant hen kennis te laten maken met nieuwe dingen. Bepaalde organisaties hebben hun eigen aanbod al. Het is dan steeds een oefening om te zien in hoeverre ze hun aanbod kunnen afstemmen op de vraag en in hoeverre ze hun eigenheid bewaren.

In dit onderzoek namen organisaties deel die hun aanbod volledig afstemmen op de doelgroep, organisaties die hun aanbod niet aanpassen en organisaties die bestaan in functie van de etnisch-culturele minderheden. Zij die hun aanbod aanpasten, werkten tijdintensiever maar haalden er meer resultaat uit.

“Dat organisaties weinig allochtonen trekken komt omdat hun programma puur Vlaams is en dus niet aantrekkelijk is voor de jeugd. Als dat geïnternationaliseerd of geïnterculturaliseerd wordt, dan zou dat wel interessant zijn om de jongeren te betrekken bij hun activiteiten of bij vrijwilligerswerk.” (I.14, P.135)

Het aanbod moet, afhankelijk van de beoogde doelgroep, ook afgestemd worden qua tijdstip, wanneer de activiteit doorgaat. Indien mannen of hoogopgeleiden willen bereikt worden dienen de activiteiten 's avonds of tijdens het weekend plaats te vinden. Laag opgeleide vrouwen worden het best bereikt wanneer hun kinderen op school zitten.

2. Inhoud van het vrijwilligerswerk

2.1. Taken van de vrijwilliger

Indien organisaties werken met concrete projecten, zullen allochtonen eerder geneigd zijn deel te nemen. Op deze manier moeten ze zich niet volledig als bestuurslid inzetten, het vergt vaak een te grote verantwoordelijkheid.

“Je moet uitdrukkelijk achter iets vragen maar niet te ruim: “Wil je die dag dat doen?” (I.8, P.94)

Het ligt er ook aan van wie de vraag komt. Je moet eerst een vertrouwensband hebben met de doelgroep voordat ze zich zullen inzetten. Dit hangt samen met de bekendheid.

“Als een school om hulp vraagt aan mama's of papa's, om een uitstap te doen of een feestje, dan lukt dat meestal. De school heeft contact met de ouders. Ze komen bijvoorbeeld elke dag hun kinderen halen. Voor de rest zijn mensen niet bewust dat een Nederlandstalig cultureel werk bestaat.” (I.12, P.131)

2.2. Bestuursfuncties

Het verenigingsleven is vaak opgebouwd rond enkele personen. Anderen nemen enkel deel of doen af en toe een project.

“Vaak is het verenigingsleven gebouwd op een paar vrijwilligers die alles organiseren of er is een beroepskracht nodig. De meeste vrijwilligers kan je enkel nog mobiliseren per project.” (I.5, P.54)

Het aanbod is daarbij afhankelijk van het engagement van de bestuursleden. Weinig mensen nemen bestuursfuncties op omdat ze bang zijn van die statuten. Verantwoordelijkheid nemen doen ze liever niet. Ze weten ook niet steeds wat er precies van hun verwacht wordt, er is dus een schrik voor het onbekende.

“Het aanbod hangt af van moskee tot moskee en van bestuur tot bestuur. Als het bestuur bestaat uit jonge mensen of mensen die de actualiteit volgen, dan zul je zien dat die mensen meer activiteiten organiseren voor de buurtbewoners. Maar dat hangt af van de bestuursleden.” (I.14, P.134)

Het gaat hier over laagopgeleiden die beschikken vaak niet over de competenties die bestuursleden nodig hebben in het geprofessionaliseerde autochtone verenigingsleven. Je moet zorgen dat ze meekunnen en hen cursussen aanbieden. Cursussen gegeven op hun niveau, hen uitleggen wat vrijwilligerswerk inhoudt, want hierover zijn nog veel verkeerde interpretaties.

“Ze zijn geëvolueerd en we geven vormingen. Zij willen meer engagement opnemen op het niveau van de inhoud. Één keer per maand krijgen ze een vorming bij Citizenne. Bijvoorbeeld rond assertiviteit, professionalisme, over alle middelen beschikken dat ze zelf de vereniging kunnen lijden.” (I.11, P.119)

Het is zinvoller om 1 goede vrijwilliger in het bestuur te hebben dan een heleboel vrijwilligers die niet opgeleid zijn of zelfs geen Nederlands kennen. Twee respondenten wijzen erop dat het voor vele vrijwilligerstaken onmogelijk of zelfs gevaarlijk is alloctonen in te schakelen. Dit wanneer taken een goede kennis van het Nederlands vereisen, zoals het begeleiden van kinderen, het werken met mensen in het algemeen.

2.3. Intensiteit

Sommige vrijwilligers steken er veel tijd in, anderen niet. Het allochtone verenigingsleven draait vaak enkel op vrijwilligers. Moskeeën kregen tot hiertoe geen subsidies, enkel giften van hun eigen leden, alles gebeurt met vrijwillige krachten.

“Soms betrappen we zelforganisaties erop dat ze dingen laten liggen. Ze slaan gewoon een vergadering over omdat het er gewoon niet meer van komt hun mensen samen te roepen. En de reden daarvan is denk ik dat ze te weinig beroepskrachten hebben, alles draait daar vaak om vrijwilligers, enkelen nemen daar praktisch alles op de schouders.” (I.5, P.54)

2.4. Motivatie

Om hen te engageren moet je deze groep tonen dat vrijwilligerswerk ook voor hen interessant kan zijn. Dat je hen iets in de plaats geeft en hiermee bedoelen we geen geldelijke beloning. 3 respondenten geven aan dat vrijwilligers in hun organisatie een geldelijke vergoeding krijgen.

“Natuurlijk, wat krijgen zij in de plaats? Ze krijgen heel veel in de plaats maar er zijn zaken die niet tastbaar zijn, er zijn zaken die wij merken aan onze vrouwen dat ze evolueren, dat ze emanciperen, dat ze vooruit geraken, beter organiseren enzovoort.” (I.15, P.137)

Drie van onze respondenten gaven aan dat ze uit zichzelf gemotiveerd zijn om hun medemens te helpen. Hier zien we wel de altruïstische houding.

“Ik moet het graag doen en nu voor UTV maakt het mij niet uit of ik betaald word of niet. Ik heb mijn Turkse roots maar intussen ben ik bijna 40 jaar in België en dat is ook een beetje zoals met veel dingen, vanuit verbondenheid, om erbij horen.” (I.8, P.87)

De eerste generatie hecht veel waarde aan het in stand houden van hun cultuur. Ze zijn actief in zelforganisaties die activiteiten organiseren, gerelateerd aan hun land van herkomst. Vaak zijn de actiefste vrijwilligers al van in hun jeugd aangesloten bij verenigingen. Ze blijven ook in hun eigen werking en doen dit voor hun buurt.

De motivatie om in een Nederlandstalige organisatie terecht te komen is ook vanwege de taal. Mensen willen Nederlands leren en zoeken een plaats om te oefenen. Over de taal zullen we later uitwijden.

3. Plaatsen waar allochtonen zich verenigen

De twee belangrijkste plaatsen zijn de school en de moskee, omdat ze zich hier veilig voelen. Het sociaal-culturele veld is minder bekend bij deze populatie. Respondenten gaven opsommingen van organisaties die ze kenden. Zo heb je sportverenigingen, taalscholen, sociaal-culturele organisaties enzovoort. Een volledig overzicht van gesubsidieerde organisaties kan bekomen worden via de verschillende gemeenschapscentra of op de website van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Zelforganisaties kan je onder andere vinden in Moskeeën.

Ook werden de Marokkaanse bruiloften vernoemd, deze duren meerdere dagen. Voor de vrouw is het een moment om anderen te ontmoeten. Jongeren vind je vaak op straat en sportterreintjes.

4. Alloctonen rekruteren

De meeste organisaties denken dat alloctonen de weg vinden naar hen, maar het is omgekeerd. Organisaties moeten niet bang zijn om hen op te zoeken.

4.1. Vrijwilligers

Om buiten de eigen organisatie vrijwilligers te rekruteren, wordt er gebruik gemaakt van onder andere de Moskeeën. De aanwerving van nieuwe vrijwilligers gebeurt bij voorkeur via de Imam. Het project moet goed uitgelegd worden en de meerwaarde voor de moskee moet duidelijk zijn. Hierdoor zal men meer geneigd zijn om mee te werken.

Andere mogelijke pistes zijn OCMW' s en studenten van verschillende hogescholen. Zij zoeken vaak een stageplaats of willen werkervaring opdoen. Als de werking in de lijn ligt van hun opleiding zullen ze geneigd zijn om deel te nemen.

De meeste respondenten vonden hun vrijwilligers tussen de leden van hun organisatie. Wanneer de leden plaats en ruimte krijgen om zelf initiatief te nemen, worden ze geprikkeld om zelf iets te organiseren. Het is van belang na te gaan hoe leden kunnen aangetrokken worden.

4.2. Leden

Radio en TV zijn twee andere opties. Zo is er de bekende radio 'Almanar' die uitzendingen brengt in drie talen en die veel beluisterd wordt door de Turkse populatie. Ook TV Brussel heeft eenmaal per maand een programma in het Turks.

Verder zijn er de klassieke manieren zoals: de eigen website, affiches, flyers enzovoort. Flyers kan men verdelen op plaatsen waar vele alloctonen komen: alloctone verbonden, café' s, het Brussels Platform, het Minderhedenforum, het Vlaamse minderhedencentrum enzovoort. Culturele centra bieden vaak de mogelijkheid publiciteit te maken in hun maandelijks magazine. In brochures wordt de werking van de organisatie uitgelegd en worden concrete voorbeelden geven. Dit schept een duidelijker beeld. Verder bestaan er fora op websites of artikels in tijdschriften, zoals het tijdschrift van het Massereelfonds. Door grote activiteiten te organiseren, bijvoorbeeld een groot buurtfeest of een solidariteitsfeest in de buurt, kunnen mensen de werking leren kennen.

Het beeld dat leeft over vrijwilligerswerk is ook belangrijk. De visie moet bekend gemaakt worden en het moet aantrekkelijk voorgesteld worden. Voor concrete vragen vind je gemakkelijker vrijwilligers dan voor uitgebreide taken.

"Vrijwilligerswerk doen is niet zo een aantrekkelijk voorstel. Als je een divers aanbod hebt en je het vrijblijvend voorstelt heb je wel kans." (I.4, P.45)

Neem de kans om samen te werken met allochtone gemeenschappen wanneer er een solidariteitsactie op poten gezet wordt. Neem eraan deel of start er zelf één op. Samenwerkingen zorgen ook voor vertrouwen, bekendheid en ledenwerving.

"Als je dan op één of andere manier deelneemt, is de kans ook groot dat er ook in andere richting wordt deelgenomen." (I.12, P.132)

Mond – aan mond reclame wordt door alle respondenten aangehaald. Sommige respondenten trekken ook gemakkelijk mensen aan uit hun kennissenkring. Ze zijn dan ook al tientallen jaren actief in het Brussels sociaal-culturele leven. Ook is het positief om je werking te vestigen in de buurt waar een groot deel van je doelpubliek woont. De werking kan ook in scholen worden voorgesteld. Dit doen de organisatoren best zelf want de organisatie krijgt op die manier een gezicht en dat wekt vertrouwen.

Om minderheden te bereiken heb je ook tijd nodig. Ze moeten eerst kennis maken met het begrip 'vrije tijd' zoals wij dat ervaren, om daarna de werking te leren kennen en om deze nog eens te vertrouwen.

"Het is een werk van lange adem en je kunt niet verwachten dat je binnen de 3 jaar de buurt kan overtuigen. Over 20 jaar zijn we nog niet klaar met dat werk." (I.9, P.97)

Het is belangrijk mensen op hun gemak te stellen, door bijvoorbeeld in verschillende talen te spreken, ook al zijn het maar enkele woorden, toch toon je dat je moeite wilt doen om hen te begrijpen.

Samenwerking met andere organisaties wordt vaak gezien als een goed middel om promotie te maken.

"Het is ook een meer interessante manier om een nieuw publiek aan te boren. Zij hebben een publiek, wij hebben een grote know-how. Laat ons samen iets doen. Dat publiek komt mee naar hier of wij gaan naar daar, je krijgt een gezicht en zij ontdekken onze organisatie." (I.9, P.105)

Wat betreft samenwerking met andere groepen vinden we enkele opmerkelijke tegenstrijdigheden. Alle organisaties doen aan samenwerking. Ze vinden dit positief, maar geven aan dat niet alle organisaties met hen willen samenwerken. Ze beschouwen elkaar als concurrentie en zijn bang dat er leden worden weggekaapt. Aan de oorzaak van deze strijd liggen de subsidies, die door een quota worden opgelegd, voor het benodigd aantal leden per organisatie.

5. Leeftijd

In dit onderzoek kunnen we geen objectieve weergave maken tussen het verschil in participatie van de eerste of de tweede generatie. De respondenten richten zich zowel naar de eerste- als tweede generaties van hun doelgroepen. Indien we andere respondenten konden bevragen zouden we wel eens andere resultaten krijgen. Organisaties geven wel aan dat ze het moeilijkst ouderen en jongeren bereiken.

“Vooral generaties die hun basisproblemen hebben opgelost en niet meer bezig zijn met hun dagelijkse problemen. Deze mensen zijn vaak het meest actief met vrijwilligerswerk bezig. Ze hebben hun plan getrokken en afstand genoeg genomen om ook bezig te zijn met wat anders. De gemiddelde generatie is 30 tot 35 jaar oud. Ze zijn hier opgegroeid.” (I.12, P.126)

Toch kan bovenstaande uitspraak snel worden tegengesproken. Deze generatie is immers ook snel getrouwd, erg fragiel en kent de context niet waarin ze leeft. Het ligt er dus aan welke sociaal-economische status deze mensen hebben.

Vele organisaties geven ook aan dat ze jongeren niet kunnen motiveren voor een bestuursfunctie. De redenen hiervoor zijn uiteenlopend. Sommige organisaties richten hun aanbod naar de cultuur van het thuisland, waardoor jongeren zich minder aangesproken voelen. Jongeren leven ook in een meer materialistische wereld, ze willen gaan werken om zakgeld te verdienen en dit komt voor hen op de eerste plaats.

6. Knelpunten die het bereik van allochtonen belemmeren

6.1. Taal

Het tweetalig zijn van organisaties heeft een voordeel en een nadeel. Het nadeel is dat je een grote groep verliest omdat ze de taal niet begrijpen. Dit kan opgelost worden door meertalig te werken. Het voordeel is dat vele inwoners van Brussel graag de Nederlandse taal machtig worden. Dit is een grote troef voor deze organisaties. Zij die Nederlandse lessen hebben gevolgd merken dat ze geen circuit vinden waar ze hun Nederlands kunnen bijschaven en dan haken ze af. Ze zijn dus op zoek naar een circuit waar ze wel Nederlands kunnen oefenen. Want het Nederlands wordt niet vaak gebruikt op straat of in de winkel.

De redenen waarom men Nederlands wil leren zijn op de eerste plaats om werk te vinden en op de tweede plaats voor hun kinderen te begeleiden. Enkele respondenten gaven aan dat het taalbeleid in Brussel te agressief is, waardoor sommigen afhaken en zelfs een aversie krijgen voor het Nederlands.

"Dat is het probleem met talen, ze verplichten ons het te leren. Maar je moet de interesse wekken, hen verplichten haalt niets uit. Als ik de media zie, dat is niet de juiste manier om een taal aan te brengen. Het wordt gebruikt als een militair wapen." (I.8, P.73)

Bijna alle respondenten werken met meertalige communicatie. Folders en dergelijke zijn in meerdere talen gedrukt. Hoewel de vertaling naar het Arabisch niet altijd even nuttig is. Vaak zijn oudere mensen ongeletterd en kunnen ze ook geen Arabisch lezen. Zij die wel scholing hebben gehad, zijn vaak ook het Frans of het Nederlands machtig. Het gebruik van het Nederlands wordt niet gestimuleerd door enkel in het Nederlands te communiceren, maar wel door het aantrekkelijk te maken, zodat ze het willen begrijpen en ermee in aanraking willen komen.

Taal vormt geen drempel voor alle activiteiten. Filmvoorstellingen en tentoonstellingen bijvoorbeeld, kunnen wel doorgaan. In sommige organisaties mag men in principe enkel Nederlands spreken, maar toch kan men er niet onder uit. We zitten met een Brusselse context waar twee taalgemeenschappen met elkaar leven.

6.1.1. De Brusselse context

Voor vele allochtonen is België één groot geheel en ze zijn niet op de hoogte van de situatie tussen Nederlandstalige Belgen en Franstalige Belgen. Vaak hebben mensen een positief beeld van Vlamingen, maar ze mogen niet het gevoel krijgen dat ze moeten kiezen tussen een Nederlandstalige organisatie of een Franstalige organisatie. In Brussel is er een Brusselse realiteit, geen Waalse of Vlaamse realiteit.

"Politici willen vaak de sociaal-culturele sector als een soort drukkingmiddel gebruiken. Maar het belangrijkste is juist dat minderheden in Brussel een maximum aan kansen krijgen en dat is het belangrijkste. Als dit nu via het Franstalig- of het Nederlandstalig netwerk gaat, dat is niet belangrijk." (I.12, P.129)

Er zijn organisaties die strikt in het Nederlands werken, die omgaan met de maatschappelijke realiteit en in de twee talen communiceren. Organisaties die steun krijgen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie mogen officieel enkel Nederlands spreken, maar dit is in een stad als Brussel haast onmogelijk.

"Dus ja als organisaties die gesubsidieerd worden door Vlaanderen verplicht worden tot iets waar Brussel niks aan heeft. Ze brengt niet samen maar ze scheidt." (I.9, P.109)

6.2. Vrijwilligerswerk door de ogen van migranten

Voor allochtonen hoort werk betaald te worden, ze zijn consumptiegericht. Er zijn ook vele kinderen per gezin, ongeveer 5 à 6 per gezin. Daardoor gaan ze eerder op zoek naar betaald werk dan vrijwillig werk. Jeugdbewegingen kennen ze niet. Men is niet vertrouwd met het concept vrijwilligerswerk zoals wij dat kennen. Het netwerk aan mensen die actief geëngageerd zijn, is ook niet zo groot.

"In de sociaal-culturele verenigingen zitten een aantal sleutelfiguren, mensen die in vele verenigingen gelijktijdig actief zijn. De sector is niet zo groot als men denkt." (I.12, P.125)

6.3. Behoeftte aan contact met Nederlandstalige organisaties

Het probleem is dat de zelforganisaties de Nederlandstalige organisaties vaak niet kennen. Wanneer ze er mee in contact komen dan vinden ze het vaak interessant. De meeste respondenten geven aan dat allochtonen graag contact hebben met Nederlandstalige mensen. Slechts drie van de respondenten spraken dit tegen. Dit zou zijn omdat er een aversie is tegenover het taalgebruik en hoe de regering van België daar mee omgaat. Niet alle Nederlandstalige organisaties hebben moeite met het aantrekken van anderstaligen. Soms gebeurt het ook dat organisaties overgevraagd zijn en het niet meer kunnen bolwerken. Dit zien we vaak bij onderwijsinstanties.

"Mensen vragen zelf de papieren maar de talenschool heeft geen plaats. Ik heb dat al twee keer gehoord en ben daar niet echt tevreden mee. Ze hebben een wachtlijst. Een persoon had leerlingen en een locatie, maar er was geen leraar vrij om te komen lesgeven." (I.11, P.115)

Uit de gesprekken bleek dat de vraag om in contact te komen met Nederlandstaligen er zeker is, maar dat het aanbod vaak niet is aangepast. Er moet wel vermeld worden vermeld dat niet alle organisaties een milieu hebben waar een allochtoon zich thuis voelt. De organisatiecultuur is vaak niet aangepast aan de noden van de allochtonen. Dit ziet men al in kleine dingen zoals het vlees dat men aanbiedt in het restaurant van de organisatie.

6.4. Overaanbod

Doordat organisaties op zoveel mogelijke plaatsen hun folders verspreiden, is het aanbod van promotiemateriaal erg groot. Er zijn slechts enkelingen die via een flyers de weg vinden naar organisaties.

Anderzijds geven organisaties aan dat ze allen aan emancipatie werken en de migranten zeker niet willen opsluiten. Ze moeten de keuze hebben om te gaan waar ze willen en de keuze om van andere dingen te gaan proeven.

6.5. Financiële situatie

Alle bevroagde organisaties houden het inschrijvingsgeld zo laag mogelijk omdat bewoners uit bepaalde buurten vaak een klein inkomen hebben. Sommige dingen bieden ze gratis aan, maar lang niet alles. Wanneer alles gratis is krijgen mensen een shoppinggedrag, ze gaan overal eens kijken en dat is de bedoeling niet.

"Op gemeentelijk vlak was er een gratis beleid dat ervoor gezorgd heeft dat mensen niet meer willen betalen voor dingen en dat betalen gelijk staat met kwaliteit. Ik zou heel graag de dingen gratis aanbieden maar het probleem is dat het dan niet meer gerespecteerd wordt." (I.9, P.109)

Het verminderen van het inschrijvingsgeld alleen is ook niet voldoende om de juiste doelgroep aan te trekken. Er moeten meer inspanningen geleverd worden zoals het bekendmaken van de organisatie, het vormen van potentiële vrijwilligers, het vertrouwen winnen bij de doelgroep, de afstemming van het aanbod enzovoort.

"Tijdens een optreden van de Bozar waren er allemaal hoogopgeleiden die verbaasd waren dat de toegangsprijs zo laag lag. Maar tien euro, het was namelijk gesubsidieerd. De zaal was meteen uitverkocht. De bedoeling van bepaalde initiatieven is om laagopgeleiden te bereiken maar in Brussel bereik je echt die top." (I.2, P.22)

Deel V: Conclusie

Dit onderzoek heeft als doel een beeld te krijgen van het participatiegedrag van allochtone vrijwilligers. We gingen na wat allochtonen motiveert of verhindert om een engagement op te nemen in een Brusselse Nederlandstalige organisatie. In dit deel trachten we een antwoord te formuleren op onze onderzoeksvragen die we eerder formuleerden in deel III. Hier maken we een terugkoppeling naar het theoretische gedeelte en er wordt ook gekeken op welke manier de onderzoeksresultaten hiermee overeenstemmen of afwijken.

De bestaande literatuur toonde aan dat het verenigingsleven een belangrijke rol vervult. Het brengt mensen samen waardoor er contacten ontstaan. Ook het belang van zelforganisaties kwam duidelijk naar voren. Van Craen (2007) ondervond dat allochtone groepen met een sterk eigen verenigingsleven, ook meer geneigd zijn deel te nemen in het cross- etnische verenigingsleven. Allochtonen verrichten veel taken in niet- georganiseerd verband, zoals in de familie (Klaver et al., 2005). Hun visie op vrijwilligerswerk verschilt van het vrijwilligerswerk dat wij hier in België kennen. Uit de literatuur blijkt dat jongeren voor wat betreft de persoonlijke levensdomeinen liever hun cultuur behouden. Dit zagen we niet terug komen in ons onderzoek. Respondenten gaven aan dat de eerste generatie allochtonen zich inzet voor het behoud van cultuur. Jongeren zijn hier niet meer minder mee bezig.

Aan de hand van interviews met sleutelfiguren die de allochtone populatie in Brussel vertegenwoordigen, gingen we op zoek naar de eerder gestelde onderzoeksvragen. Om te beginnen gingen we op zoek naar het doel waarom allochtonen zich verenigen. Over het algemeen kunnen we concluderen dat laaggeschoolde allochtonen andere vragen en noden hebben dan autochtonen. Indien organisaties deze doelgroep willen bereiken, zal hun aanbod moeten worden afgestemd op de noden van allochtonen. Uit de literatuur en ons onderzoek bleek ook dat alle inwoners van andere origine niet over dezelfde kam geschoren kunnen worden. Er bestaat een grote discrepantie tussen mannen en vrouwen, tussen hoog- en laagopgeleiden en er heersen onderlinge cultuurverschillen. Een organisatie moet dus duidelijk zijn doelgroep bepalen voor ze gaat werven. Eerste generatie allochtonen nemen eerder deel aan organisaties die de instandhouding van hun cultuur als doel hebben. De taal is een grote troef voor Nederlandstalige organisaties. Het vormt het grootste motief van een allochtoon om in een Nederlandstalige organisatie te treden. Ze zijn op zoek naar een netwerk waar ze Nederlands kunnen oefenen. Zij willen Nederlands leren voor hun kinderen beter te kunnen begeleiden en om meer kansen te bekomen op de arbeidsmarkt, niet om aan de slag te kunnen gaan als vrijwilliger. Toch is deze taal een extra troef voor het Nederlandstalig verenigingsleven en ze zullen hiervan de vruchten plukken indien ze de allochtonen hiervoor op de juiste manier kunnen warm maken.

Ten tweede gingen we na op welke manier het vrijwilligerswerk georganiseerd moet worden. Allochtonen engageren zich, net zoals autochtonen, gemakkelijker voor concrete projecten. Vaak hebben ze angst om een bestuursfunctie op te nemen omwille van de verantwoordelijkheid die

eraan vast hangt. Ze zijn vlugger geneigd mee te werken wanneer de opdrachten kort en duidelijk zijn. De beloning die hieraan vast hangt is niet steeds geldelijk, maar kan ook cognitief van aard zijn. Deze voordelen zijn onder de allochtone populatie niet gekend. Daarom is het van belang deze groep eerst in te lichten over de betekenis, de voordelen en de functies van formeel vrijwilligerswerk. Dit kan bijvoorbeeld via vormingen tot hen gebracht worden.

Ten derde gingen we na waar allochtonen zich organiseren. Allochtonen bereik je best op plaatsen waar zij zich veilig voelen. De moskee en de school werden het vaakst aangehaald. Jongeren vind je in de school, op speelterreintjes en in buurthuizen. Jeugdbewegingen zoals wij ze kennen hebben geen succes bij allochtone jongeren. Allochtonen zijn niet vertrouwd met het concept 'spelen om te spelen' en vinden dit zinloos. Mannen zijn voornamelijk lid van sport- en religieuze verenigingen. Vrouwen nemen vaak deel aan activiteiten van verenigingen die zich specifiek naar vrouwen richten

Ten vierde bekeken we via welke kanalen nieuwe leden bereikt worden. Het is niet gemakkelijk deze groep te bereiken, er gaan vele investeringen aan vooraf. Men moet het vertrouwen wekken van deze bevolkingsgroep, dit kan onder andere via samenwerkingsverbanden met zelforganisaties. Het is ook van belang als organisatie, om actief te zijn op plaatsen waar je doelgroep actief is. Bijvoorbeeld in de moskee, op café, in concentratiewijken enzovoort. Om het vertrouwen te winnen, is het belangrijk dat ze de organisatie kennen en er nauw contact mee hebben. Sommige respondenten adviseerden de media van de allochtonen zelf, bijvoorbeeld de Turkse televisie of Marokkaanse radio, te gebruiken om deze allochtonen aan te werven. Affiches en folders hebben ook hun nut, als ze verspreid worden op plaatsen waar vele allochtonen komen, zoals de moskee, allochtonenverbonden en hun netwerk van verenigingen. De grootste communicatie verloopt mond-aan-mond. Men spreekt best contactpersonen binnen de allochtone gemeenschap aan, zoals de Imam. Deze personen spreken vaak meerdere talen en hebben het vertrouwen van de allochtone gemeenschap. De taal waarin promotie gevoerd wordt is ook van belang. Dit hoeft niet in het Arabisch te gebeuren. Ongeletterde mensen kunnen geen Arabisch lezen en geletterden kennen over het algemeen ook voldoende Frans en Nederlands.

Ten vijfde schetsten we een profiel van de allochtone vrijwilliger. Ook hier kunnen we weer een opdeling maken tussen mannen en vrouwen, jongeren en ouderen. Hoogopgeleide allochtonen zijn gemakkelijker te bereiken, omdat hun noden meer aansluiten bij die van de autochtonen. Ook is uit onderzoek gebleken dat hooggeschoolden het meest participeren aan vrijwilligerswerk. Dat organisaties ook deze groep moeilijk bereiken ligt in het feit dat ze vaak reeds actief zijn in andere organisaties of dat ze betaald werk hebben, waardoor ze minder tijd kunnen vrijmaken voor vrijwilligerswerk. Wat hoog- en laagopgeleiden van de eerste generatie bindt, is dat ze zich allen inzetten en engageren voor het behoud van de cultuur van het land van herkomst. Dat er weinig laagopgeleiden de weg vinden naar het autochtone verenigingsleven heeft niets te maken met de wil van deze groep om vrijwilligerswerk te doen. Ze zijn ook erg geëngageerd, maar zetten zich in voor het gezin en de familie. Ze verrichten vaak onbezoldigde arbeid, maar bestempelen dit niet als 'vrijwilligerswerk'. Werk is voor hen arbeid waarvoor je betaald wordt met een vergoeding in de vorm van geld. Uit het literatuuronderzoek bleek dat mannen vaak actief zijn als bestuurslid. Dit

wordt bevestigd in onze bevraging. Als bestuurslid zijn ze actiever, maar als gewoon lid zijn ze vaak moeilijk te bereiken. Uit onderzoeken in de buurlanden Nederland, Duitsland en Frankrijk blijkt dat mannen meer participeren dan vrouwen. De resultaten van deze eindverhandeling spreken dit dus tegen. Het sociaal- cultureel leven is vaak niet serieus genoeg voor mannen. Om hen te bereiken moet het aanbod in het teken staan van thema's zoals het werk of het geloof. Toch merken we op dat sport- en religieuze verenigingen wel veel mannen als lid hebben. Welke leeftijdsgroep het meest actief is, daar hebben we geen beeld over. Wel zagen we dat er een aanbod bestaat voor alle leeftijden.

Ten zesde gingen we na wat de knelpunten zijn waarom er zo weinig allochtonen deelnemen aan het regulier verenigingsleven. Niet enkel het concept 'vrijwilligerswerk', maar ook het Nederlandstalige netwerk is bij het doelpubliek vaak niet bekend. Ze hebben geen kennis van de sociale kaart en komen hiermee enkel via de school in contact. Voor hen is België hun oriëntatiepunt en er bestaat ook geen onderscheid tussen Franstalige- of Nederlandstalige initiatieven. Organisaties moeten dus meer bekendheid verwerven bij de allochtone populatie maar dit is een werk van lange adem. Sierens (2001) ondervond dat religieuze organisaties erg belangrijk zijn, vooral bij Turken en Marokkanen. Dit kunnen we uit ons onderzoek dus ook afleiden, religieuze organisaties hebben het meeste leden.

Samenwerking is dus een goed middel om bekendheid te verwerven. Maar deze verlopen ook niet altijd vlot omdat organisaties bang zijn leden te verliezen of omwille van cultuurverschillen die opduiken. Zelforganisaties zijn nog jonger dan het klassieke Vlaamse sociaal-culturele leven en genieten niet dezelfde steun. Respondenten gaven ook aan dat het hierdoor moeilijk is om vlot te werken. Er is vaak een groot tekort is aan arbeidskrachten.

We kunnen ook besluiten dat de taal niet de oorzaak is waarom Nederlandstalige organisaties geen allochtonen bereiken. De Franstalige tegenhanger van 'het Punt' trekt ook niet veel allochtonen aan. De taal wordt door de respondenten als een troef beschouwd. Vele ouders sturen hun kinderen naar een Nederlandstalige school. In sociaal-culturele verenigingen zien we deze 'boom' niet. Als reden hiervoor kunnen we de bekendheid en de verschillende opvatting over vrijwilligerswerk geven. Vele allochtonen zijn ook nog bezig met het invullen van hun basisbehoeften. Maar respondenten geven aan dat een positieve evolutie te zien is, ze zien een grotere instroom in hun organisatie.

Dit onderzoek gaat over de Brusselse situatie. Deze is verschillend van andere Belgische steden omwille van zijn taalbeleid. Over dit taalbeleid zien we uiteenlopende meningen. Enerzijds blijkt de opdeling van de twee taalgemeenschappen in Brussel voor de allochtone populatie geen hindernis te vormen, men wil graag Nederlands leren. Aan de andere kant gaven respondenten aan dat er een zekere aversie leeft tegenover de Nederlandse taal. Deze aversie wordt aan het beleid toegeschreven, dat het leren van een taal verplicht in plaats van het te stimuleren.

De organisaties die het meeste allochtonen bereiken zijn deze die laagdrempelig werken en flexibel zijn. Ze passen zich aan qua tijdstip, zijn gelegen in de buurt van de allochtonen en het aanbod

gebeurt wordt in samenwerking met de leden bepaald. Het zijn de organisaties die al ettelijke jaren actief zijn en allochtonen in hun bestuur hebben. Toch mag men niet in de valkuil trappen om zoveel mogelijk allochtonen aan te trekken. De organisatie moet voorbereid zijn op de komst van deze groep, anders haken deze mensen af. Om allochtonen in te schakelen als vrijwilliger moet je ze goed begeleiden en opleiden. Het is de kwaliteit die telt, niet de kwantiteit.

Het onderzoek zou niet compleet zijn indien er gedurende het proces geen nieuwe vragen zouden opduiken. Dit onderzoek heeft de vraag naar participatie van allochtonen bekeken vanuit het standpunt van de sleutelfiguren, zij die actief zijn in het verenigingsleven en hier sterk in geloven. Het zou interessant zijn om allochtonen individueel te vragen waarom zij geen vrijwilligerswerk doen. Zo kunnen we meer specifiek zien welke verschillen er zijn tussen de generaties en tussen de mannen en vrouwen onderling. Om zo nog meer de doelgroep af te kunnen bakenen teneinde de allochtonen beter te bereiken.

Bibliografie

Allport, G. (1958). *The nature of prejudice: abridged*. New York: Doubleday.

Arends-Toth, J. & Van de Vijver, F. J. R. (2001). *Het belang van acculturatie voor organisaties*. *Gedrag en Organisaties*, 14, 55-66.

Baarda, D.B., de Goede, M.P.M. & Teunissen, J. (2001). *Basisboek Kwalitatief onderzoek: praktische handleiding voor het opzetten en uitvoeren vankwalitatief onderzoek*. Houten: Stenfert Kroese.

Baarda, D.B. & de Goede, M.P.M. (2001). *Basisboek Methoden en Technieken: handleiding voor het opzetten en uitvoeren van onderzoek*. Groningen: Stenfert Kroese.

Billiet, J., & Waege, H. (2006). *Een samenleving onderzocht, Methoden van sociaal-wetenschappelijk Onderzoek*. Antwerpen: De Boeck.

Brackeva, M. (1996). *Het verenigingsleven van migranten: een nieuwe dynamiek*. Brussel: ICCM.

Berry, J.W. (1997). *Immigration, acculturation and adaptation*. In: *Applied psychology: An International Review*, 46, PP. 5-68.

Butter, E. (2006). *Pijlers voor Bruggebouwers: Over de ondersteuning van allochtone vrijwilligersorganisaties*. Amsterdam: ACB Kenniscentrum.

Billiet, J., Carton, A. & Huys, R. (1990). *Onbekend of onbemind? Een sociologisch onderzoek naar de houding van de Belgen tegenover migranten*. Leuven: Sociologisch Instituut.

BOUBEKER, A., *La reconnaissance publique de l'islam de France : entre gestion locale et communauté d'expérience*, Les Cahiers de la sécurité, nr. 62, 2006. In: Torrekens, C. (2007). *Concentration des populations musulmanes et structuration de l'associatif musulmanes à Bruxelles*. Brussels: Brussels Studies, nr. 4.

Belgisch Staatsblad: Decreet van 28 april 1998 in zake het Vlaams Beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden. Geraadpleegd op 13 januari, 2009, op http://www.binnenland.vlaanderen.be/minderheden/documentatie/minderhedendecreet_280498.pdf

Descamps, L. & Pauwels, K. (1992). *Bibliografie "eigen organisaties van migranten": een alfabetisch overzicht van recent in Vlaanderen en in het buitenland verschenen publicaties inzake eigen organisaties van migranten*. Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Uit: Geuens, L. (2005). *Kwalitatief onderzoek naar de rol van migrantenorganisaties in het integratieproces. Deelnemers en medewerkers van Brusselse vrouwenkringen aan het woord*. Niet gepubliceerde licentiaatsverhandeling. Brussel: Vrije Universiteit Brussel.

- Dagevos, J. (2001). *De leefsituatie van allochtone ouderen in Nederland. Stand van zaken: ontwikkelingen en informatielacunes*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Dekker, P. & Van den Broek, A. (1999). *Civil societies in Noord-Amerika en Europa*. In: P. Dekker (red.), *Vrijwilligerswerk vergeleken* (p. 69-94). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Dekker, P., De Hart, J. & Faulk, L. (2007). *Toekomstverkenning vrijwillige inzet 2015*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Delwit, P., Rea, A., & Swyngedouw, M. (2007). *Bruxelles ville ouverte*. Parijs: L'Harmattan.
- Elchardus, M., Huyse, L. & Van Dael, L. (2000). *Het maatschappelijk middenveld in Vlaanderen. Een onderzoek naar de sociale constructie van democratisch burgerschap*. Brussel: VUBPress.
- Elias, W. & Vanwing, T. (red.) (2002). *Vizier op Agogiek*. Leuven: Garant
- Hertogen, J. (2007). *Laatste 45 jaar in Brussel: 50% bevolking van autochtoon naar allochtoon. Verslag tussenkomst VB op studiedag van de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel op 20 maart 2007*. Vlaamse Volksbeweging.
- Hooghe, M. (2000). *Sociaal kapitaal en democratie : verenigingsleven, sociaal kapitaal en politieke cultuur*. Leuven: Acco.
- Haertjens, M., (2004). *Ik kan, ik kan, wat jij niet kan...* Brussel: Vlaams Minderhedencentrum vzw.
- Henau, A. (2002). *Brusselse Statistische Indicatoren: Lijst van de publicaties van de Directie Studiën en Regionale Statistiek van het Ministerie van het Brusselse Hoofdstedelijk gewest*. Brussel: Iris uitgaven.
- Heinsius, J., Erich, B., Kuperus, M., de Meester, K., van der Veer, R. & Willbrink, I. (2003). *Basisboek vrijwilligersmanagement*. Bussum: Coutinho.
- Heinsius, J. (1995). *Veelkleurig organiseren. Intercultureel management voor non-profit en vrijwilligersorganisaties*. Amsterdam: Boom.
- Hustinckx, L. (1998). *Jongeren en hun vrijwillig engagement: een nieuwe stijl van vrijwilligerswerk?* Leuven: Katholieke Universiteit Leuven.
- Hustinckx, L. (2004). *Jongeren en vrijwilligerswerk. Balanceren tussen solidariteit en zelfontplooiing*. *Welwijs*, 15 (4), 3-7.
- Janssens, R. (2007). *Van Brussel gesproken. Taalbarometer 11*. Brusselse Thema's 15. Brussel: VUB Press. Geraadpleegd op Brio – Brussel op 10 oktober, 2008, op <http://www.briobrusssel.be/ned/webpage.asp?WebpageId=188&MenuId=7>

Klaver, J., Tromp, E., Oude Ophuis, R. (2005). *Allochtonen in vrijwilligerswerk*. Amsterdam: Regioplan.

Koning Boudewijnstichting (2003). *Niet zomaar: over vrijwilligerswerk in Vlaanderen anno (2003). Vreemd, die vrijwilliger*. Brussel: Koning Boudewijnstichting. In: Haertjens, M. *Ik kan, ik kan, wat jij niet kan...*. *Nieuwkomers in het vrijwilligerswerk* (2004). Brussel: Vlaams Minderhedencentrum vzw.

Mac Donald, R. (1996). *Labours of love: Voluntary working in a depressed Local Economy*. *Journal of Social Policy*, 25, (pp. 19 – 38.)

Maso, I. & Smaling, A. (1998). *Kwalitatief onderzoek: praktijk en theorie*. Amsterdam: Boom.

Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2008). *Statistische indicatoren van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Uitgave 2008*. Geraadpleegd op 10 februari, 2009, op http://www.brussel.irisnet.be/cmsmedia/nl/statistische_indicatoren_uitgave_2008_tabellen.pdf?uri=ff8081811f009185011f028321e80010

Notten, A.L.T. (2002). *Zin en onzin van het multiculturalisme: Enkele sociaal-agogische aspecten van interculturele communicatie*. In: Elias, W., & Vanwing, T. (red.) *Vizier op Agogiek*. Leuven: Garant

Notten, A.L.T. (2004). *Overleven in de stad. Inleiding tot sociale kwaliteit en urban education*. Antwerpen/Apeldoorn: Garant.

Phalet, K. & Swyngedouw, M. (1999). *Integratie ter discussie*. In: Swyngedouw, M., Phalet, K & Deschouwer, K. (red.). *Minderheden in Brussel. Sociopolitieke houdingen en gedragingen* Brussel: VUBPress, (pp. 19-40).

Phalet, K., van Lotringen, C. & Entzinger, H. (2000). *Islam in de multiculturele samenleving. Opvattingen van jongeren in Rotterdam*. Utrecht: Universiteit Utrecht- European Research Centre on Migration and Ethnic Relations.

Putnam, R. (1993), *Making democracy work. Civic traditions in modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.

Klaver, J., Tromp, M. & Oude Ophuis, R. (2005). *Allochtonen en vrijwilligerswerk*. Amsterdam: Regioplan Beleidsonderzoek.

Loose, M., Gijselinckx, G., Dujardin, A. & Marée, M. (2007). *De meting van het vrijwilligerswerk in België. Kritische analyse van de statistische bronnen met betrekking tot het vrijwilligerswerk in België*. Brussel: Koning Boudewijnstichting.

Putnam, R. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster

Pettigrew, T. & Tropp, L. (2006). *A meta-analytic test of intergroup contact theory*. *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 90, No. 5, pp. 751–783.

Rijkschroeff R. & Duyvendak J. (2004). *De omstrede betekenis van zelforganisaties*. *Sociologische gids*, 2004, 51 (1) pp. 18-35.

Sierens, S. (2001). *Effecten van het Sociaal-cultureel beleid voor allochtonen*. eindrapport Gent: Universiteit Gent.

Swyngedouw, M., Phaet, K., & Deschouwer, K. (1999). *Minderheden in Brussel*. Brussel: VUBPress

Swyngedouw, M., Delwit, P. & Rea, A. (red.) (2005). *Culturele diversiteit en samenleven in Brussel en België*. Leuven: Acco.

Torrekens, C. (2007). *Concentration des populations musulmanes et structuration de l'associatif musulmanes à Bruxelles*. Brussels: Brussels Studies, nr. 4.

Van Craen, M., Vancluysen, K. & Ackaert, J. (2007). *Voorbij wij en zij? De sociaal – culturele afstand tussen autochtonen en allochtonen tegen de meetlat*. Brugge: Van den Broele.

Van Daal, H.J. (2001). *Het middenveld als smeltkroes*. Utrecht: Verwey – Jonker. In: Hearstjens, M., (2004). *Ik kan, ik kan, wat jij niet kan...* Brussel: Vlaams Minderhedencentrum vzw.

Van den Berg, E. & De Hart, J. (2008). *Maatschappelijke organisaties in beeld*. Den Haag: Sociaal en Cultureel planbureau.

Van der Poel, H. (2001). *Tijd voor vrijheid. Inleiding tot de studie van de vrijetijd*. Amsterdam: Boom.

Van Leeuwen, S., Tjhuis, M. & Flap, H. (1993). *Cohesie in de Nederlandse samenleving. De relatie tussen integratie, heterogeniteit en sociale steun*. Tijdschrift voor Sociale wetenschappen. Vol 36. pp. 23 – 43.

Vanparys, W. (2002). *Het Turkse verenigingsleven in Gent: een casestudy*. Gent: Universiteit Gent.

Verté, D. & Verhaest, W. (2005). *Vrijwilligers veranderen. Wie volgt?* In: Larock, Y., Cockx, F., Gehre, G., Van den Eeckhout, G., Vanwing, T. & Verschelden, G. (2005). *Spoor zoeken: Handboek sociaal- cultureel werk met volwassenen*. Gent: Academia Press.

Vlaamse Gemeenschapscommissie (2006). *Visietekst zelforganisaties*. Geraadpleegd op 16 oktober, 2008, op http://www.vgc.be/NR/rdonlyres/9A894A9A-D5EB-4B8F-BECC-E41940815819/0/VGC_visietekstzelforganisaties.pdf

Vlaamse regering (2009). *Beleidsbrief Brussel 2009*. Geraadpleegd op 15 februari, 2009, op http://brussel.vlaanderen.be/userfiles/file/VR%202008%202410%20MED_0473_30%20Beleidsbrief%20Brussel.pdf

Von der Fuhr, G., Butter, E. & van Lokven, E. (2002). *Allochtone vrijwilligers in beeld*. Amsterdam: ACB.

Waeye, H & J. Billiet (1998). *Individualisme: een kwestie bij de eeuwwende? Vlaanderen gepeild! De Vlaamse overheid en waardeonderzoek*. Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. (pp. 13 – 44).

Bijlagen

Inhoud

Bijlage 1: lijst van respondenten	3
Bijlage 2: Topiclijst	4
Bijlage 3: Uitgetypte Interviews	6
Interview 1: Chiro	7
Interview 2: Vrijwilliger bij SAMV, Moussem en het Minderhedenforum.....	16
Interview 3: Centro Paulo Iglesias	24
Interview 4: Pianofabriek.	37
Interview 5: Kerkwerk 'KMS'.	46
Interview 6: Initiatief Buitenschoolse opvang 'IBO'.	60
Interview 7: Fire Gym	68
Interview 8: Interview Unie Turkse Verenigingen.....	75
Interview 9: Huis van Culturen	96
Interview 10: Federatie voor Zelforganisaties 'FZOL'	111
Interview 11: Caleidoscoop	118
Interview 12: Camelia en Buurtsport Brussel.....	125
Interview 13: Anoniem	133
Interview 14: Islamitisch Centrum	134
Interview 15: Kav Intercultureel.....	136

Bijlage 1: lijst van respondenten

1. Chiro
2. Vrijwilliger bij SAMV, Moussem en project minderhedenforum
3. Centro Paulo Iglesias
4. Pianofabriek
5. Kerkwerk 'KMS'
6. Initiatief Buitenschoolse Opvang 'IBO'
7. Fire Gym
8. Unie van Turkse Verenigingen
9. Huis van Culturen en Sociale samenhang
10. Federatie van zelforganisaties
11. Caleidoscoop, vrouwenwerking Vaartkapoen
12. Ex Camelia en Buurtsport Brussel
13. Wil liever anoniem blijven
14. Islamitisch centrum
15. KAV Intercultureel

Bijlage 2: Topiclijst

Naam

Functie binnen de organisatie

1. Finaliteit/doelgerichtheid

Wat zijn de thema's waarrond jullie organisatie werkt?

Naar welke groepen richten jullie zich?

2. Organisatie

Waaruit bestaat het bestuur van jullie organisatie?

Welke taken nemen de vrijwilligers op?

Van welke origine zijn de vrijwilligers?

Welke plaats krijgen de leden in de besluitvorming?

3. Huidig aanbod binnen Brussel

In welke sociaal-culturele organisaties verenigt de allochtone populatie zich?

Zijn er nog andere organisaties waarin ze sterk vertegenwoordigd zijn?

Is er een uitgebreid aanbod aan sociaal-culturele organisaties waar allochtonen sterk vertegenwoordigd zijn?

4. Rekrutering

Via welke kanalen maken jullie zichzelf bekend?

Hoe bereiken jullie nieuwe leden?

Hoe bereiken jullie nieuwe vrijwilligers?

Hoe zit het met jullie toestroom van Belgen van allochtone afkomst?

Wie bereiken jullie voornamelijk? Welke etnisch –culturele groep?

Hoe maken jullie duidelijk aan de nieuwe leden wat ze al dan niet mogen verwachten?

Op welke manier doen jullie dat?

5. Potentieel

Hoe verloopt de taakverdeling binnen de organisatie?

Wat is de intensiteit, nemen ze Sporadisch of op regelmatige basis deel?

6. Populatie

Welke verschillen zien jullie tussen de eerste en tweede generatie allochtonen?

Hoe zit het met het verschil tussen mannen en vrouwen wat betreft de participatie?

7. Knelpunten

Intern

Welke taal spreken de leden onderling?

Hoe vullen de leden hun vrijwilligersfunctie in?

Extern

Zetten jullie soms samenwerkingen op poten met andere organisaties? Zo ja welke zijn dat dan?

Hoe verloopt deze samenwerking met andere allochtone verenigingen?

Hoort u vaak de vraag onder allochtone leden, om in contact te komen met Nederlandstalige autochtonen?

Hoe gaat men om met de invulling van het principe vrijwilligerswerk zoals het hier in Brussel gekend is? Is dit niet te individualistisch?

Van welke overheidsdiensten genieten jullie steun? Vinden jullie toegang tot Vlaams of Franstalige beleidsinstrumenten?

Zijn er andere knelpunten die vaak naar voren komen?

Bijlage 3: Uitgetypte Interviews

Interview 1: Chiro

Functie: Stadswerker.

1. Finaliteit/doelgerichtheid

Wat zijn de thema's waarrond jullie organisatie werkt?

In Brussel zijn er eigenlijk elf Chiro's en we werken met twee mensen, dus An en ik. Ik ben Siska en we werken voltijds voor de stadswerking dus dat wil zeggen dat wij die groepen ondersteunen en daarin zit dus ook een groot deel om die groepen te vormen en om ook mensen in contact te brengen met andere organisaties en om de groepen toegankelijker te maken. Zoals de groepen die wij moeten vormen, om de drempels te verlagen als ook toestappen naar andere mensen die zelf ook met allochtonen of doelgroepen of kansarmen bezig zijn, om die zo toe te leiden naar de Chiro's.

Spelen jullie in op de noden, of hebben jullie een aanbod?

Wij hebben ons aanbod al en dat is wat eigen is aan vrijwilligerswerk. We proberen hen te ondersteunen en we zoeken nog naar mogelijkheden om allochtonen te betrekken. Uit vele gesprekken in Molenbeek hoorden we van meisjes dat ze op zoek waren naar iets zoals een jeugdbeweging maar ze mochten van thuis niet op cursus. We gaan hen meenemen op een traject en ook zelf hun inbreng laten geven

Wanneer gaan de activiteiten door?

Zondag. De vraag is er wel merken we, vooral bij ouders en de kinderen in feite ook. Het is vrijetijd in het Nederlands. Het is vooral het langdurige engagement dat niet evident is. We bereiken wel kinderen. Ik denk ook, moesten we huiswerkklassen hebben, zouden we veel kinderen bereiken, want daar is veel vraag naar. Maar ja, we kunnen ons niet helemaal aanpassen aan de vraag. Het is altijd een oefening, op welk gebied passen we ons aan en op welk gebied niet? Ik denk dat we er nog wel aan moeten werken, aan het feit dat we in ons kader en in ons bestuur meer allochtonen betrekken. Ons doel is in de buurt waar we zitten, de buurt betrekken en we gaan niet specifiek op zoek naar allochtonen en kansarmen. In sommige buurten is de realiteit zo en proberen we hen erbij te betrekken. Maar we gaan ons niet alleen op de doelgroep toespitsen.

Waarom zijn de groepen zo gespreid?

Dat is historisch. Als je kijkt, het is de welzijnsbanaan. Molenbeek en Vorst en Anderlecht daar hadden we vroeger een Chiro. Dat zijn de minder gegoede buurten en daar merken we dat het het moeilijkst is om te blijven draaien. Onze grote groepen bevinden zich in rijkere buurten. Die draaien veel zelfstandiger. Volgens mij is dat socio- economisch. Heeft dat niet alleen te maken met allochtoon- autochtoon. Maar mensen die niet hoog staan op de sociale ladder hebben het

moeilijker. Ze kennen misschien sowieso al weinig mensen en als je niemand kent ga je niet. Ja en vooral ook qua draagkracht. Die draaien helemaal op vrijwilligers, dat is een heel netwerk, ouders die helpen,... Mensen die het moeilijker hebben kunnen het ook niet echt aan, ze hebben niet zoveel vrije tijd, hebben er de middelen niet voor. Voor hen is het niet evident. Daar loopt het vaak op vast. Dat zouden we kunnen omzeilen door ze te betalen maar dan zitten we niet meer bij het vrijwilligersconcept van de jeugdbeweging. We proberen ook veel mensen te trekken door open bivakken te organiseren. Meegaan met een groep op kamp in de zomer. Dan kunnen ze gewoon eens zien wat dat is. Zo kunnen ze in contact komen met de Chiro. Ik heb zo een 10 à 15 kinderen die meegaan met de Chiro's. We gaan ook altijd kinderen van het klein kasteeltje enzovoort halen. Het valt heel goed mee en we proberen hen ook op te volgen.

Is er een verschil tussen scouts en Chiro?

Ja, ik denk hier in Brussel zit Chiro vooral in moeilijkere buurten. Historisch is het zo dat Chiro meer een jeugdbeweging van arbeiders en lagere klassen is. Dat is nu ook nog altijd zo. Scouts zal er ook aandacht aan besteden, maar Chiro zal echt heel veel inzetten in de stad. Ook gent, Antwerpen, Brussel, omdat we het belangrijk vinden om die doelgroepen te bereiken.

Het is eigenlijk een soort experiment, een laboratorium, wat moeten we doen om die doelgroepen te bereiken? Het gaat niet alleen om meer regio's bij te krijgen, maar om alle lagen van de bevolking te bereiken.

De scouts organiseren bijvoorbeeld open kampen, deze zijn naar kansarmen gericht, maar die worden minder gemengd. In Chiro werken we sterk aan inclusie, hen gewoon laten meegaan in een gewone groep. In Brussel hebben wij twee beroepskrachten, de scouts heeft er maar één. Ze hebben wel heel sterke vrijwilligers, ze werken in goede buurten en zijn sterk bezig met stadswerk. Kijk eens na waar de Chirogroepen liggen en waar de scouts groepen liggen, dan zie je het verschil qua buurten.

Qua activiteiten, zijn ze anders hier in Brussel?

Ik denk niet echt. Je moet je wel aanpassen aan het terrein en aan de omgeving. Soms zijn het ook veel kleinere groepen, dan kan je geen massaspelen doen. Sowieso zijn het vooral heel goedkope activiteiten bij de Chiro. Ze gaan misschien één keer op uitstap naar de zoo of dergelijke maar de essentie is spelen in het park, of een stadspel.

Er zijn ook systemen voor ouders die het niet kunnen betalen. Van de Chiro zelf is er het solidariteitsfonds. Ze geven geld en dit geld komt van mensen die uit sympathie wat geld willen geven aan de Chiro. Ze kunnen ook hun lidgeld verminderen of hun kampen goedkoper maken of een systeem opzetten voor mensen die het niet kunnen betalen.

Naar welke groepen richten jullie zich?

We werken op twee gebieden, bij de leiding zelf en bij de doelgroepen. Dus we hebben tien groepen en ze zijn zo een beetje verspreid over Brussel maar de meeste bevinden zich aan deze kant, aan de westelijke kant van Brussel. Daar zijn er een heel deel en we hebben heel diverse groepen vooral in Koekelberg, daar hebben we een heel gemengde groep en in Vorst zijn er ook een paar alloctonen, Mutsaert ook, Ganshoren ook, eigenlijk in elke groep. Vooral bij de -12 zijn

er allochtone leden maar dan hebben we ook een groep in Molenbeek waar het bijna uitsluitend allochtonen zijn maar dat is dan niet meer zo gemengd omdat er heel weinig blanke kindjes zitten. Maar het percentage van die doelgroepen vind ik vooral bij de -12. We merken dat na 12 jaar vele van die kinderen afhaken en nu zijn we bezig met een project rond +12 om te bekijken waarom er zoveel, want er zijn niet alleen allochtonen die na +12 afhaken maar ook anderen, afhaken en hoe dat het komt. Wat dat wij vooral proberen te doen bij de groepen zelf is te werken rond verschillende punten die voor hun drempels zijn. Er zijn dingen die wij over de jaren gemerkt hebben die moeilijk liggen. Eén daarvan is de ouderbetrokkenheid, het kennen van de Chiro, heel weinig ouders kennen de Chiro.

Daarom hebben we dit jaar een tweetalig boekje gemaakt, één in het Nederlands en één in het Frans. We zijn met dat boekje naar scholen gestapt, naar CLB's en naar andere organisaties die ermee in contact komen. Verenigingen die het woord nemen voor vooral kansarmen. We zijn ook naar het Klein Kasteeltje geweest, naar BON- vzw, naar het Huis van het Nederlands, naar zovelen, een ganse lijst eigenlijk. We hebben die overal verspreid en zo zijn we ook naar BMKJ' s geweest.

Wat zijn BMKJ' s?

Burgerlijk maatschappelijk kwetsbare jongeren en die bereiken heel veel doelgroepen. Je hebt er verschillende van, de koepel is de Broey, vroeger was dat de Yes, nu is dat de Broei. Je moet het maar eens opzoeken, dat is ook interessant want die bereiken ook veel allochtone jongeren en die doen ook een traject voor jongeren vanaf 18 en dat noemt 'leiderschapsvorming' en dat is opgebouwd rond maatschappelijke thema's zoals spijbelen op school, vrije tijd, werkloosheid, werk zoeken en dan gaan die jongeren om met die thema's. De meeste daarvan zijn eigenlijk allochtone jongeren. Eigenlijk zijn het jongeren die het gevoel hebben dat ze iets willen doen met hun leven, die het leiderschapstype in zich hebben en daar iets mee willen doen. Na de vorming gaan die ook op weekend en dan werken ze zelf een project uit, nemen ze zelf een engagement op. Soms kan dat engagement in een jeugdbeweging zijn maar dat kan ook veel ruimer. Bijvoorbeeld zo een project binnen een wijk om het vuilnis of zo op te ruimen. Dat is ook interessant en dat project heeft dit jaar ook een prijs gewonnen. Elke Lemmens is aangeduid als winnaar en die werkt ook voor den Broey. Die organiseren ook een animatorcursus dat op maatschappelijk kwetsbare jongeren gericht is en daar komen ook veel allochtonen op af, die bereiken die wel.

Ik was bezig over onze folder en dat we die meegeven aan organisaties. Door mensen aan te spreken merken we ook wel dat er stilaan ook ouders geïnteresseerd zijn. Met scholen proberen we ook vaak te werken. Dat lukt wel.

Jullie gaan tot 18, en dan worden ze leiding?

Ja, Voor sommige groepen is dat 17.

Welke plaats krijgen de leden in de besluitvorming?

Er zijn geen allochtonen in het bestuur. Met het traject van de meisjes zitten er wel twee allochtone meisjes maar in andere groepen hebben we weinig allochtonen. Eén keer hadden we wel een allochtone leerkracht in het bestuur.

3. Huidig aanbod binnen Brussel

Bestaan er allochtone jeugdbewegingen?

Er is ooit een allochtone scouts opgestart maar ik denk dat deze nu niet meer werkt. Die WMKJ's hebben wel een soort jeugdbewegingwerking. Chicago bijvoorbeeld. En VMJ, Vereniging Marokkaanse Jongeren hebben ook een soort jeugdbeweging maar ik heb er niet zo'n duidelijk zicht op. Dat is een soort jeugdbeweging in Molenbeek. Maar ik weet niet juist wat ze doen.

Vaak zien we bijvoorbeeld bij Chicago het principe dat er geen scouts vrijwillig engageren, je ziet het niet vaak. Ik denk dat je dat gewoon heel weinig tegen komt. Bijvoorbeeld in Chicago zijn er beroepskrachten die met jongeren iets doen. Er zijn wel jongeren die doorstromen maar ze worden betaald. Soms vragen wij ons af, moeten we afstappen van het vrijwillig concept en een onkostenvergoeding of vrijwilligersvergoeding geven? Dat is ook een grote drempel. Mensen die arm zijn, die niet goed rondkomen gaan liever werken dan vrijwillig iets te doen. Ook het resultaatgerichte is eigen aan hun cultuur. Ze zien niet altijd het nut in van een jeugdbeweging. Het is vaak moeilijk om uit te leggen waarom ze er zouden moeten bijkomen.

Heeft u ook een idee of er zoiets als de jeugdbeweging bestaat voor ouderen?

Nee maar je hebt wel dingen zoals de KAV.

Zijn in Brussel nog andere jeugdbewegingen?

KSJ hebben geprobeerd een groep op te starten in Kuregem, ook verbonden aan een school, maar ik weet niet hoe het er nu mee zit. KLJ, die zijn ook heel sterk aan het dalen in leden. Die bereiken vooral het arbeidersmilieu. Dan heb je nog de IAJ, een +12 werking, die bereiken ook niet zoveel mensen. Scouts en Chiro zijn wel de grootsten.

4. Rekrutering

Hoe bereiken jullie nieuwe leden?

Samenwerkingen, lidwerk en via de open bivak en via scholen. De open bivak is vaak ook via organisaties. We merken dat dat ook een goede opstap is. Vele organisaties maken ook niet direct de klik. Vele ouders komen vragen naar manieren om vrije tijd in te vullen. Maar scholen maken niet direct de klik. Ze hebben misschien het idee dat dit niet voor allochtonen is. Ze hebben eerder een strak beeld. Maar onze groepen zijn aangepast hier in Brussel. Het beeld leeft dat we elke

zondag naar de mis gaan. Dat beeld leeft nog bij de mensen die vroeger in de Chiro hebben gezeten. Door die mensen aan te spreken en te zeggen dat de Chiro is aangepast aan de situatie, dat helpt.

Dragen ze hier in Brussel ook een uniform?

Er zijn groepen die het vragen en groepen die er niet streng in zijn. Bij sommige is het gewoon een T-shirt. We doen het ook via een 2de handssysteem om het goedkoper te maken. In Molenbeek zijn ze helemaal niet zo strikt. Daar hebben ze een blauw T-shirt.

Hoe pakken jullie dat aan via de school?

Wij doen aan schoolopbouwwerk, dat heet nu 'Onderwijspunt'. Dat zijn mensen die bezig zijn met ouders en kinderen op school. Ze geven ook infomomenten en zien ook het nut in van Chiro en scouts. We zijn nu ook bezig met een project om in het 1ste en 2de middelbaar les te gaan geven over Chiro en scouts. We doen daar spelen en nodigen hen uit om eens af te komen. We werken ook structureel samen met scholen bijvoorbeeld een breed schooloverleg. Het principe dat scholen en organisaties samenwerken en dat ze zo meer kinderen betrekken en dat ze ook participeren. We zitten op zo'n overleg in Molenbeek en in Koekelberg. Zo proberen we samen te werken, het is ons netwerkgebied. Bij de Chiro's zelf proberen we ze te overtuigen om met ouders te spreken, door bijvoorbeeld een koffiemoment op zondag. Zo komen we met hen in contact en we gaan ook op huisbezoek.

Het is niet moeilijk om mensen te bereiken maar wel om ze te behouden. Dit doe je bijvoorbeeld door eens op kamp te gaan enzovoort. In scholen proberen we kinderen te bereiken en nadien werken we aan behoud omdat we merken dat de jongeren snel afvallen. Ik denk dat je moet kijken, welke organisaties bereiken de alloctonen en welke behouden ze ook.

Heeft u een idee waarom ze afhaken?

Er zijn diverse redenen, maar vooral de betrokkenheid en het niet kennen. Het is voor velen ook niet duidelijk dat er een engagement verwacht wordt, dat ze moeten blijven komen. Dat komt omdat ze het niet kennen en omdat er geen band is met de ouders. In +12 is er ook wel een verschil. We kunnen wel de cliché's aanhalen zoals cultuurverschillen enzovoort.

Er is nu een stagiair die een systeem gaat uitbouwen van de aanwezigheden en zo kunnen we na enkele jaren zien wat het profiel is van een jongere die afvalt. Er is ook het sociaal- economische, omdat ze arm zijn en de ouders andere prioriteiten hebben. We kunnen dat wel zeggen maar we kunnen het niet staven. We zijn ook nog zoekende.

Zie je een doorstroming van alloctonen naar leidersfuncties?

We zijn er nu ook van overtuigd dat het komt omdat er verschillende dingen zijn die niet overeenstemmen met hun manier van ermee om te gaan. We zijn ermee aan het experimenteren. We zijn bijvoorbeeld een project aan het opstarten van Molenbeekse meisjes die in contact komen met Chiro en jeugdbeweging en er gevormd worden tot animator. We willen zien of er meisjes uitgroeien tot leiding. We merken dat de doorstroming heel moeilijk is. Er zijn er een paar die in leiding staan, alloctone leiding dan, maar echt heel weinig. Daar gaan we nog naar op zoek. Ik kan er niet echt antwoord op geven. Het zijn vooral de drempels van zowel de kledij en de

spelcultuur, dat kennen ze niet. Dat is ook een drempel. De hele cultuur die eromheen hangt is niet evident.

Wat geven jullie als motivatie?

We vragen vooral mensen die we kennen, die een groep vormen om mee samen te werken. Ook animator zijn is goed voor je beroepsleven. Nederlands leren gebruiken we als troef.

Wie bereiken jullie voornamelijk? Welke etnisch –culturele groep?

In Molenbeek zijn het vooral Marokkanen. In de leiding hebben we nog wat Afrikanen en Congolezen, ook een paar Turken. Het is vooral de doelgroep die de WMKJ's bereiken. De Zwart-Afrikanen gaan vooral naar het Franstalig onderwijs. Turken en Marokkanen gaan vooral naar het Nederlandstalig onderwijs, zo ook wel Zuid-Amerikanen. In Sint Gillis en het Zuid is hier een grote gemeenschap van.

Moeten ze een verblijfsvergunning hebben als ze leiding willen worden?

Nee, ze zijn gewoon verzekerd. De Chiro heeft daar wel een regeling voor. Omdat ze niet betaald worden hoeft dat niet. Als ze op straat overreden worden, kan dat even goed bij ons gebeuren. In de vrijwilligerswet staat dat het zo niet mag, maar in de Chiro hebben we er een regeling voor omdat we er twee hebben die hier illegaal verblijven.

6. Populatie

Hoe zit het met het verschil tussen mannen en vrouwen wat betreft de participatie?

Dat is ongeveer hetzelfde denk ik. Hoewel we merken dat we op oudere leeftijd gemakkelijker jongens bereiken. Daarom zijn we met de meisjeswerking gestart. Dat is vooral in Molenbeek want de rest van de Chiro's zijn gemengd. Soms komen ouders wel vragen of ze samen slapen op kamp enzovoort. De voeding voor allochtonen wordt er halal gekookt of vegetarisch. Dat zijn wel dingen waar we mee rekening houden.

Je ziet dat verenigingen in het Arabisch brochures maken?

We gaan ook in het Spaans en Engels schrijven en misschien Spaans. We maken het vooral in het Nederlands. We horen dat, als de ouders kunnen lezen, ze wel Frans of Engels kunnen. Met mensen gaan babbelen in het Arabisch, dat is niet nodig. Als ze kunnen lezen, dan kunnen ze genoeg Frans om het te begrijpen.

Mensen van de gemeenschap zeggen dat de meesten wel Frans kunnen en als ze het niet kunnen, kunnen ze ook niet lezen. De brochures zijn vooral gericht naar de organisaties. Als ze niet goed weten wat het allemaal is, kunnen ze ernaar teruggrijpen. We hebben al commentaar gehad van ouders, dat het er degelijk uitziet. Het is in twee talen en met foto's. Dat wekt wel vertrouwen. Als we ergens gaan, op een infoavond of zo, dan nemen we dat mee. Dan zien ze achteraf: "Ah ja, dat was van de Chiro enzovoort". Bij de KAV intercultureel bijvoorbeeld, een vrouwenwerking gemeenschapscentrum enzovoort. We werken meestal in de buurt van onze Chiro's bijvoorbeeld in

Molenbeek, bij de Vaartkapoen. Omdat we daarmee samenwerken. We sturen onze brochures bijvoorbeeld ook naar alle gemeenschapscentra. Met het sociaal cultureel netwerk worden er ook lunchontmoetingen georganiseerd. Daar komen mensen van andere organisaties. We doen veel aan netwerking, om ermee in contact te komen. We doen soms ook vormingen rond communicatie. We werken er wel aan. We werken met de commissie diversiteit, ze werken vooral brochures uit en werken rond diversiteit in de Chiro. Het gaat om allochtonen, kansarmen en gehandicapten. Ze werken ook spelen uit, brochures voor ouders en ouderbezoeken.

7. Knelpunten

Intern

Welke taal spreken de leden onderling?

Nederlands. Het kan zijn dat er af en toe een woord Frans valt, maar de voertaal is het Nederlands. Daardoor is er al een deel dat je niet bereikt.

Extern

Werken jullie soms ook samen voor activiteiten?

Ja, vorig jaar bijvoorbeeld is er in samenwerking met het WMKJ in Laken 'a place to live' georganiseerd en er was ook de werking met het Panhuis, die zorgden ervoor dat er nog kindjes van daar naar de Chiro kwamen. Voor de activiteiten werken we samen met een lijst organisaties en de WMKJ's. In Molenbeek bijvoorbeeld organiseren we met de scholen een vrijetijdsbeurs voor kinderen. Anders moet je Herlinde Swinnen eens contacteren, zij coördineert de brede school in Molenbeek.

Staan jullie ook in de brochure van het huis van het Nederlands?

Dat kan wel. We staan ook in de brochure van 'Bijt in Brussel'. Het probleem is dat de jeugdbeweging op zich niet zoveel doelen heeft, maar er zit wel veel nut aan vast.

Werken jullie samen met de scouts?

We werken heel hard samen met scouts, omdat we ook merken dat wij hier best samen werken. Bijvoorbeeld voor ons project naar de scholen toe, werken we heel hard samen. Voor de meesten is het toch één pot nat. Het is eigenlijk al goed dat ze participeren. We bereiken meer door samen te werken dan apart. Het is soms niet evident.

Werken jullie enkel samen in Brussel?

In Brussel, op nationaal niveau wordt er minder samengewerkt. Ik denk eigenlijk dat vooral het grote onbekende, wat we van veel moeders horen, is de schrik van het onbekende, het niet goed

weten waarom en hoe. Als we hen in contact brengen, zijn de meesten wel enthousiast erover. In Brussel werken we samen op meerdere manieren.

In Molenbeek werkt het beter omdat die Chiro opgestart is en we daar eigenlijk naar een mengeling streven. Sowieso is het niet moeilijk om een groep met alleen allochtonen of autochtonen te hebben. Maar de mengeling is wel moeilijk. In Molenbeek is de groep jong en ze is opgestart samen met een WMKJ waar al een doelpubliek voor was. Het is niet altijd evident. We steken er veel tijd in. Omdat we er zoveel in investeren, lukt het wel. Om leiding te vinden is het niet evident. Het is geen groep waar we kunnen zeggen dat we ons niks van aantrekken. De leiding heeft ook extra vorming en hulp nodig van ons. Het vraagt heel veel ondersteuning, zowel van ons als Chiro maar ook van de scholen in Molenbeek. Ik denk dat het kan blijven bestaan omdat er een sterk netwerk is van organisaties en scholen die er het nut van inzien.

Jullie hebben de organisaties zelf aangesproken?

Ja, zo is het gegaan met het WMKJ. Omdat we ook naar oplossingen zochten voor de Chiro hebben we die organisaties aangesproken waardoor we leden kunnen werven. Maar het is geen evidentie. We zouden zo geen tien groepen kunnen hebben in Brussel, dat zouden we niet overleven.

Misschien naar de toekomst toe?

Dat hopen we en we zoeken naar mogelijkheden. Nu beginnen de mensen het wel te kennen, maar het blijft moeilijk.

Chiro is enkel Vlaams, niet Waals?

Ja, van het Vlaamse ministerie. We zijn wel contact aan het zoeken met Patro, dat is de Waalse tegenhanger van Chiro en met de scouts van Wallonië. Omdat zij met hetzelfde probleem zitten als ons.

Knelpunten:

Hebben de Franstalige groepen het niet gemakkelijker zonder die taalbarrière?

Nee, dat is vaak ook een troef om te kunnen zeggen dat ze door dingen in het Nederlands in hun vrije tijd te doen, ze het misschien ook beter zullen doen op school. We krijgen vaak telefoon van ouders met kinderen in het Franstalig onderwijs, die vragen of hun kinderen in het Nederlands hun vrije tijd mogen komen benutten.

Merkt u moeilijkheden als ze weinig Nederlands kennen?

Ja, meestal hebben we er niet veel problemen mee. Het is het feit dat er vaak Frans gesproken wordt. De andere kinderen begrijpen het niet maar het lukt wel. De leiders gaan er al een paar jaar mee om en het gaat redelijk goed. Het is niet dat de Nederlandstalige kinderen weg blijven. Er zijn niet zo veel puur Nederlandstaligen in Brussel. Een deel van het feit dat we zo een moeilijkheden hebben is dat er zo weinig Nederlandstaligen zijn.

We beseffen wel dat we soms onze werking opdringen maar we proberen ook onze werking aan te passen. Maar in hoeverre kan je je werking aanpassen, omdat je met vrijwilligersgroepen werkt die

niet altijd hetzelfde idee hebben. Je kan je aanpassen en dan heb je je mensen die je bereikt. Je moet ook maken dat je vrijwilligers niet over bevraagd zijn.

Is het de bedoeling om nog meer groepen op te richten?

In Schaarbeek is er wel vraag naar maar de meeste groepen bestaan al heel lang. Er waren er vroeger veel meer, er zijn er enkele gestopt omdat ze geen tijd hadden. In Schaarbeek is er vraag naar maar omdat we in Molenbeek en in Vorst al zo moeilijk leiding vinden, willen we dit niet te hard pushen. Maar als er zich leiding aanbiedt en als er leden zijn, houden we dat zeker niet tegen. We weten dit via scholen en organisaties. Ons plan is om dit te onderzoeken in de toekomst, maar het is niet onze prioriteit. We moeten energie blijven steken in de groepen die reeds bestaan.

We hebben drie brochures, ik zal ze meegeven. Bijvoorbeeld voor de ouders en brochures om leiding te worden. We bereiken soms leiding die ooit al in de Chiro hebben gezeten, in Brussel of erbuiten, en die komen dan een jaar of twee later terug. Dat is een extra uitdaging hier in Brussel. Sommigen vinden dat iets extra. Het hangt af van het type persoon. Het is niet evident, een groep als Molenbeek. Voor leiding te zoeken gaan we op hogescholen, zoals de Ehsal en aan de Parnasse enzovoort, langs met flyers. We gaan meestal ook met een uitleg, dat gaat altijd beter dan gewoon flyers leggen. We hebben wel enkele allochtone leiding, maar niet zoveel, een man of drie (twee meisjes, één jongen). Het is misschien wel goed om met de coördinatoren van het WMKKJ eens te bellen. We zijn ook van plan om een behoefte- onderzoek te doen bij de jeugd in Brussel. Maar dat wordt uitbesteed aan de wetenschapswinkel. We hebben een stagiair van de agogiek die een programma ontwikkelt om na te gaan wat het profiel is van leden die afvallen.

Interview 2: Vrijwilliger bij SAMV, Moussem en het Minderhedenforum

Functie: Vrijwilliger

1. Finaliteit/doelgerichtheid

Wat zijn de thema's waarrond jullie organisaties werken? En naar welke groepen richten jullie zich?

In Gent heb je Nakhla , ze focussen zich op 1^e generatie vrouwen maar louter als vrijwilligers. Nu concentreer ik me meer op Brussel, ik probeer het Brussels milieu beter te leren kennen. Ik woon hier al een tijdje, maar neem weinig deel. Vandaar dat ik me had ingeschreven aan het 'Empowerment'-project om de structuur van Brussel beter te leren kennen. Ik heb er deels al zicht op via mijn werk maar om te zien welke organisaties me aantrekken. Dat is zoals de Pianofabriek, dat is de meest gekende, een heel actief gemeenschapscentrum. Maar ik zit meestal in Vlaanderen, onder andere in vzw Moussem, daar ben ik ook actief. De laatste jaren zijn ze ook actief in Brussel, zoals bijvoorbeeld hun afsluitconcerten, die zijn in de beursschouwburg. We werken ook nauw samen met de Bozar.

Maar de enige structuur waar ik vast in zit is SAMV. De rest daar zit ik gewoon in. Als je echt wil werken aan diversiteit moet je maken dat je in die raden zit. Ik krijg echter de kans niet. Enerzijds omdat ik niet hier opgegroeid ben. Er is al wel een positieve actie dankzij projecten om mensen in raden van bestuur te steken, maar ik zou anders niet weten hoe het moet gebeuren. Ik zit al heel lang in het sociaal milieu. (Vroeger ook al in Maasmechelen, in jeugdhuis Oké en het integratiecentrum. Jeugdhuis Oké hoorde bij het PS.) Maar dan spreek ik van begin jaren 90.

In Gent heb ik gestudeerd en in Wetteren gewerkt. Dat is dicht bij Gent en vooral Marokkanen zijn daar actief. Dat is dezelfde groep die je overal tegenkomt. Nu heb ik zelf met een aantal vrienden en een vriend die bij tv werkt, begonnen met een netwerk. Er bestaat veel netwerking bij de Belgische bevolking, maar iets gelijkaardigs bij allochtonen heb je niet. Je hebt bijvoorbeeld Rotary clubs, enzovoort..

We willen een soort netwerking waar we professionals en studenten bijeen kunnen brengen. Het is nog maar één keer doorgegaan maar het had succes. Op facebook heb je ABPN , dit is een gelijkaardig initiatief. We zijn aan het zien of we dezelfde visie en missie hebben. Het zou kunnen dat we samen iets doen. We zijn voor ons eigen nog aan het uitmaken wat we willen bereiken met die werking. Op de eerste bijeenkomst was er meer dan 50 man. Allen allochtonen en ook één Belgische. Het waren allen Marokkanen. We hadden gemikt op twintig man, maar hadden meer dan

het dubbele. Vandaar dat we nu zo iets hebben van het staat open voor iedereen. Op welke criteria we gaan selecteren moeten we nog bekijken.

Dat is voor heel Vlaanderen. De netwerking vindt altijd plaats in Antwerpen, omdat de meeste leden vanuit Antwerpen zijn. En omdat het vooral mensen zijn die we kennen via daar. Daar heb je meer mensen die hoogopgeleid zijn. Degene die ook deelnamen hadden een hogere opleiding. Het is niet zo iets als Rotary, maar gewoon een soort netwerk, maar we zijn er nog niet uit. Maar we willen zeker niet elitair zijn, maar wel een gemeenschappelijke doelstelling hebben. We merken dat er een nood is aan zulke platformen. Het bestaande bereik van allochtonen, het staat wel open voor iedereen. De bedoeling is ook van ze gewoon in contact te brengen. De andere netwerken bereiken ze precies niet.

Waar is SAMV actief?

Hier in Brussel is de hoofdzetel, dicht bij het centrum van gelijkheid en racisme. Waar GRIPP en de holebi's ook zitten. SAMV heeft ook een website, ze doen acties, rijken instrumenten aan voor intermediairs om er mee verder te kunnen werken. Veel vrouwen zijn zelf nog actief of zitten in een zelforganisatie of werken met de doelgroep. Waar zij ook soms vanuit hun werk zitten. Bijvoorbeeld vanuit de stad Gent. Dat maakt dat zij ook meer draagvlak creëren voor hetgeen geproduceerd wordt in SAMV. Het is heel vraag gestuurd. Hetgeen ontwikkeld wordt vertrekt vanuit de medewerkers op de eerste lijn.

Wat is het project "empowerment" van het Minderhedenforum?

Dit is op een ander niveau. Ze willen de adviesraden diversifiëren. Meer diversiteit erin steken. Maar hier raak je niet in, tenzij er een plaats vrij komt. Het Minderhedenforum deed een project en boden mensen, daar waar nodig, vorming aan. Ik heb nog niet kunnen deelnemen, je moet er ook vrij voor kunnen nemen, tenzij dat het 's avonds zou plaatsvinden. De bedoeling is mensen te versterken om hen in de adviesraden te krijgen. Ik wacht dus af. We zijn één keer op de koffie geweest bij de VGC. Het is wel veranderd, de coördinatrice van het project is nu iemand anders. Als er een oproep is contacteren ze ons. Als er plaats vrij komt kunnen wij instromen.

Kent u mensen, allochtonen, die er reeds inzitten?

Ik denk dat er geen allochtonen zijn. Behalve bij Jeugd, daar is het heel ruim. Naar die vergadering ga ik wanneer ik kan. Commissie Cultuur, Tewerkstelling en Jeugd en Sport. Het is heel concreet.

En welke taken vervult u bij Mousseem?

Hier ben ik gewoon losse vrijwilligster. Als ik kan doe ik iets maar dan echt het logistieke. Het flyeren bijvoorbeeld.. Ik zit er niet in de beheerraad maar als losse medewerker.

2. Organisatie

Als je vrijwilliger wil worden, word je dan uitgenodigd op vergadering?

Er is een lijst, het kan gaan van het ophalen van artiesten tot verzorgen van de catering. Dat is dan op afspraak. Er is een persoon die zich bezighoudt met vrijwilligers en de taakverdeling. Dat is echt een diversiteit daar, allochtoon en autochtoon tesamen. De coördinator is een allochtoon, maar er werkt echt van alles. Ook in de vrijwilligersgroep. Dat is van in het begin al zo geweest. Er is toevallig wel een meerderheid van Marokkanen, maar de laatste jaren is er meer diversiteit. Je ziet die Marokkanen soms ook niet terug. Het hangt af van de activiteit die ze organiseren.

Maar de activiteiten worden bepaald door allochtonen?

Ja, ze gaan ook samenwerkingsverbanden aan, bijvoorbeeld met de Beursschouwburg, de Bozar, Roma vzw in Antwerpen, cc Berchem enzovoort.

Moussemfestival was normaal altijd in mei, maar nu hebben ze een wintereditie en is het het hele jaar door, ook enkele filmnamiddagen, ze hebben veel nu. Je kunt soms moeilijk volgen.

3. Huidig aanbod binnen Brussel

In welke socio - culturele organisaties verenigt de allochtone populatie zich?

Ja, er zijn er veel die mikken op een laagopgeleid doelpubliek. Zij bereiken die allochtonen tijdens daguren. Dat zijn meestal werkzoekenden die actief deelnemen aan activiteiten wegens verschillende redenen. Omdat ze bijvoorbeeld verplicht zijn of om te socialiseren. Maar er bestaat weinig voor professionelen, die kantooruren hebben. Daar is vooral in Brussel weinig aanbod voor. Je hebt wel de netwerking ABPN, professionele moslims. Veel ondernemers zitten daaronder. Ze proberen ook te lobbyen enzovoort.

De eerste keer hebben we ons netwerk in een weekdag georganiseerd en toen kregen we veel opmerkingen, dat ze de volgende dag moesten werken. Dus volgende netwerking gaan ze op een vrijdag organiseren en zien of dat een ander publiek oplevert. Maar het werd toch nog 1h die avond en dat is voor een weekdag geslaagd.

Sluiten zij die Nederlands spreken, zich makkelijker aan bij allochtone organisaties?

Echt niet, ze zijn hoogopgeleid, zijn Nederlandstalig en hebben Nederlands als gemeenschappelijke taal.

Ze sluiten zich niet aan bij Nederlandstalige organisaties?

Nee weinig. Hetgeen ons min of meer bindt, begint allochtoon publiek aan te trekken, maar actief gebeurt dat minder. Ze identificeren zich makkelijker met gelijkaardige organisaties.

In de socio -culturele sector gaat het vooral om de cultuur. De gemeenschappelijke cultuur is belangrijk. Ik merk wel dat er bijvoorbeeld een onderdeel van Moussem, stand up- comedy,

Snapzels wat één keer per maand plaatsvindt, 13 februari is de volgende, een meer gemengde groep bereikt, zowel allochtonen als autochtonen. Maar ik moet eerlijk zeggen dat de meerderheid autochtoon is. Toch merk je dat het natuurlijk mengen van de groepen niet gebeurt. Na de voorstelling is iedereen weg. Er is een aanbod, ook lezingen en poëzie bijvoorbeeld en dit gebeurt één avond per maand en dat is ook wel een succes.

4. Rekrutering

Hoe bereiken jullie nieuwe leden?

Via kennissen en via internet, via Fora en via inschrijvingen. Het werkt, iedereen die afgekomen is had zich ingeschreven, ook al was het de dag zelf. Er is echt wel een nood aan.

Hebben ze nood aan verenigingen?

Ik denk dat dat afhankelijk is van de groep, maar ik denk dat ze soms wel nood hebben aan gemeenschappelijke 'problemen', nee; gemeenschappelijke interesses. Sowieso in de socio-culturele sector, als je je aansluit bij een organisatie, dan heb je iets gemeenschappelijk. De K.A.V., dat zijn allemaal vrouwen. Hier is het element wat ze gemeenschappelijk hebben, het allochtoon zijn. Ze zijn omgekeerd tewerk gegaan, van een gekleurde naar een pluralistische groep gegaan. Meestal gaat het over een witte organisatie die zich gaat diversifiëren. Hier is het een omgekeerde beweging. Er is toch blijkbaar een nood.

Zijn bij SAMV veel allochtone vrijwilligers?

In de algemene vergadering zitten ook Belgen. Nu wordt een Marokkaanse coördinatrice aangeworven. Het is één en al diversiteit. Er zitten ook verschillende religies, met andere woorden een grote diversiteit. Het is wel een actieve vzw, één van de meest actieve vzw's. De algemene vergadering komt bijna tweemaandelijks bij elkaar. We proberen ook iedereen dezelfde visie te doen onderschrijven, afhankelijk van of je in de algemene vergadering zit of er als gewone vrijwilliger inzit. We organiseren een visieweekend en die vrouwen gaan steeds mee. Dus het cliché dat je allochtone vrouwen niet meekrijgt wordt doorbroken. We hebben wel aandacht voor vrouwen met kinderen want kinderopvang en randvoorwaarden zijn voorzien.

Hoe bereiken jullie nieuwe vrijwilligers?

SAMV is heel gekend en gaat zelf naar doelgroepen toe. Dit kan in het kader van een actie. Ze hebben methodieken ontwikkeld om rond rollenpatronen te werken, om echt emancipatorisch te gaan denken. Dit vergt wel subsidies. Ze organiseren een studiedag met interne debatten rond diverse thema's, maar ze houden ook de binding met hun leden. Het vergt veel van die vrouwen maar het zit hem soms in de details. De meeste vrouwen werken en na hun uren vergaderen ze. Je voorziet dan details zoals broodjes en dergelijke, die randvoorwaarden zijn belangrijk. Het zijn kleine details die belangrijk zijn.

Hoe heeft het Minderhedenforum u bereikt?

Ik heb hen gecontacteerd, ze hadden een oproep gelanceerd via hun site. Met het forum werken we ook nauw samen. Ik ken het forum ook goed, zo ook vanuit mijn werk. Het Minderhedenforum had een open forumdag. Vanuit mijn werk ken ik de mensen die er werken. Ik had het via de website gezien eigenlijk. Ik dacht: "Ik ken Brussel niet, ik woon hier wel, maar leef er veel minder." Vandaar dat ik me ervoor opgaf.

Ze hebben enkel acties ondernomen via de site?

Ze hebben ook vergaderingen en vormingen gehouden. Ja, ik denk enkel via de site kenbaar gemaakt maar ik zou hen moeten vragen of ze ook andere wegen bewandeld hebben, maar ik denk het niet.

Hoe bereikt Moussem zijn vrijwilligers?

Ik zit nu al heel lang bij hun. Zij hebben bij elke activiteit flyers waardoor mensen die geïnteresseerd zijn om vrijwilliger te worden of die op de hoogte willen gehouden worden van hun activiteiten, zich kunnen melden. Ze hebben een ruime mailinglist en aankondigingen van de activiteiten gebeurt via die mailinglist. Wat ze nu ook doen is via facebook, daar maken ze hun activiteiten bekend, maar ze doen dat dus ook via mail.

Ondernemen ze iets voor mensen die nog nooit naar activiteiten zijn geweest?

Wie we bereiken zijn vooral werkende mensen. Het is een wereldje van wie kent wie, dat is zo. Maar ze zetten bij elke activiteit nog vrijwilligers in en zoeken er terwijl anderen. Ze vragen of ze willen op de hoogte worden gehouden van de activiteiten en of ze vrijwilliger willen zijn.

6. Populatie

Welke verschillen zien jullie tussen de eerste en tweede generatie allochtonen?

Ja, de eerste generatie zie je vooral actief in integratiecentra, in buurthuizen.. Alles wat tijdens de schooluren gebeurt. De tweede generatie is bijvoorbeeld de groep in Antwerpen. Gent vind ik meer ondermaats, daar is een actieve groep jongens vooral, maar niet op het niveau van Antwerpen. Je merkt wel dat in Antwerpen mensen komen uit Oost- Vlaanderen. Heeft dat nu te maken met het feit dat er meer verder gestudeerd wordt in Antwerpen? Maar in Gent is er niet zo een actieve groep als in Antwerpen. Er zitten meer allochtonen, ze wonen dichter bij elkaar, één van de eerste studentenorganisaties is er opgericht, Studentfocus. Die hebben toch veel verwezenlijkt. In Gent wordt meer initiatief genomen. Gent vind ik gemoedelijker naar integratie toe, ook naar de 1ste generatie toe. In Antwerpen heeft het misschien ook met Moussem te maken, omdat dat goed draait. Maar in Gent, daar probeerden we ook wel, maar daar zit je echt met twee grote groepen, een groep Berbers en een groep mensen die Arabisch spreken. Dat is een grote kloof tussen die twee, heb ik soms het gevoel. In Lokeren is er een actieve organisatie, El Zjadid, maar daar heb ik minder zicht op. De activiteiten zijn vooral gefocust op meisjes. Ook wel een aantal

gemeenschappelijke maar iets minder. Je merkt ook veel activiteiten tijdens de Ramadan. Ontmoetingsmomenten zijn meestal gemengd, ook naar etniciteit.

Hoe zit het met het verschil tussen mannen en vrouwen wat betreft de participatie?

Afhankelijk. Toevallig zijn bij SAMV het merendeel vrouwen. Soms zijn er mannen maar dan bij concrete activiteiten. De focus is op vrouwen. Naar de toekomst toe zijn we dat nog aan het bekijken. Bij Moussem bijvoorbeeld, 50/50 zou ik niet durven zeggen, maar je merkt dat vrouwen zich meer engageren. Hoewel, gisteren op de vergadering waren merendeel mannen. Het heeft denk ik ook te maken met het tijdstip dat de vergadering plaatsvindt. Terug de vertrouwde clichés, de vrouwen blijven liever thuis met de kinderen.

7. Knelpunten

Intern

Welke taal spreken de leden onderling?

Hoe vullen de leden hun vrijwilligersfunctie in?

Extern

Hoort u vaak de vraag onder allochtone leden, om in contact te komen met Nederlandstalige autochtonen?

De vraag is er, maar het aanbod moet ook aangepast zijn. Ik heb gisteren een discussie gehad met een Marokkaan die actief is geweest in het vrijwilligersmilieu. Hij zei dat het toevallig was. Hij was er met Nederlandstalige vrienden en hij begon met muziek, scouts... Dit omwille van het feit dat hij in een heel Belgisch milieu zat. Maar hij had ook nog zijn Marokkaanse vrienden na school. Op een gegeven moment kreeg hij een B- attest. Hij had veel problemen maar wou het niet wijten aan racisme, maar ze gaven hem een B- attest, gewoon om hem uit die school te krijgen. Dan ging hij naar het technisch onderwijs. Daar zat hij in een groep van negen Marokkanen en zes Belgen. Al die Marokkanen zijn na hun secundair aan het werk gegaan. Hij heeft nu een verantwoordelijke functie, bedrijfswagen enzovoort. Hij zit op het stafniveau in de gemeente, hij zit daar aan tafel met ingenieurs maar heeft het niveau niet. Hij heeft de getuigschriften niet maar wel de ervaring en de vormingen op het werk. Dat is iemand die heel sterk is en zover is geraakt. Het is niet alleen de schoolse loopbaan die belangrijk is, maar ook de ervaring die men opdoet.

De 2de generatie komt uit een ander milieu en zal er anders over denken. Ze hebben niet altijd het beschermde milieu gehad van papa en mama die voor hen zorgden. Vaak is het omgekeerd. Omdat de ouders de taal niet machtig waren en nog altijd niet zijn, in het werkmilieu waar moeder huisvrouw was. Je merkt het als de moeder hoogopgeleid is, dat worden de kinderen ook beter gesteund. Ze hebben niet altijd de stimulans om verder te gaan. Alles hangt af van de sociale klasse van uw ouders. Nu merk ik met nieuwkomers, ik spreek nu over Marokko, zelfs Turkije, ongeacht uw klassenniveau wordt er meer aan cultuur gedaan. Theater is toegankelijk, ongeacht welk opleidingsniveau. Mensen zijn meer met cultuur bezig dan hier. Mensen hier, de meesten zijn

Berbers. Je kan het vergelijken met Vlaamse en Franstalige mensen in de 19de eeuw. Alle cultuur was in het Arabisch, zo was het niet toegankelijk voor diegenen die Berbers spreken.

En voor het aanbod meer af te stemmen op allochtonen, wat zou er moeten veranderen?

Het kan helpen (bijvoorbeeld in de Centrale in Gent of de Bozar), gewoon een allochtoon te laten komen en het zat vol. Ik spreek nu over de Marokkanen in Brussel. Je hebt een diversiteit aan opleidingsniveaus. Tijdens een optreden van de Bozar waren er allemaal hoogopgeleiden die verbaasd waren dat de toegangsprijs zo laag lag. Maar tien euro, het was namelijk gesubsidieerd. De zaal was meteen uitverkocht. De bedoeling van bepaalde initiatieven is om laagopgeleiden te bereiken maar in Brussel bereik je echt die top. En hier in Brussel, ik ben nu actief bij Moussem, ik merk het verschil in publiek in Antwerpen. Dat is van een ander niveau dan in Brussel. En toch is het één en dezelfde nationaliteit. De Franstaligen staan ook iets verder qua ontwikkeling, vooral professionele ontwikkeling.

Is dat door de taal?

Eenzijds door de taal en ook het feit dat het voor ons, Marokkanen, veel makkelijker is en anderzijds is hier een veel grotere groep, wat maakt dat je er meer diversiteit in hebt. Je hebt een grote groep die in een vicieuze cirkel van werkloosheid zitten. Kinderen raken ook in werkloosheid, zo ook een grote groep intellectuelen. Daarmee dat ik ook een zicht wil hebben op het Brusselse. Je zit hier met een grotere diversiteit, dat wordt niet altijd in beeld gebracht in de media. Veel intellectuelen houden zich op de achtergrond.

Allochtonen zijn niet altijd kansarm. Nieuwkomers komen niet altijd uit een lage sociale klasse, maar ze zijn eerder kansarm in hun vrijheid. Dat ze bijvoorbeeld niet vrij kunnen reizen. Velen emigreren om juist die vrijheid te hebben of ze zijn het niet eens met de politieke strekking en gaan de vrijheid opzoeken.

Van welke overheidsdiensten genieten jullie steun? Vinden jullie toegang tot Vlaamse of Franstalige beleidsinstrumenten?

We worden gesubsidieerd vanuit de overheid, vanuit verschillende kabinetten zoals Jeugd en Gelijke Kansen. Het jeugdaspect zit er ook in. De uiteindelijke doelstelling is het emancipatorisch denken en het versterken van vrouwen en meisjes. Maar de aanpak zorgt ervoor dat je ook moet werken met de jongens. Je kan vrouwen niet apart nemen zonder de mannen mee te hebben. Daar is ook altijd oog voor. Nu is er een samenwerking met Sahara, jongentheater. Dit gaat over hoe jongens over meisjes denken. Een stand-up comedy show over clichés tussen meisjes en jongens. Er zijn posters en placemats. De bedoeling is om in discussie en dialoog te treden naar aanleiding van heel die affichecampagne. Het is de bedoeling om te achterhalen of het wel klopt of niet. Op welke manier steunen we mekaar. Ook al willen de mannen zich emanciperen, ze krijgen de achterban niet altijd mee. Als een man wil meewerken in het huishouden, kan hij dat niet altijd verkopen aan zijn vrienden. Hoe kan je dat nu doorbreken? Alle instrumenten staan trouwens ook op de website.

Heeft u een idee welk soort activiteiten u moet aanbieden om allochtonen aan te trekken?

Afhankelijk van de groep, want je kan de allochtonen niet over één kam scheren. Bij SAMV bijvoorbeeld zijn we ook aan het kijken dat we meer zwart- Afrikaanse vrouwen en mensen uit het Oostblok kunnen bereiken. Inspelen op het aanbod bijvoorbeeld. Bijvoorbeeld cultuur, als je mikt op de jongeren, haal gewoon een artiest of dj die gekend is. Het ligt dicht bij hun leefwereld. Je kunt het soms ook combineren met iets anders. Bijvoorbeeld als voorprogramma een allochtone artiest laten komen en dan een andere. Mensen blijven dan wel zitten. Je moet het niet forceren maar cultuur kun je niet opdringen. Je moet dit of dat graag zien of horen.

Moet je eerst je doelgroep bepalen en dan uw aanbod afstemmen?

Je moet kijken naar de perfecte mix eigenlijk. Wat ook helpt is als de presentator een allochtoon is. Sowieso gaat die zijn vrienden meenemen. Dan trek je hen naar een activiteit waar ze anders niet naartoe zouden gaan. Dat heb je in Frankrijk veel meer, die diversiteit. Ook op tv, het is daar iets natuurlijker dan hier.

Het moet groeien. Cultuur is voor bepaalde bevolkingsgroepen ver van hun bed.

Is er in Turkije en Marokko veel cultuur?

Ja, maar dan bij de Berberbevolking. Meer dan 90% van de Marokkanen in België zijn van Berberse origine. Het begint pas op te komen. Een overgrote meerderheid van de mensen verstaat niet wat er gezegd wordt op tv omdat het hoog Arabisch is. Nu begint de zender pas in het Berbers, er is dus wel een evolutie. In verschillende Berbertalen geven ze bijvoorbeeld nieuws. Een aantal cursussen worden op tv in het Berbers gegeven, wat ik een positieve evolutie vind. Mensen willen wel komen maar ze begrijpen de taal niet. Ze moeten die humor ook kunnen begrijpen. Het Berbers is geen dialect, het is eerder te vergelijken met het Spaans en het Portugees. Je hebt het dialect en het Arabisch. Maar in het Berbers heb je verschillende Berbertalen. In Marokko alleen al heb je 127 talen. Dat maakt ook dat Marokkanen blijkbaar veel sneller Nederlands leren dan Turken, omwille van het feit dat ze verplicht zijn in het Nederlands met elkaar te spreken. In dat opzicht is het positief. Of het is Frans of het is Nederlands. Bij de Turkse bevolking heb je één gemeenschappelijke taal. Je hebt dialecten maar het is geen totaal andere taal.

U bent van Turkse origine?

Van origine ben ik Marokkaanse. Berbers eigenlijk van origine maar ik spreek de taal niet. Ik spreek Arabisch en Berbers van het Noorden. Dat is ook een handicap, want ik kan niet communiceren met bepaalde familieleden omdat zij enkel het Berbers spreken. Als je niet gestudeerd hebt in Marokko is het heel moeilijk om u te integreren. De 1ste generatie allochtonen zijn vaak niet naar school geweest. Je zou je eigen taal moeten kennen, om een andere taal te kunnen aanleren. Er is ook een evolutie in Marokko zelf, je merkt het wel. Zelfs in de meest kleine boerendorpjes wordt eraan gewerkt.

Interview 3: Centro Paulo Iglesias

Functie: bestuurslid

1.Finaliteit/doelgerichtheid

Wat zijn de thema's waarrond jullie organisatie werkt?

De vereniging noemt 'Centro Paulo Iglesias', leunt voor een stuk aan bij de Spaanse socialisten en die zijn actief in Anderlecht. Daar hebben ze ook een eigen gebouw waar ze hun activiteiten kunnen organiseren. Dat is een organisatie die verschillende soorten activiteiten organiseert, dus een aantal culturele activiteiten, daar worden dus ook repetities en dans optredens gehouden en ook een aantal sportieve activiteiten. Je hebt een paar sporten in het noorden van Spanje waar ze dus een paar faciliteiten hebben voor uit gebouwd maar ook een paar sociale activiteiten rond geschiedenis en dergelijke.

Bijvoorbeeld een tentoonstelling die daar recent is georganiseerd geweest van het vrouwen stemrecht maar het waren eigenlijk tentoonstellingen die door anderen georganiseerd werden waardoor we eigenlijk door contacten der in slagen die tentoonstellingen bij ons te laten komen en zelfs die tentoonstellingen bij ons kunnen behouden eigenlijk. De geschiedenis van Spanje en dan meer bepaald de Spaanse burgeroorlog is ook iets dat heel frequent wordt behandeld en dan moet ik diep in mijn geheugen nadenken om nog andere voorbeelden op te noemen. Ja, rond Spaanse immigratie is er ook een kleine filmsessie georganiseerd in samenwerking met de Spaanse administratie dan. De Spaanse administratie, niet alleen de ambassade, maar ook een poort van het Spaanse Ministerie van Tewerkstelling en Onderwijs maar vooral met die van Tewerkstelling wordt er heel vaak samen gewerkt. Zij hebben films die wij gebruiken eigenlijk.

Het is eigenlijk vooral om Spanjaarden samen te brengen of om dingen over Spanje aan andere bewoners te laten weten?

Wel de activiteiten zijn in principe wel open maar gezien de affiches in het Spaans worden gemaakt, de activiteiten worden ook in het Spaans gegeven is dat wel een beperking voor mensen die het Spaans niet machtig zijn. Ook als je uw activiteiten kenbaar maakt, je kan natuurlijk affiches maken en toevallig voor die affiches passeren maar er wordt ook vaak gebruik gemaakt van email en dan stuur je die naar een bepaalde groep en daar denk ik is ook de meesten, buiten die ene Peruaan waar ik daarnet over sprak, daar zijn de meeste Spanjaarden. De facto zijn er wel een aantal factoren die het beperken tot enkel Spanjaarden.

Die betrekkingen op politiek vlak zijn meestal richting Spanje ja.

Jullie doen activiteiten steeds 's avonds, niet overdag?

Ook zaterdag gebeuren er activiteiten maar in de week is dat 's avonds ja.

En wat is zowat het gemiddelde aantal activiteiten per maand? Eén keer in de week? Eén keer in de maand?

Soms kan dat één keer om de week zijn, dat hangt echt wel van periode tot periode af en bij momenten een terugval. Bijvoorbeeld tijdens de verkiezingen van vorig jaar was dat in één maand tien activiteiten misschien maar dat was omdat er veel extra volk was om te helpen organiseren, omdat die nood vanuit die politieke partij heel sterk is voor die activiteiten te organiseren. De periodes variëren qua intensiteit van activiteiten dus dat kan terugvallen op één activiteit per maand, de maand der op kan dat één activiteit de week zijn en als dat verkiezingen zijn zoals vorig jaar twee activiteiten per week soms. Dus de intensiteit is echt wel soms heel variabel.

Met hoeveel zijn jullie ongeveer? Zijn jullie een grote organisatie?

Wel het is denk ik wel een relatief grote organisatie. De militante kern is beperkt dus daar kan je zelf met een beetje goede wil maximum tien personen vinden. De ene doet meer dan de andere. Maar gezien wat ik daarnet zei, ik weet niet of dat opgenomen is, die link richting Spaanse socialisten, kan het soms zijn dat de activiteiten vrij massaal worden bijgewoond. Vorig jaar met de verkiezingen voor de Spaanse regering zijn er soms activiteiten geweest waar 100 personen of meer op af gekomen zijn, toen werd ook een minister uitgenodigd. Die link met het politieke was toen heel sterk en die mobilisatie vanuit de politieke broeders was ook veel sterker. Maar ook die activiteiten die geen politiek accent hebben, daar komt ook veel volk op af. Ik tel geen koppen maar de zalen zijn meestal vol. De zaal is wel misschien relatief klein maar zit toch steeds vol.

En u zit nu bij het Minderhedenforum bij het project?

Wel er bij zitten is misschien niet het juiste woord, ik ben er wel actief in betrokken geraakt maar dat was via een project waar ze mensen zochten om in concrete adviesraden voor het Brusselse te zitten. Toen heb ik mij kandidaat gesteld, meer vanuit een idee van als hoger geschoolde die ook het Nederlands goed machtig is, heb ik een soort van rolmodelfunctie te vervullen en ik weet ook wel dat er bepaalde behoeftes zijn die op beleidsmatig vlak nodig zijn naar allochtonen toe. Paperassen die enkel allochtonen moeten invullen, ik zeg maar iets. Als je iets wilt doen moet je soms een document laten vertalen en vaak zijn die documenten vrij standaard maar je moet ze dan zelf als particulier laten vertalen dus ook de kosten ervan dragen terwijl eigenlijk het weinige dat afwijkt van die standaardformulieren is eigenlijk zo beperkt dat je je afvraagt waarom de overheid dat zelf niet doet voor een stuk. De ene keer bijna een standaardvertaling en dan die drie woorden die niet standaard zijn, daar kan toch een alternatieve oplossing voor gezocht worden. Een ervaring uit mijn eigen verleden, toen ik mij aan de universiteit van Gent ingeschreven heb in 1990 moest ik bijvoorbeeld bewijzen dat ik woonachtig was in België, dat mijn vader een inkomen had in België, van die dingen die eigenlijk achteraf niet meer nodig waren toen ik mij dan voor die bijkomende opleiding aan de VUB heb ingeschreven. Maar ik vermoed dat die dingen misschien wel

zouden kunnen bestaan, dus er zijn eigenlijk paperassen die gevraagd worden en die voor een stuk overbodig zijn of die evident zijn als je een adres hebt, een identiteitskaart bijvoorbeeld, dan is het logisch dat je hier ergens woont en zo.

Maar jullie vertegenwoordigen eigenlijk de hele allochtone gemeenschap door dingen die eigenlijk alle allochtonen bindt?

Echt vertegenwoordigen kan je niet zeggen, het is niet dat die mensen die aangesproken zijn door dat project van het Minderhedenforum, dat die ergens democratisch verkozen zijn. Het is ook niet de bedoeling dat die iemand vertegenwoordigen. In die adviesraden komen eigenlijk een aantal experts, je komt daar niet als vertegenwoordiger van een organisatie. Het is meer het woord expert dat je zou moeten gebruiken in die context.

Dat moet eigenlijk nog van start gaan?

Nee, dat is al twee jaar gaande dat project. Dat is telkens mensen proberen te zoeken, op te leiden en die opleidingen zijn eigenlijk kwalitatief hoogstaand maar je hebt een bepaalde samenstelling van adviesraden en de allochtonen zijn daar vaak ondervertegenwoordigd in verhouding tot de bevolkingssamenstelling hier in Brussel. Die percentages zijn heel laag en die wil men optrekken, vandaar dat dat project constant wordt verder gezet.

<u>2. Organisatie</u>

Waaruit bestaat het bestuur van jullie organisatie?

Ja ik zit ook in het bestuur maar het bestuur zit op een speciale manier ineen, met werkgroepen en de communicatie is daar denk ik één van de manke punten voor een stuk. Ik zit in die zin dus officieel wel in het bestuur maar de betrokkenheid is eerder laag van mijn kant uit eigenlijk. Als ik daarnet de vergelijking met OSB mag maken, daar voel ik mij veel meer betrokken dan in dat centrum maar ik probeer me wel op de hoogte houden van al wat daar gebeurt.

Zijn er ook mensen in dienst of uitsluitend vrijwilligers?

Het zijn allemaal vrijwilligers met uitzondering van één persoon. Er is een cafetaria, die persoon baat die cafetaria uit ten dienste van de vereniging. Maar de organisatie van de activiteiten gebeurt alleen door vrijwilligers.

Welke taken nemen de vrijwilligers op?

We hebben wel een groep mensen die willen meewerken met praktische zaken eigenlijk. Maar het is altijd dezelfde groep die het doet maar ze zijn wel bereidwillig, het is niet dat we daar speciale inspanningen voor moeten doen om die te motiveren. Je moet ze natuurlijk steeds opnieuw aanspreken om ze te laten komen op een bepaald uur en ze richtlijnen te geven van wat moet gebeuren.

Het is niet zo dat er gemakkelijk nieuwe mensen bijkomen dan?

Wel de nieuwe mensen die eventueel wel willen meekomen die komen via die Europese instellingen. Voor die activiteiten in kader van de verkiezingen waren er wel veel jongere mensen die meewerkten maar die kwamen via die link met die politieke partij waar ik daarnet over sprak. Het zijn echt wel andere mensen die die reguliere werking van dat centrum ondersteunen.

Welke plaats krijgen de leden in de besluitvorming?

De leden hebben wel inspraak in het bestuur in die zin dat het bestuur democratisch verkozen is maar het is natuurlijk vaak zo dat in besturen vaak de meer actieve mensen worden verkozen. Ik zou zeggen in veel verenigingen heb je mensen die zich heel actief profileren en zo in dat bestuur komen. Je hebt natuurlijk leden die heel veel kunnen zijn maar als ze niet actief zijn is hun betrokkenheid eerder beperkt maar in principe kunnen ze wel kiezen voor een bestuur maar naar activiteiten toe is het eerder het bestuur die beslist. Het kan natuurlijk zijn dat een lid een voorstel doet van een activiteit en dat daar rekening wordt mee gehouden maar het is niet de bedoeling dat daar een georganiseerde vorm voor bestaat om voor elke activiteit een soort stemming te houden. Maar er zijn natuurlijk wel vaak terugkerende activiteiten, zoals het eefestijn dat jaarlijks terug keert en die waarschijnlijk ook wel aan de bron van een bepaalde vraag zullen bestaan hebben. Je hebt dus wel nieuwe activiteiten maar ik denk dat de cel van activiteiten wel heel gelijkaardig is, bijvoorbeeld filmsessies, eigen filmsessies met misschien andere films, eefestijnen, dat is altijd analoog van opzet. Ook die ledenactiviteiten zoals die repetities, ook sportactiviteiten dat er ook is en dat is ook iets dat op reguliere basis kan gedaan worden. Ik denk dat de mensen die behoefte hebben en absoluut daaraan wilden meewerken dat die daar op één of andere manier gehoord zijn geweest.

3. Huidig aanbod binnen Brussel

U spreekt over zelforganisaties van Spanjaarden, zijn er zoveel in Brussel?

Diegene die ik ken heb ik net vernoemd, maar je hebt ook in samenwerking met het Spaans ministerie voor Onderwijs worden er taallessen georganiseerd. De organisator is officieel een vzw die is gelinkt aan het ministerie. Maar daarnaast bestaan er ook organisaties van ouders van kinderen die naar die taallessen gaan en ik denk dat het één de belangrijkste is. Er zijn veel van die aula's waar er Spaanse les wordt gegeven en dan bestaan er ook organisaties met een heel sterke band met Spanje en dan in het bijzonder met de autonome gemeenschappen in Spanje. Je hebt zoals in België, Vlaanderen, Wallonië en Brussel in Spanje een federale structuur en je hebt vele organisaties die vanuit die autonome gemeenschappen sterk gesubsidieerd worden. Ik heb de indruk dat die ook rijker zijn dan organisaties die voor alle Spanjaarden bedoeld zijn. Dat die organisaties rijker zijn en dat die hun doelpubliek heel goed zullen bereiken. Die organisaties bestaan ook en die kan je ook aanspreken denk ik. Maar opnieuw in het Frans en voorafgaand een gesprek voeren als Vlaamse of Nederlandstalige organisatie om de goodwill te krijgen eigenlijk.

Voor de rest heb ik geen ander zicht op organisaties die bestaan. Er bestaat ook een website waar je een heleboel van namen voor organisaties kunt zien, dat is www.hispagenda.com. Daar worden eigenlijk activiteiten aangekondigd, het is in het Spaans, directorio noemt dat dan waar alle verenigingen en alle zaken van Spanjaarden bekend gemaakt worden. Eventueel voor Vlaamse organisaties is dat wel een informatiebron om te weten waar en hoe ze kunnen contact kunnen nemen met een aantal mensen. Ik denk ook een mogelijkheid voor die Nederlandstalige organisaties is bijvoorbeeld samen een activiteit te organiseren in de lokalen van die Spaanse organisatie. Er bestaat ook in Brussel jaarlijks een beurs met een Andalusische inslag, in juli wordt die gehouden in de buurt van Koekelberg. Misschien is dat ook een idee om daar aanwezig te zijn, met veel Spanjaarden en ook veel Belgen. Dat is ook heel druk bezocht, om zich daar bekend te maken en om daar hun activiteiten bekend te maken.

Is dat een beurs over Spanje, om Spanje te promoten als land of Spanjaarden hier in Brussel?

De naam is Feria en dat betekent ook beurs maar het is eigenlijk meer in de zin van kermis dat je het moet vertalen. Er zijn vele culturele activiteiten, iets met paarden, veel flamenco enzovoort. Iets dat ook met die feria's gebeurt is een soort van standje waar er veel wordt gedronken en gegeten.

Dat is dus enkel bij Koekelberg of bij de basiliek?

In de buurt van de basiliek ja. Euro Feria noemt die kermis en moesten die Nederlandstalige organisaties geïnteresseerd zijn om daar contact mee op te nemen moet je gewoon Euro Feria op google zoeken en dan vind je wel de juiste site.

Weet u met hoeveel de Spaanstaligen in Brussel zijn en waar ze ongeveer wonen?

Wel in Brussel zijn er naar het schijnt 25 000 Spanjaarden, dus de helft van alle Spanjaarden in België zitten in Brussel. Ik heb mij laten vertellen dat 25% van de bevolking van Sint Gillis van Spaanse afkomst zou zijn. Maar dat was zoveel jaren terug dus ik weet niet of die cijfers nog altijd correct zijn en of ze wel juist waren. Maar in Sint Gillis is het al zeker een belangrijke, zichtbare gemeenschap omdat er ook vele winkels zijn en zo. In Anderlecht zijn ook vele winkels maar de aanwezigheid is daar toch veel prominenter dan in Sint Gillis. En dan mensen van de commissie, die zullen wel overal in Brussel wonen omdat die ook kapitaalcrachtiger zijn.

Maar het centrum ligt in Anderlecht, is dat voor een specifieke reden of gewoon omdat daar een band is?

Nee, moest dat echt om de band met de Spaanse gemeenschap zijn dan zou dat in Sint Gillis geweest zijn. Dat moet historisch zijn, dat daar de mogelijkheid van een lokaal geweest moet zijn. Je hebt daar natuurlijk Spanjaarden in Anderlecht maar veel minder dan in Sint Gillis.

Ja in Sint Gillis gaan ze waarschijnlijk heel sterk samen klitten. Het feit dat die zelforganisatie bestaat is denk ik een uitdrukking van het samenklitten van mensen. Maar ik denk naar de 2de generatie toe dat het samenklitten minder het geval gaat zijn en dat zij misschien meer interesses

gaan hebben van Franstalige Brusselaars. Ik weet niet in welke mate dat cultureel centrum in Anderlecht veel Franstaligen over de vloer krijgt.

Die mensen op uw werk die ook van allochtone afkomst zijn, zitten zij ook in allochtone organisaties of heeft u daar geen zicht op?

Wel ik heb geen idee maar ik weet wel mensen die misschien verderop zitten dan mijn directe werkomgeving, dus in andere departementen van de Vlaamse overheid, dat er daar wel mensen betrokken zijn in organisaties maar dan vaak buiten Brussel omdat die van Vlaanderen komen en niet van Brussel. Dus ik heb wel een aantal contacten met mensen van allochtone origine buiten mijn departement omdat vanuit een bepaalde dienst, Dienst Emancipatiezaken genaamd, er ooit een initiatief genomen is om een soort informeel overleg te organiseren tussen mensen van allochtone origine. Meer een soort van lunchgesprekken was dat waar we samen kwamen en met mekaar in contact kwamen maar dat is voor een stuk dood gebloed.

Heeft u een idee waarom? Was er geen behoefte naar?

Het is eerder de trekker, die is dan van werkplek veranderd maar de interesse, ja de interesse was in het begin heel groot maar ik denk dat de mensen ook kwamen met het idee van 'we gaan hier iets doen' en dat de terugkoppeling van 'wat gebeurt er met wat besproken hebben', dat dat mank liep. Zo was het publiek niet altijd dezelfde, het waren niet steeds dezelfde mensen, de trekker verdween en ik denk dat de combinatie van die twee dingen ervoor gezorgd hebben dat het doodgebloed is.

Maar dat was dan een initiatief binnen de Vlaamse Gemeenschap?

Die groep die het georganiseerd heeft noemt Dienst Emancipatiezaken en zij zijn verantwoordelijk voor alle acties die de toestroom van allochtonen maar ook van andere doelgroepen zoals gehandicapten en zo moeten verbeteren eigenlijk.

Was er het idee om personeel samen te laten komen?

Het idee was om mensen samen te brengen maar dan eigenlijk rond beleidsacties die zij gingen voorstellen om te zien of daar een draagvlak was en om te zien of er nieuwe ideeën konden aangebracht worden. Dat is misschien de reden waarom het achteraf is dood gebloed omdat er rond die onderwerpen geen nieuwe beleidsinitiatieven zijn ontworpen, ik weet niet. Je moet ook rekening houden met die mensen die in Brussel werken maar ook met die die erbuiten werken en om daar dan speciaal voor een namiddag naar Brussel te komen is ook een sterke drempel voor mensen buiten Brussel.

Het is echt over heel Vlaanderen dan?

Ja over heel Vlaanderen. Er was bijvoorbeeld iemand van Antwerpen maar de hoofdbrok kwam eigenlijk van Brussel. Twee à drie uitzonderingen ernaast dan.

Als u dat zo ziet op uw werk, is er dan bij die mensen de behoefte om organisaties op te zoeken?

Ik vermoed van wel. Ik ken één iemand die blijkbaar heel actief was in een allochtone vereniging en ook een tweede iemand die had gezegd dat hij ook actief was. Voor de rest denk ik ook dat je moet rekening houden met het feit dat die mensen op een gegeven moment een gezin op bouwen. Die combinatie van je gezin bepaalt ook in welke mate je tijd kunt maken voor activiteiten buiten uw werk.

4. Rekrutering

Via welke kanalen maken jullie zichzelf bekend?

We werven leden. We zitten in Anderlecht, in een plaats die vrij strategisch is in de buurt van het abattoir. Dus ik denk wel dat het bestaan van het centrum als dusdanig vrij bekend is tussen de 1^e generaties Spanjaarden hier in Brussel. We hebben via email een soort van contactennetwerk waar dat de activiteiten bekend worden gemaakt en voor een aantal activiteiten wordt ook het internet gebruikt maar wel heel weinig. Dus vooral mond aan mondreclame, af en toe via mailings, de klassieke post maar voornamelijk via email wordt er veel reclame gemaakt voor de activiteiten.

Nu bij OSB, ziet u daar misschien meer allochtonen? Of voornamelijk autochtonen?

Bij OSB ben ik actief van iets voor die Spaanse vereniging. Daar ben ik in 2005 bijgekomen en in de raad van beheer in 2006 en daar ben ik eigenlijk als de enige persoon met een migrantenafkomst in het bestuur. Maar wij werken daar ook met commissies en daar was ook iemand anders van allochtone afkomst die in die commissie actief was. Ik zat zelf niet in die commissie dus ik heb hem niet gezien maar op basis van de namenlijst wist ik dat daar nog iemand was. Ons doelpubliek is eerder de mainstream oud-student en eigenlijk gezien de toestroom van allochtonen iets minder evident is naar de universiteit heeft zich ook die vraagstelling van allochtonen of specifieke activiteit naar allochtonen bij OSB zich niet gesteld. Wat wel gebeurd is is bij de briefing hebben we wel een aantal mensen van allochtone afkomst geïnterviewd omdat ze ook een bepaalde bekendheid hadden of omdat ze een speciale functie hadden. Zo was er iemand die een doctoraat had gedaan aan de VUB en ook iemand die in een kabinet gewerkt heeft van de vorige federale regering. Dus daar is wel een beetje meer aandacht voor de allochtonen maar los daarvan zou ik zeggen is ons publiek eerder, onze doelgroep, een traditionele OSB-doelgroep van 10 jaar geleden om het zo te noemen eigenlijk. We maken daar geen onderscheid in allochtonen of niet-allochtonen wat zich dan ook misschien wel vertaalt dat we daar ook met een moeilijkheid zitten om allochtonen te bereiken eigenlijk.

Op uw werk, zitten daar veel allochtonen of mensen uit het buitenland?

Nee, op mijn werk zelf niet. De Vlaamse overheid probeert wel een inhaalmanoeuvre te doen om allochtonen aan te werven, dus ik ken een viertal mensen die in mijn entiteit, het departement landbouw en visserij, te werk gesteld zijn, hier in Brussel. Er bestaan twee soorten profielen. Je

hebt mensen die hier geboren zijn en die als 2de generatie werken, drie ervan zijn 2de generatie en je hebt een andere die van de categorie anderstalige komt eigenlijk maar ik denk dat die aanwerving, dat daar inspanningen naartoe worden gedaan maar het loopt moeizaam. Om een idee te geven van het aantal mensen die te werk gesteld zijn in het departement, dat zijn er zo'n 350-tal mensen waarvan ik denk dat er toch gemakkelijk 200 in het hoofdbestuur in Brussel zitten. Als ik dus zeg vier mensen van vreemde afkomst is dat dan al heel beperkt eigenlijk.

Jullie hebben contact op het werk met die mensen van allochtone afkomst of is dat allemaal hetzelfde? Zoeken jullie mekaar op?

Nee we zoeken mekaar niet op. Ik heb er wel contact mee, ik kom die wel tegen en begroet ze maar ik ga ze niet speciaal opzoeken.

Hoe heeft het Minderhedenforum u bereikt?

Omdat ik mij ooit heb ingeschreven voor een nieuwsbrief van het Minderhedenforum en daardoor ben ik aan die informatie terecht gekomen eigenlijk.

U volgt dan op wat er eigenlijk allemaal fout loopt?

Ik probeer dat op te volgen maar op het moment, met alle verantwoordelijkheden die ik nu heb, dat ik niet steeds de tijd heb om alles echt wel te doen maar ik probeer de informatie een beetje op te volgen via nieuwsbrieven of via andere kanalen eigenlijk.

Wie bereiken jullie voornamelijk? Welke etnisch –culturele groep?

Ja alle mensen die ik tegen gekomen ben, de meesten zijn 1e generatie Spanjaarden, dus echt wel van de immigratie jaren 50, jaren 60 en misschien nog jaren 70. Van de 2de generatie zijn er eigenlijk heel weinig. Ik denk dat ik één van de weinige uitzonderingen ben en je hebt ook een aantal mensen die te werk gesteld zijn in de Europese instellingen maar die zijn in een heel sterke minoriteit. Ik ken ook één uitzondering die uit Peru komt die ook actief is in die organisatie maar dat is ook echt een uitzondering. De meesten zijn volbloed Spanjaard om het zo te noemen.

6. Populatie

Welke verschillen zien jullie tussen de eerste en tweede generatie allochtonen?

Zoals ik daarnet zei hebben we een heel klassiek publiek voor onze meer core- activiteiten zoals ik zei sociaal en cultureel. Vooral die 1^e generatie komt er op af. Voor die politieke komen er ook wel mensen die in de Europese instellingen werken maar het probleem dat we vooral hebben is de 2de generatie te bereiken, dat is denk ik een pijnpunt in de organisatie.

Hebben jullie al gedacht aan acties te ondernemen om hen te bereiken?

Er wordt vaak over na gedacht van wat kunnen we doen maar ik denk dat een probleem bij verenigingen is soms zo van je kan wel ideeën bediscussiëren maar je moet ze ook in actie brengen. Natuurlijk je kunt er aan paar in actie brengen maar ze moeten ook wel doeltreffend zijn,

je doelstelling realiseren en ik denk dat voor zover dat ik er zicht op heb, ik weet niet of er in het verleden acties zijn doorgevoerd maar als die er geweest zijn zijn die weinig succesvol geweest. Nu wordt er veel over gecalverd maar echt actie ondernemen is nog niet echt gebeurd. Maar sowieso zou het moeilijk zijn omdat die 1^e generatie leeft met een stuk nostalgie naar het vaderland terwijl de 2de generatie, die zit echt met andere bekommernissen dus meer interesse voor de politiek, de Belgische politiek die is vooral van belang voor hen dan die Spaanse politiek. Dus ik ben zelf wel van de 2de generatie maar ben in dat opzicht echt wel een uitzondering binnen die organisatie.

Dus eigenlijk echt wel de nostalgie maar zijn er nog andere factoren?

Wel de belevenis van de Spaanse cultuur is ook echt wel belangrijk voor de 1^e generatie maar voor de 2de generatie niet. Zij luisteren naar de radio hier, ik zeg zomaar, flamenco of andere culturele dansen die in Spanje bestaan, trekt minder en minder aan omdat ze het wel via televisie, satelliet kunnen bekijken maar op voorwaarde dat ze de programmatie kennen en dat die cultuur ook wel voor zover dat het ervan uitgaat in stand wordt gehouden. In mijn geval bijvoorbeeld is dat niet het geval dus ik kan mij voorstellen dat niet veel mensen met die cultuur, bijvoorbeeld met de muziek en danssoorten die er bestaan, meeleven. Ik denk dat de 2de generatie, dat dat wel een moeilijk punt zou blijven en dat op termijn misschien wel ideeën en acties kunnen ondernomen worden maar waarvan ik het resultaat nu nog niet kan zeggen omdat die er nog niet zijn. Maar op termijn wordt dat een moeilijk punt omdat dat het voortbestaan van de organisatie kan limiteren. Een voorbeeld waar ik ook geen contacten mee heb gehad is bijvoorbeeld naast ons bestaat er nog een andere culturele, Spaanse organisatie die dan banden had met het vroegere Spaanse communistische partij. Op een gegeven moment hebben die gewoon opgehouden te bestaan en nu is er blijkbaar weer een werking ontstaan door jongeren, eigenlijk mensen van de 2de generatie maar toch ook niet met het grote aantal mensen die er oorspronkelijk in betrokken waren. Dus ik heb geen idee in welke mate hun activiteiten succesvol zijn. Maar ik denk ook dat dat een risico is voor een organisatie zoals de onze, dat die ook ophoudt met bestaan omdat die toevloed van die 2de generatie er onvoldoende is.

Heeft u een idee of dat enkel bij de Spanjaarden zo is of zou dat bij elke vereniging zo zijn? Zoals bij de Marokkanen?

Ik vermoed van wel maar het is niet dat ik het proefondervindelijk kan zeggen omdat ik niet naar activiteiten van andere organisaties ben geweest. Wat ik wel eens heb gedaan, in Aalst waar ik zelf woonachtig ben, is naar een culturele activiteit die vooral gedragen wordt door een Afrikaanse organisatie en daar zag ik wel relatief veel jongere mensen maar dat is omdat die immigratie veel recenter is eigenlijk maar ik denk binnen tien à twintig jaar dat die situatie die zich bij de Spanjaarden voordoet ook bij hen de situatie zal zijn. Maar buiten die ene activiteit heb ik geen ervaring met de andere allochtone organisaties.

Jullie babbelen over hoe jullie jongeren gaan aantrekken, is dat dan ook door in te spelen op de noden van die jongeren, kennen jullie die noden dan?

Wel ik denk dat je inderdaad meer op hun noden moet inspelen maar de vraag is dan wel of je nog altijd een soort Spaanse, allochtone vereniging moet zijn. Maar er wordt eigenlijk al door een

andere organisatie gedaan, zaken rond taallessen Spaans waar er wel vraag achter bestaat, filmsessies die naar jongeren gericht zijn. Er zijn wel activiteiten die efficiënt zouden kunnen zijn maar ik denk vooral dat het moeilijker is omdat die gewoon meer met een andere cultuur zijn opgegroeid. Daar bedoel ik een soort hybride cultuur mee; het Spaanse van het zuiden, gedeeltelijk het Belgische, Franstalige of Vlaamse cultuur. Dus ik denk dat het een moeilijke opgave wordt waar dat wel experimenten kunnen gevoerd worden maar die een beperkt resultaat gaan hebben.

Misschien minder focussen op de doelgroep maar eerder op de activiteit zelf dan?

Ja, dus ik denk dat we onze doelgroepen voor ogen moeten houden, bijvoorbeeld die filmsessies. Je kunt die doen over die klassiekers van de Vlaamse cinema maar die misschien niet actiegericht zijn en daarom het jongerenpubliek niet aantrekt. Als je zegt van jongeren aan te trekken is je activiteit wel belangrijk maar moet het aanpassen aan die jongeren. Een documentaire kan heel interessant zijn maar afhankelijk van de leeftijd van die jongeren kan dat als heel saai aanzien worden, een oudere kan daar met veel aandacht naar luisteren omdat hij zich daar heel sterk mee betrokken weet. Dus naar die jongeren als doelgroep is het belangrijk dat je er in je activiteitopstelling mee rekening houdt.

In uw bestuur zitten geen jongeren?

Er zijn wel 2de generatie mensen, buiten mezelf nog twee andere mensen maar met een heel sterk overwicht van mensen die al gepensioneerd zijn. Er is wel een zekere relais maar die is beperkt naar activiteiten toe, het zijn voornamelijk die ouderen die naar die activiteiten komen.

Maar de Spaanse cultuur ligt die met de cultuur van hier ver uiteen?

Wel de Spaanse cultuur op vlak van traditionele dans en traditionele muziek is het verschil wel groot. Anderzijds naar het taalaspect dat voornamelijk voor de 1^e generatie belangrijk is, daar heb je ook een groot verschil. Daar buiten naar waarden en zo is het verschil met de cultuur hier veel minder groot. Als je de zaken opentrekt naar geschiedenis en zo heb je ook geschiedenis die licht anders is natuurlijk. Je hebt de dictatuur van Franco die nog steeds sterk leeft bij de 1^e generatie, de Spaanse burgeroorlog die nog steeds leeft. Naar die jeugd toe denk ik dat dat minder is.

Hoe zit het met het verschil tussen mannen en vrouwen wat betreft de participatie?

Van betrokkenheid is het duidelijk dat er meer mannen dan vrouwen zijn. Op vlak van vrijwilligers die via die politieke organisatie komen is dat misschien fifty fifty maar als je kijkt naar de toestroom van mensen naar activiteiten als deelnemer, denk ik dat er meer mannen dan vrouwen zijn.

Komt dat dan door de thema's, door die politiek of zijn daar andere redenen voor denkt u?

Ik heb daar niet direct een sociologische studie over gedaan maar qua verhoudingen zal het een 70/30 procent zijn. Maar ik denk dat de materie waarschijnlijk meer de mannen interesseert, verhoudingsgewijs dan de vrouwen. En ja, de combinatie misschien met, het zijn vaak

avondactiviteiten, de combinatie met een gezinsleven is misschien wat moeilijk voor die vrouwen, die een rol kunnen meespelen met hun deelname.

7. Knelpunten

Intern

Welke taal spreken de leden onderling?

Wel van die Brusselse zelforganisatie, iedereen spreekt daar uiteraard Spaans maar als je dan toch een paar mensen van de 2de generatie bekijkt, dan durven die onder mekaar Frans te spreken. Dus voor Spaanse Brusselaars is het Frans meer de voertaal dan het Nederlands. Het Nederlands is echt uitzonderlijk. Ik ken wel een paar mensen die Nederlands kunnen maar dat is omdat ze in de Vlaamse rand wonen. Afhankelijk van hun situatie, de meesten zijn recent in België komen wonen, is het ook geen perfect Nederlands. Ze kunnen zich wel verdedigen maar dat is het. Dus als we spreken dan is het evidenter om het in het Spaans te doen.

Maar alle mensen van de organisatie kunnen wel Frans?

Ja.

Extern

Zetten jullie soms samenwerkingen op poten met andere organisaties? Zo ja welke zijn dat dan?

Wel daarnet heb ik gesproken over die Spaanse socialisten, hoofdzakelijk met hen eigenlijk. Bij momenten kan er ook samenwerking gebeuren met andere organisaties. Bijvoorbeeld twee jaar geleden denk ik had Link Plus, de culturele organisatie van het ABV, een tentoonstelling rond de kinderen van de Spaanse Burgeroorlog, dus diegenen die naar België zijn gekomen en die tentoonstelling hebben we ook gebruikt en uiteraard is dat dan in samenwerking met hen want zij hebben het materiaal ter beschikking gesteld. Ook iemand van Links Plus heeft toen gesproken en uiteraard is dat dan in samenwerking met hen. Sporadisch zijn er wel samenwerkingsmogelijkheden geweest of samenwerkingsmomenten geweest maar het hangt af van activiteit tot activiteit. Het is niet dat we daar systematisch opgericht zijn om die samenwerking te doen.

Samenwerking met andere culturen dan de Vlaamse naar de toekomst toe, is daar al over gesproken?

Nee, richting andere culturen denk ik niet dat dat een topic is. Nee ik heb daar nog niet over horen spreken, dat is geen topic in de vereniging.

En dan terug even naar het OSB, zijn daar samenwerkingen met andere organisaties?

Ja, er zijn andere organisaties waar we mee samenwerken, je hebt eigenlijk verschillende niveaus om het zo te zeggen. Je hebt op de 1^e plaats de VUB als dusdanig, bijvoorbeeld de jobhappening

van vorig jaar, dat hebben we samen met de VUB georganiseerd en vaak kunnen we wel steunen op de VUB, al is het maar voor infrastructuur om onze activiteiten te organiseren. We werken ook vaak met kringen aan de VUB, zoals bijvoorbeeld kringen van oud-studenten of studenten, vooral rond jobhappenings werken we dan samen, bijvoorbeeld met AISEC. Maar we hebben ook een formeel samenwerkingsverband met de VRBR, dus de oud-studenten die ingenieur zijn. We zijn ook lid van de UVV, de unie van vrijzinnige verenigingen, daar hebben we ook een soort van structurele band mee eigenlijk.

Hoort u vaak de vraag onder allochtone leden, om in contact te komen met Nederlandstalige autochtonen?

Wel ik zou zeggen in de functie van de mensen die ik zelf ken, dus van het profiel dat ik zonet gegeven heb, voornamelijk mensen van die 1^e generatie, dus ook van die Europese instellingen, daar kan ik van zeggen dat de interesse voor de Vlaamse verenigingen eigenlijk onbestaande is. Als ik mezelf als voorbeeld mag nemen dan is de vraag wel ben ik dan het voorbeeld voor de Spaanstalige gemeenschap. Voor een stuk denk ik van niet omdat ik net gesproken heb van die Brusselse context omdat het Frans daar meer de voertaal is maar voor de mensen van de Vlaamse Rand in Brussel kan dat misschien wel relevant zijn, die Vlaamse organisatie maar dan wel niet om het even welke activiteit. Bijvoorbeeld activiteiten waar de taal heel belangrijk is, bijvoorbeeld spreekbeurten, die kunnen soms wel een drempel zijn voor de taalkennis van de mensen. Andere activiteiten zoals films en zo, mogelijks wel tentoonstellingen, daar moet je minder een taal kennen, daar bestaat wel een potentieel voor een aantal activiteiten. Maar het is weer op een case by case-basis dat je ze moet bekijken en evalueren. Bij de 2de generatie is de vraag heel sterk waar zij eigenlijk zijn opgegroeid, mensen die in Brussel komen studeren en van Spaanse afkomst zijn en zich vestigen in Brussel zijn een potentieel doelpubliek voor Nederlandstalige verenigingen maar wie in Brussel opgegroeid is heeft meer feeling met de Franstalige wereld dan met de Nederlandstalige wereld. Ik denk dat die Nederlandstalige wereld weinig in aanmerking zal komen.

Ja, dat ligt ook dichterbij.

Ja

Qua steun, jullie krijgen steun vanuit Spanje of vanuit België?

Wij krijgen vooral steun vanuit Spanje maar ik denk ook omdat die kanalen voor subsidies beter bekend zijn dan de Belgische kanalen. Via het gemeentebestuur van Anderlecht wordt er ook wel steun bekomen maar andere kanalen zijn minder bekend. En ook gezien het meer Franstalige profiel van die vereniging, moesten ze steun vragen moet het eerder bij de Franstalige gemeenschap zijn dan bij de Vlaamse gemeenschap.

Hebt u een idee wat een Nederlandstalige organisatie moet doen om Spanjaarden aan te spreken?

Eerst en vooral het bekend maken, je moet proberen uw informatie ook wel in die kringen bekend te maken. Voor een stuk moet je ook wel een marktstudie doen van wat spreekt het doelpubliek

aan. Eerste generatie zal anders zijn dan de 2de generatie. Dat is het voornaamste denk ik, weten wat aanspreekt en dan ook denk ik naar medium. Een spreekbeurt zal misschien iets minder aantrekken in de Brusselse context dan een ander soort culturele activiteit. Iets anders is misschien ook wel te werken via antennefuncties of brugorganisaties zoals een minderhedenforum, dat zou een brugorganisatie kunnen zijn en lidorganisaties van dat minderhedenforum, ook zelforganisaties van Spanjaarden zouden een brugfunctie kunnen zijn maar dat moet je dan ook voor een gedeelte in het Frans communiceren. Stel die organisatie waar ik in betrokken ben, de meeste zijn daar Franstalig. Als zij willen begrijpen wat je wilt zeggen moet je het al in het Frans gaan richten. Dus het taalpuritanisme in Vlaanderen leeft, minder in Brussel. Dat moet je ter zijde schuiven als je die andere doelgroepen wilt bereiken. Het Frans moet ook wel een communicatie-element zijn omdat voor vele mensen het Frans de taal is die zij kennen.

Interview 4: Pianofabriek.

Functie: Kinderwerking en onthaal

1. Finaliteit/doelgerichtheid

Wat zijn de thema's waarrond jullie organisatie werkt?

Die kinderwerking is voor kinderen voornamelijk uit het Nederlandstalig onderwijs. We doen huiswerkklassen, kinderatelier op woensdagnamiddag en speelweken in de vakantie.

Huiswerk, kinderateliers, knutselen, uitstappen, musea bezoeken, sport en spel enzovoort.

In de Pianofabriek heb je onthaal, kinderwerking, Citadelle, zijn er nog andere dingen?

Je kan alles op de site zien, want onze brochure is uitgeput. Bijvoorbeeld kungfu, salsa, tango, capoeira, schoolprogrammatie. Ook scholen komen naar hier voor workshops en theatervoorstellingen in het Nederlands.

Doen jullie hetzelfde als andere gemeenschapscentra?

De doelstellingen zijn hetzelfde, de opdrachten van de overheid zijn hetzelfde. Namelijk onthaal en informatie, educatie en vorming, cultuurspreiding en gemeenschapsvorming.

Natuurlijk wordt dat in ieder centrum ingevuld naargelang de omstandigheden. Het publiek dat er zich bevindt, het personeel, raad van bestuur, de geschiedenis van het traditioneel verenigingsleven enzovoort. Er zijn gemeenten hier in Brussel waar nog redelijk wat traditioneel verenigingsleven is, dat is een andere uitstraling, andere manier van werken dan wat wij hier doen.

En wat doen jullie in Ten Wijngaard?

Ten wijngaard is heel anders qua sfeer. Het ligt in Vorst. Ik heb soms het gevoel dat ik 20 jaar terug ga in de tijd, toen er nog het traditionele gemeenschapsleven was. Het is er heel rustig en er zijn minder activiteiten, ook zijn er minder allochtonen. De buurt is ook minder levendig, er komen weinig mensen over de vloer. Ik doe ook onthaal- coördinatie. Als er vragen telefonisch komen is het meestal voor de activiteiten zelf. Het is een meer residentiële buurt met minder sociaal leven op straat. Er was vroeger een café, maar dat werd uitgebaat door een zelfstandige en dat is drie jaar geleden afgezegd. Er waren problemen met de buurt dat er veel nachtlawaai was. Hier zou de buurt geen problemen maken. Toch niet wat betreft de passage. Concerten stoppen om 22h omwille daarvan. De regel van het centrum is dat we om 23h sluiten.

Naar welke groepen richten jullie zich?

In feite is het voor kinderen van allochtone afkomst. Ongeveer 90% is allochtoon. Een grote groep Marokkaanse kinderen, maar ook stilaan Latijns- Amerikaanse. Vooral uit Ecuador.

De leeftijd gaat tot 12 jaar. In theorie tot 12 jaar, maar het is meestal vanaf 4 à 5 jaar. En de grote groepen gaan tot 8 à 9 jaar. De kinderen die hier komen , komen allen uit het Nederlandstalig onderwijs.

Ik zal even de geschiedenis van de migratie uitleggen. Maar in Sint Gillis heerst er een fenomeen van recente emigratie. Een belangrijk feit in de geschiedenis van emigratie is het Zuid- station. De eerste golf van migranten na de tweede wereldoorlog kwam uit Zuid-Europa en het eerste station waar ze aankwamen was het Zuid- station. Vele van die migranten zijn in Kuregem blijven wonen, aan deze kant van het Zuid- station. Marokkanen en Turken kwamen in de jaren '60. Turken kwamen uit het Oosten, vanuit Duitsland. Veel Turkse migranten, Oost- Europeanen. Veel Turkse migranten, restaurantjes en café' s vind je vooral in Sint-Joost en Schaarbeek. Zuid- Europeanen, Portugezen, Spanjaarden en Italianen hebben zich hier gevestigd eind jaren '40 en zijn hier nog in verenigingen en hebben Spaanse winkels georganiseerd. In kerken hebben ze Spaanstalige missen opgezet, er is een heel Spaanstalig en Portugees netwerk ontstaan.

In 2000 is in Ecuador de dollarisatie ingevoerd waardoor er een sterke inflatie kwam. Een groot gedeelte is daar verarmd en gevlucht naar de VS, Europa, Spanje, maar ook naar Brussel. Zij hebben zich in St. Gillis kunnen vestigen, in een Spaanstalig netwerk. Vandaar dat er relatief veel Ecuadorianen zijn in Sint Gillis, meestal zonder papieren. We schatten ongeveer 2000 Ecuadorianen op een 45000 inwoners. Evenveel Ecuadorianen als Vlamingen. Samen met Brazilianen, die zijn binnengekomen via Portugal. De eenmaking van de Europese gemeenschap kwam er zodat Portugese bouwbedrijven zich konden vestigen in Brussel. Ze hebben zich via Portugal doorgesluisd naar Brussel. Daardoor zijn veel Brazilianen ook in Brussel in de bouw bezig. In Sint-Gillis konden ze steunen op een Portugees sprekend netwerk, Café' s enzovoort. Dus in Vorst, Anderlecht en Sint-Gillis heb je minstens 8000 Brazilianen. Ook mensen zonder papieren voornamelijk.

Dat er nu ook Ecuatoriaanse mensen zonder papieren hun kinderen naar Nederlandstalige scholen sturen, merk je ook in de huiswerkklassen en in kinderateliers.

2. Organisatie

Waaruit bestaat het bestuur van jullie organisatie?

Uit het personeel , ik was verantwoordelijk voor de kinderwerking. De vrijwilligers komen af en toe naar programmatie- vergaderingen, maar dat gebeurt niet vaak.

Welke taken nemen de vrijwilligers op?

Dit wordt later uitvoerig besproken, maar taken zoals de bar, een vernissage van een tentoonstelling,...

Mogen mensen zonder papieren vrijwilligerswerk doen?

Dat weet ik ook niet maar het is geen arbeidscontract, het is gewoon een vrijwilligersvergoeding.

Nemen de vrijwilligers gemakkelijk extra taken op?

Ja maar de structuur is zo dat ze erbinnen blijven. Maar er zijn wel vrijwilligers die meer willen doen.

Zijn er nog vrijwilligers voor andere taken?

Ja, ik denk dat Feminin een aantal verkoopsters heeft van de producten van vrouwencoöperatieven, zij helpen bijvoorbeeld mee met de stand.

Van welke origine zijn de vrijwilligers en personeelsleden?

Een Iraanse en iemand Mozambique, de klusjesman is een Iraniër. Joachim de diversiteitsverantwoordelijke is half Tunesiër en we hebben een poetsvrouw van Liberia. Je ziet dat vooral de minst betaalde jobs door allochtonen worden uitgevoerd.

Het personeel is onder andere een Marokkaanse via artikel 60. Artikel 60 zijn mensen die aan het ocmw zitten en een periode moeten werken om uitkeringsgerechtigd te worden. Het hangt een beetje af van de leeftijd, ik denk dat zij een contract heeft van 18 maanden. Dat is meestal 1 jaar of 18 maanden dat zij werkt en ze wordt betaald door het ocmw. De Iraanse en nog een artikel 60 doen hier de bar tot 7h 's avonds. Na 7h zijn hier vrijwilligers en ook in het weekend zijn er vrijwilligers.

Sinds dit jaar hebben we een cursus Nederlands voor het secundair Franstalig onderwijs. Dit wordt ook gegeven door vrijwilligsters. Geen allochtonen alleszins, maar ik weet niet van waar zij komen.

Hoe bepalen jullie de programmatie?

Daar zit zeker een evolutie in. Als ik terug naar de geschiedenis ga van de gemeenschapscentra, in de jaren '70 gingen Vlaamse verenigingen bij elkaar zitten en zich verenigen in socio-culturele raden per gemeente. Een beetje vergelijkbaar met de culturele raden in Vlaanderen. Ze organiseren de activiteiten, gaven toen al een tijdschriftje uit. Langs de andere kant kocht de toenmalige overheid, dus de voorloper van de VGC, overall infrastructuur op in Brussel om die activiteit te laten doorgaan. Dit waren de zogenaamde trefcentra. Dit gebouw van de Pianofabriek is aangekocht in twee etappes. Deze vleugel in 1978, de rest van het gebouw in 1982. De toenmalige minister stelde dat de aankoop van zo een groot gebouw, voor zo een kleine minderheid als de Vlamingen, pas te verantwoorden is als we van hieruit zouden werken met andere minderheden.

Er zijn evenveel Ecuadorianen in Sint-Gillis dan Vlamingen. Vandaar dat ons profiel meer dan andere centra intercultureel is. Daar is lange tijd niks aan gedaan, enkel vroeg in de jaren '80 werden Nederlandse lessen voor migranten gegeven.

Er waren ook initiatieven vanuit het Ministerie van Cultuur, zoals bijvoorbeeld 'Gluren bij de Buren'. Dit waren activiteiten waar iedere cultuur zijn standje had met eten enzovoort. Begin jaren '90 zijn er meer interculturele dansen georganiseerd zoals tango, flamenco, nu capoeira en interculturele dans. Het begon met stages, weekends en dan langdurige cursussen. Met de professionalisering van de integratiesector kwam er meer geld vrij en kon men personeel aanwerven die de activiteiten kon organiseren. Activiteiten die moesten volgens het beleid, maar ook op vraag van groepen mensen in de gemeente.

3. Huidig aanbod binnen Brussel

In welke socio - culturele organisaties verenigt de allochtone populatie zich?

Ze gaan naar de moskee en veel kinderen gaan naar de Arabische lessen, in de Zwedenstraat in Sint-Gillis. Het verenigingsleven zoals de Chiro en de scouts kent men niet. Daarom heeft men daar ook veel moeite mee om allochtone kinderen aan te trekken, want dat jeugdbewegingidee bestaat niet bij de allochtonen. De puberjongens zitten op straat meestal. Er zijn wel een aantal jeugthuizen voor jongeren, zelfs met meisjeswerkingen.

Ik denk ook dat Marokkaanse bruiloften, zeker voor vrouwen, een gelegenheid zijn om elkaar te ontmoeten. Dat is een hele ceremonie en duurt een aantal dagen. Volgens mij is dat vooral voor oudere Marokkaanse vrouwen een manier van contact. Voornamelijk zitten ze opgesloten in eigen huis. Vandaar dat wij in de Pianofabriek 10 jaar geleden begonnen zijn met een vrouwenwerking, met Arabische lessen. Dat is misschien niet logisch, maar dat was een middel om die vrouwen hier te krijgen. Dit mochten ze van hun man. Ook gymnastiek met vrouwen, uitstappen enz.

Zijn er nog andere organisaties waarin ze sterk vertegenwoordigd zijn?

Het zijn meestal belangenverenigingen. Je hebt bijvoorbeeld Merhaba, die opkomt voor holebi's. De vereniging is nog niet zo oud. In november hebben we een conferentie gedaan over holebisexualiteit in traditionele culturen. Ook bijvoorbeeld Voem, vereniging van emancipatie van moslims. We werken ermee samen voor activiteiten. En ook interreligieuze concerten hier in de kerk in Sint-Gillis, met gregoriaanse gezangen.

En verenigen ze zich veel in zelforganisaties?

We hebben er één hier, De Kliëk. De oprichter daarvan is de zus van de ontsnappingskoning van de gevangenis van Nijvel. De zus heeft een zelforganisatie waar één van de thema's de toestand van de gevangen allochtonen is. Maar vooral preventief is ze bezig rond onderwijs en emancipatie van jongeren. Ze heeft op vrijdag hier haar bureau. Er worden conferenties georganiseerd enzovoort. Toch zijn er een tien à vijftien jongeren die komen naar de conferenties.

4. Rekrutering

Via welke kanalen maken jullie zichzelf bekend?

De werking is reeds opgebouwd en bekend in de buurt. Wat ik meestal doe is in het begin van het schooljaren op de ouderavonden het aanbod bekend maken. Meestal is dit genoeg. Verder is er mond-aan-mond reclame. Maar ik maak voor de rest weinig publiciteit.

Ons aanbod staat op de website maar ons doelpubliek kan de website niet raadplegen. Voor de speelweken tijdens de korte vakanties geef ik foldertjes aan een aantal scholen, ook in Nederlandstalige scholen in de buurgemeenten Vorst en het Sint-Jan Berchmanscollege.

Gaat u naar alle scholen? Hoeveel zijn er dat?

Ik ga naar twee Nederlandstalige scholen in Sint-Gillis, namelijk de Sint-Gillisschool van ongeveer 80 leerlingen en de gemeenschapsschool. Deze heeft één hoofdgebouw met ongeveer hetzelfde aantal kleuters. In Vorst bezoek ik twee scholen. En ik ga naar de Sint-Jan Berchmansschool, daar is ook een Spaanstalig traject. Dat is één van de redenen dat het veel Latino's aantrekt, een bicultureel project Spaans-Nederlands.

In de Ecuadoriaanse migratie heb je twee soorten lagen. De middenklasse en de lagere Indiaanse klasse. In Ecuador heb je een bergdorp, Utovalo, dat bekend is voor zijn artisanale producten. Zij trekken rond door Europa om hun dingen te verkopen, nemen een toeristenvisum en trekken dan drie maanden rond door Europa. Vele mensen daarvan blijven ook plakken.

Ik heb de indruk dat de middenklasse vlugger weet waar de elitescholen in Brussel zijn. Ze kunnen gemakkelijker hun weg vinden dan Marokkaanse kinderen, die in concentratiescholen blijven vastzitten.

Heeft dit ook te maken met het aantal talen die zij spreken?

Ecuadorianen spreken Spaans, Frans en Duits en in de klas Nederlands, Frans in het sociaal leven. En de Marokkanen spreken thuis Berbers, een combinatie van Frans en Arabisch en Nederlands.

Zijn er nog dingen die in de Pianofabriek gebeuren die interessant kunnen zijn?

We hebben een open onthaal, dus je moet openstaan voor de vragen. Dit jaar kunnen ouders voor de eerste keer beurzen aanvragen maar de formulieren zijn in het Nederlands. Ik heb in mijn spontaniteit gezegd dat ze dat hier kunnen doen, dat ik ze zal mee invullen. Je staat ervoor open en gaat erop in. Je kunt ook zeggen dat ze naar een vertaalbureau moeten gaan. Maar door erop in te gaan, kun je mensen helpen. Je creëert een positievere sfeer daardoor. Ik denk dat daarom hier de sfeer anders is dan in andere centra. Hier staan we positief tegenover de mensen.

Blijft het haalbaar om alle mensen te helpen?

Ja

De vragen die jullie aan het onthaal krijgen zijn vooral praktische vragen zoals vertalen?

Vertalingen, Nederlandse lessen, Frans, Engels enzovoort. We moeten de mensen kunnen helpen. Je moet mensen kunnen doorverwijzen zodat ze niet van het kastje naar de muur worden gestuurd.

Hoe bereiken jullie de vrouwen voor de vrouwenwerking?

Dat is vooral mond-aan-mond reclame. Ik denk niet dat er veel schriftelijke publiciteit is. Dit bestaat wel, maar is vooral ondersteunend. De vrouwenwerking is begonnen met iemand die ook les gaf in de moskee voor vrouwen en meisjes. Waarschijnlijk zijn van daaruit vrouwen gekomen en dan heeft de mond-aan-mond reclame verder het werk gedaan.

Hoe bereiken jullie nieuwe vrijwilligers?

Via advertenties in Fabriekslawaai, het krantje van de Pianofabriek. Maar de grootste groep is de laatste jaren gegroeid, dit zijn studenten van de regentaatopleiding Erasmus in Jette. Dit is een combinatie van Islam-Nederlands. Het werk hier ligt een beetje in het terrein van hun beroepskeuze. Het zijn Marokkaanse meisjes rond de 20 jaar. Het is een bijverdienste voor hen en ligt in de lijn van hun beroep. Het zijn dingen die ze thuis ook doen, zoals de broertjes en zusjes helpen met het huiswerk. Omdat zij een hoofddoek dragen, hebben ze meestal een probleem op stages. Hier maken we daar voorlopig geen probleem van.

De vrijwilligers zijn animatoren die betaald worden aan 8 euro per uur, dus vrijwilligersvergoeding.

Voor de vrijwilligers aan de bar hebben we één keer een advertentie in Fabriekslawaai gezet, waar heel veel reactie op geweest is. Sindsdien zijn er twee vrijwilligers weggevallen. Dit is wel een ander publiek dan de animatoren. Voor de bar is maar één Marokkaanse jonge vrouw. Ze doet een speciale leerroute maatschappelijk assistent. Ze combineert met studies en krijgt 8 euro per uur. Ook nog een Bulgaar, die conversatielessen volgt is hier zo gekomen. Een Tsjetsjeen, een jongere zonder papieren, die ook geld en een structuur nodig heeft en zich hier thuis voelt. Er zijn dus drie allochtonen voor de bar. De barploeg is een ploeg van tien à twaalf mensen. Twee keer per jaar maken we een planning op en briefen we de mensen. Overdag wordt de bar gedragen door het personeel.

Hoeveel vrijwilligers zijn dat ongeveer?

Een vijf à zes. Voor de huiswerkklassen zijn er dat drie à vier per keer, op dinsdag of donderdag.

Zijn het voornamelijk allochtonen waar Jullie zich naartoe richten?

Ja, in de praktijk is dat zo gegroeid. Het zijn eigenlijk allemaal Marokkaanse jonge vrouwen.

Hoe hebben jullie het personeel dan aangetrokken?

Via het ocmw, de werknemers van Artikel 60. Iemand kwam gewoon via een vacature. De poetsvrouw weet ik niet. (via VGC denk ik). Wat we nu gaan beginnen doen is via BON, daar beginnen nu de eerste vrijwilligers door te komen.

Wie bereiken jullie voornamelijk? Welke etnisch-culturele groep?

Marokkaanse vrouwen en Zuid-Amerikanen.

5. Potentieel

Wat is de intensiteit, nemen ze sporadisch of op regelmatige basis deel?

De vrijwilligers zijn zelf studenten. Ze hebben regelmatig stages, dus periodes waarin ze minder actief zijn. De onthaalploeg wordt één keer per twee weken ingeschakeld.

Tussen de leden zijn er kinderen die drie keer per week komen. Namelijk voor de ateliers, dat zijn samen zo een 40 kinderen. Voor de huiswerkklassen 25 en voor de speelweken 30. In de vrouwenwerking zijn er sommigen die verschillende activiteiten mee volgen, maar ik heb geen idee hoeveel er dat juist zijn.

6. Populatie

Hoe zit het met het verschil tussen mannen en vrouwen wat betreft de participatie?

Tussen de animatoren zijn het merendeel vrouwen. Ook voor de onthaalploeg zijn er iets meer vrouwen dan mannen. Het is een soort van contact zoeken. Het traditionele verenigingsleven bestaat niet meer in Sint-Gillis, dus dit is voor hen een manier van contact zoeken.

Wat bedoelt u met het traditionele verenigingsleven?

Verenigingen zoals de KAV, KWB en wat er nog bestaat is de pastorale gemeenschap. Hier in Sint-Gillis doet deze gemeenschap ook een mossel- en solidariteitsfeest waar toch nog 250 deelnemers naartoe komen. Voor de rest bestaat hier niets meer van het Nederlandstalig traditionele verenigingsleven.

7. Knelpunten

Intern

Welke taal spreken de leden onderling?

Het aanbod van de Pianofabriek is niet noodzakelijk Nederlandstalig, maar de kinderwerking wel. Het Nederlands wordt door hen alleen gesproken in het klaslokaal, zelfs niet op de speelplaats. Nederlands is voor hen op zijn minst de tweede taal, maar vaak ook de derde of vierde taal. Wij leggen het accent op de Nederlandse taal in het vrijetijdsaanbod. Anders wordt het teveel gezien als schooltaal en krijgen ze teveel aversie. Nederlands buiten de schoolse context stimuleert hen.

De vrijwilligers spreken Portugees, Engels, Nederlands en studeren nu Frans. Meestal ken je één taal maar in Brussel zijn dat allochtonen die zich kunnen uitdrukken in twee à drie talen, dus dat is normaal.

Extern

Zetten jullie soms samenwerkingen op poten met andere organisaties? Zo ja, welke zijn dat dan?

Ja, sowieso met een aantal gemeentelijke instellingen, de bibliotheek, het cultureel centrum Jacques Frank en met allochtonenverenigingen.

Hoort u vaak de vraag onder allochtone leden, om in contact te komen met Nederlandstalige autochtonen?

Zij die Nederlandse lessen hebben gevolgd merken dat ze geen circuit vinden waar ze Nederlands kunnen bijschaven en dan haken ze af. Dus ze zijn op zoek naar een circuit waar ze wel wat Nederlands kunnen oefenen. Want het Nederlands wordt toch niet gebruikt op straat of in de winkel.

Zoeken ze contact enkel om de taal te oefenen of ook om andere redenen?

Ook om sociale contacten. Het feit dat dit gebouw hier gerenoveerd is en een levendig centrum is. Mensen komen graag omdat ze weten dat het hier leeft. Dat is wel een aantrekkingspunt.

Hoe gaat men om met de invulling van het principe vrijwilligerswerk zoals het hier in Brussel gekend is? Is dit niet te individualistisch?

Dat weet ik niet. Voor de huiswerkklassen weet ik dat de vrijwilligers graag met kinderen omgaan. Dat speelt wel mee.

Van welke overheidsdiensten genieten jullie steun? Vinden jullie toegang tot Vlaams of Franstalige beleidsinstrumenten?

Van de VGC. (van Vlaanderen naar VGC en van daar naar ons).

Zijn er andere knelpunten die vaak naar voren komen?

Ik weet het niet. Je moet sowieso luisteren naar hun noden.

Waardoor zou het komen dat sommige organisaties geen allochtonen aantrekken?

Hangt ervan af welke organisatievorm je voorstelt. Het traditioneel verenigingsleven of de jeugdbeweging zit er niet in. Losse samenwerkingsverbanden of inspelen op noden, zoals huiswerkklassen of Nederlandse lessen werken wel.

Je moet alleszins eens Koen Muziek van NT2 CVO interviewen. Hij coördineert de Nederlandse lessen. Hij zegt nu dat er een algemene terugval is van Nederlandse lessen. Maar dat de vraag hier in De Pianofabriek veel groter is. Hij zegt dat het te maken heeft met de uitstraling van het

centrum. Uitstraling van het centrum is een vaag begrip, dus je moet maar eens navragen wat hij juist mee bedoelt. Hij woont toevallig hier op de hoek en zit ook in de raad van beheer.

U zegt dat traditionele jeugdbewegingen niet trekken, maar jullie hebben hier ook speelnamiddagen en dat trekt goed. Hoe komt dat?

Voor ouders is dat hier een mogelijkheid om al spelend Nederlands te leren. De clou bij de jeugdbeweging is de overgang van gewoon lid naar leiding, de engagementen nemen in de jeugdbeweging is een moeilijke periode.

Heeft u een idee waarom?

Nee, maar ga je ook de Chiro interviewen?

Ja, dat heb ik reeds gedaan.

In Vorst is er ook een Chirogroep, H2O. We hebben geprobeerd om kinderen die we van hier kennen van de huiswerkklassen, naar daar te brengen. We hebben zelfs hier al afgesproken. Dat is een paar weken gelukt, maar dan is het in duigen gevallen. Misschien zijn er een paar overgebleven die zelfstandig of met de ouders gaan. Het moet nuttigheidswaarde hebben.

Hoe kun je de allochtonen aantrekken als Nederlandstalige vereniging?

Nederlandstaligen kan je best rekruteren vanuit de conversatieclubs, maar met het gevaar dat het een kleine vijver is waar je in vist. Vrijwilligerswerk doen is niet zo een aantrekkelijk voorstel. Als je een divers aanbod hebt en je het vrijblijvend voorstelt heb je wel kans. Conversatieclubs worden georganiseerd om de band te kunnen leggen. Tussen de conversatieclubs en de bredere link van het centrum. Ik denk dat we erover moeten doorwerken. Ik doe rondleidingen in het centrum en Sint-Gillis en we kunnen kijken hoe ze doorgroeien naar andere activiteiten. Dat je ernaar toegaat en contact legt met die mensen.

In Fabriekslawaai heb ik de wereld rond in mijn gemeente. Ik probeer om in ieder aflevering een vertegenwoordiger van een ander land te steken. Er zijn 144 nationaliteiten. Soms rekruteer ik uit de vijver van de conversatietafels.

Maar de mensen die naar de conversatietafels komen, hoe worden zij bereikt?

Volgens mij komen zij uit de cursus Nederlands. Uit de hogere modules denk ik. Er zijn wel veel beginners maar mensen die echt doorstromen naar een conversatieniveau is beperkt. Het zijn intensieve cursussen. We hebben vier cursussen. Van elke cursus heb je twee niveaus en komt er een derde niveau bij, een hoger. Maar dat kan je aan Koen Muziek vragen, zeg maar dat je via mij gekomen bent.

Ik zeg: "Goeidag, bonjour, salamanico!" Dan weten ze dat ze welkom zijn. Salamanico, betekent 'vrede zij met u'. Als je weggaat zeg je: "Slemma," ga in vrede. Het religieuze aspect is hiermee verbonden.

Interview 5: Kerkwerk 'KMS'.

Functie: Enige betaalde kracht voor de afdeling van Kerkwerk Brussel.

1. Finaliteit/doelgerichtheid

Wat zijn de thema's waarrond jullie organisatie werkt?

In die zin bezoeken bepaalde groepen allochtonen, bijvoorbeeld wij doen regelmatig bezoeken aan cultusplaatsen van verschillende godsdiensten en dan kom je daar automatisch mee in contact. Een paar keer per jaar, zo een drie keer, proberen wij een initiatief te nemen waar we met mensen uit andere culturen samen werken, dat klopt, twee keer denk ik. Maar wij hebben geen permanente, als KMS, Kerkwerk Multiculturele Samenleving, hebben wij geen permanente allochtonenwerking op zichzelf. Wat wij beogen is om binnen de katholieke zuil, scholen en verenigingen iets aan te bieden om hen in contact te brengen met de wereld van andere culturen en verenigingen. Maar ze hebben een beetje ervaring met het samen vergaderen of samen overleggen maar jouw vraag was of dat Nederlandstalige allochtonengroepen zijn maar ik ken er dus maar één waar we mee samen werken en die zal altijd terug komen en dat is 'Voem'.

Maar KMS doet eigenlijk overal hetzelfde?

Ja dat gaat over ontmoetingen met mensen van andere godsdiensten, andere culturen en vluchtelingen, we hebben drie thema's.

En dat is in elke regio?

Ja, in Brabant, Limburg, Antwerpen, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen.

Ik kan mij wel voorstellen dat het bijvoorbeeld in Oost-Vlaanderen heel anders verloopt.

Ja, anders, maar dat gaat vooral over stedelijke gebieden. Kortrijk, Oostende en Brugge een beetje, vooral stedelijke gebieden, dat multiculturele, omdat de aanwezigheid daar groter is dan in een dorp. Ja Brussel is één grote stad, we hebben hier geen dorpen.

Naar welke groepen richten jullie zich?

Wij werken niet rechtstreeks met allochtonen, wij zijn geen allochtone vereniging, maar een katholieke vereniging maar die wel probeert om in de loop van het jaar samen te werken voor een aantal projecten of die andere groepen gaat bezoeken.

2. Organisatie

3. Huidig aanbod binnen Brussel

En heeft u een idee, die moskees trekken zij veel allochtonen of hoe gaat dat?

Zij zijn gestructureerd van het land van herkomst; Marokkaanse moskee, Pakistaanse moskee, Turkse moskee... ik hoor zelfs heel af en toe dat er een Afrikaanse is. Maar die zijn dus hoofdzakelijk gestructureerd volgens de taal en cultuur van herkomst. Bij ons is dat ook zo, de Italiaanse katholieken gaan naar een kerk waar de pastoor Italiaans spreekt. Onvermijdelijk hè want je praat over dingen waar je niet met een Hongaar over spreekt.

Ik heb een meisje gezien die daar in de raad van bestuur zit.

Ah dat is dus een ingangspoort. Ja voor de rest zie ik niet onmiddellijk waar wij, ik zeg het, wel met neem nu een Franstalige vereniging waar een Nederlandstalige bij is maar dat is dan weer niet representatief want die zal dan wat zijn vereniging aangaat nooit naar een Nederlandstalige groep gaan want hij sluit zich aan bij het programma van zijn eigen groep.

Ja dus het omgekeerde gebeurt wel, dat Nederlandstalige mensen in een Franse organisatie zitten?

Ja dat gebeurt wel vaker, dat heb je bij de Belgen ook, dat Vlaamse mensen zich engageren in Franstalige of tweetalige verenigingen waar de groep als dusdanig, als hij contacten wil nemen of vormingen wil geven, dat hij eerder naar de Franstalige zijde zal gaan omdat een aantal van hun leden dan weer geen Nederlands begrijpt en dan is de conclusie weer snel gemaakt. Het is een frustrerende zaak. Volgens mij, maar ik ben geen socioloog, gaat het nog verergeren, met de toename van de migratiebevolking, de volgende generaties komen erbij, niet noodzakelijk nieuwe migranten, die zijn er ook nog regelmatig, maar de volgende generaties zullen voor de toevloed zorgen en de balans zal altijd groter worden van niet-Nederlandstalige mensen, allochtonen in het bijzonder wordt groter. Dat is een natuurlijke evolutie eigenlijk. Ik heb dus nu niet genoeg tijd gehad want ik had vroeger kunnen komen om iets op te zoeken maar dat is dus het belangrijkste wat ik zo uit het hoofd kan zeggen. Want onze partners zijn ook meestal Franstalige partners. Wie of wat, bijvoorbeeld met de Brazilianen, je hebt in Brussel dus een heel grote groep Brazilianen. Wij hebben daar ooit eens contact mee genomen om met andere culturen, andere gemeenschappen contact op te nemen, dat was dan hoofdzakelijk in het Frans of Braziliaans. Met de Polen hebben we dat ook gedaan maar dat is onze taak ook, om linken te leggen met culturele gemeenschappen buiten onze omgeving. Polen, daar was één verantwoordelijke, een pater die vloeiend Nederlands sprak maar al de anderen dan weer niet. Het gesprek dat we met hen gehad hebben in hun cultureel centrum was in het Frans. Onze ervaring is dan ook dat je met heel veel groepen in contact kan komen, daar is Brussel een paradijs voor, maar als het op taalkundig gebied aankomt zit je snel vast. Het zou best wel eens kunnen dat er een studentenvereniging is maar daar heb ik geen weet van, of er een allochtone jeugdbeweging is die zich in het Nederlands

profileert, maar het zou me verwonderen. Maar je zou het op het spoor kunnen komen met al je contacten die je gaat proberen te leggen.

Ja je hebt wel kinderwerking zoals aan de Vaartkapoen. Maar jeugdbewegingen, dat bestaat niet echt, zoals de Chiro die hebben het heel moeilijk om hen te bereiken.

Ja via Vaartkapoen en via de Pianofabriek en via de Foyer, die werken specifiek naar allochtonen en onder meer voor Nederlandstaligen maar niet uitsluitend. Maar het zijn Nederlandstalige VZW's die de opdracht hebben om minstens de band te leggen. Maar veel meer....zou ik er vergeten zijn...een paar gemeenschapscentra...

En ja, jongerencentra zoals Chicago, dan heb je de Recyclart waar ook veel Franstaligen komen.

Als je buurtwerking doet zit je automatisch in de meeste multiculturaliteit en in de meertaligheid maar die zwaait snel over naar Franstaligheid. Dat is een constante.

4. Rekrutering

Hoe trekken de moskees hun leden?

Dat zijn mensen die in de buurt wonen, die vrijdags naar de moskee willen gaan en dan ben je zogezegd lid van de moskee. Dan betaal je maandelijks hun bijdrage, lidmaatschap en omdat ze weinig inkomsten hebben van de overheid moeten de leden zelf meehelpen. Elke moskee is een VZW, dat betekent dat ze een raad van bestuur hebben, minimaal waarschijnlijk allemaal en een algemene vergadering hebben en leden en lijsten en kinderen die koranlessen komen volgen. Ja dat zijn echt levende gemeenschappen maar geen Nederlandstaligen. Hun taal is dan het Marokkaans of het Turks, het Frans. Ik weet niet of er, buiten die ene directeur in Evere die Nederlandstalig is, of er ergens anders...oh ja er is een jonge Imam die perfect tweetalig is, dat klopt en dat is een uitzondering. Dat is iemand die pas imam geworden is een paar jaar geleden, die helpt een oudere imam, te Molenbeek en die spreekt Nederlands maar opnieuw binnen zijn structuur niet hè, niet.

Heeft u een idee hoeveel moskees er per gemeente zijn?

Er zijn gemeentes waar er geen zijn, als er geen moslims zijn is er ook geen moskee maar ik denk dat er in Molenbeek wel tien zijn, dat zijn soms kleine huisjes, daarom geen grote kerken hè. Hier en daar is er een grote ruimte met vele lokalen maar vaak is het gewoon een ruimte, een lokaal om te bidden, een paar klasjes om les te geven aan een bureautje, dat is vaak heel beperkt. De migrantenwijken in Molenbeek, zo'n tien ja. In Schaarbeek wel een paar, Sint Gillis twee of drie. Ik heb ze allemaal op de Brusselse kaart waar we regelmatig naartoe gaan, ik hou ze wel allemaal goed bij. Er zijn er nog veel meer maar waar we goed worden ontvangen, waar we een goede uitleg krijgen. De moskees dat zijn de rode, dat is hier Molenbeek. We zijn toch al op vijf plaatsen geweest, Laken zijn er ook drie, Sint Gillis dus twee, het centrum zijn er ook zo'n twee. Ik denk dat er in heel Brussel toch zo'n 50 zijn. Als je genoeg volk hebt, dat is zoiets als handen, als iemand

vindt dat er genoeg zijn dan begin je een moskee en als je een imam vindt die dat wil doen. Maar voor jouw onderwerp zal dat niet veel aarde aan de dijk brengen. Ik vermoed dat je meer info zult vinden via de Nederlandstalige secundaire scholen. Daar kan je misschien met een paar jongeren proberen uit te vinden waar ze zich engageren, bijvoorbeeld bij de laatstejaars die aan het uitzoeken zijn wat ze willen gaan doen. Dat is misschien nuttig. De Sint Guidoschool is daar misschien goed voor met een goede directie. Die directie staat open en stimuleert het multiculturele. Het is niet alleen het passieve 'het is zo' maar je moet er ook positief mee omgaan. De gemeenschapsscholen ken ik zo goed niet omdat ik er niet zoveel mee werk, alleen de vrije scholen. Die school is een basisschool, is misschien minder geschikt alhoewel je kan misschien eerder naar de ouders gaan.

Waar is die school?

In Anderlecht. Ik denk het Imelda-instituut in Brussel centrum en dan ook Maria-Boodschap, die drie hebben toch heel wat allochtone leerlingen die Nederlandstalig, niet van gezin zijn, maar wel zelf gekozen. Dit zijn beide secundaire scholen.

Imelda, is dat oorspronkelijk Franstalig?

Nee, er zal wel een Franstalige afdeling van zijn ook, maar het is Nederlandstalig onderwijs. Sint Guido, die zit op de Dokter Jakobsstraat 67, 1070 Anderlecht. Ik zie er geen telefoon bij staan vrees ik.

Binnen jullie werking, dat is KMS Brussel, werken jullie met ongeveer tien personen?

Ja als we vergaderen zijn we met zo'n tien mensen, daar zijn een aantal priesters bij die in parochies werken waar veel verschillende culturen en godsdiensten zijn en daardoor veel contact hebben met.

Werken jullie in uw organisatie met vrijwilligers?

Ja ik ben de enige beroepskracht, wij hebben een tiental mensen die vrijwillig meedoen. Zoveel activiteiten hebben we niet, we zijn geen ledenvereniging maar een dienst, een werkgroep die in de loop van het jaar een paar dingen doet en als we dat doen hebben we natuurlijk vrijwilligers nodig. Maar het is niet zo dat we elk weekend vergaderingen hebben en activiteiten waar vrijwilligers bezig zijn, eerder beperkt. Wat we ook doen is dan ook puur op het godsdienstige vlak, dat is contacten leggen met een aantal moskeeën waar we proberen vergaderingen te beleggen met enkele mensen van kerken, parochies, pastoors en Imams en directeurs van moskeeën maar dat verloopt ook in het Frans. Ik ken één directeur en die is perfect Nederlandstalig, van de moskee van Evere maar die spreekt Nederlands omdat hij eerst in Vlaanderen gewoond heeft. Dan komt hij om de één of andere reden naar Brussel en met die man spreek ik Nederlands. Maar als je dan weer in groepsverband zit dan lukt dat dan weer niet meer. En één Imam spreekt Nederlands, die komt uit de grote moskee van het Jubelpark omdat hij ook imam is in Antwerpen, als hij dus in Brussel is en je treft hem dan kan je dat in het Nederlands doen. Zoals wanneer ik met mijn klassen naar cultusplaatsen ga, toevallig vraag ik of we naar de grote moskee gaan en als die een Imam op dat moment hebben die Nederlands kan dan kan je het bezoekje in het Nederlands

houden, anders moet ik het vertalen en dat is allemaal heel schoorvoetend. Dat is niet georganiseerd, daar is geen gestructureerde aanwezigheid van Nederlandstalige mensen binnen de allochtone gemeenschap vermoed ik. Heb je nu nog één buiten de federatie van Marokkaanse organisaties, ik denk het niet... Ja toch wel, je hebt ook een vrouwenwerking van de katholieke arbeidervrouwen, KAV, die bestaat ook, inderdaad en dat, ik zal niet zeggen dat het allemaal Nederlandstalig is, maar daar zijn wel een aantal Nederlandstaligen tussen omdat zij hun vrouwen rekruteren tussen de moeders die hun kinderen naar Nederlandstalige basisscholen sturen. Daar proberen ze in te spelen op wat die persoon deze morgen zei, dat de ouders en moeders wat meer kan stimuleren. Maar of dat volledig Nederlandstalig is betwijfel ik ten eerste. Dus dat is ook een groep ja. Daar doen we af en toe ook iets mee samen, wel zeer zelden. En dan moet er ergens een vadergroep zijn, ooit gesticht maar of die Nederlandstalig is...in de Noordwijk is die ontstaan.

Is dat bij het station Noord?

Ja dat is aan de Antwerpse Steenweg, je hebt daar ook een gemeenschapscentrum De Harmonie. Daar zou je misschien ook eens naartoe gaan, daar heb ik ook een artikel van bij gehouden want ik ben ooit eens geweest voor die groep te leren kennen. Ze hebben geen lokaal, het was ook geen opendeurdag maar eerder een ontmoetingsdag. Dat is een vadergroep die hun kinderen ook naar het Nederlandstalig onderwijs stuurde. Als je daar iemand van het personeel van De Harmonie zou vast krijgen, zou handig zijn, misschien bij De Foyer. Maar toen was dat nieuw, men sprak alleen van moeders maar dan bleek dat er een aantal vaders waren die ook wel eens wilden samen komen en dan is daar een vadergroepje uit gekomen.

Wie bereiken jullie voornamelijk? Welke etnisch –culturele groep?

Voor 90% is dat Nederlandstalige katholieken, dat is onze opdracht. Vanavond hebben we een voordracht van een bisschop uit Algerije die ook in zijn land ontmoetingen tussen Christenen en Moslims doet. Wie nodigen wij uit? Onze Nederlandstalige achterban die christelijk geïnspireerd is want anders ga je niet naar zo'n persoon luisteren, dus dat is beperkt. Iedereen mag komen als iemand dat ziet zitten en ik weet niet welke overtuiging heeft, geen probleem maar we gaan niet overal, in alle filosofische tijdschriften reclame maken voor wat wij doen want zij doen dat ook. Ik denk niet dat we die concurrentieslag, dat we daaraan mee moeten doen. Die culturele achterban van ons is dus niet groot in Brussel.

Zelf zijn die mensen allemaal autochtonen?

Jaja, wij zijn een Belgische, Vlaamstalige vereniging die linken wil leggen met hen en soms dingen samen wil doen maar we zijn geen multiculturele groep op onszelf. Zo zijn er weinig groepen die bewust zijn samengesteld door mensen van verschillende culturen, zelfs op het vlak van de raad van bestuur ook niet hè. Zelfs bij Het Pianofabriek, weet ik niet of de raad van bestuur of het publiek weerspiegelt wie er in de raad van bestuur zit, ik vermoed van niet. Dat het een Nederlandstalige instelling is uiteindelijk. Vaak is het bestuur volledig Vlaams op één of andere uitzondering na. Dat is dan niet om te zeggen dat het multicultureel is hè.

Via welke kanalen maken jullie jezelf bekend?

Ja via mails, mailadressen van mensen die op de hoogte willen blijven wat dat hoe langer hoe meer gebeurt. We hebben geen tijdschrift, als we een initiatief hebben maken we een foldertje (geeft er een). Dat was vorig jaar voor het eerst, dat Christenen en Moslims voor de eerste keer naar mekaars gebedplaats gingen, dat hebben ze dus samen gedaan. Zo maken we een foldertje, soms in het Nederlands, soms in het Frans, dat is dus tweetalig en dat leggen we overal zoals de bibliotheek en de gemeenschapscentra waar dus Nederlandstaligen zouden komen.

Komen daar veel mensen op af?

Nee niet zoveel, dat is altijd zeer beperkt. We halen meestal tien mensen en als het eens heel heel goed is halen we misschien 50 maar dat zijn echt uitzonderingen. Dat omdat we Nederlandstalig zijn en omdat we geen populaire dingen doen, we doen geen Vlaamse kermissen hè. Inhoudelijk werk is steeds moeilijk om daar mensen voor warm te maken. Omdat je natuurlijk via internet en TV blijkbaar ook veel inhoudelijks kan doen, of dat dan inhoudelijk van hoge kwaliteit is... dat is iets anders maar het is wel een concurrent. In die zin weten mensen al veel. Maar zoiets, ik denk dat dat het klassieke middel is hè, maar een tijdschrift hebben we niet. Het voordeel van mails is dat men daar op kan reageren, bijvoorbeeld inschrijven. Dit ligt daar en dan moet je het nog laten weten maar met een mail antwoord je onmiddellijk dus ik vind dat heel efficiënt. Je kan ook, en dat gebeurt heel vaak, in dialoog gaan met iemand die iets vraagt. Het is een stom ding, dat spreekt niet dus in die zin is het een stom middel, maar het is een sprekend middel, de communicatie loopt enorm vlot. En ik moet zeggen dat dat soms helpt en we hebben een stuk van de website van KMS Nationaal omdat we in elke regio een groep hebben, zo hebben we een website voor allen samen.

5. Potentieel

Wat is de intensiteit, nemen ze sporadisch of op regelmatige basis deel?

Neen, we zijn geen ledenvereniging dus als we leden hebben dan zijn dat die tien vrijwilligers die mee doen, maar leden die er zitten en het weten dat zijn vaak andere mensen. Dus we zijn geen ledenvereniging waar je om de maand je lidgeld betaalt, je krijgt je lidkaart, ledenblad, je komt en je bent een groep vrienden, zo werken wij niet. Wij zijn eerder een dienst of werkgroep. We doen losstaande dingen die wel regelmatig terugkomen maar niet dat we zeggen; "Wat zouden we deze maand moeten doen opdat we aan onze erkenning moeten komen of zo?"

6. Populatie

Welke verschillen zien jullie tussen de eerste en tweede generatie allochtonen?

Dat zijn niet de oude en ook niet de jongeren, mensen tussen de 40 en 60 eerder, die op een bepaald moment verantwoordelijke posities hebben. Dat zijn de actieve beroepsmensen en die vooral tussen 40 en 60 jaar oud zijn.

Zien jullie een verschil tussen mannen en vrouwen?

We zien niet vaak vrouwen als het om moslimgroepen of Marokkaanse groepen gaat, bij hen gaat dat dus zo niet. Ik heb één keer gevraagd of ze ook eens geen vrouwen kunnen uitnodigen om hun moskee te vertegenwoordigen. Bij ons hebben wij ook één of twee vrouwen, bij ons is dat geen probleem, principieel dan, of er genoeg zijn is iets anders. Dan is één keer op één vergadering één Moslima geweest, dat is daarna nooit meer gebeurd. En je moet tegen hen niet gaan zeggen wie ze moeten sturen want dat doen ze bij ons ook niet maar dat gebeurt niet spontaan bij hen. Dan moet je naar buurthuizen gaan, naar jongeren waar misschien minder, denk ik, problemen zijn, alhoewel daar zijn het hoofdzakelijk ook mannen. Tenzij je naar meisjeswerkingen gaat, er zijn een heel aantal meisjeswerkingen, bijvoorbeeld Het Steunpunt Allochtone Meisjes, zegt je dat iets.

Ja, dat zegt me wel iets.

Dat zijn dus vrouwenwerkingen, meisjeswerkingen waar wel een aantal Nederlandstaligen zullen tussen zitten. Maar er is ook een koepel denk ik in Brussel die voor heel Vlaanderen werkt en van daar de Nederlandstalige benaming. Je hebt er dan nog wat, je hebt Dar El Ward, daar is de verantwoordelijke tweetalig, het is steeds hetzelfde verhaal, ik val in herhaling. Die is dan wel Nederlandstalig en met haar persoonlijk hebben we contact maar van het moment dat we naar één van hun activiteiten gaan, uit solidariteit, merken we dat we aan tafel Frans moeten spreken, daar is dan geen uitwisseling met Nederlandstalige allochtonen. Dar El Ward is een vrouwenwerking. Dar is huis zoals Dar El Amal, dat is in Molenbeek, de vrouwenwerking van de Foyer. Maar Dar El Ward is een totaal autonome vrouwenorganisatie, bestaat ook nog niet zolang. Vooral cultureel, uit solidariteit. Zij doen veel projecten in Noord- Afrika die zij steunen en waar ze vorming rond doen. Ze zijn vooral een solidariteitsgroep, een actiegroep. We zijn daar ooit uitgenodigd voor een ramadanfeest en daar hebben we ondervonden dat de persoon in kwestie die ik kende en die ons uitgenodigd heeft ook Nederlandstalig is maar dat dit in de praktijk allemaal Franstalig gebeurt. Franstalig omdat het praktisch allemaal gestudeerden waren en die spreken onderling ook Frans, niet zo snel Marokkaans. Omdat die vorming, dat doet u een taal leren, als je naar school gaat leer je een taal en dan is dat hoofdzakelijk Frans.

Ja want inderdaad, de meeste groepen zijn moeders.

Ja, dat de mannen in bepaalde culturen dat niet nodig hebben, dat gebabbel en zo, zij babbelen op de straat en in moskees. De vrouwen hebben andere plekken nodig.

7. Knelpunten

Intern

Welke taal spreken de leden onderling?

Ik zat deze morgen bij iemand van de Vaartkapoen en die zei dat nu de 1^e generatie, de ouders, geen Nederlands spreekt maar de kinderen, de 3de generatie, dat die naar Nederlandse scholen gaan en zij gaan hun kinderen wel kunnen helpen, dat ze meer en meer Nederlands gaan spreken.

Ja dat klopt maar die persoon zegt dat de ouders nu de 1^e generatie zijn? De 2de volgens mij. Maar ik ken die theorie en ik hoop dat ze op termijn waarheid wordt maar feit is dat ouders niet noodzakelijk Nederlands gaan leren omdat hun kinderen naar de Nederlandse school gaan. Ze spreken hun moedertaal in de huiskring wat helemaal normaal is, maar hun tweede taal is dan meestal Frans, dat hun derde taal dan Nederlands zou zijn maar of zij dan zelf in de gezinsstructuur of qua opvoeding gaan leren... zoveel allochtonen zullen die stap niet zetten. Men hoopt dat, dat het onderwijs gemakkelijker gaat worden, dat leerkrachten geen Frans meer tegen de ouders moeten spreken maar dat is nu nog wel het geval. Maar met de vorige generatie zeiden ze dat ook, die theorie dat de volgende dat zouden doen, maar die volgende generatie is nu diegene die, kijk ik ben hier nu 25 jaar op diverse terreinen geweest, ook in parochies en scholen enzovoort en dat zei men toen ook, de volgende generatie die hun kinderen ook weer naar Nederlandse scholen stuurt die zal...enzovoort maar het is nu die generatie die nu hun kinderen heeft, de 2de generatie, die blijkbaar toch nog altijd niet volmondig die stap gezet heeft. Dat lijkt toch niet waterdicht te zijn die opvolging van het Nederlands. Maar ik vermoed dat door de lessen Nederlands voor niet-Nederlandstaligen, dat er een heleboel zijn die het wel doen en voor verschillende redenen: voor hun werk of omdat ze getrouwd zijn met een Nederlandstalige. Maar een grote massa is het niet. Ik zal daar eerlijk in zijn, alle beetjes helpen maar om daar nu een evolutie van de bevolking van Brussel in te zien...lijkt mij een beetje te optimistisch.

Extern

Zetten jullie soms samenwerkingen op poten met andere organisaties? Zo ja welke zijn dat dan?

Voem zal altijd terugkomen, dat is één van de weinige, een vereniging voor ontwikkeling en emancipatie van Moslims. Omdat die een aantal mensen in hun rangen hebben die Nederlandstalig zijn, niet allemaal maar ze zijn erkend door de Vlaamse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en zij zijn ondermeer leerkrachten Islamitische godsdienst in het onderwijs, hoofdzakelijk, niet alleen maar hoofdzakelijk. En aangezien dat een aantal leerkrachten zijn in het Nederlandstalige onderwijs zijn zij dus Nederlandstalig en zijn zij partners voor Nederlandstalige verenigingen, Voem. Bij mijn weten is dat de enige, misschien zijn er nog een paar, maar dat is één van de weinige die nogal gemakkelijk meedoet, ik zal het zo zeggen. Omdat dat toch in hun doelstelling ligt om niet alleen voor hun leden, dus Moslims, vorming en cultuur aan te bieden. Je zou kunnen zeggen dat het een culturele vereniging is, geen religieuze, het is geen moskee, het is een onafhankelijke VZW voor cultuur en vorming en één van de doelstellingen is ook dingen samen doen met wat zij noemen 'autochtone verenigingen' om gezamenlijke projecten te doen. Of dat nu op het vlak van kunst is, of godsdienst, of cultuur, ik ken heel hun programma niet maar dat is wel een groep die vaak terug komt. Voor de rest zijn er wel hier en daar Nederlandstalige allochtonen maar dat zal niet zoveel in Brussel zijn en ik vermoed dat daardoor Het Punt zo'n slechte opkomst heeft. Het is niet omdat ze niet willen komen of dat ze niet veel behoefte hebben aan vrijwilligersvorming, maar omdat ze niet genoeg Nederlandstalig zijn om het bij hen te doen.

Omdat de allochtonen dus te weinig kennis van het Nederlands hebben?

In Brussel is het de gewoonte dat een vereniging Franstalig of zelfs Engelstalig is, of gelijk welke taal maar bitter weinig Nederlandstalig. Brussel nodigt zich daar eigenlijk niet toe uit. Als je op de straat loopt of een pint gaat drinken hoor je weinig Nederlands en bijgevolg zal een allochtoon niet snel geneigd zijn om dat dan te leren omdat er andere talen gesproken worden. Ik vermoed dat dit de uitleg is, dat is misschien maar een zeer oppervlakkige uitleg maar daar zal het in grote lijnen op neerkomen.

Ja, die taal komt vaak terug. Nu zie je dat vele jongeren Nederlandstalig onderwijs volgen.

Ja, jongeren wel, het is basisonderwijs, secundair onderwijs begint hoe langer hoe meer ook te komen, maar dat betekent niet dat ze een vereniging hebben van Nederlandstalige leerlingen of zoiets. Dus individueel heb je die wel, ouders ook, individueel wel maar als je nu vraagt, allochtonen die zich in het Nederlands engageren of in Nederlandse initiatieven, in vorming of wat dan ook, volgen in het Nederlands, dat is dan weer een stap die niet wordt gezet. Natuurlijk in bepaalde Nederlandstalige scholen zou je uw licht ook kunnen opsteken, bepaalde Nederlandstalige scholen met een vrij groot aantal allochtonen zou je ook aan hen zelf, aan de leerlingen zelf, de vraag kunnen stellen: "Waar zijn jullie geëngageerd voor Nederlands? Jeugdbeweging? Of wat dan ook?" Aan laatstejaars bijvoorbeeld of bij de hoge scholen zijn er misschien wel enkele hogeschoolstudenten. In universiteiten weet ik niet, dat zul jij beter weten dan ik.

Ja, die zijn er wel maar vooral in de richting economie, vooral Marokkanen en...

Ah maar die komen misschien niet van Brussel zelf, die komen misschien van Brabant of, ah ja dat zou kunnen.

Ja vaak ook te weinig Nederlandstalig.

Dus dat is het eerste waar ik aan dacht. Er is in Brussel wel de zetel van de Federatie van Democratische Marokkaanse Organisaties als dat u iets zegt, FDMO denk ik, maar dat is de zetel dus dat wil zeggen dat zij een koepel zijn voor een aantal Nederlandstalige Marokkaanse organisaties waarvan er ook niet zoveel een afdeling in Brussel zelf zullen hebben. Ik vermoed van niet maar hun zetel is hier wel. Dat zou misschien ook een goed contactpunt zijn. Dus als we het hebben over allochtonen hebben we het over niet-Europeanen.

Hoe verloopt deze samenwerking met andere allochtone verenigingen?

Ja, dat verloopt goed, in die zin dat we het al een paar jaren doen. Als ik zeg Voem en de moskee, enkele moskeeën, moskeeverantwoordelijken, ik denk dat het de twee pistes zijn als het gaat over moslimverenigingen. Goed omdat dat permanent verloopt maar anderzijds betrappen we hen erop, als ik het zo mag uit drukken, dat het grote overwerk, dat ze dingen laten liggen. Soms betrappen we zelforganisaties erop dat ze dingen laten liggen. Ze slaan gewoon een vergadering over omdat het er gewoon niet meer van komt hun mensen samen te roepen. En de reden daarvan is denk ik dat ze te weinig beroepskrachten hebben, alles draait daar vaak om vrijwilligers, enkelen nemen daar praktisch alles op de schouders. Waardoor de regelmaat er niet is. Ik zeg niet dat de goede wil

er niet is, dat is geen probleem. Maar in de praktijk slaan zij wel eens afspraken gewoon over omdat ze gewoon geen tijd hebben om te komen die week. En dat is moeilijk want dan heb je geen continuïteit. Je bereidt een vergadering voor, een aantal dingen als opvolging van de vergadering van een paar maand geleden, dat verspringt dan naar de volgende maand en op den duur weet je het niet meer. Dit moeten we nog evalueren van november, in december hadden we een evaluatievergadering, die is geannuleerd door de mensen van de moskee wegens een aantal redenen en nu zijn we al in maart. En dat is soms moeilijk, om een regelmaat in de continuïteit te krijgen. En dan moet je toch wel overtuigd zijn om regelmatig een mailtje of telefoontje te doen om te vragen; "Hoe zit het? Je hebt de vorige keer afgebeeld?"

Maar in de moskee, daar zit geen enkele beroepskracht?

Nee, daar zijn geen beroepskrachten, die zijn nog niet erkend als een vereniging die recht heeft op financiële ondersteuning dus die mensen doen dat allemaal, ook de voorzitter en secretaris, als vrijwilligerswerk en ik vermoed dat het de oorzaak is. Want als je naar een vzw gaat die erkend is door de Vlaamse Gemeenschap, die minstens één persoon heeft voor het secretariaat dan ga je vooruit. Voem heeft iemand op het secretariaat zitten en je kan altijd tijdens de permanentie-uren afspraken maken, zoals ik hier ben is die daar, maar het zullen er niet veel zijn. Ik heb horen zeggen dat het heel moeilijk is omdat de criteria zo hoog beginnen te liggen om nog vlot door de Vlaamse Overheid, Vlaamse Gemeenschap erkend te worden. Voor hen is het heel moeilijk aan het worden.

Misschien ligt dat aan de taal?

De taal denk ik niet, maar het aantal leden of het programma, misschien zitten er niet genoeg Nederlandstaligen in het bestuur waardoor dat de drempel hoger ligt en dat een paar kleinere groepen bijvoorbeeld uit de boot vallen. En als je uit de boot valt en je niet genoeg geld hebt dan stopt het gewoon. Als je een gemeentelijke vereniging bent en aangesloten bent bij Vaartkapoen of Pianofabriek dan zit je in dat circuit. Maar als je dat als onafhankelijke vzw moet doen zoals Voem, die leunt nergens bij aan en hoort bij de koepel Voem Vlaanderen, dan hangt het van hen af of ze er geraken of niet. Net zoals het Davidsfonds, het Willemsfonds of de Chiro, zij moeten zich bewijzen en als je je niet kunt bewijzen naar de criteria die men geeft dan zit je ermee. Ik heb de indruk dat daar vorig jaar een probleem geweest is.

Bij

Voem?

Nee in het algemeen bij allochtone verenigingen want op een bepaald moment heeft het kabinet van Welzijn denk ik, een allochtoon aangeworven om hen te helpen met het invullen van papieren. Niet omdat dat analfabeten zijn maar omdat dat zo ingewikkeld is om een correct dossier binnen te brengen, dat daar iemand voor moet aangeworven worden van de administratie zelf om te helpen aan een dossier dat terug naar hen moet gaan. Dat is toch al te crazy! Ik vermoed dat het zich aan het oplossen is maar dat is toch een signaal en dan werk je met mensen die toch geen dommeriken zijn vermoed ik, die toch iets afweten van papieren maar als het zo gecompliceerd wordt of dat er zoveel eisen worden gesteld van wat moet ik hier nu invullen opdat dat goed zou

geïnterpreteerd worden, zo' n beetje zoals onze belastingaangifte. Je kan er niet meer aan uit. Ik vermoed dat het een probleem is.

Hoort u vaak de vraag onder allochtone leden, om in contact te komen met Nederlandstalige autochtonen?

Ik denk het wel, om Nederlands te leren. Dat hoor ik regelmatig zeggen, ik zou of mijn zoon zou meer moeten Nederlands kunnen praten en vandaar de intentie om ergens met de Nederlandstalige groep aan te sluiten. Dat hoor ik vaak zeggen maar dat is dan een intentie en dat is vermoed ik ook de enige logische reden om bij een Nederlandstalige vereniging aan te sluiten. Want je kan ook alles in het Frans hebben, alle mogelijke vrijetijdsbestedingen of sportclubs of wat dan ook bestaat reeds, daar hoef je niet voor naar een Nederlandstalige sportclub te gaan. Waarom het combineren met de Nederlandse taal?

Ik hoor nooit spreken over de Vlaamse cultuur, dat niet. Dat zal misschien eerder in Vlaanderen een reden zijn maar hier in Brussel is het om beter tweetalig te worden: Nederlands te horen en te kunnen spreken. Moeten wij als Nederlandstalige groepen reclame maken, dat zal wel zeker. Maar hoe ga je die publiciteit doen? Daarom dat ik er voorstander van ben om tweetalige dingen te doen.

Wij doen bijvoorbeeld een concert. Sinds vorig jaar zijn we begonnen op vraag van een dominee van een protestantse kerk om een concert te houden met een christelijke koor of groep, een moslimgroep en een Hindoegroep, dus Indiërs. Enfin een interreligieus concert. Wel, probleem opnieuw, we zitten met een aantal Nederlandstalige mensen en automatisch ook met bijvoorbeeld Indiërs die Engelstalig zijn en dan ook een deel Franstaligen. Dus we zeggen: "Oké, laten we het meertalig maken, dus de publiciteit wordt meertalig en het programma wordt ook meertalig gepresenteerd."

Dan heb je als inrijpoort dat je een meertalig publiek hebt dat ook ziet dat er iets in het Nederlands geschreven staat en die dat dan als ze het dan willen weten: "Ah, als we ooit iets in het Nederlands willen volgen, hier is een adres waar ze ons een programma kunnen aanbieden." Dus in die zin is meertalig werken ook publiciteit voor een Nederlandstalige vereniging. Maar ik ben persoonlijk niet akkoord als ze zeggen dat ze een Nederlandstalig programma willen en dat ze publiciteit gaan maken in het Frans want als ze dat doen en er komt iemand op af en ze horen alleen Nederlands dan versta je er ook niets meer van. Dus het moet op zijn minst tweetalig zijn, vertaald worden. Als iemand de inspanning doet om naar een Nederlandstalig initiatief te gaan maar alles niet genoeg begrijpt dan moet je dat vertalen.

Natuurlijk een heel ingewikkelde zaak. Ofwel blijf je naast mekaar leven, ofwel moet je eerst Nederlands leren en dan bij ons komen. Dat is een model maar dat zal in Brussel toch niet veel vruchten opleveren vermoed ik, dat is een assimilatiemodel. Ofwel een samenwerkingsmodel, we zorgen ervoor dat iedereen zijn taal kan spreken en verstaat. Nu met muziek is dat niet moeilijk, dat is alleen de aankondiging die dan in twee of drie talen gedaan wordt maar wat men daar zong, die liedjes op muziek, dat heeft geen taal.

Maar als je een conferentie of debat geeft of we gaan op bezoek bij, wat wij regelmatig doen, een Boeddhistische pagode bijvoorbeeld of een synagoge of wat dan ook, dan kan je moeilijk verwachten dat die rabbijn Nederlands spreekt. Die spreekt Frans, ik vertaal dat en omdat ik dat toch vertaal wordt dat een tweetalig initiatief dus kan je er even goed Franstaligen of allochtonen op uitnodigen die dan merken dat er talen worden gesproken in Brussel. Dus het is een meertalig initiatief met meertalige publiciteit.

Een aantal mensen, allochtonen, kunnen dan zien dat er in Brussel een Nederlandstalige groep ergens mee bezig is. Je hebt tegelijkertijd ook de aanwezigheid van verschillende culturen. Je kan zeggen: "Kom we doen het in het Nederlands en enkel de Nederlandstalige allochtonen nodigen we uit," dan heb je niet veel mensen die komen, maar als je zegt: "We doen het in twee of drie talen," dan heb je mensen uit de verschillende talen en misschien verschillende culturen en die ontmoeten dan daar iemand die perfect Nederlands en Frans spreekt. Daar zie ik meer heil in de praktijk in dan het in vakjes houden. Uw vraag was: "Komen allochtonen naar Nederlandstalige initiatieven?"

Dat is een goede vraag wellicht voor Vlaanderen maar voor Brussel is dat niet volledig. Je hebt ook andere technieken om het Nederlandstalige aanbod bij allochtonen thuis te krijgen. Maar via de scholen in het basisonderwijs vermoed ik dat er misschien nog meer pistes gaan komen, die moeten regelmatig gaan zoeken voor hun probleem.

Ik kan mij voorstellen dat sommige scholen en leerkrachten publiciteit maken voor sommige initiatieven.

Ja zeker, waar de kinderen sowieso naartoe gaan als dat binnen de schooluren valt maar als dat daarbuiten zou zijn weet ik niet hoe zij dat dan oplossen. Oudercontacten of als ze opendeurdagen doen of schoolfeesten, dan zal dat ook wel waarschijnlijk meertalig of multicultureel zijn vermoed ik, zelfs in Nederlandstalige scholen. Maar ik vermoed meer in Nederlandstalige scholen dan in Franstalige want je hebt daar dat assimilatiemodel.

Franstalige verenigingen, daar zal men zich makkelijker laten assimileren, zoals dat ook met Vlamingen gebeurt. Wij moeten ons eerst assimileren, eerst het Frans leren opdat we een gesprek kunnen aangaan. Terwijl in een Vlaamse cultuur, wij flexibeler zijn op taalgebied, wij passen ons gemakkelijker aan de taal van iemand anders aan en gaan zo het gesprek aan. Een Franstalige gaat niet zo gemakkelijk een gesprek aan in de taal van de andere. In die zin zal je vermoed ik in Nederlandstalige gemeenschapscentra en scholen gemakkelijker flexibiliteit horen, over flexibiliteit horen spreken dan in de Franstalige cultuurgemeenschap. Die spreken Frans wat voor hen nog altijd de wereldtaal is. Ze zijn niet mee natuurlijk want het is al lang geen grote wereldtaal meer. Maar ze vertalen nog altijd alles, een computer is geen computer maar een ordinaatuer. Maar dat verraadt iets. En wij zullen dan gemakkelijker het Engels overnemen.

Hoe gaat men om met de invulling van het principe 'vrijwilligerswerk' zoals het hier in Brussel gekend is? Is dit niet te individualistisch?

Ja zij zijn afhankelijk van hun vrijwilligers in hun eigen vereniging. Ik vermoed dat er heel wat vrijwilligers zijn maar alleen vrijwilligers, daar hou je het ook niet mee vol. Alleen beroepskrachten ook niet natuurlijk maar je moet als je iets organiseert, dan moet je iemand hebben die daar nu

niet direct fulltime mee bezig is maar wiens taak het is als je subsidies moet aanvragen of vergaderingen beleggen, als je dan overdag werkt kan je dat niet doen en wordt het 's avonds. Gaat dat wel allemaal?

Ik heb het voordeel dat de mensen die hier allemaal zitten deeltijds beroepskrachten zijn, dat je overdag, zoals die twee mij niet wilden komen zien bij manier van spreken, als je dat nadien allemaal nog moet doen, na uw huishouden en uw schreiende kinderen daarbij, dan heb je daar niet alle dagen of alle avonden vrij. Het probleem is dat zij niet te weinig vrijwilligers hebben maar misschien alleen vrijwilligers. Of zij nu nood hebben aan vorming, dat zal wel zeker maar dan zitten we weer met dat taalgebied. Ik weet niet of er ook iets zoals Het Punt voor Franstalig vrijwilligerswerk bestaat?

Ja, l'association pour le volontariat. Het is een soort tegenhanger maar ze werken wel anders.

En Het Punt richt zich tot alle Nederlandstaligen, niet alleen allochtonen maar zij vinden dus dat er praktisch geen allochtone vrijwilligers komen?

Nee

Ja ik had dat wel verwacht. Ik krijg regelmatig uitnodigingen, omdat wij werken wel met enkele vrijwilligers maar wij gaan nooit naar die vergaderingen omdat wij niet dat soort vrijwilligers hebben die regelmatig vrijwilligerswerk doen omdat wij geen ledenvereniging zijn die alle dagen iets doen. Maar ik merk dat zij dus heel wat organiseren maar dat nogal van een hoog niveau is hè. Hoe conflicten oplossen, hoe nieuwe leden aanwerven, dat zijn allemaal serieuze brokken. Dan moet je echt al een goede groep hebben.

Ja zoals het Nederlandstalige verenigingsleven gestructureerd is, redelijk proportioneel toch wel.

En ook vanuit een traditie van generaties die hetzelfde doen maar de allochtonen gemeenschap zit nog niet in die lange traditie, zij moeten altijd opnieuw uitvinden vermoed ik.

U merkt wel dat er veel vrijwilligers zijn?

Ja ja, anders zouden ze niet kunnen werken. Toen wij naar Voem geweest zijn, naar het feest van de geboorte van de profeet Mohammed, toen zeiden ze: "In plaats van daar te vergaderen, kom in ons lokaal vergaderen, dan vertellen wij u iets over de profeet Mohammed en dan maken we iets klaar." Wel dat was niet alleen die voorzitter maar vijf à zes mannen die daar waren om dat te vertellen en het eten klaar te maken, vanalles eigenlijk. En dat waren allemaal vrijwilligers. Dat zijn er natuurlijk ook niet veel, we waren met zes. In feite was dat een mooie uitwisseling maar als één persoon dat alleen moet doen, dat gaat gewoon niet. Zij kunnen niet anders, wij ook niet, de meeste verenigingen kunnen niet zonder vrijwilligers door het tekort aan beroepsmensen. Ik vermoed dat er veel zijn maar opnieuw die taal.... Zou Voem nooit naar Het Punt gaan? Misschien af en toe eens, als het thema hen aanstaat.

Het meisje waar ik mee had gesproken van Voem is afkomstig van Limburg, zij sprak reeds Nederlands.

Heeft zij gezegd of ze vaak aan Nederlandstalige initiatieven meedoen?

Zij zei dat er redelijk wat Nederlandstaligen bij hen zijn maar vooral in Antwerpen.

Ah ja, Antwerpen, daar is het ontstaan hè. Ja in Brussel zal dat zoveel niet zijn.

Ja, zij zei Antwerpen omdat er veel meer hooggeschoolden zijn die verschillende talen kennen. Dat er eigenlijk een groot verschil is tussen jullie groepen omdat die hooggeschoolden andere noden hadden dan hier en dat er een heel andere sfeer hing. Maar ze zat inderdaad veel in Antwerpen.

Van welke overheidsdiensten genieten jullie steun? Vinden jullie toegang tot Vlaams of Franstalige beleidsinstrumenten?

Niet van de VGC, we krijgen van de Katholieke Kerk omdat wij een dienst zijn van een grotere structuur. Dus als wij tekorten hebben laten wij bepaalde dingen betalen door de centrale boekhouding van de Kerk, hier is een boekhouding. Maar als we inkomsten vragen, wij vragen altijd inkomsten ook al is het een paar euro, we verkopen ook af en toe iets of een conferentie waar dingen betalend zijn, we hebben geen groot financieel probleem. Maar als wij als KMS Brussel apart zouden moeten bestaan dan zouden we wel een probleem hebben. Dan moet je een lokaal huren, nu moet dat niet want ik werk voor de Kerk als dusdanig, dus ik krijg dat want ze hebben het. Ga naar een school daar is infrastructuur, wil een leerkracht daar een groepje Nederlandstalige ouders oprichten dan gaat die in een klas zitten, dat gaat. Maar als je dat apart moet doen dan moet je erkend worden om betaald te worden en dan moet je criteria hebben en dan komen we op dat onderwerp van daarstraks, dat dat niet evident is. Je zou misschien eens naar het kabinet moeten gaan van de persoon van de Vlaamse Gemeenschapscommissie die zich bezig houdt met de Nederlandstalige cultuur. Die zullen misschien nog meer overzicht hebben maar wie is er voor de Nederlandstalige cultuur, valt dat onder welzijn of valt dat onder cultuur zelf?

Het knelpunt volgens u ligt in het feit dat ze te weinig beroepskrachten hebben? En de taal?

Het feit dat ze te weinig Nederlandstalige medewerkers hebben en te weinig beroepskrachten waardoor alles op de schouders van vrijwilligers valt en ze dat niet allemaal kunnen om bijvoorbeeld naar bepaalde initiatieven te gaan en ja, de taal is het grootste probleem in Brussel wat Nederlandstalige geëngageerden betreft.

Interview 6: Initiatief Buitenschoolse opvang 'IBO'

Functie: hoofdanimator

1. Finaliteit/doelgerichtheid

Wat zijn de thema's waarrond jullie organisatie werkt?

Kinderopvang en ateliers.

Naar welke groepen richten jullie zich?

Er zijn verschillende groepen, wij hebben er 4. Er zijn kinderen van 2,5 tot 12 jaar. Groep 1 zijn de allerkleinsten, van 2,5 tot 3, groep 2 zijn 3 tot 4. Groep 3 = 6 tot 8, en de oudste groep van 9 tot 12. Ik ben hier begonnen als vrijwilliger, dan hebben ze me aangeboden om hier halftijds te beginnen werken, dat heb ik 'n 8tal maanden gedaan en nu ben ik reeds 2 jaar hoofdbegeleider. Ik werk samen met 2 halftijdse werknemers en soms komen er ook vrijwilligers. Als we op uitstap gaan of als we met een grote groep zitten. De groep varieert. Soms zijn er 20, soms 45 kinderen.

We richten ons naar de kinderen uit de Nederlandstalige scholen in Molenbeek, de scholen die het dichtst bij het IBO liggen.

Zijn er vaste inschrijvingen?

Dat hangt ervan af. Tijdens de gewone schooldagen van het schooljaar worden ze ingeschreven. Tijdens de speelweken zijn er vaste inschrijvingsdagen. Bijvoorbeeld voor de paasvakantie. De kinderen die gedurende het jaar komen krijgen natuurlijk wel voorrang.

Collega, die naar het nieuwe IBO is gaan werken komt binnen. (Mario, groep 4, de medeoprichter)

Hoeveel mensen werken er bij jullie?

In totaal, in de opvang zelf werken er 4 voltijds en 2 halftijds. De allerkleinsten hebben 2 voltijdse begeleiders. De 2de groep heeft 1 hoofdbegeleider en 2 halftijdse begeleiders. De oudste groep heeft nog maar 1 hoofdbegeleider met vrijwilligers. Maar het is de bedoeling om in de toekomst ook met halftijdse te werken in deze groep.

2. Organisatie

Heeft jullie organisatie een bestuur?

Ja, deze bestaat uit de directeur, coördinator en een coach. De opvang heeft als coördinatrice Annelies en een 9tal begeleiders. Een coach is een supervisor, hij kijkt dat wij in het gareel lopen en we bespreken hoever we staan met de voorbereidingen.

Werken jullie ook met vrijwilligers?

Ja, wij noemen dat vrijwilligers, maar de vrijwilligers worden wel betaald.

Zijn er dat veel?

Gedurende gewoon een schoolweek maak je het nog zelden mee dat er vrijwilligers worden ingeschakeld. Enkel voor het onthaal, de kinderen in - en uitschrijven. Vaker kom je ze tegen tijdens de schoolvakanties, de speelweken.

Zijn dit vrijwilligers van allochtone origine?

Ja, ik denk vaker allochtoon.

3. Huidig aanbod binnen Brussel

In welke socio - culturele organisaties verenigt de allochtone populatie zich?

In de verschillende opvangen en jongerencentra zoals Chicago, Centrum west en de Foyer. Dat zijn de belangrijkste. Er zijn er meer maar die zijn meer gemengd. Zoals de Pianofabriek bijvoorbeeld. Iedereen komt daar, dat is minder allochtoon.

Hebt u ook een idee hoe de volwassenen zich verenigen?

In de vaartkapoen is er een Marokkaanse vrouwengroep, met alle leeftijden. Met de vaders proberen ze dat al jaren, maar dat lukt nooit. In de opvang zie je dat ook, er komen meer moeders dan vaders. Op een feestje komen weinig vaders.

Hoe zou dat komen?

Dit zal te maken hebben met de ingesteldheid. In Marokkaanse gezinnen houdt de moeder zich bezig met de kinderen, de school, de vooruitgang, met alles. De vader volgt meer van op afstand. Dat zit in hun cultuur. De vrouw zit thuis en de man brengt het geld binnen. Bij ons was het vroeger ook zo.

Maar er begint stilaan verandering in te komen, hier en daar zie je vaders die de kinderen komen ophalen, met de feestjes meehelpen, barbeque enz. Maar ik denk dat je daar nog een jaar of 15 voor nodig hebt, vooraleer dat verandert. De vaders komen pas als het uit de hand loopt. Maar dan

kunnen die vaak niet meer neutraal blijven. Als er een probleem is of zo, dan kan het zijn dat de vader zijn stoppen doorslaan als hij afkomt.

4. Rekrutering

Via welke kanalen maken jullie zichzelf bekend?

Dat gebeurt nu niet meer. Dat hoeft niet meer, we zijn nu bekend. In het verleden wel.

Vroeger gingen we vooral bij de scholen langs, van klas tot klas. De hele speelweek gingen we mondeling uitleggen, en hen proberen uitleggen wat het inhield. De Chiro komt nu ook zo langs bij ons, om zo leden te trekken. We zijn begonnen met 4 scholen.

Hoe maken jullie het programma duidelijk aan de kinderen?

Het programma is enkel voor de woensdagnamiddagen en de schoolvakanties. Voor de woensdagnamiddagen maken we maandelijks flyers, en leggen dezen aan het onthaal. En tijdens de speelweken geven we er mee aan de ouders.

De ateliers zijn de andere dagen: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag. We hebben een uitgebreid aanbod ateliers: jiu-jitsu, badminton, voetbal, muziek enz. Hiervoor schrijven ze zich in aan het begin van het schooljaar, dat is voor een gans jaar.

Moest je niet de ouders ook aanspreken?

Vroeger had je hier een dienst, schoolopbouwwerk. Die mensen stonden tussen de ouders en ons. Zij maakten mondelinge publiciteit bij de ouders, voor de speelweek.

Verder gingen wij het in de klas uitleggen aan de kinderen. Met de duidelijke boodschap dat ze dat thuis af zouden geven. Want je kunt niet met alle ouders spreken. Velen kunnen nauwelijks Frans, enkel Marokkaans.

Hebben jullie veel leden?

De ene activiteit heeft meer succes dan de andere. Een 20tal personen. Maar aan het einde van het schooljaar zijn er dat 10, ze haken af halverwege. Hoe dat komt? De studies worden zwaarder, examens. en de kinderen willen altijd van alles doen, maar houden weinig vol. Ze zijn vaak nieuwsgezind. Ze schrijven zich in voor 1 atelier, en 3 maand later willen ze een ander. Maar als we dat toelaten, dan hebben ze 3 dingen gedaan om uiteindelijk niets meer te doen. In feite mogen ze niet veranderen. Het zijn vaste begeleiders bij de workshops. Workshops zijn o.a. Klimmen en voetbal

Hoe bereiken jullie nieuwe vrijwilligers?

Op verschillende manieren. Sommigen hebben hier in het verleden als kind gezeten. Anderen worden voorgesteld door begeleiders zelf, die iemand kennen die dat graag wil komen doen.

Als het niet betaald is, krijg je geen enkele vrijwilliger.

Alle jongeren die bij ons komen hebben maar 1 interesse en dat is geld verdienen. Degenen die het verder bekijken zijn heel zeldzaam. Van die echt geëngageerde mensen die al van jongs af aan bezig zijn met de wereld te verbeteren, overal te helpen en ontwikkelingshulp te doen, heb je niet bij de Marokkanen. Dat is een maatschappij die al verder geëvolueerd is. Nu zijn ze eigenlijk op een ander niveau. Zij leven in de Europese maatschappij, en dat is vooral om dingen te kopen. Over een aantal jaren gaan ze die fase ook voorbij zijn en dan ga je een heel andere generatie krijgen.

Gaat die doorstroom goed van lid naar vrijwilliger?

Ja, maar het duurt enkele jaren. Ze zijn lid tot 12, maar komen soms als vrijwilliger als ze wat ouder zijn. Vaak is het via- via. Als iemand die hier werkt iemand kent.

Wie bereiken jullie voornamelijk? Welke etnisch –culturele groep?

De meesten zijn van Marokkaanse afkomst: Nigerianen , Filipijnen, 1 Turk, een paar Belgische kinderen, maar dus vooral Marokkanen.

Komen er enkel allochtonen naar jullie werking?

Nee, er komen ook autochtonen. Het is gemengd, maar er komen vooral allochtonen. Ik denk dat 75% allochtoon is. We hebben 1 school waar het meer gemengd is, nl. de Klimpaal.

De Klimpaal is een freinetschool, dat is duurder en speciaal onderwijs. Je moet bereid zijn uw kinderen daar in te schrijven. Het werkt volgens een bepaalde pedagogie. Daar wordt een evenwicht gezocht tussen handenarbeid en theorie. Veel knutselen, ze proberen het creatieve te stimuleren, en ze overstijgen de klassen. Dus, als je rekenen slecht is, kan je slagen, maar blijven zitten voor wiskunde. Het probeert het kind te doorgronden in wat hij het sterkst is. Die scholen zijn niet gesubsidieerd. Je hebt 2 soorten: Freinet en Steiner. Steiner is nog duurder.

Deze freinetschool heeft zich al aangepast denk ik aan de buurt. We waren zelfs verbaasd dat hier een freinetschool kwam. Het is ook vooral door de Klimpaal dat hier Nederlandstalige kinderen komen. In het begin hadden wij een totaal ander publiek, toen die school nog niet bestond. Nu hebben wij een alternatiever en moderner publiek. Nu hebben we ouders zonder een hoofddoek. Vroeger moesten onze Marokkaanse collega's al de gesprekken voeren.

Vroeger was het alleen op woensdagnamiddag, dan gingen wij activiteiten aanbieden in de school.

5. Potentieel

Dit wordt besproken in andere vragen.

6. Populatie

Is er een verschil tussen meisjes en jongens wat betreft de deelname aan het verenigingsleven?

Dat is gelijk. Enkel bij het voetbal niet. Er was ooit een meisje die wou voetballen, maar ze mocht niet van de ouders. Die begonnen zich zorgen te maken.

7. Knelpunten

Intern

Spreeken de leden allemaal dezelfde taal?

Ze moeten Nederlands spreken. Anders is er geen contact maar een barrière. We kunnen moeilijk Franstaligen toelaten, als ze het al moeilijk hebben om Nederlands te spreken. We kunnen dat niet maken. Moest er controle komen van de VGC, dan hangen we

Spreeken de vrijwilligers ook Nederlands?

Ja, het gebeurt wel dat ik de vrijwilligers er ook op moet wijzen. Omdat sommigen zelf Franstalig zijn. Niemand mag Frans praten, maar het gebeurt toch.

In de nieuwe opvang aan de vaart gebeurt dat minder. Het komt uit van de kinderen, ze spreken daar meer Nederlands.

Marokkaanse kinderen waar van de ouders Nederlandssprekend zijn en hier kwamen wonen. Als je die in een groep zet met kinderen die hier geboren zijn, dan spreken ze automatisch Nederlands. Vaak spreken kinderen wel gemakkelijk in het Frans.

Waarom zitten de kinderen op een Nederlandstalige school?

Dat is de keuze van de ouders. Ze sturen hen bewust naar een Nederlandstalige opvang. Om Nederlands te leren.

Extern

Zetten jullie soms een samenwerking op poten met andere organisaties?

Ja, we werken samen met scholen. De Vierwinden school en de klimpaal. De kinderen daar krijgen voorrang. Een deel van de Nederlandstalige scholen, de kinderen gaan we daar ook ophalen. Dat zijn de scholen die het dichtst bij het IBO liggen.

Werken jullie samen met allochtone - en met autochtone verenigingen?

Buurtsport, jeugd en stad, Fire gym, Axi max, die de vormingen bij ons doen voor taalondersteuning. We werken ook samen met Zinneke Parade. We gaan mee in de stoet. Dit is maar om de 2 jaar. Er wordt ook een hele tijd aan gewerkt.

Jullie werken niet samen met allochtonenverenigingen?

Waar ze zelf organiseren, of waar ze zich kunnen inschrijven?

Echt met de Marokkaanse gemeenschap werken we niet samen. Dat kunt u beter vragen aan Caleidoscoop, of de Vaartkapoen zelf. Die hebben zelfs een reis gedaan naar Marokko, om daar een samenwerking te doen. Een studiereis. Naar de regio waar de meeste Marokkanen vanuit Molenbeek afkomstig zijn nl. Derich, een Berbergebied.

Onder de vaartkapoen vallen 9 organisaties.

Is er een vraag bij de allochtone leden, om in contact te komen met Nederlandstalige autochtonen?

Nee, of toch heel weinig. Wij vragen of ze komen helpen, en dat kan je zien als integratie. Zij denken, dat is mee komen helpen, maar dat wordt breder gezien door ons. Daarom bestaat caleidoscoop ook. Dat is niet enkel om een vrouwenonderonsje te regelen, maar dat is om die vrouwen te integreren in de Belgische cultuur.

Wat is de reden dat de ouders hun kinderen naar een Nederlandstalige school sturen?

Ik denk dat het te maken heeft met het feit dat ouders er meer toekomst in zien voor de kinderen. Ja, ik heb alle moeders al horen zeggen: "dan heeft mijn kind meer kansen, kan hij hogere studies doen".

Ik ken ook mensen waar de oudste kinderen naar het Franstalig onderwijs gaan, en de 2 jongste naar het Nederlandstalig onderwijs. Dan vraag ik aan de ouders of dat kind nog begrepen wordt. Op school Nederlands, met zijn broers Frans en dan met de ouders Marokkaans. Is dat niet teveel voor dat kind? Nee, zeggen de ouders, dan hebben ze meer kans op werk.

Iets meer dan 10 jaar geleden waren er stakingen van 3 maand in het Franstalig onderwijs. Dat motiveerde de eerste ouders om hun kind naar het Nederlandstalig onderwijs te sturen. Bij Marokkanen is het heel belangrijk dat hun kind studeert. Het Franstalig onderwijs heeft sowieso al een slechte naam, minder mogelijkheden en subsidies. De Marokkaanse ouders wisten dat en tijdens die stakingen die bleven duren, hebben ze hun kinderen in het Nederlandstalig onderwijs gezet. Ook omdat het belangrijker werd dat je 2 of 3 talig was.

10 jaar geleden begon dat wat op te komen. Van jaar tot jaar werd dat meer en meer. Er is 1 ding spijtig. Van toen het begon, tot nu mogen we van verloren generaties spreken. De kinderen waar wij mee werken spreken 3 talen, maar geen enkele deftig. Het best van alles kunnen ze Frans, maar ze kunnen het niet schrijven, want ze zijn niet naar de Franstalige school geweest. Dus eigenlijk zijn dat kinderen met nog minder kansen dan zij die naar het Franstalig onderwijs gingen. Maar ik bekijk dat niet negatief. Je moet naar de volgende generaties kijken. De kinderen van onze kinderen gaan hun kinderen kunnen helpen. Nu kunnen de ouders niet helpen met de schooltaken. Dat gaat in de toekomst verdwijnen.

Guy Vanhengel zei in de tijd dat de jongeren van allochtone afkomst moeilijkheden hebben met taal. In het kleuteronderwijs gaat dat nog, in de lagere school begint de achterstand al zichtbaar te worden, maar in het middelbaar zijn ze bijna volledig verloren, want de termen worden ingewikkelder.

Wat als bij die kinderen thuis geen Nederlands wordt gesproken, zij kunnen niet goed volgen, worden niet begeleid door ouders.

Mario heeft ook een tijd in centrum West gezeten, en daar heb je ouderenwerkingen, tot 26 jaar. Dus daar heb je een langer zicht op de kinderen dan wij hebben. Daar zag je kinderen die super intelligent waren, die gingen naar de humaniora, en het jaar erna zaten die sowieso in het beroepsonderwijs. Ze hadden de intelligentie om zelfs dokter te worden, maar door hun taalprobleem konden ze hun studies niet aan. Dat is nog een tijdje wachten, een 10 à 15 jaar voordat dat gaat verdwenen zijn. De evolutie van de Europese gemeenschap heeft ook jaren gedaan voor te bereiken waar we nu zijn.

Hoe gaat men om met de invulling van het principe vrijwilligerswerk zoals het hier in Brussel gekend is? Is dit niet te individualistisch?

Zij verstaan eronder betaald werk. Ze willen geld verdienen om kleren te kopen, op stap te gaan, vooral zakgeld. Diegenen die wel aan vrijwilligerswerk doen, dat zijn mensen die erin zitten. Ik ken vb enkele begeleiders bij Chicago die er al een jaar of 25 à 30 inzitten, en die komen gratis schilderen, en doen van alles. Maar dat zijn mensen die er van jongs af aan inzitten. Maar die blijven ook het vrijwilligerswerk in hun eigen werking doen. Ze doen dat voor de buurt. Er zijn buurtfeesten die elk jaar doorgaan. Daar gaan ze gratis meehelpen.

Ik heb nog nooit gehoord dat een Marokkaanse jongere zegt dat hij naar Afrika gaat om daar mee te helpen aan ontwikkelingsprojecten. Terwijl hier al veel Belgische stagairs zijn geweest die naar het buitenland trekken om daar 6 maand te gaan werken.

Hebt u een idee of het concept vrijwilligerswerk in Marokko bestaat?

Je hebt Scoutsachtige verenigingen in Marokko. Misschien is het niet zo uit gebouwd als hier, maar je hebt het.

Bijvoorbeeld Een concept dat ze van Nederland hebben, gaan ze daar gebruiken. Ik ben er onlangs geweest, je zat er in de bergen. Onze gastheer, een neef van die man, was geboren in Nederland en verhuisde naar Marokko om daar, de Marokkanen die naar België kwamen als gastarbeiders, maar terug gingen en het vaak moeilijk hadden met administratie van hier, te helpen. Hij is naar daar getrokken om de mensen te helpen, brieven te vertalen enz.

Je hebt les 'Gittes'. Kleine huisjes op het platteland waar de mensen hun vakantie doorbrengen. Het zijn toeristen die komen, ze vernieuwen het allemaal.

Bijvoorbeeld Onze gids in 'Housna', waar ik geweest ben met de Vaartkapoen op uitwisseling, was ook een vrijwilliger en heeft daar samen met een vrijwilliger een lokaal gekregen en die zijn daar nu aan het werken; het is de bedoeling dat het een theaterzaal wordt om jongeren aan te trekken die talenten hebben. Schilderen, aan toneel doen enz., allemaal op vrijwillige basis.

Zijn er andere knelpunten die vaak naar voren komen

Allochtonen zijn te consumptiegericht, ze krijgen niet genoeg zakgeld van hun ouders. Er zijn veel kinderen per gezin, 5 à 6 per gezin. Het is niet zo ingeburgerd dat aan kinderen te geven. Dat komt nu wel meer en meer op. Ontwikkelingshulp enz. , daar zit je van kinds af aan in, anders doe je dat niet. Als je geen familie of vrienden hebt die dat doen, dan doe je dat niet.

Interview 7: Fire Gym

Functie: Verantwoordelijke van de club en oprichter sinds 25 jaar.

1. Finaliteit/ doelgerichtheid

Naar wie richten jullie zich?

Naar mensen van 4 tot 80 jaar. We hebben mensen van alle leeftijden. Er is geen limiet. Familie en kinderen. Maar in de fitness hebben we mensen tot 70 jaar.

Wat zijn de thema's?

Het middel aan de basis is de sport. En dan is er alles dat leeft in de samenleving. Bijvoorbeeld het thema school. Alles dat leeft in de samenleving. Er is de sport, de educatie, de school...

De school is belangrijk. We beginnen vroeg en gaan tot 21 naar school, dus het schoolleven wordt steeds belangrijker voor een kind. Er komen hier ouders, die problemen hebben met hun kind. Een kind die vandaag niet studeert, heeft weinig toekomst. Voor ons zijn dat belangrijke thema's, thema's die leven. Het zijn de mensen die met de thema's komen, niet wij die ze aanbrengen.

Rond die thema's organiseren we de activiteiten, sportieve activiteiten, maar ook van andere aard. Bijvoorbeeld mensen komen met problemen i.v.m. vakken van op school. We hebben enkele prof van de universiteit die lessen geven aan de kinderen. Zoals wiskunde, Nederlands, Frans, enz.

We hebben een klas en hier geven ze de kinderen les. Het is vrijwillig. Er zijn er een 6-7 tal die komen. Het zijn projecten die zich ontwikkelen. Het zijn niet wij die met de vraag komen, maar de mensen. De mensen komen hier, praten over hun problemen, en we zoeken naar een oplossing.

Is het steeds dezelfde dag?

Ze spreken dat onderling af met de ouders. Wanneer ze beide tijd hebben doen ze het dan. Het is dus iets dat autonoom werkt. Hier ter plaatse leggen ze contact. Ze komen in de klas om zich te organiseren. Met een fiche met het uurrooster enz. De mensen organiseren zichzelf. We laten veel over aan de creativiteit van iedereen.

2. Organisatie

Mensen van welke origine trekken jullie het meest aan?

Een beetje van alles. Een rus enz. Er komt van alles.

Hoe gaat het met de verdeling van de taken tussen de vrijwilligers?

Ik vertrouw ze, totdat ze het tegengestelde bewijzen. In 25 jaar zijn er veel mensen over de vloer gekomen. Er waren veel positieve mensen. Ze komen en gaan hier, en dat is normaal.

Hoe vinden jullie vrijwilligers?

Op basis van projecten

3.huidig aanbod

In welke organisaties zitten de allochtonen?

Dat hangt ervan af. Ik weet het niet precies. Er zijn vrouwenorganisaties, ... alle vzw' s die ik ken, daar gaan de mensen automatisch heen.

4. Rekrutering

Hoe trekken jullie nieuwe vrijwilligers aan?

Dat gaat vanzelf. Bijvoorbeeld we organiseren een optocht tegen de uitsluiting en selectie in het onderwijs. Dat is een groot probleem aan Franstalige zijde. We hebben met de ouders beslist een optocht te doen. Vanaf dan zijn de vrijwilligers alleen verder gaan doen. Wij spreken met de mensen en zij beslissen zelf wat ze willen doen. Het is op basis van projecten. Mensen ontwikkelen competenties. Iedereen zegt op zijn beurt wat hij kan. We laten de mensen hun activiteit organiseren, wij omkaderen alleen het project. Het moet gaan op basis van een vertrouwen. Als het vanuit een nood vertrekt, dan werkt het. Dat is het probleem bij vele organisaties. Als je hen iets oplegt en zegt: 'Dat gaan we doen,' dan heb je geen vrijwilligers, dat werkt niet. Ik praat met veel vzw' s.

Hoe trekken jullie de vrijwilligers aan?

Het zijn zij die komen sporten. De basis is de sport.

Hoe trekken jullie de leden aan?

De sport. Er zijn verschillende manieren zoals de kampioenschappen. Er zijn competities. De mensen komen hier omdat het er professioneel aan toe gaat. Er zijn hier vele kampioenen, professionelen. We hebben een bokskampioen, Europees kampioen. 2^e en derde klasse voetballers. Ikzelf kampioen,.. en dat creëert een serieuze waarde aan deze fitness. Plus het feit dat deze zaak al 25 jaar bestaat, dat geeft een zekere waarde. Het is iets dat goed is, goed uitgebouwd is. We zijn altijd paraat, concreet in de uren, de service. We zijn altijd hier. Van 10h 's ochtends tot 10h 's avonds zijn we hier, het is een echte service. Het is niet iets van dat tot dat uur. Het is goed maar

ook erg zwaar. Er komen hier 800 personen per maand. Mensen, vzw' s, scholen enz. De politieke thema's. Het is een microkosmos. Iedereen brengt iets bij, ieder heeft zijn waarde. En het zijn allemaal vrijwilligers. Maar we kunnen niet functioneren met enkel vrijwilligers. Hier zijn slechts 2 mensen met een contract. Voor al het werk dat wij hier doen, heb je in een andere fitness, een commerciële, minstens 10 betaalde krachten nodig. Wij hebben enkel vrijwilligers. Hier in de buurt heb je fitness Victoria. Enkel als conciërge (openen en sluiten van de deuren), hebben ze 5 personeelsleden.

Ik ben portier, geef sportlessen, en moet elke ochtend poetsen. Ik doe dat alleen, terwijl ze elders al 5 portieren nodig hebben, die zich zelfs niet bezig moeten houden met poetsen of sportlessen. Hier zijn we met 2 betaalde krachten. Ik doe open en mijn collega sluit. Het is uitbuiting zo werken. Gelukkig houden we van ons werk. We voelen dat er veel culturen zijn, en pedagogie. We geven een dienst aan de mensen. We zijn helaas niet betaald voor die service.

We hebben zelfs de meest onhandelbare kinderen, die in voorhechtenis zitten. Voordat ze naar de gevangenis gaan komen ze bij ons. Ze worden uit school gezet en komen hier. We werken met alle kinderen die de anderen niet willen. We krijgen het klaar, zonder dat de andere mensen in de fitness hierdoor gestoord worden. Ze merken niet dat hier onhandelbare kinderen over de vloer komen. In een gewoon fitnesscentrum houden ze zich daar niet mee bezig. Daar richten ze zich op een beperkter publiek. Mensen tussen de 25 en 45 jaar. Een economisch publiek. Wij werken met iedereen. Het vraagt veel moed. Het gaat goed werken met die kinderen. Ze hebben veel in hun mars. Het is pedagogie. We zijn echt alert, met een open geest. De mensen komen van overal. Laken, Ganshoren, Jette, Brussel.

Van welke afkomst zijn de vrijwilligers?

Allerlei, er zijn Italianen, Amerikanen, Congolezen, enz.

Komen er ook autochtonen naar hier?

Er komen nog autochtonen, maar het zijn zij die ergens tegen willen vechten. Ze hebben een idee, en de mix van culturen is belangrijk. Ze vinden hier iets positief. Maar in de regel gaan de autochtonen naar Passage Fitness.

Vindt u gemakkelijk vrijwilligers?

Neen, niet gemakkelijk. Alleen op basis van projecten wel.

Goede raad: je moet luisteren naar de doelen en projecten van de mensen.

Hebt u moeilijkheden met leden te werven?

Ja, maar je moet de vraag stellen aan autochtonen. Waarom willen ze niet trainen met allochtonen? Je moet het hen eens vragen.

De schrik is de grootste reden. Men heeft schrik voor drugs.

Waarom komen ze niet naar autochtonen activiteiten? Komt dat ook door de schrik?

Nee, het geld is het probleem. De passage vraagt dubbel zoveel inschrijvingsgeld.

6. Populatie

Is er een verschil tussen de generaties?

In de fitnesszaal, zijn er n 5tal die ouder zijn dan 60. Er is niet echt een leeftijdsgrens in de zaal, daar kan iedereen deelnemen. De zaal is een sterkte. Het is niet zoals de specifieke activiteiten. Bijvoorbeeld de groepscursus, moet je de uurroosters, de leerkracht, enz. respecteren.

In de zaal kan je op eender welk uur komen, individueel. Dat is de kracht.

Is er bij de vrijwilligers een verschil in generatie?

Ik heb vaders bij de huiswerkklassen. 2 die werken voor de mars, 2 voor de sport. Er zijn verschillende generaties. Vaders die met hun kinderen werken, en rond het schoolwerk werken.

Is er een verschil tussen mannen en vrouwen?

Jammer genoeg wel. We leven in een Macho maatschappij, waar de vrouw haar plaats nog moet vinden. Het hangt af van centrum tot centrum, maar hier moeten we nog veel aan werken, om daartoe te komen. Je hebt centra met een middenklasse, waar de vrouw gym gaat doen. Hier komen er een paar, maar er is nog veel werk aan de winkel. Vrouwen die hun plaats hebben ingenomen in de samenleving, en niet bang zijn, die komen. We vragen hen om ons te helpen in de werking. Het zijn enkel degene die het sterkst zijn die komen, die niet bang zijn, die hun plaats hebben gevonden. Ze komen hier dankzij hun kinderen. Voor de sport komen ze niet, maar we organiseren veel met de vrouwen, omdat de kinderen komen.

Wat doen jullie om de vrouwen aan te trekken?

Body gym, taïbo, salsa, spinning .. er zijn veel activiteiten. Ze komen, maar het is steeds in groep. We hebben graag als ze zich mengen in de zaal.

Er zijn teveel mannen. Ook in sommige samenlevingen hebben ze schrik wat de ander van hen gaat zeggen.

Welke taal spreken de leden?

Frans. Maar we hebben steeds meer kleintjes die Nederlands spreken. De nieuwe generatie spreekt Nederlands. De volwassenen niet, maar de kinderen wel. We werken ook steeds meer met Nederlandstalige lesgevers, van bij buurtsport. Ik heb een minimumbagage Nederlands, voor aan de telefoon. De poorten zijn de kinderen, vzw's enz. Dat is goed.

Met de lesgevers spreken we over de pedagogie, wat is goed voor de kinderen. We geven elkaars standpunten. Nederlands was voordien geen probleem. De 5 – 10 laatste jaren is het een realiteit geworden in Brussel. Er zijn meer Nederlandstalige scholen enz.. Maar dat creëert ook problemen. Voor mij is de beste oplossing zoals ik zei, de nationale scholen in 2 talen.

7B. Knelpunten extern

Is er vraag van allochtonen om in contact te komen met Nederlandstaligen?

Ik denk dat de organisaties die Nederlands spreken goed werken. Ik weet niet wat het probleem is. Ze werken heel goed. Het probleem is de taal, maar de allochtonen gaan spontaan naar die organisaties, maar de taal is het probleem. Welk zijn de doelen van de organisatie? Als het doel de taal is, of de organisatie? Als het hoofddoel de taal is, dan is er een probleem. Als het hoofddoel de zorg om de mensen is, met de taal, dan werkt het goed.

Ze willen naar de Nederlandstalige verenigingen gaan, ze houden ervan.

Met welke organisaties werken jullie samen?

Vooraf met de Vaartkapoen en buurtsport. Er zijn ook anderen zoals het Ibo enz., die goed werken. Er zijn vele mensen daar. Ik denk dat alle Nederlandstalige organisaties goed werken. Het probleem is de taal. Als ze geen Nederlands spreken, maar toch geaccepteerd worden, dan zullen ze komen. De taal wordt een probleem vanaf het moment dat de vzw wil dat de taal een probleem wordt. Voor ons is de taal geen probleem.

Hoe kunnen ze dat doen?

Niet op een repressieve manier, maar een natuurlijke manier. Je kan het ook als militair wapen gaan gebruiken, het is zoals de religie. We kunnen tegenwerken of helpen. Als we tegenwerken, dan gaan we niet vooruit, anders wel. Als je mij verplicht, dan wil ik geen Nederlands leren. Als je me helpt, dan wel.

Er zijn 2 manieren. Bijvoorbeeld ik ben bereid om Nederlands te leren als men mij helpt. Als ik naar school kan gaan enz. Maar als je zegt: "Carlos, je moet Nederlands leren, het is verplicht!" Dan zal ik het niet doen. Ik heb mijn werk en geen tijd. Als je zegt, elke ochtend krijg je een uurtje vrij en help ik je, dan zal ik het doen. Anders zal ik eerder Engels gaan leren. Want die taal vind ik belangrijker. Frans, Spaans, Italiaans, Duits, zijn belangrijker. Als ik Nederlands kan leren, om beter te kunnen communiceren met mijn buur, dan zeg ik oké: ik wil gerust een uur elke ochtend hierin investeren.

Dat is het probleem met talen, ze verplichten ons het te leren. Maar je moet de interesse wekken, hen verplichten haalt niets uit. Als ik de media zie, dat is niet de juiste manier om een taal aan te brengen. Het wordt gebruikt als een militair wapen. Het is als een extra sanctie, we worden met de vinger gewezen. Voordien kende ik steeds sancties. We hebben Frans geleerd, studies gedaan, nu moeten we Nederlands leren, en dan komt weer wat anders. Ik wil graag Nederlands leren, maar het mag geen sanctie zijn.

De media, wat is dat voor u?

De volksvertegenwoordigers in de media. Er zijn sommigen extreem rechts. Ze gebruiken de taal als militair wapen, zoals anderen de religie gebruiken. Er is geen openheid. Ik denk dat we de taal meer als iets cultureel moeten beschouwen, niet als een wapen.

Hoe zou u de taal als iets cultureel gebruiken?

Op landsniveau het probleem aanpakken. Niet enkel in Brusselse scholen Frans- en Nederlandstalige scholen hebben, maar alle scholen moeten dezelfde visie hebben. Men moet de problemen aanpakken in de scholen al, en niet de mensen sancties opleggen. Het is niet onze fout als er in de scholen problemen zijn tussen Nederlands- en Franstaligen. Wij zijn een natie. Het is niet onze fout als in een Franstalige school ze ons Frans leren. Het is een politieke fout. Alle scholen over het hele land zouden Frans en Nederlands moeten leren. Zoals in Canada, en andere landen. Het is een politieke kwestie. Je moet de mensen niet terechtwijzen dat ze geen Nederlands spreken. Dat is mijn probleem. Er is een manier. We zijn een klein land.

Waarom ons vechten? Ze moeten overal zich aanpassen. Er zijn Franssprekenden die geen woord Nederlands spreken, maar er zijn ook Nederlandssprekenden die geen woord Frans spreken, ze hebben hetzelfde probleem. Het is niet Brussel die alle problemen moet oplossen. De Brusselaars zijn verplicht 2 talen te spreken. In Vlaanderen spreken ze enkel Nederlands, en in Wallonië enkel Frans. Het is hier een hoofdstad. Ze zouden beter overal verplicht tweetalig maken, dan hoeven we geen 10 of 20 jaar meer te wachten. Want zoals het er nu aan toe gaat, creëren ze een oorlog. Bovendien, waarom zou ik Nederlands leren, als de Nederlandssprekenden het land willen splitsen? Waarom zou ik aan mijn kind zeggen dat hij Nederlands moet leren als ze het land gaan splitsen? Dan zeg ik, leer Spaans, Engels of zelfs Grieks. Sinds 10 jaar zeggen ze al dat ze het land willen splitsen. Ik wil dat mijn zoon Nederlands spreekt, maar het hangt ervan af hoe de dingen geregeld worden in het land. Ik wil met mijn buur communiceren. Ze gaan steeds verder.

Maakt u nu geen reclame meer voor de fire gym?

We gaan naar scholen. Nu bijvoorbeeld voor de mars, werken we samen met alle v.z.w.'s, en zij stellen ons hun dienst voor. Ze laten zien dat ze bestaan.

Ik heb een boek geschreven: "L'enfance suppression", over de pedagogie. Het is bijna overal te verkrijgen, zelfs in de Fnac. Het is een boek over 25 jaar ervaring, luisteren naar de familie. Determinanten op school. In dit kader werk ik samen met v.z.w.'s, scholen, conferenties in Frankrijk. Dat geeft me een grote bagage aan contact. Maar dat wil niet zeggen dat we het niet

moeilijk hebben hier. Mensen komen niet zomaar. Niemand is betaald. Ik doe conferenties, en 's ochtends poets ik nog voordat ik vertrek. Je kan niet alleen maar conferenties doen.

Het boek en de mars zijn kanalen om bekendheid te verwerven. Het boek opent veel poorten, naar families enz.

Werkt u ook samen met zelforganisaties van allochtonen?

Neen, ik hou daar niet van. Mijn doel is mengen. Ik ben tegen getto's. Voor mij zijn vzw's getto's, buurthuizen getto's. Hier is geen mengeling.

Interview 8: Interview Unie Turkse Verenigingen.

Functie:

UTV heeft mij gevraagd te helpen omdat ik sinds 1980, dus bijna 30 jaar in Brussel woon en werk en ook het sociaal netwerk ken. Als je dat boekje bekijkt van de Brusselse welzijnsraad, de verenigingen die erin staan, de meesten ken ik. Ook met de gemeenteraadsverkiezingen ben ik op de lijsten gaan staan, vroeger heb ik ook op de radio en televisie gewerkt, Babel en Voel Je Thuis en daarom ben ik een bekende figuur in Brussel. Ook bij de Turkse allochtonengemeenschap ben ik een bekendere naam en daarom heeft UTV mij gevraagd. Omwille van mijn afkomst heb ik voeling met de Turkse bevolking, en daarom heb ik het vrijwillig aanvaard.

Ja, het is wel makkelijker als je een heel netwerk van sociale verenigingen en zelforganisaties kent en vooral de Turkse verenigingen.

Ik ben voorzitter van OVALLO, dat is geen betaald mandaat. En verder werk ik halftijds op het lokaal dienstencentrum Het Anker.

Maar als je jezelf in Brussel sociaal cultureel engageert, ik ben sinds begin 1980 vrijwilligerswerk gaan doen omdat ik geen arbeiderskaart had. Ik ben wel naar België gekomen toen ik vier jaar was, maar wanneer ik 17 was zijn mijn ouders naar Turkije verhuisd, zogezegd voor goed, maar dan in 1980 terug in Brussel en toen kreeg ik een verblijfsvergunning maar geen arbeidskaart omdat mijn moeder al haar rechten verloren had door meer dan een jaar in Turkije te blijven, moest ze van nul beginnen. Door gezinshereniging mocht ik als 20-jarige bij haar komen, maar ik kreeg geen arbeidskaart en ben dus vrijwilligerswerk gaan doen. Ik zal u misschien mijn CV sturen van op het centrum van geestelijke gezondheidzorg, Laken. En daar hadden ze een oud-leerling, een psycholoogantropoloog die met Turken werkte en daar ben ik vertalingen beginnen doen. Zo is dat verder gegroeid en daarom heeft OVALLO mij gevraagd om voorzitter te zijn en dat heb ik ook aanvaard omdat ik zelf oud aan het worden ben en omdat je dan oog hebt voor allochtone senioren van alle afkomst, dat mogen Afrikanen zijn, gewoon nadenken er rond. Nu is er bijvoorbeeld mantelzorg voor de allochtone senioren die worden opgevangen binnen hun familie, kinderen maar de 2de generatie dus de mensen van mijn generatie. Misschien zullen er binnen 15, 20 jaar bejaardentehuizen komen voor allochtone senioren terwijl ze nu bij hun kinderen worden opgevangen of verzorgd.

1. Finaliteit/doelgerichtheid

Wat zijn de thema's waarrond UTV organisatie werkt?

UTV is een federatie en zijn vooral werkzaam in Antwerpen maar in Brussel zijn er nu ook bijna een tiental afdelingen. Ik vind dit een hele uitdaging, om de Brusselwerking wat te kunnen vertegenwoordigen en ook de Turkse gemeenschap te bereiken. Om daarmee sociale culturele activiteiten te kunnen organiseren.

En deze tien afdelingen zijn dat dan tien organisaties die lid zijn bij jullie?

Ja, ongeveer.

Dat zijn allemaal VZW's?

Ja of feitelijke verenigingen.

Zelforganisaties?

Ja, zo wordt dat genoemd.

Is die term wel juist? Zelforganisaties?

Ja, ik heb geen last met de benoeming van de dingen als je maar begrijpt waarover dat het gaat. Bijvoorbeeld het is Musharaf, sommigen zeggen mogen we Mush zeggen of dergelijke, als ik mij aangesproken voel is het goed hè en zo vind ik het ook met de benoeming van de dingen. Soms zijn het zo modiefenomenen hè, nu zijn het allemaal allochtonen, vroeger waren het migranten, het jargon wijzigt met de tijd maar iedereen weet wat daarmee bedoeld wordt en dat is het belangrijkste denk ik.

Rond welke thema's werkt Ovallo?

De OVALLO? Dat is verbonden aan de Brusselse welzijnsraad en dat is een platform van allochtone senioren. En dan is de naam Brusselaars van buitenlandse afkomst, dat is een adviesorgaan van de stad Brussel. Een adviesorgaan van de burgemeester en het schepencollege. Als ik mij moet voorstellen zeg ik altijd dat ik twee halftijdse banen heb en daarnaast ben ik ook vrijwilligerswerk aan het doen voor UTV. Het zijn eigenlijk verschillende goedjes, als je dat in één persoon harmonisch kan vertegenwoordigen. Vroeger zou ik dat niet gekund hebben denk ik maar nu lukt dat wel nu dat ik de 50 nader. Dat sociaal netwerk is opgebouwd in de 30 jaar bekendheid, vertrouwen, kennissen.

Waar rond werkt dienstencentrum het Anker?

Er bestaan een tiental lokale dienstencentra in Brussel, dat is gewoon diensten aanbieden aan bejaarden; maaltijden, uitstapjes, koffiekletsen, dansnamiddagen, filmvertoningen, alles wat je jezelf kan voorstellen. Zoals bezoeken brengen aan de bejaarden en de bedoeling is met het

thuiszorgdecreet ervoor te zorgen dat de bejaarden zoveel mogelijk thuis, in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen en om dat te kunnen realiseren een aantal diensten aanbieden.

En dat zijn allochtonen, autochtonen, alles?

Ja Het Anker of de andere dienstencentra staan open voor alle senioren. Op Het Anker hebben we nog een vereniging, die zit onder hetzelfde dak, hetzelfde gebouw en daar hebben onze senioren het geluk van intergenerationeel te zijn want door dat pigment VZW, een vereniging waar armen het woord nemen, dat is heel de dag open en daar komen mensen zonder papieren, daklozen of bewoners uit de buurt. En we hebben het geluk van intergenerationeel te kunnen werken want in die andere dienstencentra zie je vaak alleen bejaarden. En dan werk ik ook halftijds op De Schakel, dat is in de Dupontstraat. Dat is een vereniging waar armen het woord nemen, een project binnen de VZW Wijkpartenariaat in Schaarbeek.

Dat heet Wijkpartenariaat?

De VZW heet Wijkpartenariaat en dan heb je daarin het project De Schakel, dat is een vereniging waar armen het woord nemen. Er is ook een jeugdwerking Ratatouille en in hetzelfde project zit ook in die VZW Samenlevingsopbouw voor deze buurt, de Brabantwijk. En daarnaast ook UTV, de Unie van Turkse Verenigingen maar dat is geen betalend mandaat.

Naar welke groepen richt Ovallo zich?

Dat is eigenlijk een platform die verenigingen bijeen brengt om na te denken wat de behoeften van de allochtone senioren zijn, er is een kofferproject waar ze rond gewerkt hebben met Turkse en Afrikaanse allochtonen om dat thema open te zetten en werkbaar te maken. Het kofferproject is een methodiek hè, van: 'wat willen jullie?' Hoe willen jullie oud worden? Wat is de perceptie van oud worden binnen die gemeenschappen? Er zijn bijvoorbeeld vertoningen van foto's en films en, dat opent een aantal thema's, dat stelt een aantal thema's voor om te kunnen bespreken of er iets rond te doen. Ik denk dat het heel goed is dat de Brusselse Welzijnsraad voorbereidend werk levert en nu bijvoorbeeld, vorig jaar op 9 oktober was er een ontmoetingsdag. In oktober ergens is de nationale of werelddag van de senioren. Er is steeds zo een dag in het jaar van armoede, senioren of verliefden. En zo was er vorig jaar in oktober in het gemeenschapscentrum De Kriekelaar een ontmoeting maar daar zijn ook Belgische senioren naartoe gekomen en die contacten dat vond ik heel interessant. Ook Marokkaanse en Turkse bejaarden en dan hebben die gewerkt in een aantal werkgroepen rond vrijetijdsbesteding of perceptie rond oud worden en daar hebben de Belgische senioren ook aan mee gewerkt aan die ontmoetingsdag en dat is wel leuk.

Hebben die allochtonen een ander idee van ouder worden?

Bijvoorbeeld in Nederland hebben ze studies gedaan, zijnde mensen die in een rusthuis willen terecht komen maar wel als er aangepaste voeding is dus geen varkensvlees bijvoorbeeld voor de Islamitische allochtonen. Er zijn wel een aantal studies rond, ook in België is er een ontmoetingsdag geweest, meer wetenschappelijk dan, bijvoorbeeld er zijn mensen die ook in rusthuizen willen als ze een gemeenschappelijke gebedsruimte hebben, een gemeenschappelijke

keuken hebben. Allez dat zijn zo kleine dingen waar aandacht aan kan besteed worden. Want de voorzieningen voor senioren zijn sociaal, thuiszorg of de dienstencentra' s of de mutualiteit. In België zijn de voorzieningen, de sociale opvang, heel goed. Als heel dat milieu bij de allochtone senioren bekend raakt dan zullen ze in de reguliere sector terecht kunnen waar ook de Belgische senioren terecht kunnen en ik denk dat het ook gebeurt, de bekendmaking van wat al bestaat, ook bij de allochtone gemeenschap en dat kan gaan over jeugdwerk, senioren, welzijnswerk en dat is ook belangrijk, dat mensen weten dat ze daar terecht kunnen.

2. Organisatie

U bent de enige vrijwilliger, maar wat is uw taak dan binnen de vereniging?

Bijvoorbeeld deze morgen had ik een vergadering op de Brusselse welzijnsraad, de voorbereiding van de Nationale Aktie 17 oktober. Dat is een dag dat in Brussel ook het Vlaams netwerk meedoet, het is eigenlijk de dag van de strijd tegen de wereldarmoede. En nu ben ik daar als de schakel omdat ik daar halftijds werk, een vereniging waar armen het woord nemen. Maar ik heb ook een ander goed als ik die vergaderingen bijwoon. Ik heb dus voorgesteld dat via het minderhedenforum als de allochtone zelforganisaties, feitelijk of niet, vzw of niet, mee zouden kunnen doen. Om te spreken en om de gekleurde armoede spreekbaar te maken. Ik ben op een vergadering en werk op verschillende verenigingen, vrijwillig of niet, maar dat laat mij daar ook UTV voorstellen en namens UTV te spreken of ideeën te lanceren.

Eigenlijk omdat jullie twee verschillende organisaties zijn?

Ja, nog meer zelfs. Ik ben ook de voorzitter van OVALLO, dat is een platform voor allochtone senioren, ik zit in de raad voor Brusselaars van Buitenlandse Afkomst omdat ik in de stad Brussel woon, ik heb daar een mandaat van samenlevingsopbouw

Zijn er ook mensen die meerdere keren samen komen, die zich engageren voor iets meer?

Ja dat denk ik wel, dat verenigingsleven dat zijn mensen die toch wel werken op een gestructureerde manier, mensen die dromen van een betere maatschappij, al werken ze rond een thema. Bijvoorbeeld bij die Bulgaarse hulpvereniging, ze zeggen dat er zoveel duizend Bulgaren zijn, er zijn heel veel mensen die sociale hulp vragen, wij willen die mensen helpen, hoe moeten wij de reguliere sector bereiken en dat zijn processen die langzamerhand groeien. Vroeger was dat heel moeilijk hè, je kende de taal niet omdat er geen internet was maar nu gaat dat gemakkelijker.

Zijn er eigenlijk veel allochtonen die thuis internet hebben?

Ja toch wel, er zijn ook gezinnen of mensen die dat gewoon gebruiken voor te chatten of hun krant te lezen of persoonlijke doeleinden maar het is er. En ik denk nu heel concreet als Het Punt een brochure zou maken of de media de tamtam zou gebruiken, de tamtam daar bedoel ik mee bepaalde circuits, de roddelcircuits of bepaalde circuits van Turkse intellectuelen, academici of Turkse zakenmannen, een brochure in het Turks, Nederlands en Frans van wat Het Punt doet, waarom en concrete voorbeelden geven dat ze dan echt mensen zullen bereiken denk ik. Ook de visie daarachter bekend maken, waarom Het Punt bestaat en hoe dat dat gegroeid is in Vlaanderen dit vrijwilligerswerk. En het emancipatorische daarin kenbaar maken. Ik denk ook bijvoorbeeld op TV Brussel, dat er één keer op de maand een programma is in het Turks, ziet ge? En stel dat de mensen van Het Punt mij bijvoorbeeld uitnodigen of iemand anders die de taal goed beheerst en wil je dat eens zeggen voor Het Punt in het Turks? Dat het dan lukt om mensen te bereiken. Maar dat structurele denk ik op een lange termijnvisie, lange termijnengagement, zo een heel leven bijvoorbeeld vrijwilligerswerk doen dat het toch zijn tijd nodig heeft.

Ik merk ook wel dat autochtonen vroeger, dat er meer mensen engagementen opnamen en langduriger, terwijl dat het nu een beetje hier en daar helpen geworden is.

En soms wordt dat zo'n zelfhulpgroep bijvoorbeeld, ik ken een dame die in het ziekenhuis gelegen heeft voor behandeling van haar ziekte, kanker, nu zit ze in dat Bordetziekenhuis, dat is een gespecialiseerd ziekenhuis voor kanker en daar doet ze aan vrijwilligerswerk. Soms groeit dat op die manier, uit zelfhulp, niet zelfhulpgroep, maar zelfhulp omdat je het zelf mee gemaakt hebt en het emancipatorische daarin, het therapeutische daaraan, de eigen ervaring die betrokkenheid leert. Want als je bijvoorbeeld, die dame vertelt over haar ervaring, ze is bijna een ervaringsdeskundige, ze heeft het zelf meegemaakt en nu moet ze regelmatig voor haar onderzoeken gaan maar nu staat ze ook aan de andere kant, ze heeft gesprekken met de dokters en verpleegsters om bijvoorbeeld een dag in de week voor de patiënt iets te betekenen. Dat is goed maar als ik zeg ijdelheid of mededogen, zo iemand als een Spaanse priester die bezoeken brengt in gevangenissen en instellingen, dat is toch. Allez en op een heel bescheiden manier. Hij vertelt daar niet over maar ik weet dat hij dat doet, samen met wie hij een appartement heeft. Zij gaat in ziekenhuizen eten geven aan de mensen die zelf niet kunnen eten. Ze had daar iets voor gebruikt, ik kan er niet meer op komen.

Een benoeming van wat vrijwilligerswerk eigenlijk is?

Hoe zeg je dat, zo een moeilijk woord. Bijvoorbeeld ik moest deze week een interview doen in Brussel omdat ik vrijwilligerswerk doe op de unie van Turkse verenigingen maar dan moest ik zelf ook mijn netwerk van ander vrijwilligerswerk, vrijwilligers die ik kende, bekend maken, vijf mensen. En hij, die priester die naar gevangenissen gaat, wou daar niet in voorkomen en zijn motivatie is dat hij dit op een bescheiden manier wou doen, hij wil daar niet over spreken.

Een onzichtbare manier?

Nee, niet onzichtbaar maar om de andere te beschermen, om geen promotie daar rond te maken maar zelfs als niemand dat weet, dat ik vrijwilligerswerk doet, dat hoeft ook niet geweten te zijn want ik doe dat met hart en ziel. Daar heeft ze een woord voor genoemd, maar ik kan er niet op komen. Ik zal het u door mailen als ik erop kom.

Bij die organisaties waar u bij bent, zoals UTV, de structuur, daar zitten ook vaak allochtonen in het bestuur?

Jazeker, ja in mijn werkgroep dat zijn mensen die in de sociale sector werken en interesse hebben voor die thema's, mensen die ervaring hebben, empirische kennis hebben.

Wat doet de raad van Brusselaars van vreemde afkomst?

Eerst en vooral ben ik bewoner van de stad Brussel, dat is wel belangrijk. En hier, bijvoorbeeld, toen Bruno Dely voorzitter was van die raad en schepen, was ik in die raad en dan moest ik verhuizen en ik had opzettelijk bijna 6 maanden iets gezocht in Brussel omdat ik in die raad wou blijven. Dat is zo de allochtonen in Brussel die oog hebben voor problemen en noden van Brusselaars van buitenlandse afkomst maar bij mij is dat ook zo een verliefde blik op Brussel, ik woon graag in Brussel. Ik woon op 5 min afstand van de Grote Markt, financieel kan ik mij niet zo'n grote reizen permitteren, elk jaar of twee keer in het jaar en ik heb zo iets van als ik langs de Grote Markt passeer, een zaterdag, zondag of vanavond of gisteravond, dan ben ik zo een toerist op de Grote Markt. Je kan een terras doen als de zon schijnt of kerstmarkt bezoeken in kerstperiodes of de Zavel of één of ander evenement, dan ben ik zo, ja, je hoort talen van verschillende landen van toeristen of Belgen die toerist zijn in hun eigen land en dat vind ik heel leuk. Dat is één van de redenen als bewoner, omdat ik mij betrokken voel met de stad Brussel.

Wat doet u juist in die raad?

We hebben een werkgroep sociale thema's, werkgroep onderwijs, ik ben voorzitter van de werkgroep diversiteit. Rond diversiteit hebben we bijvoorbeeld die wijkfeesten telkens in een andere buurt in Brussel, het multiculturele in het daglicht zetten, volksgebeuren, wijkfeest. Stel nu bijvoorbeeld op de dienst bevolking dat er teveel file was, dat mensen 2 à 3 keer moesten terug komen om iets administratiefs gedaan te krijgen dan hebben wij de schepen geroepen en gevraagd leg ons eens uit wat daar is gebeurd? Of de behoefte naar sociale woningen, hoe zit dat nu? Naar onderwijs, wat doet de schepen of wat zijn de vragen en noden rond onderwijs? Een paar weken geleden zijn wij naar een Franstalige lagere school, er bestaat ook langs Nederlandstalige kant, ateliers voor het welslagen. Dat zijn kinderen die naar school gaan de hele dag, maar na schooluren, half 4 of zo, naar een atelier gaan over burgerschapszin of rond diversiteit werken of rond wetenschap. Dat zijn zo ateliers met kinderen en die moesten een molen maken van plastic flessen en de leraar legde uit hoe je dat produceert en wat dat nu allemaal is en dan hadden ze met de rest plastic flessen aan strootjes een windmolen gemaakt en hij blies daar redelijk hard op

om energie te produceren. Er zijn leerlingen die daarnaar toe gaan en overdag niet veel durven zeggen, stil zijn en daar met die ateliers voor welslagen geholpen worden.

Dat is voor verlegen kinderen alleen dan?

Ja, niet alle kinderen, sommige kinderen hè. En dan staken verschillende scholen, bijvoorbeeld nu de persoon die verantwoordelijk is voor het thema onderwijs wil een soort colloquium organiseren, een denkdag, rond allochtonen of Brusselaars van buitenlandse afkomst en hogere studies, in welke mate, wat zijn de kansen of redenen die maken dat kinderen uit het secundair doorstromen naar universiteiten of andere hogescholen en daar rond experts uitnodigen en het debat openen. Daar wordt wel over gedebatteerd maar openstellen naar een ruimer publiek. Bijvoorbeeld een periode geleden, waren er vele Afrikaanse jongeren die zich prostitueerden in bepaalde buurten en er was iemand van Afrikaanse afkomst die dat thema heeft voor gesteld en dan hebben we zo'n aantal mensen, experts uitgenodigd, die daarover zijn komen praten. En dan kun je als dat op het terrein van Brussel gebeurt, signalen geven naar de burgemeester en het schepencollege van er is iets niet goed, mensen moeten geholpen worden. Er is ook een permanent bureau waar mensen terecht kunnen voor administratieve dossieraanvragen voor de Belgische nationaliteit, waar ze voor zo'n kleine dingen geholpen worden als ze de naar de stad moeten bellen.

Het zijn allemaal allochtonen die daarin zitten in uw werkgroep?

Ja, ik ben Belgische en Brusselaars maar van buitenlandse afkomst. Maar als ze bijvoorbeeld praten over armoede en bedelen op straat, dat zijn thema's die ook andere Brusselaars interesseren, Italianen, iemand van Griekse afkomst.

3. Huidig aanbod binnen Brussel

Zijn er hier veel sociale centra waar men met de vraag naar sociale hulp. Zoals naar hun papieren of dit of dat, voor vragen i.v.m de mutualiteit of verzekering enz. terecht kan?

Ja, er zijn een paar diensten hier in de omgeving. Er is een in Sint Joost, een in Schaarbeek de Poststraat en buiten Schaarbeek hebben wij een collega die sociale dossiers opvolgt en Turks spreekt. Want zo een dossier opvolgen dat is zeer intensieve begeleiding, dat is tijd berovend. Ik weet niet of je er van gelezen hebt maar er zijn een aantal sociale infopunten georganiseerd en de bedoeling is dat die sociale infopunten permanentie doen van een paar uren de week en dit met verschillende verenigingen en dat is zeer laagdrempelig. De bedoeling is te noteren, mensen door te verwijzen maar ook vragen van de mensen te beantwoorden als het nodig is maar op termijn kunnen wij bijvoorbeeld, dat is heel nieuw want op De Kriekelaar is zo een sociaal infopunt van de VGC, daar kunnen wij vragen, UTV, om een aantal uren per week op die permanentie te zijn omdat dat laagdrempelig is, om dat dan de mensen die sociale hulp vragen kunnen doorverwezen worden en begeleid kunnen worden.

4. Rekrutering

Via welke kanalen maakt UTV zichzelf bekend?

Wel met UTV, dat is zo een vereniging, wij kunnen bijvoorbeeld eens met de Brusselse welzijnsraad een koffer meedoen, wij kunnen een zaal aanbieden en de mensen aanspreken om mee te doen aan zo'n project, de Turkse allochtonen gemeenschap en dan zou dat doorgaan in het Turks en we kunnen hen ook de bestaande voorzieningen voorstellen, de dienstencentra's of de familiehulp, dat er diensten zijn die bij senioren komen poetsen of boodschappen doen. UTV is dan eigenlijk een brugvereniging tussen wat bestaat en wat naar de allochtonengemeenschap kan overgebracht worden, bekend gemaakt kan worden. Bijvoorbeeld BON- VZW geeft lessen aan nieuwkomers in het Turks, Arabisch, Engels en Pools enzo. Maar vroeger zeiden ze dat zijn nieuwkomers die sinds 1 of 2 jaar hier zijn maar nu kan iedereen daar naartoe. Stelt u zich iemand voor die 20 jaar niet de kans heeft gehad de taal te leren en kent de instellingen niet, weet niet wat de Actiris is, de VDAB of hoe het onderwijssysteem in België zit en daar kunnen ze ook voor komen.

Hoe zouden jullie dat dan bekend maken, enkel via een uitnodiging?

Ja of een ontmoeting in een gemeenschapscentrum bijvoorbeeld De Kriekelaar waar toch heel veel Turkse migranten wonen, in Sint Joost en de Kriekelaar. Ze hebben daar heel grote zalen, dat kan een filmvertoning zijn, of een vergadering of iemand van Familiehulp uitnodigen die de diensten van Familiehulp voorstelt. Of iemand van het seniorencentrum, bijvoorbeeld gebonden aan Het Anker hebben wij een bezoekersgroep. Dat zijn vrijwilligers die senioren gaan bezoeken die niet meer zo mobiel zijn, we kunnen bijvoorbeeld zo iemand uitnodigen als er bejaarde mensen zijn die niet veel bezoek krijgen of het huis uit kunnen, om daar iemand naartoe te sturen. Bijvoorbeeld een Turkse vrijwilliger die één keer per maand een Turkse bejaarde gaat bezoeken bijvoorbeeld en zulke dingen bekend maken via de media bijvoorbeeld. Een artikel schrijven in 'Deze Week in Brussel' bijvoorbeeld.

Maar is dat niet duur om te publiceren?

Als je een verantwoordelijke of journalist vindt. Ik zou daar niet speciaal voor gaan betalen bedoel ik. Er komen allerlei Brusselse thema's in voor en dat is ten voordeel van de Nederlandstalige taal in Brussel. Het is geen promotie voor het één of het ander of verkiezingscampagne zie je. In die zin, de redactie is wel geïnteresseerd in Brusselse thema's ook als het gaat over allochtonen, daar worden regelmatig onderwerpen rond allochtonen besproken in de krant of in andere kranten.

Hoe bereiken jullie nieuwe leden?

De Brussel werking dat is echt iets dat nu intensiever wordt omdat er nu, sinds vandaag, een voltijdse medewerker is en ik heb rond Brussel toch wel een zekere expertise van hoe moeten we de dingen aanpakken, hoe kunnen we mensen bereiken. Dat wordt een beetje van mijn collega en mij verwacht, er is nog een vacature vrij maar we vinden niet gemakkelijk iemand die de Brusselse context en de Brusselse instellingen kent, de sociale netwerken kent en Turks en Nederlands spreekt. Dat is niet eenvoudig in Brussel want allochtonen die Nederlands spreken hebben meestal

heel snel werk in Brussel. Dan nog eens de Turkse taal erbij. We hebben een werkgroep jongeren of mijn werkgroep, wat zijn de behoeften, wat willen de mensen weten. Als de mensen in de werkgroep zeggen; "We moeten eens snel, volgende maand of binnen twee maanden een vergadering organiseren rond sleutelfiguren of allochtone senioren," dat kan allemaal. De bedoeling is echt dingen te realiseren waar er een reële behoefte is in die gemeenschappen. De laatste realisaties zijn bijvoorbeeld de afgelopen zondag was er een wijkfeest georganiseerd door de stad Brussel, door deze raad, de tweede editie van Diversity, een multicultureel feest, UTV heeft daar aan mee gedaan. Mijn collega Mutluk heeft Vel Yüksel uitgenodigd die meer dan 10 jaar op de VRT gewerkt heeft en kwam praten over wat is media, wat is nieuws. Een aantal andere verenigingen en personen die geïnteresseerd zijn, ze heeft jongeren uitgenodigd, thema's besproken rond jongeren en psychologie van jongeren, wat zijn de behoeftes en problemen van jongeren. Nu zondag is er een bijeenkomst over EU en de dialoog met de EU, Turkije of de Turkse gemeenschap. Het is ook een visie lanceren, visie ontwikkelen en tegelijkertijd laagdrempelig werken.

Laagdrempelig om de mensen te kunnen bereiken?

Ja er is ook vaak een vraag naar sociale hulp. Zoals naar hun papieren of dit of dat, in verband met de mutualiteit, of verzekering, dat is niet in orde wat kan ik doen, ik heb geen werk, ik krijg geen werk en dan is het de kwestie om mensen door te verwijzen naar de juiste diensten. We hebben niet de mogelijkheid sociale dossiers op te volgen maar wat doen we dan, we sturen de mensen als ze de Turkse taal niet beheersen naar een aantal sociale centra waar dat er iemand de taal wel spreekt.

Waarom is dat net laagdrempelig, is dat omdat ze De Kriekelaar kennen?

Ja, daar worden Nederlandse taallessen gegeven, daar zit Intro, dat is een organisatie met allochtone vrouwen, naallessen enz. Er zijn heel veel activiteiten met kinderen ook, theater of andere, soms ook naschoolse begeleiding, dat is intussen echt wel gekend De Kriekelaar.

Hoe maken jullie jezelf bekend?

We gaan bijvoorbeeld affiches of de activiteiten uithangen in allochtone verenigingen in de buurt of de winkels of op plaatsen waar heel veel allochtonen komen. Dat kan soms een snackbar zijn. Een snackbar of een sociale verzamelplaats. Er zijn heel veel sportverenigingen, daar of bij de lokale kranten. Sinds een paar jaar bestaan er een paar kranten in het Turks die gratis worden verdeeld in warenhuizen of sportcentra. Je kunt ze zelfs via internet gratis consulteren of er een artikel in laten publiceren als dat lukt maar opnieuw, niet betalend. Er is ook een lokale radio, Colt FM en telkens als rond UTV of rond migranten iets te doen is, ik ken daar een aantal mensen, ik maak een mailtje en stuur die activiteit op en als dat geen winstgevende activiteiten zijn dan willen die mensen dat wel aankondigen.

Dat is een Turks sprekende radio?

Dat is een vrije radio, ik denk dat het ondertussen ook een VZW is maar ze spelen Turkse muziek en een aantal thema's worden aangehaald; sociale thema's of vrije tijdsbesteding of alles wat je u eigenlijk kan inbeelden.

Daar wordt veel naar geluisterd?

Ik heb geen cijfers maar het wordt toch vaak door huisvrouwen en zelfs in de winkel waar ik mijn boodschappen doe, in de Dupontstraat, staat die radio steeds op. Soms zet ik thuis de tv op via internet.

Maar jullie maken vooral reclame bij de Turkse gemeenschap?

Ja, affiches of mond aan mond reclame.

Hoe bereiken jullie vrijwilligers?

Voor UTV bijvoorbeeld was een wijkfeest en nu heb ik een concrete vraag van structureel elke maand ergens iets te gaan koken gelanceerd. Wat hebben we daar nu voor nodig? Een groep vrijwilligers mannen en vrouwen, dat zullen waarschijnlijk vrouwen zijn denk ik om elke bijvoorbeeld elke 3de vrijdag van de maand in een vereniging in Brussel te gaan koken. Maar elke maand aan de vrouwen zoiets vragen is misschien zwaar maar nu in één van die afdelingen bij ons op de UTV, de Bulgaarse vereniging, een vereniging van Azerbeidzjan en heb nu zojuist met de coördinator gesproken om beurtelings iets te doen. Dus structureel in verenigingen gaan koken maar drie verenigingen samen met die afdeling UTV en die twee andere feitelijke VZW' s, dan zouden we om de drie maanden in plaats van elke maand. En ik denk dat als je mensen kan bereiken zo per project

dat het dan wel lukt. Bijvoorbeeld hier, de autoloze zondag in september, dat is toch in september?

Ja

Ja dat is in september, er is een buurtbewoner die gans zijn straat mobiliseert om een barbecue te doen op die autoloze zondag, dus zie je? Per project. En dan die mensen eens in de bloemetjes zetten dat het toch in het maatschappelijk geheel ervoor zorgt dat de kwaliteit van de maatschappij verbetert.

Jullie hebben ook vrijwilligers die structureel werken?

Ja ik zelf.

Ja bij UTV en bij de andere organisaties?

Ja bijvoorbeeld in die andere feitelijke vzw' s, dat zijn allemaal vrijwilligers. Mensen die rond een project, jongeren of vrouwen, samen komen voor een bepaald doel. De raad van bestuur van de

VZW zijn altijd vrijwilligers, dat is geen betaald mandaat. Of een moedergroep, dat zijn vrijwilligers.

Hoe trekken de Brusselse raad voor mensen van vreemde afkomst die mensen aan om vrijwilliger te worden?

De Italiaanse verenigingen hebben hun eigen mensen sinds jaren, ze organiseren activiteiten voor hun doelgroep, bijvoorbeeld rond carnaval organiseren ze dingen voor de kinderen, een debat over vrouwen en tewerkstelling of iets voor jongeren. Dat zijn mensen met sociaal engagement eigenlijk, via de vakbonden of via hun eigen circuit, een arbeidersvereniging of moedergroep.

De stad Brussel heeft dus eigenlijk alle organisaties aangesproken?

Ja het gaat eigenlijk zo in zijn werk, alle organisaties die, vele organisaties die in Brussel werkzaam zijn en waar men alloctonen wil bereiken worden aan- gesproken. Zo hebben ze een aantal jaren een brief gestuurd bijvoorbeeld naar samenlevingsopbouw, die opbouwwerk en buurtwerk doet in sociaal achtergestelde buurten in Brussel en ik ben hier eigenlijk voor de werking op terrein van Brussel want je hebt ook samenlevingsopbouw in Molenbeek. Maar omdat die samenlevingsopbouw ook activiteit heeft op terrein van Brussel, geografisch, hebben ze mij een mandaat gegeven om naar deze vergadering te gaan en omdat ik ook voeling heb als bewoonster maar ook professioneel met samenwerkingsopbouw of wat in een buurtwinkel gebeurt.

Dus dat is dan volledig Brussel met alle gemeenten?

Ja, alleen de stad Brussel wel, 1000 Brussel en Laken, het is niet Sint Joost en niet Schaarbeek, echt de stad Brussel. We hebben soms vergadering in de gebouwen van de Grote Markt, de leeszaal, de raadzaal waar de raad van burgemeester en schepenen wekelijks samen komt, in die majestueuze zaal. Alleen voor dat kunstwerk moet je al naar ginder gaan, esthetiek, om uw zintuigen de kost te geven.

Dus zij rekruteren alleen via een brief?

Ja naar verenigingen sturen en zo de meest gepaste kandidaten uitnodigen en daaruit kiezen. Want je moet een eed afleggen. Dat heet de installatie van die raad en je moet trouw aan de grondwet en de koning zweren.

En zitten daar veel mensen in die raad?

Een twintigtal mensen, ik heb misschien op mijn bureau een brochure, als ik die vind zal ik u die mee geven.

Is Ovallo een vrijwilligersorganisatie? Hoe bereiken jullie daar nieuwe vrijwilligers?

Dat zijn bestaande verenigingen. Bijvoorbeeld het centrum voor geestelijke gezondheidszorg, wacht hè, het CGGZ denk ik, daar zijn mensen die daar rond een werkgroep hebben met bejaarden of iemand gemandateerd geeft de opdracht aan een alloctoon van het minderhedenforum naar

een vergadering te gaan in naam van Ovallo. Dan zit zij in die vergadering maar de meeste mensen die daar naar komen hebben een betaalde baan, die komen naar de algemene vergadering maar bijvoorbeeld als ik ga is dat buiten mijn werkuren of binnen mijn werkuren vraag ik toestemming om naar de vergadering te gaan omdat het langs zijkanalen toch te maken heeft met mijn werk want anders moet ik ervoor zorgen dat de vergadering juist vallen van 12u 's nachts 1u of 2u 's nachts, als mens kun je dat niet meer waar maken maar ik krijg toestemming van x-uren per maand te kunnen besteden aan OVALLO en dat heb ik voor met mijn voorzitter, dat heb ik uitdrukkelijk aanvaard, mag ik een x-aantal uren tijdens mijn werk naar daar gaan, anders is dat niet doenbaar.

Maar OVALLO is inderdaad een platform zoals UTV voor de Turken, maar dan voor de senioren?

Ja maar alle allochtone senioren in Brussel. Dat wil zeggen Latijns- Amerikaanse, Russische enz. Er is bijvoorbeeld een Russisch huis, een Belgisch- Roemeens huis dat daar naartoe komt. En wat leuk is, er zijn mensen van onze bezoekersgroep, ik kan de naam komen, ik heb een kaartje van hem gekregen, ik zal het u zeggen; vereniging voor bezoekers en verzorgingscentra. En die zijn ook naar onze algemene vergadering gekomen, het platform voor allochtone senioren en dat vind ik tof. Want dat is eigenlijk iets van Belgen en dan krijgen zulke verenigingen langzamerhand ook interesse van 'tiens, wat gebeurt in die migrantengemeenschap', hoe zit het met de allochtone senioren?

Zijn er zo veel allochtone senioren organisaties?

Neen, toen ze de Turkse koffer voorbereidden was er een vereniging van allochtone Turkse senioren, ik denk dat het nog bestaat. Misschien werkgroepen maar echt zoveel zijn dat er ook niet. Misschien gaat dat wel komen.

Zijn bij OVALLO leden van bestaande organisaties?

Ja, die zitten in de algemene vergadering. Maar dat zijn geen allochtone jongerenorganisaties, dat zijn gewoon welzijnsorganisaties.

Allochtoon, autochtoon, alles?

Ja, want dat staat ook voor een zeer ruim publiek. Er is iemand gekomen van de VGC, Vlaamse Gemeenschapscommissie, en dat is allemaal goed als voorbereidend werk en ik denk dat het ook de opdracht is van de Brusselse Welzijnsraad om dat genoeg op tijd, op voorhand aan te kaarten, wat zijn de noden en behoeften om op tijd als de senioren, als ik bijvoorbeeld 60 of 65 wordt en dat is binnen 15-tal jaren, dat ze aan mijn behoeften of aan mensen zoals ik hun behoeften een antwoord kunnen geven, aan een grote groep.

Merkt u dat in de groepen waar u zit met uw werk, dat er een verschil is tussen de verschillende generaties? Zijn de 2de generaties meer vertegenwoordigd dan de 3de generatie bijvoorbeeld?

Ja de tweede generatie en ik denk in de sociale sector, dat de vrouwen toch meer vertegenwoordigd zijn, denk ik toch, de sociale sector.

Als lid of als vrijwilliger of als alles?

Ja misschien wel alles, denk ik hè. Wat ik voel bij mezelf als persoon, zelfs in mijn betaalde banen heb ik nooit de indruk gehad dat ik dat deed om aan mijn brood te geraken, om aan mijn inkomen te geraken. Ik moet het graag doen en nu voor UTV maakt het mij niet uit of ik betaald word of niet. Ik heb mijn Turkse roots maar intussen ben ik bijna 40 jaar in België en dat is ook een beetje zoals met veel dingen, vanuit verbondenheid, om erbij horen. En in al die organisaties waar Italianen, Grieken, Latijns-Amerikanen, Afrikanen rond komen dat is verbondenheid hè. Mijn neefje zei, die voetbalt in de 2de klasse, maar die krijgt ook theorielessen en hij zegt; "Tante, er zijn twee groepen, één is voor concurrentie, voor de 1e te zijn, kampioen, bijvoorbeeld competitie in alle domeinen en ten tweede om erbij te horen." Dat zal jij ook wel bestuderen, in sociaal agogiek. Eigenlijk in vele verenigingen is het ook zo, zelfs Belgische verenigingen, een gevoel van samenhang, verbondenheid creëren. Zoals in sommige verenigingen voor competitie, voetbalverenigingen of voor een politieke partij dat zijn ook verenigingen hè. Ik denk dat heel de maatschappij bestaat uit clubjes en waar mensen in terecht komen die zich verbonden voelen rond één of ander thema, of willen concurreren rond één of ander thema of sport of welk domein dan ook. En ik heb daar veel waardering voor dat daar ruimte voor is, dat politiek van België geen politiek van assimilatie is maar erkenning, integratie, rekening houden met de waarden en normen van de ander en dat niemand, geen enkele politieke partij of politiek personage zich in zijn hoofd haalt; "Zeg Musharef, jij bent toch Belg maar waarom spreek je van je Turkse afkomst?" Omdat dat zo'n ingewikkelde zaak is en dat ik gewoon het recht heb, dat het bijna mijn grondrecht is om over mijn afkomst te mogen praten en op mijn 50ste te mogen beslissen om in een federatie zoals UTV vrijwilligerswerk te mogen doen en om naar mijn roots te mogen terug grijpen. Die verbondenheid met die taal, of met die gemeenschap te mogen verfrissen, aan te halen.

Dat mensen van vreemde afkomst in België een plaats krijgen om over hun afkomst te praten?

Ja want over laatst was ik naar een poëzieavond en hoorde ik Pascal Smets praten en hij zei; "Mijn taal dat kun je niet afdwingen," Oké, er worden veel Nederlandse taallessen gepromoot maar dat kun je niet afdwingen want als het gaat over communicatie dan kun je met de andere ook Engels of Frans spreken als je mekaar maar begrijpt. Hij zei; "Je kunt mijn taal niet afdwingen," hij gebruikte die metafoer en dat is gelijk in de liefde, de liefde kan je niet afdwingen en als je dat doet is het geen liefde meer en ik vond dat een heel mooie vergelijking. Ik ben bijvoorbeeld heel fier dat ik Nederlands kan, dat ik de kans gekregen heb Nederlands te leren, bijna zo goed als mijn moedertaal maar in Brussel bijvoorbeeld als ik in een Frans gezin ga of bij Franse vrienden, als ik Frans moet spreken heb ik daar geen last van, als er communicatie gebeurt. Maar aan de andere kant kan ik wel veeleisend zijn, bijvoorbeeld als één of andere allochtoon in een advieswerkgroep moet gaan zitten of stel als begeleider bij de giro of scouts moet gaan en die beheerst de

Nederlandse taal niet volledig. Want stel dat je voor jongeren een jeugdleider wordt, dan is dat toch wel belangrijk dat je de taal beheerst. En dat is ook als model want als ze zeggen tegen mij; "Musharef, waar heb jij Nederlands geleerd, ABN?" Ik heb het geluk gehad leraars te hebben die de taal mooi uitspraken, die model waren voor mij. Want ik zie soms op een vergadering dat iemand geapplaudisseerd wordt die twee zinnnetjes in het Nederlands spreekt en dan wordt ik soms zo geïrriteerd, versta je? Het is in een Brusselse context, oké ik ben in Vlaanderen opgegroeid, maar toch nadien, als ik thuis kwam, jaren lang, meteen werd BRT3 op gezet bij mij, ik werd wakker en zette de radio op, luisterde naar het nieuws, die taal perfectioneren, verbondenheid met die taal maar ook bewust; "Hoe kan ik beter worden in die taal? Hoe kan ik beter worden en die taal beheersen?" Ik vind dat mensen respect moeten hebben voor het tweetalig karakter van Brussel en beseffen dat taal een belangrijk deel is van de identiteit, het karakter. Het is misschien ook daarom, het Nederlandstalig karakter, dat Het Punt onvoldoende mensen vindt. Soms is kwaliteit beter dan kwantiteit. Stel ik stuur mijn kind naar jeugdwerking of Chiro, scouts, mijn achterliggende gedachte zou zijn; "Ik hoop dat hij zijn Nederlands verbetert," dan heb ik toch liever een jeugdwerker, maakt niet uit van welke nationaliteit, maar dat hij de taal mooi en goed spreekt en als voorbeeld kan dienen. Het is hoe dan ook een leiding gevende voorbeeldfunctie en dat is van belang denk ik. Oké als je schotels moet gaan wassen dan begrijp ik dat je niet zo perfect of zo mooi Nederlands moet spreken.

We zijn nu aan het werken met taalballonnetjes, u zal dat misschien gezien hebben voor culturele activiteiten, dan heb je één of twee ballonnetjes. Dat komt van het Huis van het Nederlands, hebben we dat gemaakt. Allochtonen die Nederlands willen leren oefenen zien dan die voorstelling heeft één ballonnetje dat is makkelijk, 3 ballonnetjes is moeilijk en nu willen zij dat systeem ook overnemen voor hun vrijwilligerswerk. Maar dan kun je jezelf de vraag stellen: "Als iemand schotels gaat afwassen is het dan nog aantrekkelijk voor die persoon om te gaan want je weet dat je heel weinig Nederlands gaat oefenen want je staat heel de tijd af te wassen."

Het is goed als je de hele tijd schotels staat af te wassen met iemand en tegelijk de kans krijgt om Nederlands te spreken. Maar ik bedoel, je bent daar om mee te helpen en als er iemand er zich niet aan stoort om gewoon schotels te wassen zonder al teveel te spreken moet ook kunnen, dat bedoel ik. Maar als je schotels wast en ook Nederlands kunt communiceren en spreken, des te beter. Je vermeldt daar die ballonnetjes van het Huis van het Nederlands, veel mensen willen Nederlands leren: vrouwen, ander doelpubliek of kinderen die naar een Nederlandstalige school gaan maar ik vind, ze moeten de mensen niets wijs maken, als je een taal deftig wil leren, ook al voor de dagelijkse taal, dan moeten de mensen een taalbad krijgen want met twee uur Nederlands in de week ben je niets. Als wij vinden dat een taal, emancipatorisch, een emancipatiefunctie heeft in de maatschappij, of gewoon communicatief, een communicerende maatschappij –TELEFOON-(1-29-40)

Als mensen werk moeten vinden, zelfs al is het voor te gaan poetsen, maar dat ze de mensen dan ook de kans geven om de taal deftig te leren, intensieve cursussen, georganiseerd door Actiris of VDAB, dat bestaat, zo een faciliteiten, dat het moet kunnen.

U bent geen voorstander, u promoot actieve cursussen, intensieve cursussen in plaats van...

Ja de mensen zijn oprecht met hun bedoelingen; "Ik wil Nederlands leren!" Maar dan vragen ze aan mij; "Zeg ik ga al zoveel jaren naar die lessen, twee keer per week en ik kan niets in mijn hoofd krijgen!" Maar mensen, je moet jezelf niets wijs maken hè, twee keer in de week? Tegen de volgende les ben je alles vergeten. Als je alle dagen, heel de voormiddag of heel de dag gaat dan ga je eens andere resultaten zien. En niet alleen voor werk te vinden, maar het is toch leuker als je naar een groot warenhuis gaat, je zoekt iets of gewoon eens kletsen met je buurman/vrouw, ik vind een communicerende maatschappij met taalwaarden of hoe moet ik het zeggen, dat is leuk. Terwijl als je gelijk Tarzan, in het Turks noemen ze dat 'Ik Musheref, jij Jane!' zo, dat is niet leuk. Je kan niet veel communiceren, geen basis communicatie.

Misschien is er ook tijdgebrek bij die mensen voor intensieve cursussen?

Ja maar als bijvoorbeeld, het is daarom dat ik het vermeld, als de dienst voor tewerkstelling, werkzoekende mensen oproept om werk te vinden en ze zijn bereid vorming te geven, wat geeft de mensen nu een goede basis? Zie je? En voor bijvoorbeeld opvoeders, huismoeders of huisvaders, die kinderen hebben die naar een Nederlandstalige school gaan, geef die mensen geen valse hoop. Die kinderen gaan naar de Nederlandstalige school maar die moeder of vader begrijpen geen woord van wat met de school te maken heeft, versta je? En bijvoorbeeld in mijn geval, mijn zoon gaat in Brussel naar een Nederlandstalige school, sorry hè, ik spreek met mijn zoon Turks en Nederlands. Maar dan heb ik zoiets van het niveau van de school wordt naar beneden gehaald door kinderen die thuis niets Nederlands spreken en dat zij valse hoop geven aan de mensen. Ik vind het dan jammer dat het niveau van taal bij wijze van spreken, op één of ander manier, naar beneden gehaald wordt. Ik ben iemand die op gegroeid is van taalbewustzijn en enorm kan genieten van taal. "Oh hoe heeft die schrijver die in gemaakt!" en dan is mijn dag goed. Ik kan zo genieten van taal en of dat nu een zin of mooie literatuur is in het Frans of Nederlands of Turks.

Ze spreken altijd van de verloren generatie omdat niet veel ouders thuis Nederlands spreken maar dat met de volgende generatie gaat op gelost raken, gelooft u daar in?

Ik weet het niet. Recent, met de verkiezingen heeft Pascal Smets een boekje uit gegeven '1 stap, 1 visie' en daar zegt hij dat de Nederlandstalige scholen in Brussel aan hun limiet zitten en dat de mensen valse hoop krijgen, dat de mensen binnen een aantal jaren zullen zeggen dat het systeem gefaald heeft, het systeem opnieuw zullen beschuldigen en teleur gesteld zullen zijn in het systeem. Omdat het systeem gezegd zou hebben dat je als tweetalige kans maakt in Brussel maar dat klopt helemaal niet.

Om dat men de twee talen niet goed beheerst?

Voilà! En dat is een valse hoop geven. Ik geloof erin, zelfs als kinderen één taal goed beheersen en een schoolloopbaan helemaal in het Frans met kwaliteit en niveau, dat die mens nog meer kansen heeft dan een mengelmoes van iets, beetje van dat, beetje van dat. Maar ik ben misschien perfectionist, voor wat taal betreft.

Ja voor een job moet uw taal meestal wel goed zijn hè. Voor onze doelgroep, die vereniging waar armen het woord voeren, oké daar spreken ze meestal Frans maar als het teamvergaderingen zijn, dan is het in het Nederlands want je wordt door de Vlaamse overheid of de Vlaamse Gemeenschapscommissie gesubsidieerd. En het is wel belangrijk dat die vergadering in het Nederlands zijn, visie en bereidheid.

En is daar dan controle op?

Dan spreekt men van de Brusselse context, iedereen weet dat.

Dus het merendeel in de organisatie wordt Nederlands gesproken?

Personeelsniveau? Raad van Bestuur? Natuurlijk. Maar de doelgroep, er is een programma uit gedeeld van De Schakel, bij andere verenigingen, winkels in de buurt en bewoners maar die brochures zijn tweetalig.

Maar wordt het duidelijk gemaakt, een activiteit zelf is die ook in twee talen of in het Nederlands?

Soms moet je het in het Frans ook uitleggen, bijvoorbeeld als er een werkgroep is over onderwijs en er zijn Marokkaanse of Turkse vrouwen die beter Frans begrijpen, dan moet je het ook in het Frans uitleggen. Want dan is uw werking belangrijk en uw werking is gesetteld in een Brusselse context, onvermijdelijk moet je daarmee rekening houden. Maar veel van die mensen willen Nederlands of Frans leren. Er is in Brussel wel een taalbewustzijn; Zo van; "Ah ik ga naar de Franse les," en bij de allochtonen; "Ik wil naar de Nederlandse les," omdat er ook een ruim aanbod is en dat het gepromoot wordt en dat vind ik wel leuk.

Zoals die campagnes 'Patati patata'. En met wie, welke organisaties, zetten jullie organisaties op? Zoals De Kriekelaar?

UTV? Wel zondag was het met de stad Brussel 2de editie van Diversity. De dag van de armen werd voorbereid, 17 oktober, dat is een heel platform van organisaties die gebonden zijn aan de Brusselse welzijnsraad, er is ook het Vlaamse netwerk rond armoedebestrijding of Belgische organisaties rond armoedebestrijding en als de doelgroep hier in De Kriekelaar komt, wij hebben het geluk dat we heel mooie vergaderlokalen hebben en dit in een buurt waar de Turkse allochtonen gemakkelijk bereikt kunnen worden. Als dat een groter evenement is dan kan dat in de grote zaal, in De Kriekelaar of in andere gemeenschapscentra of andere locaties als dat nodig blijkt. Er was een prijsuitreiking van het Willemsfonds en Merhaba en UTV waren daar ook en ze hebben dat gedaan in het cultuurcafé van de VUB

5. Potentieel

Dit komt aan bod via andere thema's.

6. Populatie

7. Knelpunten

Intern

Welke taal spreken de leden onderling?

Turks of Nederlands. In mijn werkgroep spraken al de mensen de 1e vergadering Nederlands, en er was iemand van de Bulgaarse hulpvereniging en die sprak Duits. Dus hadden we de keuze, in het Duits of het Turks. Maar als het verslag opgemaakt wordt dan is het in het Nederlands omdat de vereniging een Nederlandstalig karakter heeft die we respecteren, gesubsidieerd door de Vlaamse overheid, de Vlaamse instellingen.

Ja maar bijvoorbeeld het minderhedenforum heeft een empowerment- project. Als we mensen vanuit UTV of vanuit Brusselse context kunnen motiveren om naar dat empowerment- project toe te gaan; "Hoe vergader ik? Hoe argumenteer ik?" Als mensen dat willen volgen dan kun je ze bijna vormen tot sleutelfiguren die eventueel naar één of andere advieswerkgroep kunnen gaan of vrijwilligerswerk gaan doen maar biedt de kansen ook om mensen te vormen. En als ik zeg vormen geef dat dan inhoud en kwaliteit. Bijvoorbeeld de bezoekersgroep die gebonden is aan Het Anker, die ging een aantal maanden geleden aan de vrijwilligers een soort opleiding, vorming geven van; "Hoe luister ik naar de mensen?" Wat dat betekent, luisteren naar een bejaarde en dat is wel nuttig hè, daar tips rond krijgen, om de kwaliteit te verhogen. Zelfs al is het vrijwilligerswerk. Zelfs die twee mensen op Het Anker zijn een opleiding gaan volgen rond poetsen. Hoe hygiënisch poetsen, welke producten, op welke manier en dat is soms nuttig hè. Wanneer gebruik je Detol of bleekwater of allé, tips om de kwaliteit te verzorgen.

Dus het punt is, met vormingen...

Met vormingen en een speciale campagne in de taal van de mensen, dat zou velen bereiken en via de media langs de kanalen van de mensen, dat zij voelen dat er mogelijkheden zijn.

Want er is volgens mij een brochure in het Arabisch en ze doen ook veel vormingen. Maar gisteren hoorde ik dat de vormingen op een te hoog niveau liggen en dat de allochtone organisaties daar nog niet aan toe zijn.

Ja maar soms zijn dat excuses hè, als ik zie dat het minderhedenforum het initiatief genomen heeft om empowerment te geven dan moeten ze niet zeggen dat het te hoog gegrepen is. Er zijn studenten die universiteit gedaan hebben in een ander land, die het Nederlands misschien niet zo

goed beheersen maar ze begrijpen waar het over gaat. En ik merk dat er een onderscheid is tussen het thema kunnen volgen, het begrijpen en het nog eens zelf kunnen spreken. Ze verwerken de inhoud maar daarom kunnen ze het misschien niet altijd verwoorden. Ze moeten niet steeds excuses zoeken en zeggen dat het te hoog gegrepen is. Als je geen 10 allochtonen kan bereiken voor zo'n vorming, bereik er dan 2 of 3. Het is een excuus, niet altijd excuses zoeken en als je 1 of 2 mensen degelijk kunt vormen of de kans biedt om toch te proberen, om te falen of te lukken maar je hebt ze tenminste de kans gegeven. Al is het hoog gegrepen. Ik heb een vriend, een boezemvriend, die literatuur en filosofie heeft gestudeerd maar als die schrijft over literatuur of filosofie of wat dan ook, zijn teksten begrijp ik, terwijl van iemand anders zijn de teksten niet toegankelijk. Maar ik denk dat door de liefdesband of door de respectband, dat stroomt er zo door, dat wordt toegankelijk voor mij. Maar andere dingen, als mensen anderen benaderen met de instelling van die gaan dat toch niet kunnen, dan sluit je al de deuren alvorens je de mensen kansen geeft. Oké het is misschien geen massagebeuren, je bereikt geen massa's, maar toch. Het schijnt dat er op de VJC een talentenbank is van mensen die een vroeger empowerment- project gevolgd hebben. Bijvoorbeeld ik heb gezien op de VRT is er een afdeling van diversiteit, zie je mensen doen inspanningen. Soms moet je zien, welke kanalen of willen wij dat echt. En ik vind dat een Turkse allochtoon, er is bijvoorbeeld een stagiaire van Turkse afkomst gekomen die familiehelp studeerde, en die ging in de buurt Margo en Jeanneke bezoeken. Ze had gekuist bij die mensen en Jeanneke, ja ze sprak ook Nederlands, en die was zo content en ze had gezegd dat het een man van Turkse afkomst was en die Turkse jongedame zei ook; "Jeanneke is een Vlaamse" Maar nee, het is gewoon menselijk en dat is het belangrijkste. Het is niet omdat het een Turk is dat het bij een Turk moet gaan werken. Oprechtheid in de dingen die je doet vind ik. En niet om cijfers te bereiken maar de oprechte intentie van de mensen is belangrijk. Want ik wil hier bij UTV geen bloemetjes krijgen maar het is voor mezelf dat ik het doe.

Jullie bereiken dan niet enkel Nederlandstalige Turken?

UTV is vooral naar de Turkse gemeenschap maar nu bijvoorbeeld, je hebt Bulgaarse Turken, Bulgaren die Turks spreken. Er is zo'n afdeling, de Bulgaarse hulpvereniging, die zijn lid van UTV en als de psycholoog komt en die vertelt over psychologische problemen bij jongeren van 16 tot 30 jaar en als die mensen Turks spreken mogen die ook komen, als die de psycholoog begrijpen in het Nederlands of Frans mogen die ook komen. Wij gaan niet zeggen die mag komen of die niet. Als er nu toevallig een Marokkaan of een Belg dat gehoord heeft en die heeft belangstelling, die mag ook komen. Bijvoorbeeld de dialoog met de EU, we gaan niet aan de deur staan en vragen; "Ben je wel van Turkse origine?" Zo gaat dat niet.

Heeft u al een idee, zijn er hier veel Turken in Brussel die Nederlands spreken?

Toch wel, bijvoorbeeld, Mudlub, mijn collega, die kent heel veel mensen, studenten aan de Franstalige hogeschool of Nederlandstalige universiteit. Soms verschiet je daar wel van, op radio Cold FM, die vrije radio, is er een Nederlandstalige meneer maar die zitten daarom niet in sociale netwerken of in een vereniging. De mensen zijn ook bezig met brood op de planken te krijgen, bij de Belgen is dat ook zo, niet iedereen is geïnteresseerd in vrijwilligerswerk of verenigingswerk. Je

kan de mensen niet verplichten. Maar soms, bijvoorbeeld een aantal jaren geleden, voor ons wijkfeest in de Brabantwijk, het thema was talent. Dan ben ik op talentenjacht gegaan, deur aan deur gaan bellen en een enquête rond gezondheid in de Brabantwijk deur aan deur gaan bellen bij de bewoners maar dan kom je zo'n huismoeder tegen die uit Vlaanderen komt en perfect Nederlandstalig is. Je ziet die niet op onze activiteiten maar soms sta je er zo versteld van dat er een paar huizen verder iemand woont die Nederlands spreekt en ik ken die helemaal niet. Dat is raar zo, op de meest onverwachte plekken, in de tram bijvoorbeeld hoor je twee of drie jongeren, vrouwen of jongeren spreken in het Nederlands en dan hoor je een woordje Turks en dan; "Oooh! Van waar zou die komen?" Omdat ik zelf van Vlaanderen kom denk ik; "Waar hebben die Nederlands geleerd?" Dat is de eerste vraag die in mij opkomt, in Vlaanderen of waar?

U komt van Antwerpen?

Gent, Limburg als kleuter en dan heb ik een deel van het lager onderwijs in Gent gedaan tot secundair. Dan zijn we in 1980 in Brussel terecht gekomen. Ik heb één of twee maanden in Antwerpen gewoond.

Woont er in Gent een groot aandeel Turken?

Ja. Maar eigenlijk is dat vrijwilligerswerk verenigingsleven iets, als ik daar zo bij nadenk, dat ik van mijn familie heb mee gekregen. Sociaal engagement want mijn ouders die gingen naar vergaderingen rond democratie of dit of dat, toen al gingen die naar Turkse verenigingen. En dat is zo, ja voor mij was dat een vanzelfsprekendheid. Als kind ben ik beginnen te vertalen, mijn oom zocht werk maar ik ben toen beginnen vertalen. Ik was toen een tiener, 13 of 14 jaar en ik moest gaan vertalen. Dat was toen zo, vrijwilligerswerk.

Maar de algemene activiteiten zijn wel in het Nederlands?

Nederlands en Turks. Nederlands en/of Turks.

Extern

Hoe verloopt deze samenwerking met andere alloc En die samenwerking met die allochtone verenigingen, loopt die goed?

Met de Turkse afdelingen? Ja.

Hoe gaat men om met de invulling van het principe vrijwilligerswerk zoals het hier in Brussel gekend is? Is dit niet te individualistisch?

Het is een beetje anders, ik denk dat er ook veel vrijwilligerswerk bestaat maar het is een beetje anders. Het is anders georganiseerd denk ik. Je hebt wel verenigingen zoals de sportvereniging waar mensen een aantal dingen doen maar ik heb de indruk dat daar iets is dat hier nog moet groeien. Ik vraag bijvoorbeeld per project of per initiatief dat er mensen zouden meedoen, ziet ge. Bijvoorbeeld voor ons wijkfeest in de Dupontstraat, de Brabantwijk, er zijn jonge moeders die een cake hebben gebakken maar die hebben kleine kinderen daarom zijn ze niet kunnen komen

meehelpen de dag zelf maar ze hebben wel een cake gebakken en naar onze stand van De Schakel gebracht. Dat is mijn participatie. Je kunt per project wel een paar dingen vragen maar zo elke week iets georganiseerd krijgen, misschien moet dat nog groeien. Ik denk bijvoorbeeld ziekenbezoek, of bezoek bij bejaarden, als je dat zou uitleggen in verenigingen, sportverenigingen of lokale krantjes of de lokale radio, dat de mensen dat heel graag zouden doen, maar je moet het bekend maken. Als ze voelen dat er een behoefte is om bijvoorbeeld een eenzame zieken te bezoeken of huiswerkklasjes, als je dat uitdrukkelijk zou vermelden dan denk ik wel dat het zou lukken, dat het engagement er wel zal zijn. Maar het is natuurlijk niet georganiseerd zoals hier want hier is dat misschien ook van generatie tot generatie.

Ja want als je boeken leest zie je dat het nu allemaal veel professioneler geworden is dan vroeger.

Ik zie bijvoorbeeld op Het Anker, de voorzitter is een priester en dat is ook vanuit hun geloof, het christelijk geloof. Die man is pas 65 geworden als je ziet wat voor engagement en je hebt op Het Anker ook een paar religieuze zusters die vrijwilligerswerk doen maar dat is vanuit hun geloof hè, die gedrevenheid. En ook in socialistische kringen, als mensen vrijwilligerswerk doen dat mensen echt gedreven zijn om hun idealen, om hun medemens te helpen, om er iets voor te kunnen doen, om de vooruitgang, de emancipatie in de maatschappij en dat ze daar ook persoonlijke voldoening in vinden, de zelfrealisatie van hun persoon en dat vind ik wel belangrijk.

U hebt het idee dat als mensen de verenigingen kennen dat ze wel zouden deelnemen?

Ja en je moet uitdrukkelijk achter iets vragen maar niet ruim, maar echt uitdrukkelijk; "Wil je die dag dat doen?". Structureel moet er nog wel iets groeien. Als tiener was ik in de Giro en als je zo iets, zo' n sociale dingen, groepswerk, hebt gedaan dan denk ik dat het engagement er inzit. Als groepswerk u zo bekend is, dat maatschappelijke want dat begint eigenlijk klein. Zo' n weekend in de Chiro of jeugdkamp dat is toch ook een klein maatschappelijk gebeuren.

U was er lid of leiding?

Ik ging elke zondag naar de Giro, ik was geen lid maar ging naar de zomerkampen. Daar begint ge te socialiseren, participeren.

Ik heb ook met de mensen van de Giro gespreken. Ze zeiden dat ze wel leden konden werven bij de allochtone gemeenschap maar dat ze niet doorstoten naar de leiding.

Dat zijn dingen die ook moeten groeien hè. Soms gebeuren dingen op de lange termijn, van generatie naar generatie.

Maar in Turkije bestaat dat daar ook?

Ja zeker, dat bestaat; zoals hier de Giro, de Scouts, dat bestaat. In Turkije bijvoorbeeld verenigingen rond de natuur. Er zijn veel VZW' s daar, ook rond andere sociale structuren, dat heet civiele verenigingen geloof ik. Rond vrouwenemancipatie, voor literatuur enz. Alles wat je je kan inbeelden, net zoals in België.

Dus eigenlijk zijn ze wel bekend?

Ja maar de mensen zijn om economische redenen geëmigreerd en wanneer begin je vrijwilligerswerk te doen, die driehoek daar? Is dat Maslow?

Ja

Die behoeften, je moet eerst zekerheid in uw eigen leven hebben; brood, inkomen, onderdak en ik denk dat vrijwilligers dat zit ook bijna in die bovenste gedeelten van die driehoek. Wanneer doe je aan vrijetijd? Als je tijd hebt, als je al de andere dingen bevredigd hebt. Ik heb bijvoorbeeld een goede huisvesting, goeie job, met mijn familie is alles goed en nu ga ik iets voor de anderen doen. En ik heb dat ergens ooit gehoord dat vrijwilligerswerk ook iets te maken heeft met ijdelheid. Zo van ik ben fier dat ik iets voor de ander kan betekenen, dat ik iets voor anderen kan doen, gewoon zomaar. Ik heb nu nog altijd iets in mij dat ik het geluk gehad heb van heel klein Nederlands te leren, mijn ouders hebben mij gepusht om interesse te hebben voor talen en ik kan dat en ik zeg dat het een talent is dat ik heb. En ik wil dat als iemand nu nog altijd, ik heb zo'n gezin waar ik bijna nooit nee tegen zeg als ik voor hen moet gaan vertalen, zoals meegaan naar een jurist of dergelijke, dan doe ik dat altijd, nog steeds. Dan neem ik desnoods 2, 3, 4 uur vrij af op mijn werk om dat te kunnen doen omdat ik zeg dat het iets is dat ik heb, een geluk, dat ik dat nog steeds wil doen. Maar ik kan niet zo 2, 3 gezinnen doen. Dan zeg ik: "Hier heb je mijn kaart en telefoonnummer." Als ik telefonisch kan vertalen dan mag dat maar soms heb je zware dossiers en dat geven we dan door. Ik weet niet wat voor naam ik daarop moet plakken, maar dat is de fierheid van mijn ouders, omdat ze zelf de taal niet beheersten. Ze hebben er alles aan gedaan dat ik de taal zou beheersen. Toen we naar Turkije verhuisd zijn, hier was ik in het middelbaar al Frans aan het leren geweest en Engels, en in Turkije was het inkomen van mijn ouders goed, daar had ik alleen les in de voormiddag, in de namiddag ging ik naar de taalschool; 'Centre Culturel Français' en 'Turkish American Association' voor het Engels en ik weet niet maar taalstudie die ik gekregen heb voor talen te leren of talenten, dat kon ik allemaal goed gebruiken, ik kon dienen, behulpzaam zijn, dienstig zijn voor anderen. Voor mij is dat een natuurlijk iets dat ik heb. Bijvoorbeeld Citymind, ze hebben een site, een vzw die sociaaleconomische projecten ontwikkelt in Brussel, die werken rond grootstedenbeleid. Ik ken daar iemand, heb als vrijwilliger mee gewerkt, wafels gebakken maar nu vroeg ze om voor een kunstenaar een korte tekst te vertalen van het Engels naar het Turks. Het is gemakkelijker voor mij ook al ken ik Engels, maar Nederlands naar Turks, dan moet ik geen woordenboek gaan halen, om een paar zinnen, een bladzijde, voor die kunstenaar te vertalen. Ik heb dat gedaan, die vriendin dat ik daar kende, heeft mij die tekst gestuurd en ik heb dat vertaald, dat is geen moeite. Voor zo'n dingen mogen ze steeds aankloppen en ik sta daar niet zo bij stil. Dat zit in mijn persoon, dat maatschappelijke, die betere maatschappijdroom, en als ik een druppel in die zee iets kan betekenen dan is mijn dag goed.

Interview 9: Huis van Culturen

Functie: Cultureel medewerker verantwoordelijkheid zit bij jeugd, buurtwerk en de kunstenaars van deze organisatie. Het huis heeft als opdracht cultuur als middel te gebruiken om sociale samenhang te bevorderen.

1. finaliteit/ Doelgerichtheid

Wat zijn de thema's waarrond jullie organisatie werkt?

Eenzijds heb je ons aanbod, ateliers, stages, exposities, voorstellingen. Anderzijds heb je onze samenwerkingen. Mensen komen met een project en we proberen samen een project te ontwikkelen. We hebben ook een onthaalfunctie waar mensen met hun eigen project kunnen komen. Dat zijn de 3 hoofdpijlers. Stages, ateliers exposities, samenwerkingen enz.

Cultuur is secundair, het staat ten dienste van de sociale samenhang, maar het blijft onze invalshoek. We doen aan cultuur zonder grote C. Voor mensen die hier komen repeteren kan je wel de grote C gebruiken, maar we proberen net dat weg te halen, en te tonen dat kunstenaars gewoon mensen met een uitgesproken wijze van uitdrukken zijn. Zorgen dat kunstenaars terug mens worden voor de gewone mens. Ze zijn interessant in de wijze dat ze overtuigd zijn van hun waarheid. Veel van onze buurbewoners hebben een stem, maar gebruiken die te weinig. Hier in Molenbeek is er geen discussiecultuur, maar een waarom- daarom - cultuur, meer een volgcultuur. Nu ben ik aan het veralgemenen. We hebben ook wel de wel bespraakte burger, maar mij interesseert meer de minder bespraakte inwoners van Molenbeek. Het is ook belangrijk dat de andere er is, omdat hij toont dat het ook anders kan.

Naar welke groepen richten jullie zich?

Molenbekenaars hoofdzakelijk. Het extra aandachtspunt is het gedéfaforiseerd publiek, die weinig kans krijgt om aan cultuur te doen. Het is cultureel bepaald volgens mij. Een groot deel van de buurt is Maghrebijns, waar dans en theater enkel voor feesten is, en geen plaats krijgt. De echte kunstenaars binnen hun cultuur zijn de kalligrafen. Dat is het enige dat als cultuur telt. Voor hen heeft kunst/ cultuur weinig meerwaarde terwijl dat een belangrijk onderdeel is van de ontwikkeling. Neem je dat weg, dan dwing je een kind in een bepaald denken dat van bovenaf opgelegd wordt. Luister maar eens naar de gesprekken in theehuizen. Daar spreken ze elkaar heel vaak na. Er zijn weinig kritische stemmen. Er wordt geen discussie uitgelokt. Er zitten natuurlijk uitzonderingen. Ik heb het vooral over het gefragiliseerd publiek, die geen kansen krijgen. Zij die niet goed geïnformeerd zijn over wat wij doen. Daar zit vaak als struikelblok de ouders omdat wij hen niet kunnen overtuigen van de meerwaarde van hetgeen wij doen. Ik leg de fout niet bij de ouders, ik leg ze eerder bij de manier waarop wij hen benaderen. Folders werken hier niet. Je moet als contactpersonen de meest progressieven hebben, maar zij die net door iedereen aanvaard worden. Top down, afkomen met een magnifieke programmatie, dat werkt niet. Je moet zien wat

hun aanspreekt. Je moet vertrekken vanuit het populaire, en het populaire minder populistisch maken. Een eigen cachet geven, en zonder dat ze het beseffen een open geest bij hun zelf ontdekken. Bijvoorbeeld we zijn begonnen met graffiti. Graffiti is populair bij jongeren, maar het blijft bij tekst en muren bevuilen. Weinig verantwoordelijkheid. We zijn die jongeren nu aan het responsabiliseren, en maken ze hun eigen creaties. Ze hebben er meningen over en er is een heel andere groepsdynamiek omdat ze elkaars mening beginnen respecteren. Ze zijn gevoelig voor elkaar. Het empathisch vermogen wordt weer wakker geschud, maar het is een werk van lange adem en je kan niet verwachten dat je binnen de 3 jaar de buurt kan overtuigen. Over 20 jaar zijn we nog niet klaar met dat werk. We hebben het te lang laten sudderen. Voor onze activiteiten zijn de buurtbewoners prioritair. Dat is mijn zorg, en dat was de opzet waarom ik aangeworven werd hier. Betrokkenheid van buurtbewoners bevorderen. Niet dat hier mensen van Brussel, Laken, Dendermonde komen kijken naar de pracht en praal van het huis. Dan zijn we gewoon een log instituut die geen band meer heeft met zijn bewoners. Je moet vertrekken van het respect en de goede verhouding met je buurt en de rest komt wel. Als je echt kwaliteitsvol werk biedt, zal dat op een dag wel erkend worden. De buurt is belangrijk. Je moet dus eigenlijk wel altijd op zoek gaan waarom het zo moeilijk is om cultuur bij die mensen aan de man te brengen, daar zit het, dat het geen volwaardige partner in het leven is op dit moment. Voor hen is het een feestgegeven en meer niet. Het wordt niet beschouwd als educatief. We moeten de mensen overtuigen, dat het een even belangrijke plaats heeft als onderwijs, sport, gezinsleven.

Je hebt iets populair nodig om hen aan te spreken. Breakdance, Freestyle foot, grafitti, zijn populaire dingen. Dat is puur marketing, jongeren lokken. Om vanuit het populair gegeven hun te laten groeien. Op zoek gaan naar goesting geven, en mensen goesting geven. Door goesting ga je leren. Omdat je iets met goesting doet, ga je makkelijker dingen opnemen. Dat is ook zo in school. Als een leraar hield van wat hij deed, dan blijven ze bij. Voor de artiesten die hier werken zoek ik diegenen die goesting hebben, hun ding graag doen. Het technisch aspect is secundair. Met goesting kun je verder.

Richten jullie zich enkel naar kinderen of ook naar volwassenen?

Mijn taak is vooral jeugd en de buurt. We hebben ook een aspect dat enkel voor ouderen is. Vanaf 15 jaar kunnen jongeren deelnemen aan volwassenenateliers. Daar wordt ook meer en meer het aspect produceren, en niet reproduceren. Creatief bezig zijn. Omdat techniek is heel vaak productie, dat is wat academici doen. Dat heeft een functie om u te verdiepen in iets. Bij de volwassenen zijn nog n paar ateliers die productief werken, dat gaan we stilaan laten uitsterven.

We bestaan nu 7 jaar. Hier zitten we pas 3 jaar, daarvoor hadden we nog geen gebouw en gingen we zelf naar scholen. Dat doen we nu ook nog altijd, projecten in scholen. Bij andere organisaties zoals het snijboontje, taralambal iets minder, de Vaartkapoen. Christel is daar eigenlijk degene die volwassenen leidt. Ze komen met hun eigen ideeën. Ze hebben oude kleren die ze verknippen en ze maken nieuwe kledingsstukken. Ze leren een techniek, maar eigenlijk creëren ze. Bijvoorbeeld 30 mei zal er een modeshow zijn. Ze kunnen zich tonen. Dat is ook altijd belangrijk. Proces en product hebben een gelijkwaardige plaats, staan naast elkaar. Het kan een expositie of voorstelling

zijn. Maar het kan ook een toonmoment uit het proces zijn. Bijvoorbeeld bij de kleuters werken we met een toonmoment.

Een toonmoment?

Het kan een expositie zijn, een voorstelling of een toonmoment uit het proces. Bijvoorbeeld bij de kleuters gaan wij niet werken aan een echt product. We tonen hen een aantal oefeningen die ze regelmatig tijdens het jaar herhalen. Bij kleuters is er een geestesindividueel, ze zijn aan het ontdekken dus bieden we ateliers die ontdekkend zijn. Ik ga geen salsa geven en geen techniek, nee. Ik laat ze proeven van verschillende soorten dansen en dansen als beweging an sich. Theater doen we minder bij kinderen omdat dat nogal heel tekstueel is en nu nog moeilijk is vooral bij kleuters. Knutselateliers zijn echt goed, proeven van verschillende knutselmanieren zoals schilderen maar weer vertrekkende van; "Wat wil je produceren?" We hebben wel een jaarthema in het huis en proberen we steeds mee te nemen.

2. Organisatie

Werken jullie met vrijwilligers?

Voor vrijwilligers beginnen we mensen wakker te maken, en dat begint. Omdat we ze een plaats geven om initiatief te nemen. Bijvoorbeeld de mama's willen een plaats hebben, want ze wilden iets doen, dus we hebben hen een plaats gegeven. De burens van het buurtcomité zijn eigenlijk vrijwilligers. Die de brocante zelfs coördineren. Zij zijn het buurtcomité en wij volgen hen daarin. Dat was eerst gestimuleerd, en nu doen ze het zelf. De brocante is 1 keer per jaar, samen met het feest van het huis. Dus de burens zijn topvrijwilligers. Ze komen werken op fête de la musique, op de parvis aan de kerk. Vooral veel jongeren ook die komen helpen. 8 à 9 jongeren die gewoon vrijwillig willen komen meehelpen. Maar wat doe ik? Ik vraag wat ze willen organiseren, en zeg dat ze maar komen met hun ideeën. Dan zal ik zien of dit past binnen de doelstellingen. Aan een gewone fuif hebben we niets. Maar een fuif met een bepaalde dj die participatief werkt of zo, je moet jongeren motiveren om samen te komen. Als het consumerend is, dan interesseert het me niet. Fête de la musique is interessant omdat we iets teruggeven na 'n jaar werken. Degene die erbij komen zijn welkom, zo leren ze ook het huis kennen. Vorig jaar hadden we magique système, wereldbekend, gratis voor de Molenbekenaars. Je moet over de brug komen met dingen die ze graag hebben. Je mag soms iets geven, maar geven om te geven heeft ook geen waarde. We doen ook niet alles gratis. Fête de la musique is gratis, maar ateliers niet. Blijkbaar iets dat kost, is kwaliteit. Dat is de rare kronkel die we hebben. Je gaat je er anders voor inzetten. Als je het gratis doet, dat werkt pervers en je krijgt een shoppinggedrag bij de jongeren en mensen. Nu ga ik eens naar dit buurthuis, dan naar daar. Je creëert geen band, en dat wil ik wel. Je creëert een band als iemand een vertrouwd bezoeker is. Je kan een band creëren, als wij hen plaats geven om iets te doen, participatief te werken. Binnen onze ateliers die we aanbieden, is participatie een belangrijk aspect. Ze moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Anders zijn ze aan het consumeren, en daar heb ik geen boodschap aan.

En lukt dat, blijven de mensen?

Het is van lange adem. Ik zou cijfers kunnen geven, maar die zeggen zo weinig. Het groeit gestaag. Het regelmatig aanwezig zijn op ateliers. Meer en meer jongeren komen bijna wekelijks naar 'n atelier. Als ik aan de helft van de jongeren zit zou ik het een succes noemen. Het is een dure investering, maar ik denk dat ze op de wijk een positief effect zal hebben. In voorafgaande studies is bewezen dat sociaal-culturele organisaties een belangrijke plaats nemen om de dynamiek van een wijk aan te zwengelen. Waar cinema's verdwenen zijn, kleine theaterhuizen die mensen verzamelen, ze voelen dat er een andere dynamiek ontstaat waar mensen op hun eigen eiland in hun eigen huis gaan wonen. Als je een plaats hebt waar mensen zich kunnen verzamelen, zie je een tegenovergestelde reactie, en gaan mensen terug met elkaar leven. Dat is op dit moment onze belangrijkste functie.

3. Huidig aanbod binnen Brussel

In welke socio - culturele organisaties verenigt de allochtone populatie zich?

Veel naar Moskeeën. Verder is het leeftijdsgericht. De buurthuizen voor de jongeren. Maar ze reizen nogal veel tussen de buurthuizen waardoor ze niet blijven. Er zijn er die wel blijven. Op sportterreintjes gaan shotten. Hangen, er zijn nogal wat hangjongeren omdat ze niets om handen hebben. Dat komt ook alweer door ons. Ze hebben nooit geleerd om gepassioneerd voor iets te gaan. Het onderwijssysteem faalt daarin. Wij responsabiliseren niet. We stompen die kinderen vol. Ze vertrekken niet uit goesting, maar omdat ze moeten. Iets dat moet, wrekt bij een mens. Dat zou misschien interessant zijn. Eens gaan zien hoeveel kinderen geëngageerd zijn in vrije tijd. Op regelmatige basis zijn er heel weinig kinderen.

Wat is de rede daarvoor?

De ouders zien soms de meerwaarde niet in. Ook omdat ze in het verleden nooit meekregen dat daar een meerwaarde aan verbonden zit. Nu is het aan ons om die boodschap duidelijk over te brengen dat het wel een plaats heeft.

Het onderwijs, het frontaal lesgeven heeft volgens mij wel zijn plaats, maar het mag niet de volledige methodiek van de school zijn. Je hebt leerkrachten die liefst rond taal werken en zich er het veiligst bij voelen. In uw team zou je een evenwicht moeten hebben tussen de leerkracht die nogal technisch is, en de iets meer geëngageerde leerkracht die meer rond mens- zijn werkt. Die jeugdorganisaties bieden aan, maar responsabiliseren niet. We proberen het, maar doen het verkeerd. We hebben geen eenheid in jeugdbeleid op dit moment, dat is zelfs landelijk een probleem. We moeten vertrekken vanuit de uitdagingen van deze wijk. Wat willen we bereiken. Het verminderen van hangjongeren, ze terug een toekomstperspectief geven. Daarbinnen heb je de ouders, scholen, en vrijetijdsbesteding. Vrije tijd moet een algemeen objectief hebben, nl. in uw vrije tijd initiatief nemen. Niet van moeten, maar van mogen. Tonen aan je kinderen dat ze dat kunnen. De opdracht naar jeugd toe is goed. We zitten met een pessimistische toekomst van de

jeugd. Dat 30% van de jongeren verloren zou gaan, dat is angstaanjagend. Dat er een keer anders gekeken wordt naar jeugd. We moeten weten dat we met mensen bezig zijn, niet zomaar met kinderen. Dat heeft nogal de neiging van: het zijn maar kinderen. We zijn bezig met mensen. We zouden graag een tolerante gemeenschap hebben, laat ons dan dat als hoofddoelstelling tolerant en verantwoordelijk. Als jeugdbeleid meer verzameld is onder 1 koepel, en daaronder valt onderwijs en cultuurwerking en sport met jeugd. Zodoende krijgen we één overkoepelende visie hoe we met jeugd moeten omgaan. En dan bekijken hoe onderwijs daar iets bij kan vervullen, dat als algemeen doelstelling meegeven aan een school. Jeugthuizen moeten ook responsabiliseren. Als al die mensen op dezelfde lijn zitten qua jeugd, zul je minder verlies hebben. Nu is het gefragmentiseerd. Het ministerie voor jeugd heeft weer andere doelstellingen dan cultuur, en sport. Je werkt alleen in de hand wat het probleem is. Ze willen grote topsporters, kunstenaars en knappe bollen maken. De realiteit is niet dat. Je geeft al frustraties aan kinderen vanaf dat ze klein zijn. Ze zijn eerst mens. Ze moeten erkend worden. Als je die basis meeneemt en minder investeert in alle topsportscholen. Ze hebben hun plaats, maar nu worden ze de doelstelling. Waar is het plezier beleven aan sport? Dat wordt blijkbaar vergeten. Overall competities. Maar ja, gewoon plezier beleven. Punten halen op het einde van het jaar... maar gewoon goesting geven om dingen bij te leren. Ga kijken wat de natuurlijke interesse is van het kind.

Men is al zodanig bezig met kinderen te begeleiden en individueel op te volgen. Laat ons de essentie ter harte nemen en kijken waar de kinderen goesting in hebben.

Je ziet al aan het karakter van een kind.. bijvoorbeeld waarom is een koppige koppig? Als je de oorsprong vindt, weet je al vaak dat het te maken heeft met zijn interesses. Koppige kinderen kun je echt vormen. Men pakt ze veel te vaak in vol publiek aan. Je kan het ook hebben over timide kinderen. Neem ze even apart. Als leerkracht vraagt dat een investering. Dan ben je iets minder bezig met lesgeven, maar bezig met mensen.

4. Rekrutering

Via welke kanalen maken jullie zichzelf bekend?

Via onze communicatie, onze folders, die we dan ook met het groepje dat voor jeugd werkt meegeven. We willen dat de band met de scholen uit de buurt heel sterk is. Wij moeten gezichten zijn voor het huis van cultuur. Je zal in het huis Peter zien, en José. Ze komen naar mensen. Deels ook naar een organisatie, maar die organisatie heeft een gezicht. Wij gaan naar scholen, en sommige vrouwenorganisaties. Ik heb nu een atelier, de jonge gasten zeggen "hallo" als ik binnenkom. Ze weten dat ik hier werk, en dat krijgt een bepaalde plaats binnen hun leven. Als ik hen tegenkom op straat, dan zeggen ze goeie dag, er is interactie mogelijk.

Een gezicht hebben ze nodig. Ze moeten zien dat het een huis is van mensen voor mensen.

De folders liggen in verschillende organisaties, op het gemeentehuis. We plaatsen het ook in info Molenbeek. Het tijdschrift van de gemeente. We spreken met de personen uit de wijk die aanknooppunten zijn. De website zit eraan te komen.

Hoe bereiken jullie nieuwe leden?

80 % van onze bezoekers zijn Molenbekenaars. Op 35000 bezoekers per jaar is dat niet slecht. Als ik kijk naar de ateliers is 80% deelnemers Molenbekenaars. Stages 80% Die van buitenaf zijn ook heel belangrijk. Zij zorgen eigenlijk voor de ontgrenzing van Molenbeek. Je gaat hier naar de markt, en het verst dat men gaat is tot aan de basiliek, omdat daar een grote GB is. Of naar de Nieuwstraat voor de kledingwinkels. Maar het grootste deel van het leven gebeurt hier in de wijk. Je vlees haal je hier bij de beenhouwer. Bakkers en kruideniers zijn er ook voldoende. Het is nog een heel dorps- gebeuren. Grote winkels heb je hier niet veel. Enkel op de Gentse Steenweg en de Colruyt. Dus je moet leven met 'n dorp, en dat ontgrenst dat dorp beetje bij beetje.

Sociaal-culturele kan sport, spel, cultuur zijn zoals wij het willen. Alleen moeten de verschillende invullingen dezelfde doelstelling hebben, en dat is de sociale samenhang te verstevigen. Als je ambitie de top halen is, dan ben je individualisme aan het stimuleren. Dat is wat sommige voetbalploegen een beetje uit het oog verliezen, maatschappelijke functie. Natuurlijk is voetbal het middel. Maar door goesting te krijgen, en hen stimuleren om samen te werken ga je denk ik meer bereiken, heb je meer topspelers. Talent alleen is niet voldoende. Dat is hetzelfde met andere topsporten. Van het moment dat je kinderen bij topsport steekt is dat tunnelview. Als het vanuit goesting ontstaat, geraken ze misschien niet zover, maar als mens geraken ze misschien wel verder.

Worden ze vrijwilliger als ze het met gans het gezin kunnen doen of de goedkeuring hebben?

Nee, bijvoorbeeld bij de stages, mensen willen deel nemen omdat iemand van hun gezin als vrijwilliger erbij is. Ik zet ze dus ook nooit bij hun eigen kind of kind van de familie, daar hou ik ze weg. Omdat dat de luchtbel is. Nu ben ik alweer bezig over de ateliers. Bij andere projecten, omdat er iets op het einde van de rit is dat al interessant is, bijvoorbeeld 'fêtes de la musique', als je die mannen van magic système van dichtbij mag zien en een mooie foto mag pakken is dat wel een mooie beloning op het einde van de rit. Dat cadeau op het einde van de rit is ook wel een stimulator maar je kan dat niet altijd doen. Het project dat wij nu doen maar waar we vooral naar vrijwilligers zoeken, is het peter-en meter-zijn van een atelier. Waarbij ze eigenlijk zorgen voor de tweetaligheid van een atelier en dat ze ondertussen ook begeleiden. Ik heb nu 3 personen, 2 die al effectief mee werken en een 3de die enorm geïnteresseerd is. Maar dat zijn echt Belgische ouders die dat doen.

Ja ze vertalen maar ze maken deel uit van het atelier. Ze zitten naast de kunstenaars en de kunstenaar moet de plaats afstaan om de vertaling te laten gebeuren" en plein publique". Er moet duidelijk gecommuniceerd worden en dat is de taak van die meters en peters en zo leren die artiesten ook de 2de taal. Ik vraag dat ook dat ze ernaar luisteren, dat ze dingen oppikken. Als je er

niet mee bezig bent dan, ja wat ik zeg, dan betekent dat het er geen bekommernis is, dat je niet met mekaar wil communiceren. De openheid moet er zijn. Vrijwilligers...tja, het is en blijft een moeilijk gegeven. Het is een kwestie van erkenning zoeken of erkenning van mensen of van de organisatie of erkenning door middel van een cadeau. Diegenen die hier zijn voor de mens zijn natuurlijk de meest interessante en meest duurzame ook. Die zetten zich in omdat ze vaak altruïstisch zijn. Altruïsme?

Ja, iets doen om er zelf profijt uit te halen.

Voilà, maar die zijn moeilijk te vinden. We hebben er een paar, we hebben een Marokkaanse grootmoeder die bij elke gelegenheid komt koken. Die maakt couscous, chorbha, wat is dat nu, Algerijnse of Tunesische soep, Marokkaanse pannenkoeken...man...Die heeft ook mee gedaan aan het internationaal soepfestival en is derde geworden in Rijsel.

Dat ze mensen soep leert maken?

Ja, dat klopt. We hebben een tiental mensen die op bepaalde tijdstippen als vrijwilliger komen helpen aan de bar bij ateliers en evenementen.

En hoe hebben jullie die mensen aangesproken? Om dat kenbaar te maken?

Eigenlijk met het burencomit  wilden wij eigenlijk dat de buurt een eigen buurtcomité had en heb ik brieven rond gedeeld dat we een buurtcomité gingen opstarten en ben in de straat begonnen en de nabije omgeving. Daaruit had ik drie mensen. Dat heeft zich dan zelf verspreid maar dat is ook weer iets dat traag groeit. Plotseling kwam er iemand die helemaal niet in de wijk woont, dat madammeke en dan moet je zeggen; "Ja kom er maar bij want jij hebt goesting," want je mag je niet laten begrenzen door uw eigen grenzen die je oorspronkelijk opgesteld hebt. Dat zijn startpunten, dat gaat dan wel verder, je laat dat ook groeien. Dat buurtcomité, de meesten zijn natuurlijk uit de straten nabij maar er zitten ook mensen die helemaal niet uit de buurt zijn maar die hebben goesting. Dat ze maar komen, ik heb niets liever.

Wie bereiken jullie voornamelijk? Welke etnisch –culturele groep?

Maghrebijnen: Algerije, Marokko, Tunesië. Ook Vlaamse en Waalse kinderen, Eigenlijk zijn ze allemaal Belg , ze zijn hier geboren. Ik noem ze liever Maro- Belgisch, Mahgrebelgisch. Dat lijkt me een beter woord. Dat is zoals Afro- American. Latino- American. Je associeert ze altijd met het land waar ze wonen. Als je hen erkent als burger, ga je ook meer contact vinden. De pers heeft daar een belangrijke rol in, in hun communicatie. Dat ze maar afstappen van dat Vlaams- Waals gedoe. Wij zijn hier een tweetalig instituut. Hier proberen we de 2 talen langs elkaar te gebruiken. Het doel is niet de taal te leren, maar creatief bezig te zijn en goesting te krijgen. Om dingen te realiseren moet je elkaar begrijpen. Taal wordt eigenlijk een middel om elkaar te begrijpen en meer niet. We proberen mekaar te begrijpen. Ik denk dat de essentie is van alles.

Hoofdzakelijk spreekt iedereen hier Frans en Nederlands. Je kan niet de toren van Babel creëren. We zijn hier in België en de 2 hoofdtalen zijn Frans en Nederlands. Engels zit eraan te komen, en

dat gaan we ook niet uit de weg gaan. We bouwen stelselmatig. Onze communicatie verloopt voor 90% nu in de talen. Dat moet de volle 100% worden. En liefst op 1 blad samen. Altijd samen, zodanig dat het altijd een gebeuren van samen is.

De origine is vooral Belgisch, Maghrebelgisch en Aziatisch, Oost- Europese landen , centraal Afrikaans. Maar dat is in mindere mate. Dat is de nieuwe toestroom. We hebben 'n meisje van Amerikaanse, en zuid- Amerikaanse oorsprong, maar in mindere mate.

Is het niet de bedoeling om hen te stimuleren Nederlands te leren?

Het is de bedoeling dat ze openstaan voor het Nederlands en het Frans. Ik leg dat op aan de animatoren, en zij moeten dat consequent in het atelier doen. Voor die kinderen wordt dat een vanzelfsprekendheid. Zij zijn niet zo geautomatiseerd om Nederlands te praten. Nee, het zijn de volwassenen die zo zeiken. Ik probeer gewoon een ander voorbeeld te stellen met mijn animatoren. Ook al zijn ze 1talig Frans, we geven bepaalde opdrachten in het Nederlands, woorden als 1, 2, 3, ga zitten, stop. Het gaat gewoon om de taal te erkennen, zonder de vinger erop te leggen. We gebruiken het consequent en we spelen ermee. Dat we elkaar begrijpen is belangrijk. Welke taal het ook is. Wij nemen mee als opdracht voor de animatoren. Maar de animatoren mogen het geen opdracht maken in hun atelier.

Die taaldiscussies zijn aan het verdwijnen en zo wil ik het houden. Sommigen sturen hun kinderen wel , dat ze Nederlands zouden leren. Zeker voor de stages. Deze worden wel in de 2 talen gegeven. Franstalige artiest wordt ondersteund door een Nederlandstalige student die hier jobstudent is. Die moet zijn plaats afstaan als die zijn uitleg heeft gegeven, en dan nog eens in het Nederlands volledig verklaren. Ga de groep niet opsplitsen. Nederlandstalige bij 4 kinderen zetten om te vertalen, dat maakt het weer apart exclusief. Gewoon in de hele groep, en iedereen heeft aandacht voor de 2 talen. Niet de nadruk leggen op taal leren, zo formeel is het niet. Dat gaat over begrijpen. De taal is weeral secundair. Het doel is dat de kinderen begrijpen wat we gaan doen.

Zijn de animatoren vrijwilligers?

We engageren professionele artiesten om die ateliers te geven. Hier komt het stukje cultuur terug. Zij staan ten dienste van de goesting. Dus ik neem hartartiesten. Artiesten die houden van hun vak en er met passie over spreken. Die niet iets hebben dat hun techniek subliem is. Maar de techniek is een middel om kinderen goesting te doen krijgen. Door die goesting raken kinderen gemotiveerd en geïnteresseerd. Door die interesse gaan ze naar elkaar luisteren, vergroot het empathisch vermogen. Ze krijgen de sociale dynamiek die zo belangrijk is. Cultuur is het middel om sociale samenhang te verstevigen.

Van welke afkomst zijn de animatoren?

Mij maakt het niet uit van waar ze komen, maar dat ze een passie hebben. En dat ze openstaan om de 2 talen mee te nemen. Ze moeten ze niet kennen, maar zich wel interesseren. Ik heb mensen van Frankrijk die enkel Frans kennen, maar nu een aantal kleine commando's kennen in het Nederlands. Kunstenaars, leraren interesseren me niet. Dan ga je maar naar de academie. Het

is gewoon een andere werkwijze, ik heb andere doelstellingen. Ik zit tussen de straat en de academie. De academie is een verder zetting van wat wij doen. Mijn taak is niet techniek, mijn taak is goesting. De kunstacademie hiernaast heeft een mooi aanbod, maar nog te weinig mensen uit de buurt. Het wordt te elitair aanschouwd. Het hoort niet tot het volk dat hier woont.

5. Potentieel

Dit werd besproken via andere topics.

6. Populatie

Welke verschillen zien jullie tussen de eerste en tweede generatie allochtonen?

Ons grootste publiek is onder de 8 jaar, in de atelierwerking, ik heb het dan niet over ,als we voorstellingen doen en optredens doen, dan is dat anders. Dan hangt het van de activiteit af, soms is dat voor kinderen, soms voor volwassenen. Vaak is het voor beide, voorzien we iets voor volwassenen en kinderen.

Is er een verschil tussen jongens en meisjes?

Bij de jeugd probeer ik daar niet..., sta ik daar niet bij stil. Bij de volwassenen wel, meisjes vooral. Mannen krijgen we heel moeilijk over de vloer. We hebben ook bijna niets in het aanbod voor hen omdat we geen antwoord weten wat ze willen. Willen ze eigenlijk iets van ons? Dat is eigenlijk een gat dat we hebben en zouden moeten opvullen, en opzoeken.

Ik hoor eigenlijk van verschillende organisaties dat ze eigenlijk geen mannen bereiken. Er was ooit een vaderwerking maar die is gestopt.

Ja, ik zou eigenlijk heel graag stenografisch, we hebben dat één keer proberen op te lanceren, maar er kwam één man op af en voor één kan je het ook niet laten draaien. We zijn aan het zoeken, we zijn aan het zoeken.

7. Knelpunten

Zetten jullie soms samenwerkingen op poten met andere organisaties? Zo ja welke zijn dat dan?

Ja nogal veel. Ik kan het niet allemaal opsommen, is gewoon teveel. Dat is voor ons het meest interessante omdat het ook een, ja meer strategisch bekeken is. Het is ook een meer interessante manier om een nieuw publiek aan te boren. Zij hebben een publiek, wij hebben een grote knowhow. Oké laat ons samen iets doen. Dat publiek komt mee naar hier of wij gaan naar daar, je wordt een gezicht of zij ontdekken onze organisatie. oké laat ons samen iets doen. Dat publiek komt mee naar hier of wij gaan naar daar, je wordt een gezicht of zij ontdekken het huis of misschien komen ze andere dingen doen, misschien ook niet hè

Zijn dat dan meestal verenigingen hier uit de buurt?

Ja we zijn een gemeentelijke dienst, de prioriteit blijft Molenbekenaars wat niet wil zeggen dat organisaties van andere gemeentes niet mogen komen, ze zijn welkom maar we geven wel prioriteit aan Molenbeekse organisaties.

Maar eigenlijk alle organisaties, puur Franstalige, puur allochtone of zelfvereniging, jullie hebben contacten met alle groepen?

Nee oh nee, we worden maar al te vaak als concurrent beschouwd. Sommige groepen willen geen contact met ons.

Puur omwille van die concurrentie?

De sociaal-culturele sector is een heel perverse sector. Dat wordt ook door de subsidies gecreëerd. Elk jaar moet je strijden om uw subsidies te hebben dus je moet cijfers hebben, aantallen kunnen voorleggen en dat zit in de weg waardoor dat eigenlijk zoveel mogelijk mensen lokken een doel wordt. Wij zitten op dit moment nog in een luxe positie omdat de komende 2 jaar een deel van onze subsidies verzekerd zijn dus wij kunnen als hoofddoelstelling de mensen stellen. Het onthalen natuurlijk en ze naar hier te brengen maar er zijn voor de mensen en de ruimte laten gebruiken door de mensen, ze is er ook voor de mensen.

Hoort u vaak de vraag onder allochtone leden, om in contact te komen met Nederlandstalige autochtonen?

Nee, nee die vraag is er niet. Als je als gemeenschap geen openheid uitstraalt is er ook geen interesse, is er alleen aversie.

U merkt wel een aversie?

Ja natuurlijk. Zelfs de Marobelgische mama's die van Antwerpen komen of van Asse, die Nederlands spreken op straat worden scheef bekeken en uitgescholden. Ook al zijn ze van Marokkaanse origine, toch worden ze uitgescholden omwille van de taal. Zijn we goed bezig met

ons taalbeleid? Neen jongens, Nederlands wordt geassocieerd met racisme punt en dat zegt ook veel over de nuance dat er leeft binnen de wijk, daar zit ook een bezorgdheid. Het is moeilijk. Eén van de grote voorbeelden voor mij was Chamberry, een WMKJ die de twee talen in dezelfde ruimte gebruikt en die heeft resultaat geboekt. Die heeft dingen zien veranderen. Jongeren durfden op straat terug Nederlands spreken. Ze voelden zich niet beschaamd omdat er een dynamiek was van; "Tu parle en Francais, je s'exprime en Nederlands plus donc". Het werkt niet exclusief. Spreekt Nederlands je aan omdat het je moedertaal is of omdat dat de taal is waarbij je met die persoon communiceert, je werd er niet op aan gekeken.

De Chamberry in Etterbeek Ja. Maar ja waarschijnlijk, ik weet niet hoe het met het nieuw beleid voor de wijk, voor die WMKJ's, want daar heeft de VGC ook terug voor geëist dat ze ééntalig Nederlands wordt. Centrum West heeft dus twee VZW's moeten oprichten; een Nederlandstalige die enkel en alleen voor de Nederlandstaligen werkt en een Franse die enkel en alleen voor de Franstaligen werkt. De Franstaligen zijn daar veel opener in. Om terug te komen op die subsidies, als de VGC ooit het plan opvat om subsidies te geven aan het huis, dan blijft de hoofddoelstelling van het huis wel staan. Wij zijn een meertalig instituut en dat zal ik ook zo verdedigen en er zullen activiteiten zijn die meer Nederlandstalig gericht zijn en ook activiteiten die meer Franstalig gericht zijn.

Theatervoorstellingen bijvoorbeeld, je kunt niet steeds een tweetalige theatervoorstelling in huis halen, soms eens Franstalig, soms Nederlandstalig. Het is juist het punt dat te equilibreren in uw werking en ervoor te zorgen dat je het in de gaten houdt, wij dan maar dat we het naar buiten toe verkopen van, nu eens dat en dan eens dat; "We don't care!" "We do care, we don't care. Dat is het spel uiteindelijk. Hoe kun je zo'n doelstelling naar buiten brengen zonder dat ze dwangmatig zijn. Dwingend is altijd gevaarlijk in de communicatie. Bepaalde voorwaarden moet je nu éénmaal zo formuleren dat het half dwingend is maar we proberen dat zoveel mogelijk te vermijden. Het moet vooral uitnodigend zijn.

Een conclusie, de knelpunten dat mensen van allochtone origine niet naar Nederlandstalige verenigingen komen. De taal en omdat er aversie is?

Ja de taal en een zekere vorm van aversie. Het beeld dat erop geworpen wordt in de media door de politici. Men is zo kortzichtig bezig dat het geen wat men beoogt: het behouden van de Vlaamse cultuur eigenlijk het vernietigen van de Vlaamse cultuur is. Wat ben je met een cultuur van 6 miljoen mensen waar dat alleen maar 6 miljoen mensen van houden en de rest van de wereld tegen is? Eigenlijk spijtig hè. Hoe kun je dan nog verwachten dat andere maatschappijen begrip opbrengen voor onze maatschappij. Men vergeet nog altijd het sterke punt waarom dat Vlaanderen een economische draaischijf is. Dat waren onze polyglotten. We zijn een volk dat enorm veel in de tijd heeft geïnvesteerd. Ik weet niet of het op de juiste manier gebeurd is, taal kan nog beter aangebracht worden. Maar omdat mensen veel talen konden spreken. Wij hadden een openheid, een flexibiliteit om andere talen te leren. Wij hadden een nederigheid om andere talen te leren. Als een Fransman op bezoek kwam, dan onthaalden ze die in het Frans, dat deed mijn grootmoeder en niet dwingend van; "Ik ga het in het Nederlands zeggen en je ziet maar dat je het begrijpt." Maar

mannekes! We zijn er om mekaar te begrijpen en als iemand een andere taal niet spreekt, taal is rijkdom, meer talen is nog meer rijkdom. Wij hebben nu ook al een dynamiek binnen ons team, ik was de enige Nederlandstalige van de animatoren, wel heel eerlijk, behalve één persoon, omdat ze eigenlijk fin de carrière is, probeert iedereen van het animatoren team Nederlands te spreken.

Ik spreek nu niet van de technische ploegen, dat is ook niet hun verwachting eraan. Sommigen proberen het, sommigen spelen ermee, dat was er niet in het begin. Dat is er niet gekomen omdat ik zei; "Hey, en vanaf nu Vlaams hè!" Nee, er is een maatschappelijk Brusselse Molenbeekse realiteit, we hebben Nederlandstaligen, we hebben Franstaligen, mensen worden in hun huis graag onthaald en dat is heel simpel, onthaal begint met een goeiendag, bonjour, gutentag. Zeg het in de taal van die andere mens en je ziet hem opfleuren. Ga naar een beenhouwer en zeg 'chukran' als je iets gekregen hebt, dank u in het Arabisch en die zegt; "Hey tu parle Arabe!" Nee maar ik kan dag zeggen en dank u en bis melei en gattar en garan. Ik ken een paar woorden en ik doe dat omdat ik het wel leuk vind. De reacties die je krijgt zijn altijd positief, verwonderd en in eerste instantie verwonderd dat er een bepaalde openheid is en niet goed ermee overweg kunnen omdat we al zoveel op ons eigen leven, we zijn al niet meer gewoon om simpelweg goeiendag te zeggen.

Onthalen is mensen op hun gemak te doen voelen en dat begint met te erkennen van hun taal. Wij zijn een ontvangend huis, dus mensen komen naar ons en de mensen in de buurt zijn hoofdzakelijk Franstalig. We hebben ook Nederlandstaligen en Engelstaligen. We kunnen nog niet in alle talen beginnen maar het gaat over dank u, goeiendag en au revoir. Als je die drie woorden al in 6, 7-tal talen kunt zeggen dan zie je mensen smelten en dan ga je wel moeite doen om elkaar te begrijpen. Maar ik vind het heel jammer want dat is niet als gemeenschap. Als Vlaanderen en veel partijen maken zich daar schuldig aan, die basisprincipes van Vlaamse cultuur uitdragen op die manier uitvoert dan creëer je een beeld bij de andere bewoners van dit land dat Vlaanderen eigenlijk alleen wil staan en dat hun taal alleen voor hen is en dat er geen culturele uitwisseling mogelijk is. We tonen geen openheid meer zoals bij mijn grootmoeder wel het geval was.

Iedereen kwam via de achterdeur binnen, zo herinner ik mij het Vlaanderen toen. Kneuterig weliswaar maar wel onthalend, klein maar niet zo gemeen. We zouden beter terug een beetje die Belgische geest naar boven halen en zeggen van; "Kijk we moeten mekaar begrijpen." Het doet mij pijn vooral omdat niet alle Vlamingen zo denken en je bent vaak in de verdediging. Als Vlaming in Brussel, doe ik het niet meer bewust. Ik kan gaan zeggen; "Mannekes, weet dat niet alle Vlamingen zo zijn, veralgemeen alstublieft niet.

Ik ben van geboorte Vlaming, Nederlandstalige, ik beschouw het meer als dat maar in de eerste plaats van West-Vlaanderen en daar heb ik mijn roots. Vlaanderen is voor mij een grotere abstractie, dat is zo'n beetje zoals de wereld, is even abstract als Vlaanderen. Mijn dorp ja daar ken ik iedereen, dus ja dat was voor mij, mijn cultuur ik ben van de Dadizeelse cultuur, de Vlaamse cultuur, ja ik heb niet hetzelfde als in Limburg, daar hebben ze een andere. Onze gemeente was een bedevaartsoord, wij hebben drie keer de verschijning van Moeder Maria gehad en de pompeschitter, dat was mijn cultuur. En dan ga je een beetje verder naar de schrijvers en

schilders en dat interesseert mij ook wel. Maar om te zeggen dat alleen Vlaamse schilders mij interesseren dat zou een beetje kort door de bocht zijn.

Dus, ik en mijn familie kunnen ons totaal niet identificeren met het Vlaamse beleid en dat probeer ik hier ook uit te dragen; "Beschouw ons allemaal niet zo." Tolerantie dat werkt langs twee kanten, ik zeg niet dat de verantwoordelijkheid alleen bij Vlaanderen ligt, dat is ook niet waar. Er zijn dingen op communautair vlak waar twee gemeenschappen verantwoordelijk voor zijn, het is niet zo simpel om alleen Vlaanderen daar van de schuld te geven. Maar de maatregelen die nu genomen worden zijn niet constructief en wekken aversie. Ik heb altijd geleerd dat je de eerste stap moet doen om een relatie te verbeteren, dus waar blijft die eerste stap.

Hoe gaat men om met de invulling van het principe vrijwilligerswerk zoals het hier in Brussel gekend is? Is dit niet te individualistisch?

Zij gaan veel meer doen als de familie erbij betrokken is.

Van welke overheidsdiensten genieten jullie steun? Vinden jullie toegang tot

We krijgen geen steun van de VGC, maar federaal hebben we steun van de Cocof, communauté Française, gemeentelijk en ik denk ook een stukje Brussels hoofdstedelijk gewest. Vlaanderen nog niets, tweetaligheid weet je, is een moeilijk ding.

Is dat omdat jullie tweetalig zijn?

Ja, hoe kun je verzekeren dat het geld naar de Vlaming gaat. Jammer maar ze verliezen daardoor publiek. Een taal promoot je niet door ze alleen in haar eigen taal te publiceren. Je moet ze in zoveel mogelijke talen promoten, cultuur moet je promoten. En taal is maar een klein aspect van die cultuur, het is terug een vehikel dat binnen die gemeenschap geldt. Hoe wil je uw cultuur promoten als je enkel je eigen taal blijft communiceren. Je bereikt alleen je vast publiek, 6 miljoen Vlamingen, spijtig. Dan krijg je aversie en ik moet hier nu werken tegen die aversie en dat is eigenlijk een deel van....ik pak dat steeds mee in mijn achterhoofd voor mezelf. Dat die 2 talen naast mekaar staan en dat er geen talenverschil is.

Talen verschillen maar dat het gaat om, we willen met mekaar communiceren, dat pak ik steeds mee. Ik probeer er ook geen extreem strijdpunt van te maken. Ik zeg gewoon dat we een tweetalige organisatie zijn en ik ga er ook verder niet meer op in. Zelf in mijn eigen redeneringen zit daar natuurlijk een strategie achter maar ik probeer ze niet op de voorgrond te plaatsen binnen onze werking, wij zijn meertalig en dat staat in onze evaluatie.

Ik hou wel cijfers bij om te zien of we slagen in ons opzet maar dat is voor mezelf en voor mijn jaarverslag omdat ik iets achter de hand wil houden op een dag als we ooit een gesprek zullen hebben met de Vlaamse Gemeenschapscommissie om te duiden dat we wel degelijk Vlamingen bereiken die naar onze ateliers komen. Maar of ze 10, 20 of 30 procent uitmaken weet ik niet, maar ze komen, meestal is het maar 10 procent. En die vragen juist tegen mij; "Hey, wij willen Frans!" En Franstaligen vragen heel vaak; "Wij willen dat onze kinderen iets in het Nederlands

doen," het zijn opportuniteiten, het is geen les, het is een gebeuren. Dus ik zeg het, ik probeer er geen algemeen discussiepunt van te maken, ik neem het mee voor mezelf.

Maar ik denk dat in die organisaties in Brussel die Nederlandstalig zijn, uiteindelijk wordt daar ook Frans gesproken.

maar dat is een maatschappelijke realiteit maar de eisen van de VGC zijn zo strikt. Er zijn organisaties die strikt Nederlands werken, er zijn er die omgaan met de maatschappelijke realiteit en weten dat ze in de twee talen moeten communiceren. Natuurlijk talen moeten communiceren maar de VJC zelf heeft het er moeilijk mee. Dus ja als organisaties die gesubsidieerd worden door Vlaanderen verplicht worden tot iets waar Brussel niks aan heeft. Ze brengt niet samen maar ze scheidt. Maar gelukkig zijn er genoeg rebellen op het terrein.

Zijn er andere knelpunten die vaak naar voren komen?

Geld. Op gemeentelijk vlak was er een gratis beleid dat ervoor gezorgd heeft dat mensen niet meer willen betalen voor dingen en dat betalen gelijk staat met kwaliteit. Ik zou heel graag de dingen gratis aanbieden maar het probleem is dat het dan niet meer gerespecteerd wordt. Dat is een heel bijzondere kronkel in het menselijk zijn, dat gratis minder waarde heeft terwijl dat het niet waar is. Het ideale is dat ik alles gratis zou kunnen aanbieden maar het zit nu eenmaal niet in onze, allé dat is niet alleen voor deze wijk maar dat is overal.

Mensen willen niets meer uitgeven of ze hebben het geld er niet voor?

Ja niet meer willen of mensen kunnen gewoon niet. We zitten in een wijk waar dat er toch veel eigenaars zijn die er niet wonen, dat betekent dus dat er veel huurders zijn en ja, er zijn sommige huizen waar je vol schaamte naar kijkt, dat je als mens onder mensen anderen dat aandoet. Je kan dat opzoeken, bij de VUB hebben ze daar een hele studie om gedaan, het gemiddelde salaris in Molenbeek is veel lager dan elders dus je moet als organisatie ook daarmee rekening houden.

We zijn niet duur maar we vragen wel een som. Wordt daar rekening mee gehouden of kunnen ze daar rekening mee houden? Is cultuur in die wijk wel gerespecteerd? Nee nog niet altijd maar zoals ik in het begin zei, het heeft nog niet zijn volwaardige plaats dus je hebt maar een kleine groep die erin geïnteresseerd is.

Als je alleen maar een beleid voert waar je alleen maar in het Nederlands communiceert, dan trek je ook geen mensen aan. Hiermee wil ik niet zeggen dat ze niet meer Nederlandstalig mogen zijn. Maar het gebruik van het Nederlands stimuleer je niet door enkel in het Nederlands te communiceren maar het gebruik van het Nederlands stimuleren doe je opdat mensen het zouden willen begrijpen, omdat ze een kunstenaar of schrijver zouden willen begrijpen. Een boek lezen in zijn oorspronkelijke taal is nog altijd mooier dan in een vertaalde versie. Jammer ik kan de grote Russen niet lezen in het Russisch omdat mijn Russisch deplorabel is, dus ik moet wel vertalingen lezen. Maar Engelse boeken probeer ik in het Engels te lezen. Een Ian Rankin is toch veel toffer in

het Engels, de subtiliteit van de humor is veel scherper, beetje humorist staat dan ook wel hoog aan geschreven.

Franse schrijvers, Italiaans kan ik niet goed, jammer want er zijn wel een aantal schrijvers, die ik graag zou willen lezen want dat heeft een bepaald panache, Italiaans heeft een schoonheid dat zwiert. Dus je moet mensen gewoon goesting doen krijgen om het Nederlands te willen spreken, het te begrijpen en dan moet je tonen hoe mooi het is en nu tonen we de lelijke kant. Nu tonen we niets eigenlijk. Als je niets toont over Nederlandstalige cultuur over de taalgrenzen heen dan maak je het ook niet aantrekkelijk. En hoe komt het Vlaams- Nederlands nu in het niets? Ja sorry, ik schaam mij. Ik denk dat er helemaal anders moet gekeken worden naar onze mooie taal.

Interview 10: Federatie voor Zelforganisaties 'FZOL'

Functie: stafmedewerker van FZOL.

1. Finaliteit/doelgerichtheid

Wat zijn de thema's waarrond jullie organisatie werkt?

Er zijn verschillende thema's. Zoals onderwijs, emancipatie, tewerkstelling, enz. Het hangt af van de activiteiten. Nu gaan we bijvoorbeeld iets rond tewerkstelling, onderwijs en verkiezingen doen.

Onze lidorganisaties organiseren allerlei activiteiten zoals debatten, danslessen, vormingen, boekhoudingen enz. Ze kijken naar de behoefte van de bevolking. Bijvoorbeeld in mei gaan ze een staking doen voor de mensen zonder papieren. Hebt u het gehoord in het nieuws van de dienstencheque? Die man die mensen zonder papieren een contract gaf om te kuisen. Hij is opgenomen en zit in de gevangenis. Hij gaf een siskaart aan die mensen. Hij deed dat gewoon om druk uit te oefenen op de politiek. Hij wou dit doen om de illegalen te integreren. Dus, alle organisaties die werken met allochtonen steunen hem. Hij heeft alles goed gedaan voor die mensen.

Hoeveel lidorganisaties hebben jullie in Brussel?

35 in totaal, waarvan 20 erkend door de vgc. 17 zijn er aangesloten voor een subsidie en 3 niet. Sommige vrijwilligers spreken wel Nederlands, maar ze werken er niet. Ze gaan dus niet naar vergaderingen van overkoepelende organisaties enz. Voor een vertegenwoordiger ga ik altijd naar vergaderingen. Ze spreken Nederlands, maar niet echt om een vacature te schrijven of een tekst of zo. Ze schrijven dat wel, maar ik moet dat toch steeds nakijken. Maar ze kunnen in Brussel ook niet hun Nederlands oefenen. Die mensen werken ergens anders. Ze hebben 10 of 20% van hun tijd voor de VZW, maar niet meer.

Naar welke groepen richten jullie zich?

We werken vooral met veel Latijns- Amerikaanse verenigingen. Omdat we vroeger 'Alliance Latino Americana' waren. We werkten enkel voor de Latino's, maar sinds 2007 zijn we pluralistisch geworden en werken met alle nationaliteiten. Het is veel werk, maar wel plezant. FMDO werkt voor Marokkaanse verenigingen, maar nu zijn ze ook meer open en werken met Afrikanen. In Brussel zijn er 4 verbonden. Regionale verbonden wil zeggen dat ze een voltijds equivalent hebben. FZOL en FMDO zijn regionale verbonden en VOEM en FAAB zijn bovenlokaal. Dat wil zeggen dat ze enkel een halftijdse medewerker hebben. Hiervoor moet je 6 verenigingen herkend hebben. Voor regionaal moet je er meer dan 12 erkend hebben. We werken met Latino's, de Afrikaanse

gemeenschap, Nepalezen, Palestijnen, Soedanezen. In Gent hebben we allerlei nationaliteiten. In Gent zijn ze met 6 personeelsleden. Hier in Brussel maar 1, nl ikzelf. Ik ben de enige persoon die Nederlands spreekt, hier bij de aangesloten verenigingen spreken ze enkel Spaans of Frans, dus ze vragen me veel voor vertalingen enz. Ze werken ook met vrijwilligers, en er zijn 3 of 4 verenigingen die vrijwilligers hebben die Nederlands spreken.

2. Organisatie

Welke plaats krijgen de leden in de besluitvorming?

Sommigen willen in het bestuur zitten, sommigen niet. Sommigen hebben geen tijd hiervoor, en sommigen willen enkel aan projecten meewerken. Sommigen vinden die vergaderingen tijdverlies. Ze hebben liever dat ik zeg wanneer ze moeten helpen, of de zaal komen opruimen, materiaal gaan halen enz. Het merendeel zit niet in het bestuur.

Hoe komt dat denkt u?

Ze zijn bang. Dan zijn er die statuten en moeten ze meer verantwoordelijkheid nemen; dat hebben ze liever niet.

3. Huidig aanbod binnen Brussel

In welke socio - culturele organisaties verenigt de allochtone populatie zich?

Ik heb geen idee. Ik denk in het verenigingsleven. Maar ze zijn al vrijwillig in verenigingen, dat is het probleem. Ze zijn actief, maar bezig met hun eigen vereniging.

Zijn jullie lidorganisaties gegroepeerd per nationaliteit of gemengd?

Elke organisatie vertegenwoordigt, werkt voor een gemeenschap voor bijvoorbeeld Colombianen, Uruguanen enz. Dus ze zijn gegroepeerd. Enkel wij als federatie werken voor verschillende nationaliteiten. We gaan onze werking versterken, en werken met Afrikanen. Tot hiertoe hebben we de Soedanese gemeenschap, Palestijnen.

Mengen zij zich onderling?

Dat hangt af waar en hoe en in welke vereniging. De Soedanese gemeenschap heeft met ons en met de Stichting Charlotte gewerkt. Dat is een Ecuadoriaanse vereniging. Nu in augustus komen ze met hen samen. Ik probeer ze te mengen, maar dat is niet evident. Je hebt vertrouwen nodig. De Soedanezen werken anders dan de Latino's. De Soedanezen zijn te stipt en ordelijk. En de Latino's hebben alles gekleurd en er is geen structuur. Mijn Soedanezen werken te stipt.

Is de gemeenschap van Latijns- Amerikanen hier in Brussel groot?

Zeer groot.

Waar bevinden zij zich vooral?

In de kerken; de Rijke Klaren van Brussel, dicht bij Anneesens; La MAison de L' Amérique Latine aan het Flagey. Ze hebben een bureau in Rue du Collège. Ze organiseren activiteiten. Ik ben er eigenlijk nooit naartoe geweest. Ik zoek mijn leden elders. We zoeken leden over heel Brussel. In Schaarbeek zijn ook veel Ecuadorianen en Peruanen. De Soedanese gemeenschap telt 'n 150 tal leden die actief zijn. Op een grote activiteit waren er bijna 300 man.

4. Rekrutering

Via welke kanalen maken jullie zichzelf bekend?

Via een brochure naar ons databestand. Via de website. We hebben 2 activiteiten georganiseerd in Brussel. Alle verenigingen van Brussel en de kabinetten en administratie waren uitgenodigd. We hadden bezoek van de 2 ministers Grauwels en Desmet. Dat was echt een succes. De mensen hebben onze werking leren kennen. Dat was de receptie. We hadden hier 2 stagiairs die me hielpen. Er zijn 350 uitnodigingen gestuurd en ongeveer 200 mensen zijn gekomen. En op de activiteiten van de leden ga ik folders brengen en kaartjes verspreiden. Ik probeer elke activiteit van de lidorganisaties te doen. Het is niet evident, maar ik probeer het. De organisaties hebben 1 of 2 activiteiten per maand. 1 keer hebben we een activiteit met alle Brusselse verbonden in "gemeenschapscentrum" de Markten". Ook hebben we een activiteit met alle leden.

Soms krijgen we ook een tijdschrift voor de Latijns- Amerikaanse gemeenschap. We hebben er een artikel in geschreven. Soms ook in het tijdschrift van het Massereelfonds schrijven we een artikeltje.

Via welke kanalen bereiken jullie de autochtonen?

Dat moet ik aan hun vragen. Ik maak mijn publiciteit en mijn aankondiging en ze maken mond – aan mond reclame denk ik. Er zijn er veel die naar onze activiteiten komen. Ze horen graag Spaans, of eten graag onze gerechten, of ze willen tango, salsa leren.

Zijn dit ook Nederlandstaligen?

Ja. Bijvoorbeeld er was vorige keer iemand. Hij was getrouwd met een Columbiaanse. Zij was in Columbia en hij hier. Hij miste de sfeer.

Hoe bereiken jullie nieuwe vrijwilligers?

Via communicatie. We zenden een bericht naar de leden. Naar de leden stuur ik een mail in het Spaans. Naar de VGC in het Nederlands. Ik stuur dus een mail naar de leden en zeg dat ik voor

die, of die avond iemand zoek om te helpen met activiteiten. Ik heb 5 studenten die me regelmatig helpen, maar ik heb er rechtstreeks contact mee. Dus als ik zeg dat ik hulp nodig heb, komen ze zeker helpen. Het zijn eigenlijk kennissen. En ik stuur naar de verenigingen: kan u me 2 personen sturen voor dit of dat? En ik motiveer de leden om zelf hun verzekering in orde te maken bij de vzw. Ik steun hen erin, dat is ook een ondersteunende dienstverlening van de federatie. We hebben 4tal verenigingen die 100 dagen vrijwilligersverzekering gevraagd hebben. IK heb die aanvraag gedaan voor de verenigingen.

Bereiken jullie ook autochtonen?

Ja.

5. Potentieel

6. Populatie

Welke verschillen zien jullie tussen de eerste en tweede generatie allochtonen?

Dat is fifty- fifty denk ik. Dat gaat vanaf 18 jaar. De jongeren willen meedoen aan activiteiten maar ze willen niet in het bestuur zitten. Of ze willen niet mee vergaderen maar wel komen helpen. De ouderen willen meer verantwoordelijkheid nemen. Ik heb geen idee hoe dat komt.

Hoe zit het met het verschil tussen mannen en vrouwen wat betreft de participatie?

Er zijn in veel organisaties meer mannen dan vrouwen. Maar bijvoorbeeld bij ADI heb ik gemerkt dat het fifty- fifty is. Ik weet niet hoe dat komt, maar ik vind dat echt goed. Er zijn hier 4 mannen en 4 vrouwen in het bestuur. In het bestuur zitten meer mannen, maar naar de activiteiten komen meer vrouwen, of gelijk.

7. Knelpunten

Intern

Welke taal spreken de leden onderling?

Engels, Frans en Spaans. Weinig Nederlands.

Het hangt af van vereniging tot vereniging. Het is divers. Spaans, Nederlands, Frans. Zelfs soms in het Arabisch. Bij Soedanese vrouwen spreken in het Arabisch.

Is er de vraag om Nederlands te leren?

Mensen vragen zelf de papieren maar de talenschool heeft geen plaats. Ik heb dat al twee keer gehoord en ben daar niet echt tevreden mee. Ze hebben een wachtlijst. Een persoon had leerlingen en een locatie, maar er was geen leraar vrij om te komen lesgeven. Ze hebben vaak ook geen tijd door de week. Ze willen dan in het weekend of 's avonds les, maar dat was al bezet.

Je moet ook naar een allochtonencafé gaan. Bijvoorbeeld de Meteko, daar komen veel Latijns-Amerikanen. Als je niet gaat, ga je de allochtonen niet leren kennen. Je kan flyers leggen, en de mensen gaan dat lezen. Als je geen contact hebt met de allochtonen, gaan ze nooit komen.

Wat zou allemaal op een flyer moeten staan?

We zoeken 'n mondige allochtoon. Werken er allochtonen in het Punt? Meer diversiteit in personeel en meer contact.

12 april is er solidariteitsfeest in de Markten. Gaan ze flyers verdelen bij allochtone verenigingen? In de bibliotheek komen allochtonen niet. Leg ze bij de allochtone verbonden, Brussels platform, Minderhedenforum, Vlaams minderhedencentrum VMC, dat zijn plaatsen waar allochtonen komen. Activiteiten worden geplaatst op hun kalender.

Komen in hun lokaal veel allochtonen? Ja, er is een bureau, en mensen komen met vragen, er is contact.

Extern

Zetten jullie soms samenwerkingen op poten met andere organisaties? Zo ja welke zijn dat dan?

Ja, we hebben er veel. Dat is een goed kanaal voor bekendheid en publiciteit.

Hoe verloopt deze samenwerking met andere allochtone verenigingen?

Het samenwerkingsverband is zeer sterk. We hebben samengewerkt met de allochtonenverbonden van Brussel, maar ook met de autochtone verbonden. Zoals het Massereelfonds, Davidsfonds, Willemsfonds enz. Er zijn 4 allochtone verbonden, maar nu zijn het er 5 geworden. Het Internationaal comité is erbij gekomen. Voordien was deze enkel in Hasselt, nu ook in Brussel.

Hoort u vaak de vraag onder allochtone leden, om in contact te komen met Nederlandstalige autochtonen?

Ik zou het niet weten. Ergens zou ik zeggen 50 % wel, en 50 niet, maar daar ben ik niet zeker van. Ze zijn zelfs niet actief in Franstalige organisaties, maar in hun eigen verenigingen. Ik vraag me af waarom, ik zal een keer rondvragen. Ik denk dat het de bekendheid is.

Moesten de organisaties meer bekend zijn, zouden de allochtonen meer geneigd zijn er naar toe te gaan?

Het probleem is dat de organisaties waar ik mee werk, de Nederlandstalige organisaties niet kennen. Bijvoorbeeld vandaag was de voorzitter van ali bij mij. Ik heb een mail gekregen van OPB, hij zegt nee. Ik leg hem uit wat het is, en hij antwoordt meteen dat we er eens mee moeten gaan spreken, dat het interessant is. Dus ze zijn niet gekend. Misschien communicatie of de kanalen, ik weet het niet.

We gaan werken met Curieus Brussel, we moeten nog afspreken. Ze zitten overal in Brussel, zijn zeer actief. Op 1 mei is er op het Sint- Katelijneplein een festival, samen met SPA. 1 lidorganisatie van ons zal daar zijn. Dit is in samenwerking met autochtonen, maar het is niet altijd zo.

Hoe gaat men om met de invulling van het principe vrijwilligerswerk zoals het hier in Brussel gekend is? Is dit niet te individualistisch?

In Latijns- America zijn ze losser. Hier is het wat streng, en daarmee hebben ze schrik. Ze zijn bang dat er allerlei geëist wordt van hen. In Latijns- America heb je ook vrijwilligersorganisaties, maar ze zijn losser. Er is altijd een goede sfeer en alles is gemakkelijk te vinden. Als je hen wil aantrekken, moet je laagdrempeliger werken. Ze moeten eerst wat vertrouwen krijgen en dan zijn ze zeer actief en ben je 100% zeker dat ze het doen. In het begin denken ze dat ze problemen gaan krijgen. Ze zijn ook bang van veel verantwoordelijkheden en dat er veel werk wordt verwacht van u.

Van welke overheidsdiensten genieten jullie steun? Vinden jullie toegang tot Vlaams of Franstalige beleidsinstrumenten?

Van de VGC.

U zegt dat het probleem is dat " het punt" geen allochtonen bereikt?

Ik denk dat het probleem de taal is. Ze spreken zeer weinig Nederlands en zijn gewoon bang. Hier springen ze gewoon binnen, of ze bellen me. Maar daar zijn ze van 8 tot 12 open, en ze mogen niet later of vroeger. Ik denk dat het een te hoge drempel is.

Ze zouden in meerdere talen moeten werken. Ik heb de affiches in andere talen niet gezien daar. Ook de openingsuren aanpassen. Later 's avonds en tussen de middag open zijn. Want dan eten vele mensen een broodje en wandelen ze misschien wat rond. Want de locatie is goed gelegen.

Probleem is wel dat de vrijwilligers die ik ken veel werk verrichten en meestal niet bereid zullen zijn om nog meer werk te doen. Ze zullen hoogstens wat reclame maken opdat mensen die nog niet in een vereniging zitten er dan wel naartoe zouden komen.

Werken jullie met projecten of zijn ze structureel.

Ze organiseren zich voor lange tijd.

Sommigen zijn wel vergeetachtig en moeten er steeds aan herinnerd worden dat ze moeten komen. Bij mij moet personeel en vrijwilligers op gelijke basis werken, anders kan je nooit werken. Dus ik stuur altijd een email, maar dat is veel werk. Die latino's vergeten soms veel. Of ze zeggen: " Ik ga liever naar een concert". Dan zeg ik: " Ok, is goed, maar maak eerst je werk af".

Hebben jullie veel vrijwilligers?

Dat hangt af van activiteit tot activiteit. Bij ons hebben we een stuurgroep met 6 vrijwilligers. Daarvan zijn er 3 erg actief en de rest in veel mindere mate.

Bijvoorbeeld ADI (actie van internationale ontwikkeling). Dat is een vzw die heel hard werkt en ze hebben meer dan 10 vrijwilligers. Ze zijn zeer actief, ze werken goed mee.

De reden waarom het daar goed gaat, heeft te maken denk ik met de voorzitter. Hij werkt goed.

Er zijn er ook anderen die zeggen dat ze het beu zijn om met vrijwilligers te werken. Ze zijn niet verantwoordelijk, of ze willen enkel een vertaling van een tekst maken, maar voor de rest niets.

Ze spreken Frans en Spaans, dus in het Frans kan je hen bereiken.

De knelpunten zijn dus de openingsuren en de bekendheid.

Interview 11: Kaleidoscoop

Functie: Coördinatrice.

1. Finaliteit/doelgerichtheid

Wat zijn de thema's waarrond jullie organisatie werkt?

Er zijn jaarlijkse thema's. De mentaliteit veranderen van de extremen. We spreken veel met woorden zoals intercultureel, integreren enz. maar in de realiteit zijn er veel mensen met extreme ideeën. Het is zwart of wit, het is voor of tegen. Er is nooit een goed evenwicht. Soms zijn er foute ideeën. De tweede generatie is erg fragiel, heeft geen bagage. Ze hebben geen scholing gehad en zijn snel getrouwd. Dus ze kennen de context niet waarin ze leven. Ze kennen hun eigen verhaal, noch dat van de anderen. Ze kennen België niet, en ze kennen hun engagement en taken niet als burger. Ze komen soms met erg gevaarlijke ideeën. Hun zicht en ideeën, is wat ze horen. Ze hebben geen literatuur of vorming gehad. Wij confronteren hen daarmee, via middelen. Bijvoorbeeld met de film Sara, die voor hen erg confronterend is. Zo besluiten ze van, ah, zo wil ik niet leven. De film is een verhaal van een jong meisje die jong getrouwd is en school vroeg verliet. Heel haar leven wacht ze. Ze wacht op haar man die thuis komt, de kinderen.. Ze bestaat niet voor zichzelf. Ze vergeet zich zelf, ze vergeet dat ze slim is, dus ze vergeet dat ze recht heeft op scholing. Er zijn extremen. Er zijn mensen die enkel thuisblijven. En dat is mooi, geloven in de liefde en in God. Maar je mag niet blijven alleen maar bidden. Er bestaan 2 realiteiten. 1 spirituele realiteit, en een andere actieve realiteit. Het is gevaarlijk om met extreme ideeën te leven. Zelfs de mensen die scholing hebben gehad, de 2de generatie had een grote identiteitscrisis in de jaren '80. Vandaag zijn er nog jonge vrouwen die niet kunnen schrijven, die veel fouten maken. Ze hebben geen enkele rijkdom, niets. Normaal is het de 1ste generatie die verplicht was in verenigingen. In de jaren 60 en 70 moesten ze hier komen werken. Zij waren bewijs van een openheid. Ze waren modern, en reisden, want het is niet simpel om naar een vreemd land te trekken. Dus, ze zijn gekomen met 1 woord: openheid.

Vandaag, na 30 jaar spreken we nog van openheid, integratie. We gaan niet vooruit. Het gaan niet meer om woorden, maar om een realiteit. De eerste generatie, toen ze hier kwamen, waren ze ook wachtende. De oude mannen die 8 tot 10 kinderen hadden. Hoe gaan ze hun kinderen scholing geven als ze terug naar Marokko gaan? En als de moeder 24h op 24 in de keuken staat om eten te maken voor het gezin? Op dat moment moet de overheid ingrijpen en de vrouwen verplichten om te leren schrijven en lezen. Dat is het minimum. Hoe kunnen een moeder en een vader het onderwijs volgen als ze geen Frans spreken? Waarom gaat de 2de generatie niet naar de universiteit? Het 3de, 4de jaar gebeurt de afval in het onderwijs. Dan is er de trouw. Die meestal met frustratie gemoed is. Men trouwt om iets te betekenen, om een rol te spelen in de

samenleving. Dus er is een groot on evenwicht. We hebben tijd verloren. Daarom willen we de mentaliteit veranderen. Op een concretere, snellere manier.

Naar welke groepen richten jullie zich?

De vrouwen van alle origines. In Molenbeek is de meerderheid Maghrebijnen. We werken met het Klein kasteeltje, met Afrikaanse vrouwen, 2 Afrikanen enz.

Met het klein kasteeltje bereiken we vrouwen van verschillende origines. Voor grote projecten zoals bijvoorbeeld de internationale vrouwendag, werken we samen met vrouwengroepen van Anderlecht, zoals de cactus, KAV, enz.

2. Organisatie

Welke taken nemen de vrijwilligers op?

Zij geven aan wat ze willen organiseren. Bijvoorbeeld iemand wil een trip naar de zee organiseren, een debat rond de gezondheid, ander een politiek debat enz. Dus de vrouwen kozen ervoor een engagement op te nemen. Het is een groep vrouwen geworden die goed geëngageerd is. De vaartkapoen geeft ons een plaats en de middelen. Het doel is dat de vrouwen alles leren wat organisatie betreft. Dat zij nadenken over hoe de organisatie werkt. Dat het niet op het praktisch niveau blijft, wat vroeger het geval was. Ze zijn geëvolueerd en we geven vormingen. Zij willen meer engagement opnemen op het niveau van de inhoud. Één keer per maand krijgen ze een vorming bij Citizenne. Bijvoorbeeld rond assertiviteit, professionalisme, over alle middelen beschikken dat ze zelf de vereniging kunnen lijden. Ze zijn teruggekomen naar het recreatieve, het is zoals onze vrouwen. We hebben hier ook een educatief, en een recreatief aanbod. Maar alle vrouwen komen terug voor de recreatieve activiteiten. Bijvoorbeeld voor de aerobic, dans, kooklessen. Het is erg belangrijk want we moeten de participatie van de vrouw bevorderen. En dan zakken ze af naar het educatieve en van daaruit nemen ze meer verantwoordelijkheid.

Zijn er nog andere vrijwilligers dan deze die op de inhoud werken?

Ja, op praktisch vlak, zijn er een tiental vrouwen. Bijvoorbeeld als er 200 mensen in de zaal komen, hebben we vrijwilligers nodig om hen te bedienen. We vragen bijvoorbeeld om thee te maken, de zaal klaar te zetten, de bediening. Ze doen dit ook zonder probleem. De bar doen enz.

Van welke origine zijn de vrijwilligers?

Alle origines, maar voornamelijk Maghrebijnen.

Welke plaats krijgen de leden in de besluitvorming?

Er zijn nu 4 vrijwilligers, die zich toch al fel op inhoudelijk niveau inzetten. Ze mogen mee beslissen en mee organiseren.

3. Huidig aanbod binnen Brussel

In welke socio - culturele organisaties verenigt de allochtone populatie zich?

Je hebt veel organisaties zoals wij. Zo heb je juist langs ons, 'Dar al amal'. Er zijn er op de Leopold 2 laan, het huis van de vrouw, de 'jardins soliers'. In Anderlecht werken we veel met de Cactus. En we werken met het Klein Kasteeltje, want ze hebben een animatie- afdeling. We werken ook met buurtsport en Fire gym voor de sportactiviteiten.

Jullie werken niet samen met zelforganisaties?

Ja, we werken ook met Afrikaanse verenigingen. Ze hebben het thema vrouwen besnijdenis besproken.

4. Rekrutering

Via welke kanalen maken jullie zichzelf bekend?

Via affiches en de overkant, dat is het krantje van de vaartkapoen. Ook uitnodigingen per post en mail. Voor onze ateliers doen we dit. Er komen toch veel vrouwen tussen 100, 130 en het gaat tot 2200 personen. De ateliers zijn tot 15 personen.

Zijn er ook autochtonen?

Ja, maar niet veel.

Hoe bereiken jullie nieuwe leden?

Voor de ateliers maken we reclame tijdens de ateliers. En de vrouwen zelf doen aan mond- aan mond reclame. Ook de overkant, het krantje van de vaartkapoen. We hebben een lijst met 400 adressen, en naar hun sturen we het krantje. Daar staan alle activiteiten in.

In de vaartkapoen heb je boven de concertwerking, beneden vrouwenwerking, ernaast, kunsteducatie en hierboven de kinderwerking. Aan de andere kant beneden een dienstencentrum voor senioren.

Hoe bereiken jullie nieuwe vrijwilligers?

Ze zijn ingeschreven zoals de andere leden, voor de activiteiten. Ze interesseren zich in ons werk en onze organisatie. Zij geven aan wat ze willen organiseren. Bijvoorbeeld iemand wil een trip naar de zee organiseren, een debat rond de gezondheid, ander een politiek debat enz. Dus de vrouwen kozen ervoor een engagement op te nemen. Het is een groep vrouwen geworden die goed geëngageerd is. De vaartkapoen geeft ons een plaats en de middelen. Het doel is dat de vrouwen

alles leren wat organisatie betreft. Dat zij nadenken over hoe de organisatie werkt. Dat het niet op het praktisch niveau blijft, wat vroeger wel het geval was.

Hoe zit het met jullie toestroom van Belgen van allochtone afkomst?

We bereiken veel vrouwen.

Wie bereiken jullie voornamelijk? Welke etnisch –culturele groep?

Maghrebijnen.

5. Potentieel

Wat is de intensiteit, nemen ze Sporadisch of op regelmatige basis deel?

De vrijwilligers zijn erg actief.

De leden nemen regelmatig deel. Ze zijn zelf vragende partij. Met de zon is er een vraag om naar de zee te gaan. Er is een vaag en er is een aanbod. Want sommige vragen kan je niet waarmaken, omdat ze niet financieel haalbaar zijn. We luisteren wat de vrouwen willen, maar brengen ook activiteiten bij die de vrouwen niet kennen.

6. Populatie

Welke verschillen zien jullie tussen de eerste en tweede generatie allochtonen?

Er is een mengeling tussen de eerste en tweede generatie. De tweede generatie is het meest vertegenwoordigd, omwille van de rede die ik aanhaalde. Zij hebben nog geen scholing gehad, veel jaren verloren. Ze hebben weinig kansen op de arbeidsmarkt, en we proberen hen een bagage mee te geven. De meerderheid heeft geen kansen op werk, dus ze volgen hier een opleiding.

Hoe zit het met het verschil tussen mannen en vrouwen wat betreft de participatie?

We zijn een vrouwenwerking, maar tegenwoordig kunnen we toch af en toe de mannen al uitnodigen. (zie later) Het is nieuw, het is ook niet gemakkelijk voor de vrouw om te vragen aan haar man of hij komt. Het is nieuw, er is een evolutie nodig. We moeten ook de mentaliteit veranderen en dat heeft tijd nodig. Dat evolueert steeds.

7. Knelpunten

Intern

Welke taal spreken de leden onderling?

Hun taal van origine, dus Arabisch, Congolees enz. Maar iedereen spreekt Frans, dat is de gemeenschappelijke taal. Ons publiek is Franstalig.

Zijn er geen personen die Nederlands spreken?

Nee, er zijn wel cursussen Nederlands. Maar ik denk dat het belangrijkste is dat ze Frans leren, dat is de basis. Er zijn vrouwen die hier al 25 jaar zijn, en geen woord Frans spreken. Zelfs niet om te vragen hoe laat het is. De kinderen leren Frans op school, maar de moeder is nooit naar school geweest, noch naar verenigingen. Dat is erg voor hen, ze hebben echt tijd verloren.

Hoe vullen de leden hun vrijwilligersfunctie in?

Extern

Zetten jullie soms samenwerkingen op poten met andere organisaties? Zo ja welke zijn dat dan?

Zoals eerder gezegd, voor grote projecten zoals bijvoorbeeld de internationale vrouwendag, werken we samen met vrouwengroepen van Anderlecht, zoals de cactus, KAV, enz.

Hoe verloopt deze samenwerking met andere allochtone verenigingen?

Het loopt erg goed. Er is een uitwisseling. Er is interesse in wat de ander doet.

Hoort u vaak de vraag onder allochtone leden, om in contact te komen met Nederlandstalige autochtonen?

Jazeker. We zijn zelfs verplicht dat te doen. We zijn een Nederlandstalig cultureel centrum. Als we een theater of een debat doen, is het tweetalig. Dat is erg belangrijk. De communicatie is tweetalig. De brochure is momenteel in het Nederlands, we denken eraan het te vertalen met voorrang aan het Nederlands. Ze zijn geïnteresseerd om Nederlands te leren. Ze zijn zich bewust van de omgeving waarin ze wonen. De meerderheid van hun kinderen gaan naar de Nederlandstalige school. Ze geven alle kansen aan hun kind om aan een job te komen. Zo word je tweetalig en kan je gaan werken.

Hoe gaat men om met de invulling van het principe vrijwilligerswerk zoals het hier in Brussel gekend is? Is dit niet te individualistisch?

Er zijn 2 aspecten. Ten eerste is het een ervaring die je op je cv kan zetten. Je leert een structuur kennen, je leert dingen. Je creëert een persoonlijkheid. Maar voor ons in de sociaal-culturele sector is er niet veel subsidie. We kunnen de vrijwilligers dus geen geld geven. Er zijn vrijwilligers die

hopen dat ze op een dag kunnen werken in de organisatie. Ik doe al het mogelijke. Ik ben zelf gedurende 5 jaar vrijwilliger geweest en heb deze organisatie opgericht. Ik was gemotiveerd, deed het niet voor het geld. Ik bereikte 100, 200, 300 zelfs 400 vrouwen. En op een dag belde de baas me en zij me dat ik erg geëngageerd was en veel werkte. Ik deed hetzelfde als een coördinatrice van een vzw iets verderop. Dus ik kreeg een job aangeboden. Elke dag werkte ik de hele dag. Nu is dat niet meer mogelijk. Maar je moet blijven geloven dus. Als we iets willen, dan lukt het.

Heb je het alleen opgericht?

Ja, alleen. Ik ging naar de school van mijn zoon en sprak daar met de vrouwen. We zaten in het oudercomité, waar ik echt actief was. Na school bleef ik in de lessen en sprak met de vrouwen. 100 vrouwen. Er was een verantwoordelijke van het oudercomité die me zei dat ze plaats hadden in de Vaartkapoen, om daar een organisatie te huisvesten. Het was de verantwoordelijke van schoolopbouwwerk.

Hoeveel jaar bestaat Caleidoscoop?

12 jaar. We zijn begonnen met laagdrempelige activiteiten. Op dat moment was het erg hard. bijvoorbeeld om te werken met de mannen. We zijn een organisatie voor vrouwen, maar soms moeten we thema's openen naar mannen. Er zijn thema's die in de familie moeten besproken worden, met de man erbij. Voordien was dat heel moeilijk. Vrouwen wilden geen fotografen in de buurt, geen mannen in de zaal. Zelfs voor de recreatieve dingen niet.

2 à 3 keer per jaar behandelen we een groot thema. We nodigen dan professionelen uit om bijvoorbeeld te spreken over de oorlog of om het schoolsysteem van de kinderen uit te leggen. Dit staat ook open voor de mannen. Voordien konden we dat niet doen. Het theater moest vroeger achter gesloten deuren, zelfs geen foto mocht worden gemaakt. Vandaag is dat anders, soms komt zelfs de pers.

Van welke overheidsdiensten genieten jullie steun? Vinden jullie toegang tot Vlaams of Franstalige beleidsinstrumenten?

De Vaartkapoen steunt ons.

Zijn er andere knelpunten die vaak naar voren komen?

- De coördinatoren hebben een belangrijke rol.
- Thema: niet altijd behandelen wat in de Arabische wereld gebeurt, maar moet afwisselen. Thema's die anderen aanbelangen ook behandelen.
- Niet steeds over Palestina, niet steeds over de wereldoorlog,...
- Niet enkel de meerderheid behandelen. Ma als b. 1 jood erbij is, ook eens naar zijn verhaal luisteren. Dat creëert een openheid.

- Politieke acties. Ik zeg altijd, Bush had altijd extreme ideeën, omdat hij niet reisde. Hij reisde niet veel. Allé, je hebt reizen en reizen. Hij reisde niet om de mensen te zien. Het is zoals de vrouwen hier. We moeten ze leren de trein nemen. Zo zien ze andere dingen en wordt men gewoon aan de andere dingen. Die dingen (exposities, de zee, de trein enz. behoren aan iedereen.) Veel gevaarlijke mensen zijn echt geïsoleerd. Ze zien de dingen niet zoals wij, ze zijn erg gesloten. Er is ook een vraag van de vrouwen om daguitstappen te maken.
- De taal: deze mag geen obstakel zijn. Kijk, we zijn aan het communiceren, je hebt al 2 blz. geschreven terwijl ik Frans spreek. Als er moeite wordt gedaan en er is bereidwilligheid, dan lukt het. Er zijn altijd middelen om te communiceren.

Hoe zou het punt het taalprobleem kunnen aanpakken?

Eerst moeten ze de basis aanpakken. Laat de vrouwen een cursus volgen voor het Frans. Dan begint de communicatie. Tijdens de cursus moet je veel reizen. Bijvoorbeeld naar de grote markt, de Brouckère enz. Er zijn veel vrouwen die nog nooit de grote markt gezien hebben. Tijdens de cursus Frans moet je de wereld laten zien. Dat is communicatie. Uitgaan is erg belangrijk. Blijf niet in gesloten kamers zitten. Bij hen thuis is het gesloten, en in de Franse les is het een gesloten lokaal. Dus dat is vaak de enige vrijheid die de vrouwen hebben. Toon hen een maximum.

Ze weten dat Nederlands belangrijk is. Er zijn vele jongeren van Limburg enz. Er is een grote emigratie van Vlamingen in de school van mijn kinderen. Steeds meer en meer Nederlandstaligen die zich in Molenbeek komen vestigen. Dat is samenleven.

Ik heb geen idee waarom ze hier komen wonen, maar het is niet slecht. Dat is leven in multiculturaliteit. Het zijn mensen die erg open zijn en niet met vooroordelen leven. Het zijn Belgen. Dat is erg moedig. Dat is concreet een actie die veel zegt. Want we spreken veel, maar er zijn geen acties.

Interview 12: Camelia en Buurtsport Brussel

Functie: Camelia: Pedagogisch verantwoordelijke voor een tewerkstellingsproject, gericht naar laaggeschoolden. Buurtsport: medewerker.

1. Finaliteit/doelgerichtheid

Wat zijn de thema's waarrond jullie organisatie werkt?

Camelia is een buurtwerking die ligt in de Begijnhofweg. Jongeren noemen dit de Chicagowijk, achter het Klein kasteeltje. Het was vooral gericht naar volwassenen, mannen en vrouwen. Ik werkte voor de mannen, maar een andere collega werkte voor vrouwen. Er was ook een onderdeel specifiek naar vluchtelingen omdat deze problematiek anders is dan die van migranten. Camelia was een onderdeel van Link Brussel, het steunpunt in 1000 Brussel. Dit bestaat nog altijd.

Buurtsport Brussel is ook een buurtwerking, maar vooral gericht naar vrije tijd. Vooral sport voor kinderen en jongeren van Molenbeek, Anderlecht, schaarbeek en 1000 Brussel.

Naar welke groepen richten jullie zich?

Camelia richt zich naar volwassenen. Ik heb vooral voor mannen gewerkt, allochtone mannen. De bedoeling is die mensen proberen te mobiliseren om activiteiten te doen voor meer zelfstandig en geëmancipeerd te zijn. Toen ik begon had Camelia een tweede naam, nl. emancipatie centrum, maar ik vond het een beetje te optimistisch. Emancipatie, het is niet gemakkelijk. Als ondertitel was het 'emancipatiecentrum voor vrouwen en mannen'.

2. Organisatie

3. Huidig aanbod binnen Brussel

4. Rekrutering

Hoe bereiken jullie nieuwe leden?

Voor mij is het gemakkelijk. Ik ben sinds 1971 in Brussel. De meeste leden zijn mensen die ik ken. Er is een hele generatie gekomen. In de sociaal-culturele verenigingen zitten een aantal sleutelfiguren, mensen die in vele verenigingen gelijktijdig actief zijn. De sector is niet zo groot als men denkt.

In de organisaties, werken jullie daar met vrijwilligers?

Bij Camelia hadden we een meisje die uit Antwerpen kwam. Ze gaf Nederlandse les. Iemand van Pakistaanse origine gaf rijles. Zeggen dat ze geen vrijwilligerswerk willen doen is niet waar. Het hangt af van de generatie en als iemand zich goed voelt, is hij meer bereid om vrijwilligersactie te participeren.

Hoe bereiken jullie nieuwe vrijwilligers?

Via de Foyer. Ik had hen aangesproken of iemand bereid was Nederlandse les te geven.

Een ander kanaal dat goed werkt is de Radio. In Brussel is er een sterke radio, "Almanar". Dit betekent faar. Veel mensen luisteren er naar. U kunt vragen om uitgenodigd te worden.

Is de radio in het Arabisch?

Frans, Arabisch, Turks en sinds kort denk ik ook een programma in het Nederlands.

5. Potentieel

6. Populatie

Welke verschillen zien jullie tussen de eerste en tweede generatie allochtonen?

Vooraf generaties die hun basis problemen hebben opgelost, en niet meer bezig zijn met hun dagelijkse problemen zijn vaak het meest actief met vrijwilligerswerk. Bijvoorbeeld mijn zus is erg actief bij het Palestijnse volk. Ze hebben bijna elke 2 weken een actie om geld of kledij te verzamelen. Als ik zie welke andere personen ook actief zijn, dat zijn vooral generaties die hun basisproblemen hebben opgelost en niet meer bezig zijn met hun dagelijkse problemen. Deze mensen zijn vaak het meest actief met vrijwilligerswerk bezig. Ze hebben hun plan getrokken en afstand genoeg genomen om ook bezig te zijn met wat anders. De gemiddelde generatie is 30 tot 35 jaar oud. Ze zijn hier opgegroeid.

Hoe zit het met het verschil tussen mannen en vrouwen wat betreft de participatie?

Mannen zijn niet zo gemakkelijk te mobiliseren. Vrouwen mobiliseren is gemakkelijker. Later heb ik geleerd dat het overal zo is. Ik bezocht buurtwerkingen in Gent, Antwerpen, Limburg en zij hadden dezelfde opmerking.

Dat heeft verschillende redenen.

- De buurtwerking of emancipatiecentrum werkt van 9 tot 5, het tijdstip dat de meeste mannen werken. Vrouwen werken sowieso minder dan mannen. Ze hebben meer vrijetijd om te participeren. Dat is waar want nadat ik mijn werkuren veranderde, had ik meer succes bij de mannen. Ik heb veel activiteiten na 18h georganiseerd. Van 9 tot 5 is het niet gemakkelijk om mannen te hebben.

- Binnen sommige culturen, vooral de Marokkaanse, hebben mensen vaak de klassieke rol van de mannen in het hoofd. Hij moet enkel bezig zijn met serieuze dingen. Dat betekent dat alle activiteiten die buiten dat kader vallen, minder serieus lijken, of minder belangrijk. Dat betekent dat het niet zo gemakkelijk is om mensen te mobiliseren. Ik heb ook een beetje mijn programma aangepast. Ik probeer altijd een activiteit te binden aan iets meer concreet. Bijvoorbeeld Frans of een alfabetiseringles binden aan de problematiek van administratie. De bedoeling van de cursus Frans was vooral dat mensen hun documenten kunnen begrijpen. Misschien niet alles begrijpen, maar weten dat het document van de politie, belastingen, gemeente, ... is. Nadat ik dit invoerde had de cursus meer succes. Voor ons is het evident dat taal belangrijk is om de wereld te begrijpen. Maar allochtone mannen hebben iets belangrijker te doen. Je moet met een project werken. De doelstelling moet op hele korte termijn. Bijvoorbeeld ze krijgen 3 maanden alfabetisering en binnen 3 maand moeten we bezig zijn met iets concreter. Zo moesten ze een document meebrengen en we begonnen met de praktijk. 2 of 3 maanden is nog te doen voor die mensen.

- Nederlands was ook bijvoorbeeld gebonden aan de problematiek van het werk. Ik had een paar keren de mensen van de VDAB uitgenodigd om een beetje te vertellen wat de mogelijkheden van tewerkstelling zijn rond de Brusselse rand. Mensen van de VDAB komen van Halle, Vilvoorde enz. Ze zeggen dan dat de werkloosheid in Brussel heel hoog is, maar als je 15km verder gaat, daar zijn meer mogelijkheden. Ik introduceer dat in de problematiek van het Nederlands. Er zijn veel jobs in Brussel, niet altijd hoog gekwalificeerd en gemakkelijk bereikbaar voor jullie. Maar om jullie kansen te verbeteren, is het beter dat u kennis heeft van het Nederlands. Dat is eigenlijk hetzelfde als ik nu in mijn job doe. Dan wordt het meer concreet voor mensen. Ik zal 4 maanden basiskennis hebben van het Nederlands. U weet dat het niet genoeg is om conversaties te hebben met de collega's. Maar zo is de culturele shock in het bedrijf kleiner. Want om in Vlaanderen te gaan werken is een kwestie van taal, maar ook cultuur. Mensen moeten bewust worden hoe belangrijk taal is voor een Vlaming. Veel Franstaligen onderschatten het effect. Nederlands heeft een sterkere emotionele achtergrond voor Vlamingen dan Frans voor een Franstalige. Ik probeer dat aan de mensen uit te leggen. Als ze in Vlaamse bedrijven gaan werken, moet het eerste contact met een Vlaamse collega in het Nederlands zijn. Zo weet de collega dat de persoon geen goed Nederlands spreekt, maar hij heeft geen probleem om Nederlands te spreken. Dat is anders dan dat hij het niet wil doen. Het is een andere interpretatie. In de meeste gevallen is het genoeg om de eerste contacten met collega's in het Nederlands te hebben.

- We hebben vroeger ook culturele bezoeken gedaan met Camelia, maar daar moest ook steeds iets concreets zijn, of mensen moeten zich veilig voelen. Bijvoorbeeld ik herinner me een keer een bezoek aan het koolmijnmuseum in Beringen. Eigenlijk is het interessant. Het is spectaculair een

koolmijn. Het is specifiek materiaal enz. Maar voor deze doelgroep is het niet specifiek genoeg. Dus heb ik gezegd dat we in de voormiddag de Moskee van Beringen zouden bezoeken, en de namiddag de koolmijnen. Ik had 10 keer meer succes dan enkel met koolmijnbezoek. Het bezoek van de koolmijn is het belangrijkste, maar is gebonden aan iets waar de mensen zich veilig voelen. Het is een Turkse moskee, helemaal nieuw die periode. Nadat ze de koolmijn bezocht hadden, vonden ze de 2 interessant. In het begin hadden ze zoiets van 'eventueel willen we wel gaan', ze waren niet zo geïnteresseerd. Dat heeft ook te maken met hun imago. Dan kunnen ze in hun buurt zeggen dat ze een uitstap deden, maar de moskee bezochten van Beringen. Dat lijkt serieuzer dan het Koolmijnmuseum te bezoeken.

7. Knelpunten

Intern

Welke taal spreken de leden onderling?

In de meeste gevallen het Frans. Het Arabisch en het Frans.

Ik spreek voor Camelia over het jaar '98. Nu is de situatie wat veranderd. Je weet dat de sociaal-culturele sector in Brussel vooral werkt met gesubsidieerde - contracten, Geco- contract enz. Probeer een keer iemand met een geco -contract te vinden die tweetalig of Nederlandstalig is. Dat is niet zo gemakkelijk. Vroeger in Nederlandstalige organisaties, mensen die eerste lijn werking deden, van allochtone origine, ze hadden enkel basiskennis van het Nederlands, ofwel niets. Dat is 10 jaar geleden. Nu is de situatie veel beter. Er zijn meer mensen die Nederlands leren of van het Nederlandstalig onderwijs komen. Veel mensen van allochtone origine komen uit Nederland. Ik zie dat voorbeeld in het IBO. Daar zijn veel meisjes met een Nederlands accent. Nu, 10 jaar later heb je meer keuze. Maar ik vind belangrijk, door het feit dat veel allochtonen die de splitsing bestaat niet. Hun referentie is België. Je kiest voor een Nederlandstalig netwerk. Ze hebben geen aversie. Het is geen aversie. Vaak hebben mensen een positief beeld van Vlamingen. Voor hen is dat iemand serieus die werkt en dynamisch is. De meeste Vlamingen hebben een beter imago dan de Walen. Maar je moet niet zeggen dat ze een keuze moeten maken. Voor de allochtonen bestaat dat niet. Dat is 1 van de problemen van de sociaal-culturele sector. Bijvoorbeeld Op buurtsport werd ik hiermee geconfronteerd. Veel mensen die daar werken komen niet van Brussel. Toen ik startte in 1996, kwamen de collega's uit Leuven, Gent, Aalst enz. Voor deze mensen was hun job enkel hun job, van 9 tot 5. Wat er hier voor en na gebeurde was hun probleem niet.

Bijvoorbeeld Bij buurtsport. In oktober 1996 hadden we een instructie van het kabinet, om na te gaan dat voor de werking van 6 tot 12 jaar, buurtsport enkel kinderen uit het Nederlandstalig onderwijs kreeg. Ik begrijp het achterliggende idee. Als ze willen dat de kinderen op Nederlands vlak versterken, moet Nederlands niet enkel aan school gebonden worden maar ook aan vrije tijd.

Kinderen die naar het Nederlandstalig onderwijs gaan, moeten Nederlands ook thuis en in de vrije tijd spreken. Ik heb 22 neven en nichten, waarvan een stuk bij Buurtsport kwam. Plots vanaf

oktober 2006 moest ik aan mijn neven en nichten vertellen dat ze niet meer naar buurtsport mochten of wel nog. Sommigen zaten in het Nederlandstalig onderwijs, sommigen in het Franstalig. Dit is niet te begrijpen voor de kinderen, maar ook niet voor de ouders. Deze dingen moet je vermijden. Mensen zijn niet zoals een bal om mee te spelen. Je moet een afstand nemen van die keuzen. We zitten met een Brusselse realiteit. Dit is geen Waalse, noch een Vlaamse realiteit. Ik weet niet waarom een Vlaming denkt dat de allochtoon een aversie heeft voor Nederlandstaligen. Dat is absoluut niet waar. Als het waar was, waarom kiezen zoveel allochtonen dan voor het Nederlandstalig onderwijs?

Het is ook een kwestie van generaties. Ik heb een broer en zus die Nederlandstalig onderwijs kozen voor hun kinderen. Ze zijn zich bewust wat ze moeten doen om hun kinderen te versterken. Ze komen thuis, en de kinderen moeten tv kijken. Ze zijn zich bewust daarvan. Het is een kwestie van opvoeding en generatie. De generatie die nu komt is zich ervan bewust. Maar je moet mensen niet forceren om een kamp te kiezen. Want dit is totaal artificieel. Voor een allochtoon is een omgeving een omgeving. Je moet het niet splitsen. Ik heb een broer die zijn kinderen naar het Franstalig onderwijs stuurt, en een broer die naar het Nederlandstalige stuurt. Het is een mogelijkheid. Er is geen emotionele achtergrond. Veel mensen, Vlaams politiekers, of zelf mensen van de sociaal-culturele sector zijn zich hier niet bewust van. Ze zijn nog bezig met zelfvooroordelen.

Politici willen vaak de sociaal-culturele sector als een soort drukkingmiddel gebruiken. Maar het belangrijkste is juist dat minderheden in Brussel een maximum aan kansen krijgen en dat is het belangrijkste. Als dit nu via het Franstalig- of het Nederlandstalig netwerk gaat, dat is niet belangrijk. Het is een menselijk proces, het duurt jaren. Brussel, is de omgeving waar ik opgroeide. Ik heb Brussel gekend.

Ik ken mensen die in de jaren '70 de Leopold 2 laan verlieten, want ze waren aan het werk aan de kleine ring. Vaak waren dit autochtonen die Molenbeek verlieten want ze wilden geen lawaai, ze wilden niet elke dag in bouw materiaal lopen. Ze verhuisden naar de Brusselse rand. 30 jaar later komen ze terug. Nu het klaar is, willen ze alles terug. Dat gaat niet. Dat is zoals de school. Ik heb scholen gekend die sloten in de jaren '70 omwille van te weinig leerlingen. Nu moeten ouders taalexamens doen enz. De politieke realiteit en de menselijke realiteit zijn 2 aparte dingen. Het beste is dingen doen samen met de mensen.

Extern

Zetten jullie soms samenwerkingen op poten met andere organisaties? Zo ja welke zijn dat dan?

ja

Zijn er andere knelpunten die vaak naar voren komen?

Ik heb dit alles i.v.m. de problematiek van het aantrekken van mannen verteld, omdat dat zal terugkomen voor uw problematiek.

Ik wil niet voor alle allochtonen spreken, het is niet altijd gemakkelijk om te zeggen wat een allochtoon is. Ik spreek voor de Marokkaanse en Turkse gemeenschap. Ik wil geen woordvoerder zijn voor alle gemeenschappen. Dit zijn er 2 die ik goed ken.

1. De meeste gemeenschappen zijn nog bezig met hun basisproblemen. Huisvesting, tewerkstelling enz. Vaak zijn veel mensen nog bezig hiermee, en ze zijn minder bewust van het belang van iets anders te doen. Je kent de piramide van Maslow enz. Dit komt terug. Veel mensen zijn nog bezig met het basisniveau. En vrijwilligerswerk is op een hoger niveau, anders. Ik wil mijn vrije tijd gebruiken om andere te helpen. Maar in de meeste gevallen, zolang dat jij- gevoel niet sterk genoeg in uw milieu voor jezelf ook is het niet zo evident om bewust te zijn van het belang om andere mensen te helpen. Ik vind dit fundamenteel.
2. Plus er is ook iets rond cultuurproblematiek. Binnen de Marokkaanse gemeenschap, de basis zelf voor het leven is de familiale cel. Iemand bestaat enkel door zijn familie, hij gaat niet voor zichzelf. De eerste beeld naar buiten toe is zijn familie. "Ik ben de zoon van". Ik ben hier gegroeid, maar ik heb zelf die reflex. Als ik me presenteer in Marokko bij familie enz., zeg je "ik ben de zoon van...". Door het feit dat de fundamenteel zelf, de familiale cel het meeste deel van de solidariteit, gebeurt in de familie zelf. In de meeste geval, voor je iemand anders helpt, help je eerst je zus, schoonbroer, grootvader,... Dat is zo. Ik ben 1 maand geleden verhuisd, en we waren met 30 mensen aan het verhuizen. Pas op, ze waren niet altijd content om daar te zijn, maar ze moeten participeren, of ze gaan zich uitgesloten voelen. Want later als ze ook iets nodig hebben kunnen ze ook op familie rekenen. Dat betekent dat familie superbelangrijk is. Als je tijd hebt voor mensen te helpen, moet je eerst je familie helpen. Solidariteit gebeurt vooral in familie.
3. Een derde probleem, is specifiek naar Brussel. Jij spreekt vooral over vrijwilligerswerk binnen Nederlandstalige kant. Maar als je dat wil, het is meestal om mensen te helpen dus de taal is soms een rem. In de Jaren '70 en '60 hadden mensen vooral gekozen (Marokkaanse vooral, minder de Turkse) voor Franstalig onderwijs. Als socio- cultureel netwerk hebben ze ook langs de Franstalige kant. Nu is het een beetje minder. Dat is gewoon een kwestie van geschiedenis. Marokko was gekolonialiseerd door Frankrijk. De meeste mensen hadden een notie van het Frans. Dus dat was interessanter voor hen, ze hadden hiervan een basiskennis. Nu is de situatie veel veranderd. Tussen de jaren '70 en nu. Ik ben zelf in Molenbeek geweest, in gemeenteschool nummer 1, in het jaar '77, de Nederlandstalig deel van de school moest sluiten, want er waren niet genoeg leerlingen. Een andere school waar mijn neven gaan, de Vierwindenschool, die moest 15 jaar geleden ook bijna sluiten. Nu zitten ze in omgekeerde situaties. De toekomst, de taal zal een kleine rol spelen.
4. Een andere factor is dat veel Allochtonen eigenlijk niet bewust zijn over hoe het loopt op institutioneel vlak. Over België of Brussel. Mensen die gestudeerd hebben weten wat een federale- / gemeenschapsmaterie is enz. Voor hen is het referentiepunt België. Wallonië of

Vlaanderen betekent niks. Franstalig of Nederlandstalig ook niet. Eigenlijk ziet hij zijn omgeving als een geheel, zonder splitsing. Dat is niet altijd gemakkelijk om zijn weg te vinden. Het enige dat goed marcheert, zijn de scholen. Dat is een gemeenschapsmaterie, ze weten dat het Frans- of Nederlandstalig is. Voor de rest is het hier in Brussel heel moeilijk om te begrijpen. Om de weg te vinden binnen het Nederlandstalig socio - cultureel werk is zeker niet evident. Als een school om hulp vraagt aan mama's of papa's, om een uitstap te doen of een feestje, dan lukt dat meestal. De school heeft contact met de ouders. Ze komen bijvoorbeeld elke dag hun kinderen halen. Voor de rest zijn mensen niet bewust dat een Nederlandstalig cultureel werk bestaat.

Wat zouden die organisaties kunnen doen om meer bekendheid te werven?

De meeste organisaties denken dat de allochtonen de weg vinden naar hen, maar het is omgekeerd. Je moet niet bang zijn om naar hen te gaan. Liefst in een plekje waar u mensen kan zien en in een veilige sfeer. Dat betreft de Turkse en Marokkaanse gemeenschap, zijn de school en de moskee 2 belangrijke plaatsen.

De school gaat goed, maar van de Moskee hebben vele organisaties schrik. Ze proberen vaak via de school, want ze hebben een vertrouwd beeld. In de moskee zijn er weinig; Enkel politici die het af en toe komen bezoeken. Maar moskees zijn niet meer zoals vroeger. Nu zijn ze goed georganiseerd, niet meer in een kelder enz. Vaak zijn het vzw 's met een raad van bestuur. Met een jonge generatie die komt. De moskees zijn niet zoals veel mensen denken gesloten enz.

Maar je moet met een concreet project komen. Het moet win- win zijn. Je moet tonen hoe het interessant voor hen kan zijn, en voor de moskee. Bijvoorbeeld ze kunnen via uw kanaal mensen krijgen van jullie, dan zijn ze ook bereid iets te geven Het zijn 2 interessante pistes. De school is altijd een veiligere en betrouwbare plaats.

Je moet net rechtstreeks met de mensen praten, maar via de referentiepersoon van de moskee. Een imam is vaak Drietalig. Maar je moet je op voorhand goed voorbereiden. Want met alle problemen in de wereld, hebben mensen wat schrik, dat ze gestigmatiseerd worden enz. Neem gewoon wat tijd om het project uit te leggen. Vooral tijd nemen om iets voor te bereiden, iets concreet. Bijvoorbeeld Weinig mensen zijn bezig met vrijwilligerswerk enz., maar je moet ook serieus nadenken in welke mate vrijwilligerswerk interessant kan zijn voor de mensen en voor de moskee.

Er is een vrijwilligerswerk dat bestaat, maar er is een heel netwerk dat bestaat in het allochtone, ze mobiliseren zich vooral rond grote thema's. Dat is belangrijk om die opportuniteit te gebruiken om een link te maken met het netwerk. Zoals altijd is de vertrouwensrelatie de eerste stap voor een efficiënte samenwerking.

U weet wat er bijvoorbeeld is gebeurd niet zolang geleden met Palestina. Er is een groot solidariteitsfeest gestart, met medicijnen, kledij en voeding te sturen. Als er iets gebeurt, onrecht, dit gebruiken. Bijvoorbeeld Ook voor minder extreme voorbeelden. Bijvoorbeeld de aardbeving, is

er ook een grote solidariteitsactie gestart. Het gebeurt altijd. Vaak nemen vrouwen en jongeren initiatieven? Die opportuniteit moet gebruikt worden. Als je dan op één of andere manier deelneemt, is de kans ook groot dat er ook in andere richting wordt deelgenomen. Mensen weten dat ze op jullie kunnen rekenen. Los van politiek. Het is niet dat jullie omdat jullie solidair zijn, dat jullie de 1 of de andere kant steunen. Het is puur het solidariteitsvlak. Ook een aardbeving. Ik hoop dat het hier nooit zal gebeuren, maar het gebeurt overal. Er zijn altijd acties die gebeuren. Soms op heel grote schaal. Bijvoorbeeld Tijdens de oorlogen in de Gaza strook, hebben ze een solidariteitsavond georganiseerd in Molenbeek, en er waren 2000 mensen. Van verschillende origine. Mensen zeggen dat het belangrijk is. Als u op de hoogte bent, kan je spontaan vragen deel te nemen. Inlichting nemen wat de bedoeling is. Het moet niet gerecupereerd worden. Voordat je u engageert moet je kijken wat de bedoeling is. Doe iets actief met die mensen, dat gaat gemakkelijk. Later kunt u het gebruiken om in een andere richting te gaan werken. Er zijn veel politica's die het heel goed weten. Ze zijn aanwezig op alle acties. Niet altijd voor allochtonen, maar van verschillende origine. Je moet met die mensen iets doen, dat is

Interview 13: Anoniem

Deze respondent wou liever anoniem blijven en vroeg om ook de naam van de organisatie niet te melden. Omdat het uitgetypte interview vele verwijzingen staan waaruit kan afgeleid worden om welke organisatie het gaat, voegen we dit interview niet toe.

Interview 14: Islamitisch Centrum

Functie: Voorzitter van de Algemene vergadering van de Moslimvertegenwoordigers in België.

Wat zijn de thema's waarrond jullie werken?

Uitsluitend Islamitische thema's. Wij zijn de gesprekspartner van de regering, van de overheden in ons land en wij staan voor de organisatie van de Islamitische eredienst. Dat betekent erkenning van moskeeën en van Imams. Ook Islamleerkrachten, consultants in de gevangenis enz. Alles omtrent de Islamitische gemeenschap in dit land.

Werken jullie met vrijwilligers?

Natuurlijk. We hebben ongeveer meer dan 300 moskeeën hier in België en we hebben we overal vrijwilligers. Moskeeën worden ook gesubsidieerd door de giften die de mensen krijgen daar, die de verantwoordelijke krijgt van de Moslimgemeenschap die daar komt bidden. Natuurlijk bestaat de Moslimgemeenschap hier uit verschillende migranten van verschillende landen. De eigen wereld is anders gestructureerd dan de Belgische, de Vlaamse of de Waalse.

Jullie krijgen geen steun van de Vlaamse of Waalse gemeenschap?

Tot nu toe nog niet, maar dat komt nog.

Welke taken nemen de vrijwilligers op?

Moskee zuiver maken, tijdens de maand Rammadam maken ze vb. eten klaar voor de vastende mensen enz. Soms organiseren wij kledij- inzameling voor arme mensen, of geldinzameling enz.

Trekken jullie veel mensen aan?

Er komen wekelijks enorm veel mensen naar de moskee. Maar er moet een structuur komen om die mensen meer te betrekken bij verschillende activiteiten. Doordat mensen zich in verschillende projecten in de moskeeën zelf organiseren.

Jullie organiseren nu al verschillende activiteiten?

Het aanbod hangt af van moskee tot moskee en van bestuur tot bestuur. Als het bestuur bestaat uit jonge mensen of mensen die de actualiteit volgen, dan zul je zien dat die mensen meer activiteiten organiseren voor de buurtbewoners. Maar dat hangt af van de bestuursleden

U zei dat sommige Moskeeën meer activiteiten doen dan anderen, zijn deze activiteiten van allerlei aard?

Er zijn traditionele activiteiten. Dit betekent dat er 5 maal per dag mensen voor hun gebed komen. 1 maal per dag wordt er een lezing gegeven in de moskee, in de taal van de Moskeegangers.

Vrijdag is er een speciale dag, dan wordt er een preek gehouden. Als er iemand sterft wordt er een dienst gehouden enz.

Hoe maken jullie zichzelf bekend?

Door Mond aan mond reclame. Zo weten ze dat er een Moskee bestaat. Maar tegenwoordig zijn er Moskeeën die al 20 à 30 jaar bestaan, dus deze zijn gekend bij iedere moslim. Ze hebben geen publiciteit meer nodig. Tenzij dat wij een activiteit organiseren, een uitstap of een reis naar Mekka bijvoorbeeld, dan maken wij publiciteit. We maken dan een flyer of zo.

Aan wie geven jullie die flyers?

Aan Moslims en handelaars.

Werkt dat goed?

Ja.

In welke taal?

In het Arabisch of het Turks

Heeft u een idee hoe Nederlandstalige organisaties meer allochtonen kunnen aantrekken?

Die vraag is mij dikwijls gesteld. Vb. door de jeugdbewegingen als Chiro en scouts enz. Dat komt omdat hun programma puur Vlaams is en dus niet aantrekkelijk is voor de jeugd. Als dat geïnternationaliseerd of geïnterculturaliseerd wordt, dan zou dat wel interessant zijn om de jongeren te betrekken bij hun activiteiten of bij vrijwilligerswerk. Natuurlijk zit dat ook in de opvoeding. Die jongeren kregen een opvoeding van ouders uit een vreemd land. Ze hebben geleefd op een andere wijze dan hier. Ik denk dat dat ook de verantwoordelijkheid is van verschillende scholen. Dat zij de jongeren op jongere leeftijd betrekken bij soorten activiteiten zodat ze zich kunnen ontwikkelen en vrijwilligerswerk kunnen appreciëren en ook kunnen ervaren. De scholen kunnen samenwerken.

Hebt u nog ideeën wat organisaties kunnen doen om hen te bereiken?

Je kunt aan de Moskeeën affiches en flyers uitdelen na het vrijdagsgesbed of zo. Zo kan men zoveel mogelijk mensen bereiken.

In welke taal moeten de affiches gemaakt worden?

De jongeren van vandaag kennen geen Arabisch. Het moet in het Nederlands zijn.

En wat moeten ze doen om ouderen aan te trekken?

Dat kan in het Arabisch, maar de meesten zijn ongeletterd, dat is het probleem. Het Arabisch zal geen groot effect hebben

Interview 15: Kav Intercultureel

Functie: Coördinatrice

7. Knelpunten

Denkt u dat er een vraag is van allochtonen om in contact te komen met Nederlandstalige verenigingen?

Ik denk dat er nood aan is maar we moeten er van uit gaan dat de allochtone gemeenschap eerst en vooral heel divers is, men moet eerst zien welke groep krijgt men toch nog binnen de vrijwilligerswerkgroep en welke groepen niet. Het hangt ook wel een beetje af van extra persoonlijke engagementen enzovoort hè want dat is ook vrijwilligerswerk. Wij werken met allochtone vrouwen in Brussel en wij bereiken vooral die vrouwen die anders niet bereikt worden. Daarmee bedoel ik dat we heel laagdrempelig werken en we proberen de vrouwen een stukje uit hun kot te lokken aan de hand van allerlei activiteiten die hun levensbehoeften aanvullen, bijvoorbeeld een activiteit die rond kinderen, over gezondheid, ziektes enzovoort gaat en dat is dus een beginbasis.

Ondertussen werken we al 15 jaar en we zien groepen die al fel geëvolueerd zijn en andere groepen niet. Wij hebben ook vrijwilligers en we noemen ze vrijwilligers en trekkersfiguren want vrijwilligerswerk in de klassieke zin zoals bij Ken en de Vlaamse organisaties enzovoort is nog niet evident in dezelfde vorm te kunnen realiseren bij de allochtonen. Daar zal ik wat meer uitleg over geven. Ik spreek dan over mijn eigen werking. We zitten met vrouwen die laag geschoold zijn en het concept vrijwilligerswerk kennen ze niet van in hun eigen land want elkaar helpen is van nature, als je mij nodig hebt zal ik er voor u zijn, zal ik u mee op het land gaan helpen en gij komt mij helpen op het land wanneer ik u nodig heb, ik heb het over het plattelandsleven hè. Mantelzorg was van zelf sprekend maar het concept van het betrokken zijn bij een organisatie en van daaruit een taak opnemen en realiseren, ze hebben het knowhow daar van nog niet mee gekregen. Ze wonen nu eenmaal hier, worden vaak bestookt door organisaties om vrijwilligerswerk te doen. Vrijwilligerswerk, het woord werk zit daarin, en ze hebben zoiets van; "Ja maar ik moet hier werken en krijg ik daar iets voor in de plaats?"

Het is ook al een manier van, en dat is niet van dat ze egoïstisch zijn en iets moeten hebben, nee het is gewoon het concept. Als je vraagt om voor u het één en het ander te doen, om te werken, vanuit hun eigen leefwereld en ik spreek over de groep van hier, laat mij heel duidelijk zijn, die laag geschoold zijn en de vrouwen die wij in onze eigen groepen bereiken. Ik vind wel dat het belangrijk is om dit gegeven niet te veralgemenen. Want er zijn wel allochtone groepen die wel hoog geschoold zijn, die al hun basisbehoeften ingevuld zijn en daarnaast, als ze nog tijd hebben

en vrijwilligerswerk willen doen en dit niet alleen omdat ze geen job zouden vinden maar hun sociale contacten willen uitbreiden, hun netwerk uitbreiden. Het zal altijd wel een link hebben want je wordt niet zomaar vrijwilligster. Als ik naar mijzelf kijk, ik zit in verschillende organisaties maar er is ook ergens een return, op cognitief vlak, het inhoudelijke dat ik bijvoorbeeld mee kan pakken naar mijn werk enzovoort, voor mezelf.

Als ik in derde wereldproblematiek zit en ik weet van dat doe ik graag, bijvoorbeeld een lezing, dan krijg ik wel iets in de plaats, al is het maar op papier of is het alleen maar gegevens maar toch, ik krijg wel iets in de plaats. Het is niet steeds evident, maar de groep waar wij mee werken, de laag geschoolde vrouwen, aan hen te vragen vrijwilligerswerk te doen, maar we vragen het wel. Ondertussen, acht jaar geleden, zijn wij gestart met een kadervorming. Kadervorming aan vrouwen waarvan we voelden kijk dat zijn een beetje de pioniers in onze groepen, die gaan al wat vlotter vooruit, we moeten zien dat we ze niet verliezen want het is ook een heel gedifferentieerde aanpak dat je nodig hebt in die groep. We zien binnen die kadergroep dat het vrouwen zijn die al wat meer initiatief nemen, we kunnen aan hen een aantal dingen vragen, bijvoorbeeld om naar de groep zelf wat informatie mee te nemen, uitnodigingen uit te delen, activiteiten bekend maken. Zo zijn we ermee gestart.

Zij krijgen vooral vorming rond sociale vaardigheden, communicatieve technieken, hoe kan ik een activiteit in elkaar steken, die zaken zoal. We zien nu, dat zij echt onze trekkersfiguren zijn. We weten ook dat we altijd op hen kunnen terug vallen maar dat is ook een werk van 15 jaar. Het is ook maar heel recent, de laatste jaren dat wij voelen, dat die vrouwen zich 100% gaan inzetten en het concept vrijwilligerswerk ook begrijpen zonder dat daar iets voor in de plaats moet komen. *Natuurlijk, wat krijgen zij in de plaats?* Ze krijgen heel veel in de plaats maar er zijn zaken die niet tastbaar zijn, er zijn zaken die wij merken aan onze vrouwen dat ze evolueren, dat ze emanciperen, dat ze vooruit geraken, beter organiseren enzovoort. Ik ben uw vraag even kwijt van in het begin

Is de nood er?

Ja, die nood die moet je ook een beetje creëren. Zoals ik zei, mensen vanuit de kansengroepen die nog zelf bezig zijn om een baan te vinden, hun eigen positie hier waar te kunnen maken, voor hun kinderen, school en onderwijs, zien dat hun kinderen goed evolueren. Die zijn met heel andere aspecten bezig dan het feit van vrijwilligerswerk, het is een engagement maar als je je engageert moet je ook zien dat je dat ten volle kunt dragen. Ik zie dat nu ook, in de beginfase van onze werking, als we vrouwen uit nodigden kwamen ze wel allemaal af, geen probleem, maar dan was er een papiertje binnen gekomen van de gemeente, dat je weet dat nog een dag kan wachten, maar neen, dat moet vlug gebeuren. Die zijn met andere zaken bezig, in hun leefwereld, dan met vrije tijd. Ja wat is vrije tijd, wanneer heb je vrije tijd.

Ik bedoel, vrijwilligerswerk zegt het ook, het is vrij maar je kan het ook invullen als vrije tijd. Je moet het al echt willen om het te doen maar het is ook wel werken. Ik vind dat er 3 à 4 verschillende aspecten in zitten, in vrijwilligerswerk en dan moet je ook zien, welk klein segmentje van vrijwilligerswerk kan je eruit halen en hen daarvoor warm maken. Je moet niet steeds het

woord als volledig vrijwilligerswerk zien, sommige organisaties hebben een soort van compensatie, anderen weer niet, alleen mensen die vrijwillig werken. Ik vind dat je mensen moet gaan motiveren. Het vrijwilligerswerk moet ook een stukje aansluiten met dat wat hen bezig houdt. Bijvoorbeeld een schooltje waar hun kinderen gaan, daar gaan zij gemakkelijker een taak opnemen, iets gaan doen, dan als je zou zeggen om brieven te komen plooiën, ik zeg nu maar iets, zie je het, dan zouden zij de link niet kunnen maken. Ja, als wij vanuit KAV zouden vragen om brieven te komen plooiën dan weten zij dat mensen die activiteiten organiseren en van alles komen doen. De return is niet altijd duidelijk en dat kan ook niet steeds duidelijk zijn. Het is vrijwillig wat je doet en je mag niets steeds iets in de plaats verwachten of toch krijgen, maar het is wel goed om aan die bepaalde doelgroepen duidelijk te maken; "Kijk wat wordt er juist van u verwacht en wat krijg je in de plaats."

Ik denk wel dat er mensen zijn die echt de nood hebben, bijvoorbeeld nieuwkomers, ze zijn hier, hebben een opleiding gevolgd, hebben van alles en nog wat gedaan maar ze hebben het idee dat ze zich vervelen, alle vervelen is een groot woord, ze hebben geen job, ik zit te wachten, ik solliciteer wel hier en daar maar wil toch mijn tijd nuttig door brengen om niet in een bepaald isolement te geraken, ik ken zo'n paar mensen. En zulke mensen zijn er wel die een bepaald vrijwilligerswerk opnemen. Dus het zal een beetje afhangen binnen de allochtone gemeenschap bij wie je op zoek gaat om zich te engageren voor vrijwilligerswerk. Als je bij een groep begint die het concept vrijwilligerswerk niet eens kennen, hoe kun je dan verwachten dat zij daarin meestappen. Je moet ervoor zorgen dat die personen het kader begrijpen en ook zien wat wederkerigheid ervan kan zijn. Dat hoeft niet in geld of in natura te zijn, dat kan ook op cognitief vlak zijn ook.

Hoe zou je dit aan die mensen dan het best kunnen duidelijk maken wat het betekent en wat ze kunnen krijgen?

Dat hangt natuurlijk van organisatie tot organisatie af. Ik ken Het Punt wel, ze zijn er al lang mee bezig. Ze hebben ook met een groep nieuwkomers iets gedaan. Bijvoorbeeld, onthaalbureau voor nieuwkomers heeft zelf een groep genaamd 'Maatschappelijke Participatie'. Dat zijn vooral diegenen die uitgestapt zijn, die hun inburgeringscursus vervolledigd hebben. Veel van die mensen proberen ze te recupereren op de ene of de andere manier waarin ze op een maatschappelijke participatie participeren en daar zit ook dat stukje vrijwilligerswerk in, mensen doorverwijzen naar andere organisaties enzovoort. Vandaar dat ik het een beetje raar vind dat ze naar iemand anders verwijzen. Iemand intern?

Tracé had projecten die gesubsidieerd worden, misschien worden ze niet meer gesubsidieerd. Ik ken het fijne er niet van maar ik weet wel dat er zoiets bestond waar mensen zich een beetje vrijwillig engageren, van die mensen die dan echt gingen zeggen; "Daar zoekt men iemand, als je wil kan je daar iets gaan doen." Een beetje echte maatschappelijke participatie.

Eigenlijk een doorverwijsluik?

Ja een doorverwijsluik maar ook zelf dingen organiseren om mensen vrijwillig te kunnen engageren zo'n beetje. Ik moet zeggen het blijft wel echt een beetje moeilijk terrein. Als je zou zeggen, ze zijn bezig met bepaalde basisbehoeftes zoals werk zoeken en huisvesting bezig, dan kun je zeggen; "Als ze werk hebben, hebben ze minder tijd," om vrijwilligerswerk te doen, ergens voel ik wel dat er nood is. Bijvoorbeeld binnen onze groep, in de kerngroep van de vrijwilligers, ook op zichzelf zonder dat wij het vragen aan hen, één van de vrouwen haar zus werkt met gehandicapten van allochtone afkomst en wat doen zij, af en toe maken ze iets klaar. Dat verkopen ze dan, op die manier is er opbrengst zodat ze een activiteit kunnen organiseren, als er een uitstap is gaan ze mee helpen om bijvoorbeeld mee in de wagens te steken, met die jongeren wat praten, affectie geven, dat zie ik wel. Dat gebeurt dan allemaal onderling, je bent er al die tijd mee bezig en je ziet dat het zijn vruchten afwerpt want ze nemen zelf initiatief; dingen op poten zetten rond vrijwilligerswerk om andere mensen in andere organisaties helpen. Maar ik denk dat het tijd nodig heeft en je kunt niet zomaar mensen engageren die van een bepaalde sociale klasse komen en dan zeggen dat je dat en dat verwacht als ze het begrip 'vrijwilligerswerk' niet eens kennen.

Hebt u een idee waar de allochtone bevolking zich verenigt?

Het zijn zelforganisaties, er zijn verschillende achtergrondculturen, ze verenigen op vlak van een religieuze, culturele etniciteit, ze verenigen op verschillende vlakken van sexe, gender enz. Je kan zelf ook de lijst van namen vinden op het internet, als je naar het VGC gaat, Vlaamse Gemeenschapscommissie bij cultuur. Zij dienen elk jaar een dossier in om een erkenning te krijgen en dat staat gelijk met een bedrag waarvan ze activiteiten hebben gedaan en kunnen doen, dat is in evenredigheid. Er is ook iemand die op de foyer zit en dat is heel interessant als je in contact wil komen met zelforganisaties, maar zijn titel, ik kom niet op zijn naam.

Dat is een interculturele bemiddelaar?

Nee dat is geen interculturele bemiddelaar, dat is iemand die aangeworven is om de belangen te behartigen, in ieder geval ondersteuning te bieden. Ik probeer gewoon een naam te geven waar je terecht kunt, die verder kan helpen over zelfhulporganisaties intern. Het is een Afrikaan.

4. Rekrutering

Hoe zijn jullie dan begonnen met jullie bekend te maken bij de vrouwen?

We hebben dus een werking en dat wil zeggen dat we via scholen, culturele centra's, gemeenschapcentra werken waar we met onze vrouwen samen komen. Dat zijn 2-wekelijkse activiteiten dus is er al een regelmaat, om de twee weken komen ze naar de activiteiten. We hebben dat via andere organisaties bekend gemaakt, we zijn zelf op zoek gegaan; "Zijn er mensen

of groepen?" Het zijn geen bestaande groepen geweest, bijvoorbeeld Basiseducatie is een partner van ons en een aantal vrouwen bij ons volgen Nederlands want we zijn toch een Nederlandstalige organisatie en we bereiken de vrouwen die Nederlandstalig zijn, Nederlands leren of een link hebben met Nederlandstaligheid zoals een kind dat naar een Nederlandstalige school gaat, dus ze hebben er in ieder geval een link mee. Dus soms gingen we op de markt staan en folders uitdelen, vrouwen aanspreken en ook soms de echte mond-aan-mondreclame. Je kent soms één persoon, je vraagt of ze dat zien zitten en zo. We zijn nu zo ver gekomen dat één van onze vrouwen die vroeger in een groep zat maar die groep is door omstandigheden ontbonden, de meesten hadden werk gevonden, kindjes gekregen en kwamen niet meer samen, al zeker 5 à 6 jaar nu vraagt één van die vrouwen zelf om opnieuw een groep op te richten. Zij is onze vrijwilliger, onze trekker, die dus met begeleiding en omkadering van één van de collega's die groep aan het starten is en dat vind ik dus fantastisch. Dat bedoel ik met het werpt zijn vruchten af maar je moet geduld hebben, tijd hebben en ook er veel in investeren.

Natuurlijk het steunpunt voor vrijwilligerswerk is een instelling waar mensen zich ook vrijwillig gaan aanbieden om te zeggen dat ze graag vrijwilligerswerk doen maar ik denk dat zij echt met organisaties moeten gaan werken en zien binnen die organisaties of er daar al mensen zijn die geëngageerd zijn. Zoals ik ook zeg het is een paradox wat ik nu zeg, bij een organisatie gaan werken maar die gebruiken ook hun eigen vrijwilligers. Het is niet gemakkelijk dat ik ze ga uitzenden, ze zijn al pas begonnen, ze zitten in een bepaald stramien en je moet zien dat het goed kan verlopen want dat heeft ook tijd nodig.

Ja want het doel is dat ze vrijwilligerswerk doen en als ze het al doen, is het goed ja.

Ja ik weet dat ze een beetje de weerspiegeling van de maatschappij in hun werking willen, Het Steunpunt, maar als je kijkt naar nogal andere, hoog opgeleide allochtonen zal ik zeggen, die het dan wel essentieel vinden om zoiets op te nemen, dan mag je al zeker zijn dat die mensen al een tiental zaken opnemen en doen. Die zijn al over bevraagd, als ik naar mezelf kijk, ik heb een fulltime job, zit in tientallen raden van beheer, daarnaast zit ik nog met andere engagementen, wil ik graag mijn naam op geven op Steunpunt maar ja ik kan het niet. Ik kan er echt niets meer bij nemen en er zijn er zo honderden gelijk ik, ik ben geen uitzondering.

Mijn collega is een Marokkaanse bijvoorbeeld, eveneens hetzelfde, dan hebben we nog drie andere Belgische collega's maar goed ja, daar gaat het niet om hè, ze willen allochtonen natuurlijk en dat begrijp ik wel omdat dat echt wel een mankement is. Dat bezien die mensen niet maar ze zijn misschien niet aangesloten bij Steunpunt maar die zijn wel van alles en nog wat aan het doen en dat vind ik ook belangrijk dat dat onderlijnd mag worden. Het is niet om dat ze niet bij Steunpunt terecht komen of de weg niet weten naar Steunpunt, of die drempel is misschien te groot of dat ik zei diegenen die de drempel wel laag vinden maar hij of zij is al met ik weet niet hoeveel andere engagementen bezig...het is niet dat alle allochtonen niets doen, ik kan u zo'n stuk of 200 namen opnoemen die allemaal zwaar geëngageerd zijn. Ik zit ook in werkgroepen waar het heel gemengd is en als ik zie wat voor engagement die vrouwen en mannen met zich meedragen dan, ja, dat dus ook.

Het hangt ook een beetje af van wie wil het Steunpunt nu juist, wie wensen zij juist, op welke categorie van mensen mikken zij want dat is ook belangrijk voor zichzelf om een keuze in te maken. Diegene die al over bevraagd is kun je dan moeilijk nog eens gaan vragen, ik bedoel dat weet je dat het niet evident is. De laag geschoolden en voor hen voor wie het concept vrijwilligerswerk niet zo evident is, want van het land van herkomst uit, kan zijn dat het concept niet bestond, bij hen moet je wel veel meer gaan investeren. Mensen komen niet zomaar aan uw deur komen om vrijwilligerswerk te komen doen. Het moet ook van hun kant uit ook een investering in zijn en een bekendmaking. Het kan zijn dat ze zeggen dat ze dat wel allemaal doen maar het moet echt wel doordringen tot die mensen, dat ze zeggen dat ze dat al via de organisatie gedaan hebben bijvoorbeeld, ik zeg maar luidop hè, dan vind ik dat ze dan moeten nagaan wat er binnen die organisatie mis gegaan is. Heeft die organisatie effectief de boodschap door gegeven aan zijn achterban? Ik kan het ontvangen maar als ik er niets mee doe.

Ja ik kan ook zeggen; "Ja sorry die zijn al met zoveel bezig, ik ga die vrouwen weer niet belasten," het is ook een beetje de communicatie van het ene naar het andere en dat vind ik ook belangrijk dat het heel duidelijk wordt. En als ik nog een suggestie mag geven voor het vrijwilligerswerk, als ze toch met een campagne zouden beginnen, heel ruim en algemeen, in Brussel, ik weet dat het een Nederlandstalig Steunpunt voor vrijwilligerswerk is maar ze moeten ook wel een beetje reclame in verschillende talen durven maken.

Ook via hun kanalen reclame maken, van die mensen, dan bedoel ik, hun eigen media gebruiken, bijvoorbeeld Turkse en Marokkaanse televisie. Als ik het alleen over de Turken en Marokkanen heb, want het is zo divers, zo verscheiden en zo groot maar ik denk dat het hoofdzakelijk over hen gaat, Marokkanen en Turken, want zij zijn diegenen die, niet allemaal natuurlijk, die in de kansgroepen zitten, dan moet je ook de media gebruiken, mensen van hen een stukje mee vragen, opnemen, à la limite aanwerven die van die afkomst is, die dan twee of drie werelden kent, die een stukje specifiek daarmee kan bezig zijn. Je moet ook crosscultureel kunnen denken want als je vanuit Vlaamse manier van vrijwilligerswerk denkt, ja sorry maar de dag van vandaag, Brussel... In Vlaanderen kan dat maar in Brussel zit je met een heel diverse groep mensen, verschillende talen, verschillende culturen, verschillende achtergronden, dan moet je daar ook naar tegemoet kunnen komen.

U zegt in verschillende talen reclame maken, maar zou het nut hebben om bijvoorbeeld in het Marokkaans reclame te maken of alleen in het Nederlands en Frans?

Dat hangt een beetje af van wie ze willen aanspreken, willen ze rechtstreeks de mensen aanspreken dan moeten ze het in de taal van de mensen doen, als ze via organisaties willen gaan, meestal zijn er wel mensen in die organisaties die Nederlands en Frans kunnen, dat gaat al wat gemakkelijker, dan geef je er de uitleg bij, ook al is dat in hun eigen taal. Het zal er een beetje vanaf hangen, hoe rechtstreekser ze een doelgroep willen bereiken of aanspreken. Vandaar, als je echt tegenover u hebt zitten, natuurlijk zal het ook afhangen of ze puur Nederlandstaligen willen, natuurlijk is dat in Brussel weer een probleem. Ze kunnen ook wel zeggen dat ze vrijwilligers willen voor dingen die niet taalgebonden zijn of minder. Bijvoorbeeld ik zie vrouwen die Nederlands leren

maar geen omgeving vinden om die taal te praktiseren. Ik zeg nu niet dat Het Steunpunt dat ze conversatietafels moeten gaan organiseren voor die vrouwen maar het kan wel zijn dat ze in een bepaalde omgeving zijn waar ze heel elementaire kennis van Nederlands nodig hebben en waar ze de kans krijgen om die elementaire kennis te gebruiken en op die manier geef je ook iets terug aan die mensen. Ik denk dat ze heel de behoeften en de noden van die gemeenschap die ze graag willen dat ze vrijwilligerswerk doen, gaan detecteren. Dat kan je via organisaties doen of individueel maar als je nu een individueel hebt die al vrijwilligerswerk doet, die gaat een ander antwoord geven dan iemand die het niet doet.

Eigenlijk een groot onderzoek doen?

Ja in de praktijk natuurlijk en erin kunnen investeren, als ze er echt werk van willen maken bedoel ik. Er zijn echt al veel allochtonen die zwaar geëngageerd zijn. Ik zeg nu bijvoorbeeld het concept Mantelzorg, het gaat nu wel over gezondheid, als ik zie hoeveel gezinnen het feit Mantelzorg vanzelfsprekend vinden vooraleer er sprake was van instructeurs en het in kaders werd gegoten en echt wel geprobeerd hebben om daar compensatie vanuit de overheid uit te halen, die mensen hebben dat gans hun leven gedaan, dat van generatie op generatie al gedaan, het is ook cultureel bepaald en dan moet ik soms zeggen dat ze er een compensatie voor kunnen krijgen en ze dat moeten onderzoeken. Ik vind dat ook wel, daarvoor is het niet altijd de dochters en de zonen maar ook nichtjes en zo die dat voor een stukje opnemen. Het is misschien geen goed voorbeeld omdat het vanuit gezondheidszorg komt.

Ja, bij het punt zijn er ook organisaties die rond gezondheidszorg werken. Ze zijn ook heel begaan met de medemens als ik bijvoorbeeld bij mij kijk, met die gehandicapten, ze zeggen zelf dat die jongeren vanaf hun 18de nergens terecht kunnen, er is geen opvang of niets en je dat die eigenlijk alleen maar wat affectie willen om gewoon erkend te worden en bevestig te worden en sommige instellingen waar ze zaten werd er gewoon medicatie gegeven en werd er niet gespeeld en niets voor hen gedaan, dus dat is hun manier om met die jongeren plezier te maken en proberen iets terug te geven en dat vind ik gewoon fantastisch.

Als ze komen daarmee bezig zijn en dan nodigen ze mij mee uit; "Gade mee?" en dat vind ik wel tof. Ik wil maar zeggen dat we zover geraakt zijn ook in 15 jaar maar ik wil niet zeggen dat je 15 jaar nodig hebt om zover te kunnen geraken maar het zal van organisatie tot organisatie afhangen en ook van welke invulling je geeft. Wij betalen onze vrijwilligers niet maar ik vind wel dat wanneer ik aan één van mijn lesgeefsters vraag om een lesmoment op zich te nemen vanuit hun eigen knowhow, vanuit hun expertise, dan vind ik wel dat ze vergoed mag worden. Dat doe ik wel en dan vraag ik bijvoorbeeld wel; "Kijk, dit kan vrijwilligersvergoeding zijn, dat is zoveel," en dan ligt het aan hen of ze daar in meegaan of niet.

U zegt dat er veel nieuwkomers zijn die interesse hebben in vrijwilligerswerk maar dat er een probleem is, dat ze niet mogen, wettelijk gezien?

Ja dat is het ook, wat doe je dan met die mensen? Nieuwkomers zijn een ander paar mouwen. Ik vind dat het belangrijk is dat je daar ook eens mensen voor kunt aanspreken want dat is mijn

terrein niet maar ik weet wel, dat zij in contact willen blijven komen en niet in een isolement geraken. Zij willen niets liever dan een engagement opnemen.

Ik wil het niet allemaal veralgemenen maar dat is ook om een job te gaan zoeken. De meeste hebben een hoge opleiding dan, als ik bijvoorbeeld naar de Afrikaanse gemeenschap kijk, meestal spreken ze Frans of Engels, dat hangt af van welke kant van Afrika ze komen, hier proberen ze zo snel mogelijk Nederlands te leren en dat gaat ook want ze gaan op intensieve cursus en zo snel mogelijk werk vinden. Maar die periode tussen geen werk en werk, ik hoor van hen ook dat ze dat nuttig willen besteden en zich willen engageren.

Jullie vrijwilligers bereiken jullie door hen aan te spreken en duidelijk te maken wat vrijwilligerswerk is?

Ja, we vergoeden onze vrouwen niet behalve als zij hun taak opnemen zoals een lesgeefster die zou opnemen, als het gaat over expertise en kennis en bepaalde doelen, dan stel ik wel voor om hen een vergoeding te geven maar dat gebeurt zelfden omdat we het juist belangrijk vinden omwille van dat woord vrijwilligerswerk dat het zelf ook zegt. Het zal ervan afhangen als een organisatie wel de middelen heeft en je kan je dat wel permitteren dat is iets anders. De vrijwilligers die bij ons zijn en dat is in de werking gegroeid, dan vraag je dingen en we hebben niet expliciet samen gezeten en gezegd: "Wij willen dat jullie vrijwilligerswerk doen," dat is gewoon gegroeid. Het heeft ook te maken met het feit dat ze zien dat het tof is wat er voor hen gedaan wordt en dat het belangrijk is dat zij ook iets te zeggen hebben en dat is heel naturel gegroeid. Die 20-tal vrouwen die we in onze kadervorming hebben, het zijn vooral zij die zich al meer kunnen engageren.

Ja hij staat op het Zuid niet?

Migrantenconsulent hebben we die ooit genoemd.

Ja hij is zo bij de Foyer.

Ja hij zit daar, anders was het minderhedenforum of daar.

Ja ik heb hem gecontacteerd maar ik denk dat hij ook heel druk bezig is.

Via mail is het niet altijd gemakkelijk, gewoon bellen en zeggen dat je zo divers mogelijk mensen hebt aan gesproken, dan kan je dat op die manier wel doen. Waar kan je ze vinden? Ja aan zelforganisaties kan je het steeds vragen maar binnen die organisaties zijn het ook allemaal vrijwilligers. Dat vraagt ook een eigen engagement van die organisaties om een organisatie en leden bijeen te brengen en zo voort.

Maar heeft u zelf het gevoel dat er een vraag is van de allochtonen om in contact te komen met Nederlandstalige organisaties?

Ja zeker.

Vrijwilligers nemen die ook meer bestuursfuncties op?

Dat varieert dan weer van persoon tot persoon, van niveau van die persoon maar het neemt niet weg dat je mensen kan opleiden. Heb je van 'antennaproject' gehoord hebt. Nu is dat even stil maar men heeft allochtonen van alle leeftijden die zelf al werkzaam zijn in een sector, een opleiding gegeven om achteraf te kunnen doorverwijzen naar verschillende organisaties om in de raad van beheer te zitten en zo voort.

Is dat vanuit het Minderhedenforum?

Nee dat is vanuit het kabinet van Bert Anciaux, het 'antennaproject'. Als je dat intikt krijg je daar een hele reeks van. Was dat nu 1 of 2 jaar, ik weet niet meer exact maar ze hebben dat nu 2 keer gedaan en ze zouden dat nu ook graag terug naar jongeren doen. Ik weet dat er van daaruit heel veel mensen, dus gans Vlaanderen en Brussel, dat zij een opleiding gehad hebben en dat het een vrijwillig engagement was van hen om daar aan deel te nemen om daarna als volwaardig bestuurlid te kunnen deelnemen aan de raad van beheer en aan algemene vergaderingen. Om terug te komen op uw vraag, dat hangt gewoon af. We gaan niet één van onze vrouwen in het bestuur van KAV zetten als we weten dat ze daar niet gaat mee zijn. We willen mensen ook niet voor kleuren en geuren gaan zetten, ik vind dat je daar ook correct moet in gaan zijn en de mensen ook de nodige achtergrond moet kunnen mee geven. Als dat te ver van hun bed is dan ga je naar anderen op zoek, het is niet zo evident natuurlijk. En het minderhedenforum effectief heeft nu ook een soort van database. Zo kan je mensen gaan zoeken voor die organisatie met die achtergrond enzovoort. Op Vlaams niveau is die expertise databank nog maar net in voegen en dat is van Van Bremt en dat is voor alle kansengroepen en heeft linken met media, moest de media mensen nodig hebben maar ook dat zij de kans hebben zelf naar de media te stappen.

Welke groepen bereiken jullie het meest? Van welke afkomst zijn ze?

De weerspiegeling van de maatschappij is heel duidelijk. We werken in kansarme wijken, dus je krijgt een weerspiegeling van die wijk terug. De grootste groep dat wij bereiken zijn Marokkaanse vrouwen maar daarnaast zijn onze groepen heel divers en dat zal weer afhangen van buurt tot buurt. In Jette bijvoorbeeld is de helft allochtoon, de helft autochtoon en dus ook Roemeniërs, Armeniërs, Spanjaarden, Italianen, Vlaamse vrouwen, Marokkanen, Turken, heel gemengd. Evere is ook zoiets maar als je in Molenbeek zit, net zoals Anderlecht aan Peter Bos, dan is dat hoofdzakelijk wel Marokkaanse vrouwen. We hebben daar ook een sportgroep en die is dan weer heel gemengd; Grieken, Marokkanen, Spanjaarden, Italianen en dus krijg je een weerspiegeling van de buurt terug in onze groepen, zo zijn ze gevormd.

Hoeveel groepen hebben jullie zo?

Ik zal u het exacte cijfer geven, we hebben zo een 14 tot 15-tal groepen. Ik ben ooit gestart, 15 jaar geleden met 1 groep.

U bent dus eigenlijk de oprichter?

Ja. Ik ben de oprichter. Ondertussen zijn er vijf collega's bezig maar dat is ook wel nodig, anders is het niet gemakkelijk. Ik zeg het, soms in sommige gemeenten zijn er twee, ik ga de sportgroepen ook meetellen maar het zijn echt wel verschillende groepen. Meestal is dat tweewekelijkse bijeenkomsten of twee keer in de week met de sportdag. Er zijn met de sportgroepen erbij, zo'n 20-tal groepen waaronder zo'n 4-tal sportgroepen, in een 12-tal gemeentes.

Dus overal zo een beetje?

Je eigenlijk wel. (opsomming volgt van de steden)

En jullie spreken dan daar de gemeenschapscentra aan?

Nee, als we al een groep hebben gaan we kijken. Meestal beginnen we in een eigen omgeving, bijvoorbeeld een school waar de kinderen naar school gaan, dat is vertrouwelijk. En dan gaan we kijken of er een cultureel centrum is want ik vind het ook belangrijk dat we die vrouwen in contact brengen met die lokale gemeenschapscentra. Het woord zegt het zelf, een gemeenschapscentrum, ze moeten de gemeenschap kunnen samen brengen. De meeste van onze vrouwen, daar leiden we toe tot Nederlandse taallessen, activiteiten voor onze kinderen enzovoort. Daarom vinden we het ook belangrijk dat het onze partners zijn. We huren daar dan ook een zaal.

De activiteiten zijn dan taallessen en sport, van allerlei aard?

Nee, we hebben een paar sportgroepen, maar dat is niet ons hoofddoel, dat is sociaal culturele activiteiten organiseren. Maar wij werken behoeftegericht, naar de noden en behoeften van de vrouwen, dus bottom-up.

Zij bepalen rond welk thema wij iets voor hen organiseren. Het is dus niet dat wij vinden dat zij nodig hebben of rond welk thema zij moeten werken, dat vind ik heel verkeerd. Mijn perceptie gaat heel anders gevormd zijn dan die van hen. Ik vind het belangrijk dat we luisteren naar onze vrouwen en dat zij het bepalen. Het is een iets tragere manier van werken, maar op die manier heb je de meeste vrouwen mee. We hebben verschillende nationaliteiten, we hebben leeftijdsverschillen, verschillen van opleidingsvlak. We zijn op vele vlakken verschillend. We vragen ook geen nationaliteit. De meeste mensen hebben een Belgische pas. Als iemand zwart is kun je ervan uitgaan dat ze van Afrika komen, maar vanwaar in Afrika? Je kan ze niet allemaal over dezelfde kam scheren. Dus is het belangrijk dat de vrouwen zich goed voelen in de groep en daardoor ook blijven komen.

De meeste groepen die ik opgenoemd heb zijn groepen die wekelijks of tweewekelijks samen komen en daarnaast, vanuit diezelfde groep of een andere groep, kan er een sportgroep opgericht worden maar dat is op aanvraag van hen. We vragen ook voor onze activiteiten en bijeenkomsten een symbolisch bedrag, het is niet dat we er rijk van kunnen worden of dat we onze werking draaiende kunnen houden maar het is belangrijk, het leven is niet gratis, ook al is het maar één euro.

De taal, welke taal spreken zij?

Als we samen komen en diegene die Nederlandstalig zijn, bij een onderonsje dan proberen ze wel Nederlands te spreken maar dat hangt af van groep tot groep. Sommige groepen zijn het hoofdzakelijk Engelstaligen, anderen niet maar ze willen Nederlands leren. Als je een activiteit wil doen, een thema wil mee geven moet je dat doen in een taal die zij begrijpen dus wij gebruiken ook wel Frans ja.

Zien jullie verschillen tussen generaties?

Moeders. Vooral laag geschoolde moeders, maar ook moeders die al grote kinderen hebben en anderen die kinderen in de lagere school hebben, het varieert. Ze zitten tussen de leeftijdsgroep 20, 25 tot 50, 55, die groep ongeveer.

En jullie hebben samenwerkingen met gemeenschapscentra's en ook andere groepen?

Ja gemeenschapscentra's maar ook zelforganisaties, andere VZW's, wij vinden dat het belangrijk is als je in dezelfde wijk zit en op dezelfde doelgroep mikt, je beter je krachten kunt bundelen en samen iets doen dan op uw eigen eilandje zitten. Uiteindelijk weet je dat die vrouwen bij hen en bij ons komen en dat is ook wel een versnippering. Bijvoorbeeld in Schaarbeek, de groep Intro, die hebben een vrouwenwerking en dan met de collega van hier, in het gemeenschapscentrum hebben ze dan een samenwerkingsverband en dan worden hun vrouwen ook uitgenodigd en die van de KAV en hebben ze samen gewerkt.

En die samenwerking verloopt goed?

Ja meestal gaat dat goed omdat je ook duidelijke afspraken maakt. In het begin moet je ook zien wat verwachten zij van ons en wij van hen. In die zin mogen wij niet klagen over de partners waar wij mee samen werken, integendeel.

Hebt u nog een idee van andere knelpunten?

Het Steunpunt, ik vind nu goed dat jij voor hen een onderzoek doet, dat is heel positief want zij zitten op een eilandje en laten de mensen maar naar hun komen. Ik zeg het, vanuit de Vlaamse denkwereld zijn er wel mensen die zeggen dat ze gepensioneerd zijn of dat ze dit of dat willen, dat ze naar Steunpunt zullen toegaan en zeggen dat ze vrijwilligerswerk willen doen maar met andere gemeenschappen werkt dat niet zo. Vandaar dat ik ook vind dat ze ook de stap moeten zetten en duidelijke communicatiemiddelen moeten gebruiken om die doelgroepen te bereiken.

Daarom hun eigen communicatiekanalen valoriseren en echt gebruiken om naar die doelgroepen toe informatie mee te delen enzovoort. Het beste is ook niet alleen hun eigen mediakanalen gebruiken van die mensen maar ook organisaties die met die doelgroepen samen werken, dat is ook belangrijk.

Neem nu, als het Punt vzw naar ons komt en zegt dat ze mensen zoeken voor iets, of ze informatie kunnen meenemen en kijken of wij geïnteresseerden hebben die zij kunnen gebruiken. Dit zonder

dat we garanties kunnen geven maar ik vind dat toch belangrijk dat ik dat kan voor leggen, dat ze weten dat er een Steunpunt is voor vrijwilligerswerk. Stel dat er iemand van het Steunpunt voor vrijwilligerswerk komt en hun ding in de groep komt vertellen, nu dat vind ik belangrijk dus ze een beetje uit hun kot moeten komen.

Ja maar met dat proberen, er zijn misschien nog vrouwen bij ons die misschien nog andere dingen willen doen of met andere organisaties in contact willen komen. Wie ben ik om op voorhand al te beslissen, natuurlijk zijn er organisaties die liever klein willen blijven en hun ding willen behouden maar ik ben daar eigenlijk wel wat tegen. Als wij rond emancipatie spreken, we werken rond empowerment, je moet ze niet altijd hier houden hè, ze moeten kunnen doorbreken. Dat ze daar iets mee gaan verliezen, ja natuurlijk het is een investering. Maar je kunt die vraag ook aan die organisaties stellen waarmee je contact gaat hebben. Of zij bereid zijn, indien het Steunpunt met hen contact op neemt, mensen door te sturen, ja of nee. Je kan hen die vraag vlak af stellen.

Organiseert het Punt soms vormingen rond vrijwilligerswerk om mensen een stukje te leren wat het inhoud, wat er van hen verwacht wordt, de ethische punten, om mensen te leren samenbrengen? Dat lijkt mij ook interessant. Dan weten zij wat ze nog kunnen leren en waar je ze voor kunt inzetten en voor wat niet.

Ze eigenlijk proberen te bereiken voor een vorming.

Ja, dan kunnen ze dat vanuit vertrekken Ik vind dat dat ook wel professioneler over komt. Mensen denken dan dat ze gevraagd worden voor iets maar niet weten wat ze moeten doen. Ik denk dat dat ook goed is, ookal is het maar één dag. Ik denk dat ze het wel doen maar ben niet zeker. Even met die mensen samen zitten en het bekijken, dat kan ook in groepsverband. Zo kunnen ze horen van de mensen zelf wat zij verstaan onder vrijwilligerswerk en wat ze verwachten. Je kan je doelgroep zelf ook aanspreken en bevragen. Die kunnen wel door gestuurd worden door de organisaties zelf of door ons bijvoorbeeld.

Als het punt meer allochtonen wil bereiken, moeten ze laagdrempeliger werken. En een vormingspakket, dat is waar, moet dat perfect Nederlandstalig zijn...ik zit ook soms te kijken als ze over dat beleidbedoening en zo bezig zijn en dan denk ik van; 'Hallo!' Ja maar zie je, je moet al zwaar geïnteresseerd zijn in de materie om daar een stukje in mee te kunnen en dat verwachten zij van een bepaalde doelgroep, allochtonen, die dan daarin mee moeten en dan die groep die ze niet bereiken is die laag geschoolde groep, hoe dat je het ook draait of keert.

Ik zou graag wel eens de lijst zien, ik ben er zeker van dat er wel allochtonen zitten in hun vrijwilligersdatabase en dat daar mensen inzitten die al een bepaald niveau hebben. En tot hoeverre, wie willen ze dan? Kijken ze naar nationaliteit? Naar geur en kleur? Naar achtergrond? Origine? Hoe bepalen zij wanneer dat ze allochtonen willen? Ik ben er zeker van dat er buiten Belgen nog andere nationaliteiten zitten, maar als je blank bent en wat dik bent val je niet op en dan zit je gewoon in de blanke groep. Je moet bijna zwart zijn of een hoofddoek aan hebben om te kunnen zeggen dat ze allochtonen in hun groep hebben. Dat is gewoon een bemerking, die clichés, wij maken dat ook mee.